

**Prognoza oddziaływania na środowisko
projektu
Strategii Rozwoju Ponadlokalnego
Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+
Aktualizacja maj 2025 r.**

Autor:
mgr inż. Marek Karłowski

Wrocław, 25.05.2025 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
I.1. Wstęp	5
I.2. Podstawa prawna	6
I.3. Zawartość	6
I.4. Metodyka	8
II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	10
II.1. Uwarunkowania prawne istotne dla ocenianego dokumentu	10
II.2. Ustalenia ocenianego dokumentu	14
III. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM	41
III.1. Polityka i przepisy Unii Europejskiej	41
III.2. Dokumenty krajowe	43
III.3. Dokumenty regionalne i wojewódzkie	45
IV. ANALIZA ZGODNOŚCI OCENIANEGO DOKUMENTU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA	49
V. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH	52
V.1. Położenie	52
V.2. Charakterystyka społeczno - gospodarcza	53
V.3. Główne źródła antropopresji	54
V.4. Wody powierzchniowe	55
V.5. Wody podziemne	57
V.6. Powierzchnia ziemi i uwarunkowania geologiczne	59
V.7. Uwarunkowania przyrodnicze	64
V.8. Ryzyko wystąpienia suszy, podtopień i powodzi	66
V.9. Uwarunkowania akustyczne	68
V.10. Klimat i jakość powietrza	69
VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	72
VI.1. Problemy systemowe	72
VI.2. Główne wyzwania ochrony środowiska w analizowanym rejonie	72
VI.3. Prognoza zmian zachodzących w środowisku	73
VII. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	74
VII.1. Ocena wpływu na środowisko kierunków działań ustalonych w Strategii	75

VII.2. Ocena wpływu na środowisko projektów zintegrowanych ujętych w Komponentcie ZIT.....	101
VII.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	154
VII.4. Strategia a oddziaływanie na klimat i adaptacja do skutków zmian klimatycznych	155
VII.5. Oddziaływanie na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze	156
VII.6. Oddziaływanie na jakość życia i zdrowie ludzi.....	164
VII.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	165
VII.8. Oddziaływanie na krajobraz i dobra kultury.....	165
VII.9. Oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny	166
VII.10. Oddziaływania skumulowane z innymi dokumentami strategicznymi	167
VII.11. Oddziaływanie transgraniczne.....	167
VII.12. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu.....	168
VIII. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	168
IX. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	169
X. PROPONOWANE METODY ANALIZY ŚRODOWISKOWYCH SKUTKÓW WDRAŻANIA OCENIANEGO DOKUMENTU.....	175
XI. WNIOSKI.....	177
XII. WYKORZYSTANE MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	178
XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	180

Załączniki:

1. Oświadczenie autora prognozy.
2. Tabela przedstawiająca potencjalne oddziaływania skutków realizacji celów strategicznych i priorytetów rozwoju ocenianej Strategii na poszczególne komponenty środowiska.
3. Tabela ze środowiskową oceną projektów zintegrowanych (służących realizacji celu nr 3 projektu Strategii).
4. Projekty zintegrowane (zawarte w ocenianej Strategii) w kontekście zasad ochrony obszarowych form ochrony przyrody

WYKAZ SKRÓTÓW

KOF	Kielecki Obszar Funkcjonalny
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
PGW	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza
Dz. U.	Dziennik Ustaw
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główne zbiorniki wód podziemnych
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OZE	Odnawialne źródła energii
PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
Prognoza ooś	Prognoza oddziaływania na środowisko
SOOŚ, strategiczna OOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
UOOŚ	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

I. WPROWADZENIE

I.1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+* (dalej: Strategia), wg stanu na dzień 25.05.2025 r.. Dokument ten został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (dalej: SOOŚ).

Prognoza oddziaływania na środowisko jest podstawowym dokumentem merytorycznym sporządzanym dla potrzeb przeprowadzenia postępowania w sprawie SOOŚ. Celem przeprowadzenia SOOŚ jest spełnienie wymogu prawnego oraz przeprowadzenie merytorycznej analizy takich zagadnień, jak m.in.:

- 1) analiza zgodności ocenianego dokumentu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym,
- 2) identyfikacja stanu tych elementów środowiska, które mają związek z zastosowaniem ustaleń wynikających z ocenianego dokumentu,
- 3) analiza środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń ocenianego dokumentu,
- 4) analiza rozsądnych rozwiązań alternatywnych,
- 5) zaproponowanie działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko,
- 6) zaproponowanie sposobów monitorowania skutków stosowania ocenianego dokumentu pod kątem ochrony środowiska.

Analizując funkcję prognozy oddziaływania na środowisko, należy mieć na uwadze cel dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, wyrażony w art. 1:

- zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.

Polskie przepisy (w ślad za wymaganiami prawa Unii Europejskiej) wskazują, że prognoza powinna zawierać **racjonalnie wymagane informacje**, z uwzględnieniem:

- obecnego stanu wiedzy i metod oceny,
- zawartości i poziomu szczegółowości planu lub programu,
- funkcji ocenianego dokumentu w procesie podejmowania decyzji,
- zakresu, w jakim niektóre sprawy mogą zostać właściwie ocenione na różnych etapach tego procesu.

Dla określenia funkcji prognozy znamienne jest także art. 8 dyrektywy 2001/42/WE; wskazuje on, że ustalenia tego dokumentu powinny być uwzględnione w czasie przygotowania planu lub programu oraz przed jego przyjęciem lub poddaniem procedurze ustawodawczej, a także w dokumencie podsumowującym przebieg SOOŚ.

To oznacza, że **w prognozie oddziaływania na środowisko muszą się znaleźć przede wszystkim te informacje, które mogą mieć wpływ na zapisy ocenianego dokumentu i na praktyczną realizację jego ustaleń** - a zatem nie wszystkie, lecz tylko istotne, racjonalnie uzasadnione i mogące mieć realne przełożenie na treść dokumentu będącego przedmiotem SOOŚ. Dyrektywa wymaga przedstawienia w prognozie informacji skupiających się na kwestiach związanych wyłącznie ze **znaczącym** wpływem na środowisko.

Należy podkreślić, że przedstawiona w niniejszej prognozie ocena dokumentu strategicznego nie jest tożsama z udzieleniem choćby wstępnej zgody na realizację przedsięwzięć (m.in. inwestycji) i innych fizycznych ingerencji w środowisko.

Niniejsza wersja prognozy oddziaływania na środowisko uwzględnia zagadnienia wskazane w stanowisku Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 25 sierpnia 2023 r. (znak: WOO-III.410.3.23.2023.MK.2), z dnia 17 listopada 2023 r. (WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.3), z dnia 08 grudnia 2023 r. (WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.4) oraz z dnia 22 lutego 2024 r. (WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.6), a także późniejsze wskazane w stanowisku z dnia 17 lutego 2025 r. (WOO-III.411.4.2025.KW.1), wynikające z aktualizacji treści Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+.

I.2. Podstawa prawna

Zasadniczą podstawą prawną sporządzenia niniejszej prognozy oraz przeprowadzenia SOOŚ są przepisy prawa polskiego (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dalej: UOOŚ) i wspólnotowego (dyrektywa 2001/42/WE). Wynikają z nich m.in. następujące ustalenia:

- 1) przeprowadzenia strategicznej OOŚ wymagają projekty takich dokumentów, jak m.in. plany i programy dotyczące m.in. zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu (art. 3 ust. 2 dyrektywy 2001/42/WE, art. 46 UOOŚ),
- 2) w ramach strategicznej OOŚ sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko (art. 5 dyrektywy 2001/42/WE, art. 51 UOOŚ),
- 3) prognoza oddziaływania na środowisko oraz dokument będący przedmiotem strategicznej OOŚ wymagają przeprowadzenia konsultacji ze społeczeństwem oraz odpowiednimi organami administracji (art. 6 dyrektywy 2001/42/WE, art. 54 UOOŚ),
- 4) procedura strategicznej OOŚ jest zintegrowana z procedurą oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (art. 55 ust. 2 UOOŚ, art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).

I.3. Zawartość

Zawartość niniejszej prognozy jest zgodna z art. 51 ust. 2 UOOŚ. Przepis ten wskazuje, że prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,

- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora lub kierującego zespołem autorów o spełnieniu wymagań wymienionych w art. 74 ust.2 UOOŚ (załącznik do niniejszego dokumentu);

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Trzeba podkreślić, że przepisów określających zawartość prognozy nie można odczytywać w oderwaniu od przepisów określających jej funkcję; oznacza to, że dokument ten musi zawierać:

- 1) informacje racjonalnie wymagane, adekwatne do charakteru ocenianego dokumentu,**

2) informacje, które mogą mieć faktyczne przełożenie na treść ocenianego dokumentu,

- a więc nie wszystkie informacje, lecz tylko te, które można uznać za racjonalnie wymagane.

Warto również zaznaczyć, że rolą SOOŚ nie jest analiza stricte formalno-legislacyjna odnosząca się do zasad techniki prawodawczej.

Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy został uzgodniony w trybie art. 53 UOOŚ z:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 11.08.2022 r., znak: WOO-III.411.21.2022.KW oraz z dnia 17.02.2025 r. znak: WOO-III.411.4.2025.KW.1, wynikające z aktualizacji treści Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+,
- Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 13.12.2022 r., znak: NZ.9022.5.128.2022).

I.4. Metodyka

Prognoza składa się z głównych merytorycznych bloków, które obejmują następujące zasadnicze elementy: charakterystyka ocenianego dokumentu, opis uwarunkowań strategicznych i środowiskowych mających znaczenie dla ocenianego dokumentu, strategiczna ocena oddziaływań środowiskowych oraz katalog rekomendacji w zakresie udoskonalenia ocenianego dokumentu i monitorowania skutków jego wdrażania.

Materiałem wyjściowym do analizy był projekt Strategii przekazany wykonawcy niniejszej prognozy. Pierwszym zasadniczym krokiem analizy środowiskowej była analiza uwarunkowań prawnych i strategicznych mających znaczenie dla ocenianego dokumentu. Kolejnym działaniem było pozyskanie informacji o poszczególnych komponentach środowiska z dokumentów źródłowych o charakterze przekrojowym, danych opracowywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (dalej: PMŚ) koordynowanego przez służby Inspekcji Ochrony Środowiska oraz danych o obszarach ochrony przyrody. Przeprowadzono kwerendę danych i analizę studialną dostępnych materiałów zawierających informacje na temat uwarunkowań środowiskowych.

Przy prowadzonych pracach wykorzystano dane o środowisku zawarte w opracowaniach planistycznych, dokumentach strategicznych i pracach studialnych. Uwzględniono ustalenia strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz dokumentów strategicznych określających politykę ekologiczną. Przeanalizowano uwarunkowania wynikające z powszechnie dostępnych źródeł informacji o stanie środowiska i jego ochronie. Czynności te były prowadzone adekwatnie do charakteru i poziomu szczegółowości ustaleń ocenianego dokumentu.

Przy opisie uwarunkowań środowiskowych skupiono się na tych zagadnieniach tematycznych, które mają znaczenie dla oceny skutków realizacji analizowanego projektu Strategii (zgodnie z dyspozycją art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. b UOOŚ, wedle którego prognoza oddziaływania na środowisko powinna określać stan środowiska wyłącznie na obszarach objętych przewidywanym i znaczącym oddziaływaniem). Ustalenia w powyższym zakresie pozwoliły na zidentyfikowanie zasadniczych uwarunkowań środowiskowych mających

merytoryczny związek z treścią ocenianego dokumentu. W toku konsultacji niniejszej prognozy wyrażono wniosek, by powyższą treść „wyjaśnić (...) w kontekście wskazanych w strategii kierunków działań, w tym wskazać zasadnicze uwarunkowania środowiskowe mające merytoryczny związek z ustaleniami ocenianego dokumentu”. Wyjaśnia się zatem, że „zasadnicze uwarunkowania środowiskowe mające merytoryczny związek z ustaleniami ocenianego dokumentu” zostały przedstawione w rozdziale V niniejszej prognozy. Kontekstem kierunków działań, który znalazł tu zastosowanie, jest stopień szczegółowości ustaleń strategicznych ocenianego dokumentu.

Wyniki tej oceny były wstępnym krokiem do weryfikacji ocenianego dokumentu pod kątem tego, czy jego ustalenia są adekwatne do uwarunkowań strategicznych i środowiskowych w zakresie objętym ustaleniami Strategii. Ustalenia te prowadzone były równolegle z oceną oddziaływań na środowisko, jakie będą się wiązały z praktycznym wdrażaniem ustaleń Strategii. Analizowano również opis skutków, które mogą wystąpić w przypadku odstąpienia od przyjęcia ocenianego dokumentu.

Kolejnym krokiem było sformułowanie rekomendacji odnośnie do uzupełnienia bądź zmiany treści ocenianego dokumentu. Działanie to zostało zintegrowane z zaproponowaniem rozwiązań eliminujących i minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko. Następnym etapem było sformułowanie propozycji monitorowania skutków wdrażania ustaleń Strategii pod kątem ochrony środowiska.

Stopień szczegółowości treści niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do charakteru ustaleń ocenianego dokumentu. Oznacza to, że przeprowadzone analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem Strategii. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji udzielającej pozwolenia na budowę) oraz przy dokonywaniu zgłoszeń budowlanych. Niemniej, podczas prac nad niniejszą prognozą odniesiono się do prognoz oddziaływania na środowisko wykonanych dla dotychczas obowiązujących dokumentów strategicznych.

II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

II.1. Uwarunkowania prawne istotne dla ocenianego dokumentu

Strategia rozwoju jest opracowywana na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dokument ma status strategii rozwoju ponadlokalnego. Według art. 10e ust. 3 (w związku z art. 10g ust. 3) ww. ustawy, strategia określa w szczególności:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Zgodność ocenianej Strategii z ww. przepisami wykracza poza prawne i merytoryczne ramy strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Projekt strategii rozwoju jest przedkładany zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określonych w strategii rozwoju województwa.

Przedmiotem niniejszej prognozy jest Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+. Jej integralnym elementem jest Komponent Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (Komponent ZIT).

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (dalej: ZIT) to forma współpracy samorządów współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej, wynikająca z ustaleń unijnego rozporządzenia 2021/1060¹ oraz ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Zintegrowane inwestycje terytorialne pozwalają połączyć finansowanie z różnych osi priorytetowych jednego lub kilku

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

programów operacyjnych do celów interwencji wielowymiarowych i międzysektorowych, zapewniając implementację zintegrowanej strategii dla określonego terytorium.

ZIT jest instrumentem wspierającym rozwój terytorialny i promującym partnerski model współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego w miejskim obszarze funkcjonalnym. Celem wdrażania instrumentu ZIT jest:

- 1) budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy Związkami ZIT zarówno w poszczególnych województwach, jak i na szczeblu krajowym i międzynarodowym;
- 2) wspieranie rozwoju kompetencji samorządu terytorialnego w zakresie przygotowania i wdrażania strategii, w tym strategii ZIT;
- 3) wspieranie realizacji projektów i zdolności do pozyskania środków z różnych źródeł.

Realizacja ZIT zwiększa wpływ miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie na kształt i sposób realizacji działań na ich obszarze, w tym w szczególności działań wspieranych w ramach polityki spójności, poprzez realizację projektów zintegrowanych przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów oraz skoordynowanego świadczenia usług publicznych na rzecz mieszkańców Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Przy pomocy ZIT samorządy miast i ich obszarów funkcjonalnych mogą wspólnie realizować inwestycje dofinansowane ze środków finansowych UE. Ważnym aspektem wdrażania tego instrumentu jest zintegrowane podejście do realizacji działań odpowiadających na potrzeby określone w strategiach terytorialnych.

Zgodnie z art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przez obszar funkcjonalny rozumie się *„obszar, na którym występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego); szczególnym typem obszaru funkcjonalnego jest miejski obszar funkcjonalny”*.

Uchwałą nr XXVII/377/20 z dnia 28 grudnia 2020 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego zmienił Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego poprzez przyjęcie „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”, co zostało poprzedzone przeprowadzeniem SOOŚ. Oceniana Strategia szeroko odwołuje się do ustaleń tego Planu, wskazując na spójność i komplementarność obydwu dokumentów.

Oceniany dokument ma status „strategii ZIT”, o której mowa w art. 34 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Zgodnie z art. 34 ust. 15 ww. ustawy, „strategia ZIT” określa w szczególności:

- 1) syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;

- 2) cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu;
- 3) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- 4) źródła jej finansowania;
- 5) warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT;
- 6) opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych

Zgodność ocenianej Strategii z ww. przepisami wykracza poza ramy SOOŚ - natomiast konieczne jest zwrócenie uwagi, że analizy dot. zgodności Strategii z politykami wyższego szczebla (i stosownymi przepisami określającymi ramy dokumentów) nie ograniczają się wyłącznie do ustaleń dokonywanych w ramach SOOŚ.

Przywołany wcześniej art. 34 ww. ustawy zawiera odesłanie do:

- 1) art. 28-30 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej,*
- 2) art. 9 i 11 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności.*

Powyższe ustalenia mają duże znaczenie dla odczytywania ocenianej Strategii w odpowiednim kontekście. Obydwa ww. rozporządzenia wskazują, że Fundusze Europejskie powinny wspierać działania prowadzone z poszanowaniem norm i priorytetów Unii w zakresie klimatu i środowiska i które nie czyniłyby poważnych szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje². Oznacza to m.in., że zadania wspierane w ramach Strategii powinny być zgodne z zasadą DNSH (z ang. „*do no significant harm*”, tj. „nie czyni poważnych szkód” w środowisku

² kompleksowe omówienie zagadnienia dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii:
<https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/zrownowazone-finansowanie>

naturalnym) wynikającą z art. 3 i 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852³ - a to oznacza, że konieczne będzie w szczególności:

- a) zapewnienie zgodności z 6 celami środowiskowymi⁴ wskazanymi w art. 9 ww. rozporządzenia 2020/852,
- b) zapewnienie zgodności z „technicznymi kryteriami kwalifikacji” ustanowionymi częściowo w rozporządzeniu Komisji (UE) 2021/2139⁵ (w 2023 r. zostanie przyjęte rozporządzenie uzupełniające⁶); zawierają one szereg ustaleń prośrodowiskowych m.in. dla obiektów budowlanych⁷ oraz wskazują, jakie przesłanki są dowodem na zgodność z zasadą DNSH.

Przykładem wynikającym z już obowiązujących przepisów⁸ dot. zastosowania powyższej zasady dla budowy lub renowacji budynków są np. następujące warunki:

- 1) zastosowanie na sieci wodociągowej rozwiązań technicznych gwarantujących:
 - a) maksymalny przepływ wody w kranach umywalek i kranach zlewów wynosi 6 litrów/min;
 - b) maksymalny przepływ wody w prysznicach wynosi 8 litrów/min;
 - c) w toaletach, w tym kompaktach, muszlach i spłuczkach całkowita objętość wody wykorzystywanej do spłukiwania nie może przekraczać 6 litrów, a średnia objętość wody wykorzystywanej do spłukiwania nie może przekraczać 3,5 litra;
 - d) zużycie wody w pisuarach wynosi maksymalnie 2 litry na muszlę na godzinę; w pisuarach ze spłukiwaniem całkowita objętość wody wykorzystywanej do spłukiwania nie może przekraczać 1 litra;
- 2) elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie, z którymi mieszkańcy mogą mieć kontakt, emitują mniej niż 0,06 mg formaldehydu na 1 m³ powietrza;
- 3) jeżeli nowy budynek jest wznoszony na terenie potencjalnie zanieczyszczonym (teren zdegradowany), taki teren poddano badaniu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń;
- 4) nowego budynku nie wznosi się na żadnym z następujących terenów:

³ kompleksowe omówienie zagadnienia dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/zrownowazone-finansowanie>

⁴ a) łagodzenie zmian klimatu, b) adaptacja do zmian klimatu, c) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, d) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, e) zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola, f) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

⁵ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych

⁶ projekt jest dostępny na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=PI_COM:C\(2023\)3851](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=PI_COM:C(2023)3851)

⁷ Syntetyczne zestawienie elementarnych wymagań przedstawiono w publikacji pn. „Poradnik dla inwestorów realizujących inwestycje mieszkaniowe finansowane z udziałem środków KPO. Potwierdzanie zgodności z regułą DNSH” (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2023)

⁸ przykład opracowany na podstawie obowiązujących kryteriów kwalifikacji (oraz projektowanych, o których mowa w przypisie nr 6)

- a) grunty orne i grunty uprawne o średnim lub wysokim poziomie żyzności gleby i podziemnej bioróżnorodności,
- b) teren niezagospodarowany o uznanej wysokiej wartości pod względem bioróżnorodności oraz teren służący za siedlisko gatunków zagrożonych (fauny i flory) wymienionych w europejskiej czerwonej księdze lub czerwonej księdze IUCN;
- c) teren odpowiadający definicji lasu określonej w prawie krajowym stosowanej w krajowym bilansie emisji gazów cieplarnianych lub, jeżeli nie jest ona dostępna, odpowiada definicji lasu ustanowionej przez FAO.

Projekty wskazane w projekcie Strategii będą musiały być zgodne z ww. zasadami.

Podmioty kształtujące europejską politykę środowiskową opracowały przepisy zawierające zestaw technicznych wytycznych wskazujących, w jakich przypadkach projekt inwestycyjny będzie mógł być uznany za zrównoważony pod względem środowiskowym (nie powodujące wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko). Przepisy te muszą mieć zastosowanie wobec projektów finansowych z funduszy Unii Europejskiej. Obiektywnym faktem jest to, że przepisy te są bardziej rygorystyczne niż przepisy krajowe. Wysoce logicznym jest przyjęcie, że ma to determinujące znaczenie dla konkluzji SOOŚ.

Warto dodać, że projekty wynikające ze Strategii będą podlegały dodatkowej ocenie merytorycznej na etapie rozpatrywania wniosków o ich dofinansowanie. Ocena ta będzie uwzględniała m.in. aspekty środowiskowe, w tym:

- zgodność z przepisami o ochronie środowiska i zasadą DNSH,
- zgodność z kryteriami wyboru projektów w ramach programów operacyjnych, z których będą finansowane projekty wynikające ze Strategii.

Powyższe uwarunkowania oznaczają, że na aspekty środowiskowe analizowanej Strategii ma wpływ szereg obowiązujących i projektowanych regulacji prawnych i systemowych, których celem jest zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony środowiska (uwaga: wyższego niż obecnie obowiązujące krajowe przepisy o ochronie środowiska).

II.2. Ustalenia ocenianego dokumentu

Kielecki Obszar Funkcjonalny (KOF) jest jednym z 6 miejskich obszarów funkcjonalnych wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (także poddanej SOOŚ). Poza KOF wyznaczono również pięć obszarów funkcjonalnych miast średnich: Miasta Północy, Jędrzejowa, Buska-Zdroju, Staszowa i Sandomierza.

KOF obejmuje swoim zasięgiem 13 gmin: Miasto Kielce, Gminę i Miasto Chęciny, Miasto i Gminę Chmielnik, Miasto i Gminę Daleszyce, Gminę Górno, Gminę Masłów, Gminę Miedziana Góra, Miasto i Gminę Morawica, Miasto i Gminę Piekoszów, Gminę Nowiny, Gminę Strawczyn, Gminę Zagnańsk, Miasto i Gminę Pierzchnica.

Dla potrzeb realizacji celów ustanowienia KOF opracowano projekt Strategii będącej przedmiotem SOOŚ i niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko. Strategia stanowi narzędzie zarządzania rozwojem KOF poprzez wykorzystanie planowanych do uruchomienia źródeł finansowania w Programie Regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, który był poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Jest to bardzo istotny aspekt w kontekście oceny Strategii - bowiem wszystkie projekty aplikujące o wsparcie z ww. Programu:

- 1) będą musiały wpisywać się w kierunki ww. Programu, które zostały pozytywnie ocenione w ramach SOOŚ,
- 2) będą podlegały rygorystycznej ocenie pod kątem zgodności z unijnymi przepisami o ochronie środowiska (w tym m.in. dyrektyw przyrodniczych, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy o ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko),
- 3) będą podlegały ocenie zgodności z zasadą DNSH (z ang. „*do no significant harm*”, tj. „nie czyn poważnych szkód” w środowisku naturalnym) wynikającą z art. 3 i 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje⁹; ww. Program zakłada (w ślad za przepisami UE), że wszystkie działania i inwestycje będą mogły uzyskać wsparcie finansowe jedynie pod warunkiem zapewnienia zgodności z zasadą DNSH - a to oznacza, że konieczne będzie w szczególności:
 - a) zapewnienie zgodności z 6 celami środowiskowymi¹⁰ wskazanymi w art. 9 ww. rozporządzenia,
 - b) zapewnienie zgodności z „technicznymi kryteriami kwalifikacji” ustanowionymi częściowo w rozporządzeniu Komisji (UE) 2021/2139¹¹ (w 2023 r. zostanie przyjęte rozporządzenie uzupełniające); zawierają one szereg ustaleń prośrodowiskowych m.in. dla obiektów budowlanych¹².

W projekcie Strategii sformułowano 5 celów strategicznych, którym przypisano priorytety rozwoju KOF i odpowiadające im kierunki działań; cele i priorytety przedstawiono poniżej w tabeli nr 1.

⁹ kompleksowe omówienie zagadnienia dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/zrownowazone-finansowanie>

¹⁰ a) łagodzenie zmian klimatu, b) adaptacja do zmian klimatu, c) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, d) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, e) zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola, f) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

¹¹ rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych

¹² Syntetyczne zestawienie elementarnych wymagań przedstawiono w publikacji pn. „Poradnik dla inwestorów realizujących inwestycje mieszkaniowe finansowane z udziałem środków KPO. Potwierdzanie zgodności z regułą DNSH” (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2023)

Tab. 1. Cele strategiczne i priorytety rozwoju KOF

Cele strategiczne	Priorytety rozwoju	Kierunki działań
Cel 1. Aktywne i zintegrowane międzypokoleniowo społeczeństwo	Priorytet 1.1. Wysoka aktywność i partycypacja społeczna	1.1.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i miejsc publicznych do spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych. 1.1.2. Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, wypoczynkowej i kulturalnej oraz tworzenie uzupełniającej się oferty spędzania czasu wolnego. 1.1.3. Tworzenie rozwiązań umożliwiających korzystanie przez mieszkańców na preferencyjnych warunkach z usług publicznych. 1.1.4. Organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych. 1.1.5. Rozwój oferty edukacyjnej dla różnych grup wiekowych oraz podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników sfery edukacji i oświaty. 1.1.6. Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych oraz rozwijanie bazy lokalowej pod potrzeby tych organizacji. 1.1.7. Rozbudowa narzędzi i kanałów komunikacyjnych wspierających włączenie mieszkańców w aktywności społeczne i współdecydowanie. 1.1.8. Podjęcie działań identyfikujących i wspierających lokalnych liderów społecznych w różnych grupach wiekowych. 1.1.9. Sieciowanie inicjatyw lokalnych oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i grup nieformalnych funkcjonujących na obszarze KOF. 1.1.10. Wdrażanie rozwiązań wspierających cyfryzację usług publicznych, w tym integrowanie baz danych, sprzyjające poprawie efektywności zarządzania obszarem KOF. 1.1.11. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego i historycznego. 1.1.12. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego 1.1.13. Podnoszenie kompetencji mieszkańców KOF do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.
	Priorytet 1.2. Polityka społeczna sprzyjająca integracji i solidarności międzypokoleniowej	1.2.1. Wspieranie i organizowanie międzypokoleniowych programów, imprez, wydarzeń integracyjnych, inicjatyw społecznych. 1.2.2. Poprawa dostępu do POZ, w tym modernizacja i doposażenie istniejących POZ. 1.2.3. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowia oraz promocja zdrowego stylu życia. 1.2.4. Rozwój infrastruktury i oferty opiekuńczej dla dzieci i młodzieży, w tym dążenie do deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych, a także tworzenie przedszkoli, żłobków, świetlic integracyjnych.

Cele strategiczne	Priorytety rozwoju	Kierunki działań
		1.2.5. Rozwój infrastruktury i oferty opiekuńczej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w tym dążenie do deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych, a także tworzenie domów opieki, organizacja dziennych domów pobytu, organizacja lokali wytchnieniowych. 1.2.6. Poprawa dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych. 1.2.7. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr zatrudnionych w usługach publicznych. 1.2.8. Podejmowanie działań sieciujących i promujących wspólną ofertę usług publicznych 1.2.9. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.
	Priorytet 1.3. Obszar z atrakcyjną ofertą mieszkaniową	1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (jednorodzinne i wielorodzinne) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. 1.3.2. Dążenie do poprawy standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, w tym obiektów komunalnych. 1.3.3. Poszerzenie bazy mieszkaniowej budownictwa społecznego, w tym oferty mieszkaniowej skierowanej do młodych mieszkańców, np. poprzez rozwój TBS, formułę PPP. 1.3.4. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej podnoszeniu atrakcyjności funkcji mieszkaniowej. 1.3.5. Wspieranie rozwiązań z zakresu dostępności do mieszkań dla osób młodych.
	Priorytet 1.4. Silna tożsamość obszaru i zachowane dziedzictwo kulturowe	1.4.1. Kształtowanie tożsamości mieszkańców KOF, w tym poprzez działania edukacyjne, promocyjne, integracyjne, realizowane z udziałem lokalnych liderów, organizacji społecznych, szkół, przedszkoli, przedsiębiorców. 1.4.2. Rozwijanie i wdrażanie lokalnych programów edukacji o historii i dziedzictwie kulturowym KOF. 1.4.3. Wspieranie i zachowanie (dokumentowanie i archiwizowanie) materialnego i niematerialnego zasobu dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym obiektów zabytkowych, tradycji, wydarzeń, w tym dziedzictwa kulinarnego (lokalne potrawy: przązki z grzybkami, goły na mleku, golosz, męczybuły, gęsie pipki, kugiel). 1.4.4. Wspieranie działalności oraz podnoszenie jakości oferty instytucji kultury i organizacji społecznych, realizujących programy rozwoju tożsamości oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego KOF. 1.4.5. Wspieranie działalności i promowanie uczestnictwa w organizacjach kultywujących lokalne tradycje i zachowujących dziedzictwo kulturowe. 1.4.6. Rozwój infrastruktury dedykowanej kultywowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego. 1.4.7. Organizowanie i promowanie wydarzeń, w tym ponadlokalnych, wykorzystujących lokalne tradycje (np. tradycje kulinarne: Święto Pieroga Świętokrzyskiego).
Cel 2.	Priorytet 2.1. KOF współpracujący z biznesem	2.1.1. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów KOF i jej promowanie.

Cele strategiczne	Priorytety rozwoju	Kierunki działań
Konkurencyjna gospodarka i rynek pracy		2.1.2. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie KOF, w tym poprzez digitalizację i udostępnienie danych. 2.1.3. Rozwijanie infrastruktury i rozwiązań kluczowych dla lokowania się i rozwijania nowych i istniejących przedsiębiorstw, w tym infrastruktury terenów inwestycyjnych, dróg dojazdowych, systemu komunikacji publicznej - przy ścisłej współpracy z biznesem. 2.1.4. Wspieranie rozwoju specjalizacji gospodarczych KOF w oparciu o zasoby i tradycje. 2.1.5. Rozwijanie sieci IOB i ich oferty. 2.1.6. Wspieranie rozwoju innowacji przedsiębiorstw, w tym poprzez współpracę z IOB, uczelniami, działalność szkoleniową. 2.1.7. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.
	Priorytet 2.2. Bogata oferta edukacyjna powiązana z potrzebami rynku pracy	2.2.1. Kształtowanie infrastruktury i oferty edukacyjnej zmierzające do kreowania KOF jako obszaru będącego centrum dobrej jakości edukacji. 2.2.2. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie KOF. 2.2.3. Rozwój dualnego modelu kształcenia i współpraca z biznesem w tworzeniu kierunków kształcenia pod potrzeby lokalnej gospodarki. 2.2.4. Kształcenie i doksztalcanie kadr na potrzeby lokalnej gospodarki 2.2.5. Tworzenie systemu zachęt dla absolwentów szkół średnich i wyższych do pozostania na obszarze KOF.
Cel 3. Silny region turystyczny bazujący na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym	Priorytet 3.1. Rozwinięta infrastruktura turystyczna	3.2.1. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu podnoszenia jej standardów i konkurencyjności. 3.1.2 Stworzenie spójnej infrastruktury sieci szlaków, tras, ścieżek turystycznych. 3.1.3. Wzmocnienie potencjału wiodących atrakcji turystycznych. 3.1.4. Renowacja zabytkowych obiektów o znaczeniu kulturowym i historycznym. 3.1.5. Renowacja istniejących szlaków turystycznych i obszarów przyrodniczych. 3.1.6. Budowa i rozwój ścieżek dydaktycznych i ekologicznych. 3.1.7. Przygotowanie i promowanie terenów pod funkcje turystyczne. 3.1.8. Wzmocnienie potencjału turystycznego marki terytorialnej Geoparku Świętokrzyskiego - Światowego Geoparku UNESCO poprzez budowę i modernizację infrastruktury turystycznej.
	Priorytet 3.2. Silna marka turystyczna	3.2.1. Stworzenie wspólnej bazy informacji turystycznej. 3.2.2. Identyfikacja i waloryzacja atrakcji turystycznych na potrzeby stworzenia wspólnej oferty produktów turystycznych. 3.2.3. Kształtowanie i komercjalizacja produktów turystycznych w szczególności bazujących na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym.

Cele strategiczne	Priorytety rozwoju	Kierunki działań
		3.2.4. Sieciowanie oferty turystycznej, w tym uwzględniającej turystykę profilowaną. 3.2.5. Organizacja formuły współpracy przy tworzeniu marki turystycznej KOF, produktów turystycznych oraz wspólnej promocji oferty turystycznej. 3.2.6. Stworzenie i promowanie marki turystycznej KOF. 3.2.7. Wykorzystanie światowej marki Geoparku UNESCO w promowaniu walorów geologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych KOF.
Cel 4. KOF dostępny i zintegrowany komunikacyjnie	Priorytet 4.1. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna	4.1.1. Tworzenie i rozwój spójnej sieci infrastruktury drogowej na obszarze KOF. 4.1.2. Tworzenie i rozwój spójnej sieci dróg i ścieżek pieszo-rowerowych na obszarze KOF. 4.1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wykluczonych oraz ważnych ze względów gospodarczych. 4.1.4. Realizacja inwestycji przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa, w tym infrastruktury oświetleniowej przystanków autobusowych i bezpiecznych przejść dla pieszych. 4.1.5. Rozwój szlaków komunikacyjnych w powiązaniu z ofertą turystyczną. 4.1.6. Wspieranie rozwoju infrastruktury na rzecz zrównoważonej mobilności na obszarze KOF. 4.1.7. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Kielc jako rdzenia KOF.
	Priorytet 4.2. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność oraz dostępna komunikacja publiczna	4.2.1. Rozwój zeroemisyjnego taboru komunikacji publicznej. 4.2.2. Wspieranie rozwoju punktów i miejsc ładowania pojazdów elektrycznych. 4.2.3. Rozwój sieci połączeń komunikacji publicznej w celu poprawy skomunikowania obszaru KOF, w tym uzgadnianie siatek połączeń z sąsiednimi gminami. 4.2.4. Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz zrównoważonej mobilności. 4.2.5. Rozwój infrastruktury liniowej i punktowej oraz systemów teleinformatycznych służących funkcjonowaniu transportu zbiorowego (np. buspasy, pętle autobusowe, przystanki autobusowe, dojścia do przystanków, systemy informacji pasażerskiej, systemy biletowe i płatności za przejazdy, systemy informatyczne do zarządzania operacyjnego dworcami autobusowymi).
Cel 5. Zrównoważony rozwój i zachowany potencjał przyrodniczy	Priorytet 5.1. KOF przystosowany do zmian klimatu	5.1.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej i przyrodniczej mieszkańców. 5.1.2. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, w tym również w planowanych inwestycjach publicznych i prywatnych. 5.1.3. Zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru KOF oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wody. 5.1.4. Zachowanie istniejących i tworzenie nowych terenów zielonych. 5.1.5. Wspieranie inwestycji i działań zmierzających do zeroemisyjności. 5.1.6. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.

Cele strategiczne	Priorytety rozwoju	Kierunki działań
		5.1.7. Racjonalna gospodarka odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, wraz z budową infrastruktury wspierającej segregację, w tym PSZOK. 5.1.8. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie. 5.1.9. Rozbudowa Ogrodu Botanicznego w Kielcach jako ważnego centrum zachowania puli genetycznych roślin wrażliwych na zachodzące zmiany klimatyczne.
	Priorytet 5.2. Wysoka efektywność energetyczna	5.2.1. Termomodernizacja i wykorzystanie OZE oraz zeroemisyjnych źródeł energii w instytucjach publicznych 5.2.2. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych 5.2.3. Podejmowanie działań wspierających mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne. 5.2.4. Wspieranie i rozwijanie produkcji energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł (np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne, farmy wiatrowe). 5.2.5. Wspieranie działań zmierzających do rozbudowy i modernizacji sieci energetycznych. 5.2.6. Podejmowanie działań likwidujących bariery formalno-prawne umożliwiające rozwój OZE na terenie KOF, np. w zakresie zapisów prawa miejscowego.
	Priorytet 5.3. Zachowany potencjał przyrodniczy i bioróżnorodność systemu ekologicznego	5.3.1. Zwiększanie powierzchni terenów biologicznie czynnych, charakteryzujących się wysokim poziomem bioróżnorodności. 5.3.2. Wspólne uzgadnianie zapisów Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego w duchu idei zrównoważonego rozwoju. 5.3.4. Ochrona terenów cennych przyrodniczo i ich racjonalne udostępnianie. 5.3.5. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000). 5.3.6. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych KOF. 5.3.7. Popularyzacja wiedzy na temat walorów przyrodniczych KOF wśród mieszkańców i turystów. 5.3.8. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym. 5.3.9. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego. 5.3.10. Zwiększenie roli Ogrodu Botanicznego w Kielcach jako ważnego ośrodka zachowania różnorodności biologicznej oraz zabezpieczenia rzadkich i ginących gatunków roślin, ze szczególnym uwzględnieniem flory KOF.

W ocenianej Strategii wskazano, że „*Dokumentami wykonawczymi dla Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ są obowiązkowe lub fakultatywne lokalne dokumenty strategiczne lub planistyczne. Kluczowy dla wdrażania założeń Strategii KOF jest efekt synergii z lokalnymi strategiami rozwoju*”. Jest to bardzo ważne ustalenie - bowiem oznacza ono, że wiele szczegółów dotyczących wdrażania ustaleń Strategii będzie przedmiotem dalszych regulacji (prawnych i systemowych), które pozwolą na konkretyzowanie ustaleń (co ma znaczenie m.in. dla ustaleń SOOŚ).

W projekcie Strategii sformułowano następujące ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego:

a) Kształtowanie funkcji osadniczej i gospodarczej:

- Najważniejszym ośrodkiem w KOF są Kielce. Priorytetem w kształtowaniu rozwoju miasta będzie umocnienie jego pozycji na arenie metropolii krajowych i międzynarodowych. Służyć temu mają działania ukierunkowane na rozwój dziedzin gospodarki opartych na wiedzy, internacjonalizacja przedsiębiorstw, turystyka kongresowa oraz rozwój branż artystycznych, czy też lokowanie siedzib liczących się w kraju instytucji zarządczych lub naukowo-prestiżowych.
- Obszar funkcjonalny Kielc, cechujący się wysoką dynamiką rozwoju przestrzennego, skupiać będzie gminy związane z Kielcami siecią powiązań infrastrukturalnych, zwłaszcza komunikacyjnych, systemem transportu publicznego oraz ścisłymi więzami współpracy gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej.
- Poszczególne miejscowości w KOF należy kształtować tak, aby posiadały swoją tożsamość, posiadały centra o charakterze publicznym z usługami podstawowymi oraz własne rezerwy terenów rekreacji i wypoczynku.
- Należy prowadzić działania zapobiegające degradacji przestrzeni publicznych, niekontrolowanemu „wylewaniu się” osadnictwa poza obszary urbanizacji oraz nadmiernemu ubytkowi terenów pełniących funkcje ekologiczne i krajobrazowe.
- Istotnym kierunkiem będzie różnicowanie struktury gospodarczej na obszarze KOF oraz działania służące integracji lokalnych rynków pracy.
- Należy unikać występowania sąsiedztwa terenów mieszkaniowych z terenami przemysłowymi. Poszerzanie terenów przemysłowych i ich rozwój nie może się odbywać z negatywnym skutkiem dla sąsiednich terenów.

b) Kształtowanie funkcji transportowej:

- Zewnętrzna spójność komunikacyjna wymaga zapewnienia sprawnych połączeń stolicy województwa i głównych ośrodków w obszarze funkcjonalnym z ościennymi ośrodkami powiatowymi i wojewódzkimi oraz szerszego otwarcia na dostępność do europejskich korytarzy transportowych. Wymaga to pełnej realizacji dróg ekspresowych S-7, S-74 i S-73 (zapisanej w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju), przebudowy linii kolejowej znaczenia państwowego nr 8 Warszawa-Kraków, przebudowy linii kolejowej nr 61 Kielce-Fosowskie wraz z budową

łącnicy kolejowej w Czarncy w celu uzyskania połączenia z Centralną Magistralą Kolejową oraz budowy i przebudowy linii kolejowej nr 73 (zapisanej w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju) w celu uzyskania połączenia kolejowego Kielce-Tarnów. Uwaga: przedmiotowe przedsięwzięcia nie są wyrazem realizacji ocenianej Strategii; nie wyznacza ona ram dla realizacji tych inwestycji.

- Wewnętrzna spójność komunikacyjna wymaga zapewnienia sprawnych połączeń pomiędzy stolicą województwa i głównymi ośrodkami w obszarze funkcjonalnym oraz pomiędzy tymi ośrodkami. Winno to nastąpić w oparciu o sieć dróg tranzytowych oraz z wykorzystaniem istniejącej na terenie KOF infrastruktury transportu kolejowego. Powinno przynieść to skrócenie czasu dojazdu, wzrost płynności przejazdów przez miasta i obszary zurbanizowane oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach. Zadanie to wiąże się z koniecznością podniesienia standardów technicznych dróg wojewódzkich łączących te ośrodki, realizację systemu obwodnic i bezkolizyjnych skrzyżowań.
- Należy dążyć do rozwoju transportu rowerowego, który wpłynie na zdrowie mieszkańców, komfort poruszania się, a także włączyć go w system powiązań wojewódzkich.

c) Kształtowanie systemu powiązań przyrodniczych oraz zasady ochrony środowiska:

- Warunkiem realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego KOF będzie zrównoważony rozwój uwzględniający przestrzeganie zasad ochrony i kształtowania środowiska na poziomie regionalnym, funkcjonalnym oraz lokalnym.
- Należy uwzględniać ochronę systemu ekologicznego i eliminować zagrożenia mogące zakłócić jego funkcjonowanie. Konieczne jest przy tym stałe wzbogacanie zasobów i walorów środowiska oraz poprawa jakości głównych jego komponentów: wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, gleb i powierzchni ziemi oraz warunków klimatu akustycznego. Niezbędne jest wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami, ochrona złóż surowców mineralnych przed nieracjonalną eksploatacją oraz przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym.
- Należy dążyć do lepszego powiązania systemu przyrodniczego.
- Należy dążyć do osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu i potencjału wód oraz racjonalizacji gospodarowania zasobami wodnymi w dostosowaniu do standardów i wymagań ujętych w Ramowej Dyrektywie Wodnej.

d) Kształtowanie funkcji turystycznej:

- Należy dążyć do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju turystyki, który prowadził będzie do wzrostu konkurencyjności regionu oraz powstania nowych segmentów rynku pracy. Przez długotrwały rozwój należy rozumieć kontynuację inwestycji i działań, które budować będą konkurencyjność gospodarki turystycznej na obszarze KOF. Przez zrównoważony rozwój turystyki należy rozumieć zachowanie równowagi pomiędzy kwestiami rozwoju gospodarczego, społecznego i ekologicznego. Kluczowe

będzie wykorzystanie atutów całego KOF, tj. atrakcji turystycznych zlokalizowanych w każdej z gmin. Pozwoli to budować synergię oraz odpowiedni potencjał do współpracy i realizacji rozwoju turystyki.

e) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Należy dążyć do ochrony i rewaloryzacji zasobów dziedzictwa kulturowego oraz racjonalnego ich zagospodarowania m.in. z myślą o wykorzystaniu tych zasobów, jako elementu promocji i czynnika rozwoju gospodarczego, a także do zapewnienia źródeł dofinansowywania prac rewaloryzacyjnych z dochodów budżetowych i pozabudżetowych np. z turystyki. Istotnym zadaniem będzie także wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w procesie umacniania tożsamości kulturowej mieszkańców
- Należy chronić wszystkie obiekty o wartościach kulturowych – nie tylko te wpisane do rejestru lub ujęte w ewidencji obiektów zabytkowych.

f) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych:

- Należy rozwijać OZE w lokalizacjach, które nie kolidują z systemem przyrodniczym: szczególnie w terenach produkcji. W miejscach gdzie planuje się lokalizacje urządzeń o większych mocach należy pamiętać o rozbudowie stosownej infrastruktury technicznej (konieczna bliskość do GPZ lub rozwój sieci elektrycznej).
- W MPZP gmin KOF należy wyznaczyć tereny pod rozwój odnawialnych źródeł energii.

g) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów przyrodniczych i kulturowych (a szczególnie widokowych) zgodnie z przepisami odrębnymi.

h) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Wskazane jest opracowanie programów lub opracowań planistycznych, które będą podstawą do przekształceń oraz realizacji nowych inwestycji na tych terenach.

i) Zasady realizacji inwestycji celu publicznego oraz innych zadań o znaczeniu ponadlokalnym:

- Realizując działania rozwoju Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego niezbędnym jest uwzględnienie inwestycji celu publicznego oraz innych zadań o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustanowione w dokumencie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego dla gmin wchodzących w skład KOF-u. Kluczowa zatem będzie ocena aktualności tych zadań i współpraca w tym zakresie ze służbami odpowiedzialnymi za politykę przestrzenną w województwie świętokrzyskim.

Podkreślenia wymaga, że Strategia (rozpatrywana jako główny/zasadniczy dokument) nie przewiduje do realizacji konkretnych projektów inwestycyjnych. Duża część

przedsięwzięć wynikających z kierunków działań niewątpliwie oddziaływać będzie na środowisko, zarówno w sensie pozytywnym, jak też negatywnym. Prognozuje się przy tym, iż zdecydowanie przeważać będą pozytywne oddziaływania ze względu na wytyczone w politykach nadrzędnych i przyjęte również przez partnerów KOF zobowiązania do zrównoważonego rozwoju. Ze względu na brak szczegółowych informacji nt. lokalizacji i zakresu przedsięwzięć kierunkowych nie jest możliwe ustalenie skali oddziaływań. Nie przewiduje się przy tym znaczących oddziaływań na obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione.

Wyjątkiem od powyższej zasady jest realizacja celu strategicznego nr 3, któremu ma służyć w szczególności „Komponent Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych” (Komponent ZIT) - odrębny dokument będący częścią Strategii. W ramach celu strategicznego nr 3 zdefiniowano listę projektów zintegrowanych poszczególnych partnerów KOF, dla których określono wstępny zakres i lokalizację. W Komponentie ZIT ujęto również projekt dotyczący Celu 4. KOF dostępny i zintegrowany komunikacyjnie pod tytułem Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym. Dla tego projektu nie określono jednak szczegółowych parametrów realizacyjnych i lokalizacji.

Istotą wdrażania Komponentu ZIT będzie realizacja projektów zintegrowanych. Projekt zintegrowany to projekt, który wpisuje się we wspólne cele rozwoju obszaru objętego instrumentem zintegrowanych inwestycji terytorialnych i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych – oznacza to, że projekt ten będzie miał wpływ na więcej niż 1 gminę w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym.

„Projekty zintegrowane” wskazane w ww. Komponentie ZIT scharakteryzowano w tabeli nr 2. Według informacji przekazanych dla potrzeb niniejszej prognozy - dla żadnego z tych projektów nie wydano jeszcze decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ani nie przeprowadzono procedury obejmującej ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000. Stosowne postępowanie administracyjne w tym zakresie będą przeprowadzone przed realizacją ww. projektów.

Przedstawione w tabeli nr 2 nazwy i opisy projektów mogą podlegać niewielkim zmianom, przy czym pewne jest, że zmiany te nie będą miały znaczenia dla zasadniczych ustaleń Strategii oraz dla wniosków zarówno niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, jak i całej procedury SOOŚ.

Tab. 2. Projekty zintegrowane służące realizacji celu nr 3 projektu Strategii

Zadania realizowane w ramach projektu	Opis najważniejszych elementów zadania realizowanego w ramach projektu
Projekt 1. Wschodni szlak turystyczny KOF – rozwój oferty turystycznej związanej z dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym na obszarze gmin Chmielnik, Pierzchnica, Daleszyce, Morawica, Górno, Kielce, Nowiny.	
1. Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z oznakowaniem miejsc cennych przyrodniczo na terenie Gminy Chmielnik.	W ramach projektu zakłada się budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z oznakowaniem miejsc cennych przyrodniczo na terenie gminy Chmielnik. Szlak wyposażony będzie w informację turystyczną oraz małą infrastrukturę pozwalającą na zapoznanie się i kontakt z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, np. wiaty, tarasy, platformy widokowe, miejsca integracji i spotkań z przyrodą, oznakowanie za pomocą tablic interaktywnych.
2. Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z wyznaczeniem szlaku turystycznego na terenie Gminy Pierzchnica.	W ramach projektu zakłada się budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z wyznaczeniem szlaku turystycznego (rowerowego) na terenie gminy Pierzchnica. Przebieg szlaku turystycznego (rowerowego): Pierzchnica-Maleszowa –do granicy z gminą Chmielnik ok. 4 km oraz budowa szlaku pieszo-rowerowego z Pierzchnicy do Maleszowej o długości ok. 2 km, wraz z infrastrukturą do obsługi rowerzystów.
3. Budowa wieży widokowej wraz ze ścieżką rowerową jako wsparcie zrównoważonej turystyki gminy Daleszyce.	W ramach projektu planuje się utworzyć ścieżkę rowerową, która powiąże atrakcje turystyczne na terenie gminy Daleszyce. Zakres projektu obejmować będzie budowę ścieżki rowerowej o długości około 5,1 km wraz z infrastrukturą towarzyszącą (miejsca odpoczynku, samoobsługowe stacje napraw rowerów), informacją turystyczną oraz budowę wieży widokowej.
4. Utworzenie stanowiska geologicznego, siedziby Centrum Informacji Turystycznej Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (CIT KOF) oraz szlaku Śladami historii i tradycji Kielc oraz KOF-u na terenie gminy Daleszyce.	Zakłada się rozwinięcie odpowiedniej infrastruktury turystycznej, w tym udostępnienie dla turystów stanowiska geologicznego ze skamieniałością plakodermy, utworzenie centrum informacji turystycznej CIT KOF, utworzenie ścieżki historyczno-turystycznej odwłującej się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych KOF.
5. Budowa ścieżek pieszo -rowerowych wraz z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika wodnego w Morawicy.	W ramach projektu zakłada się budowę łącznika istniejących tras rowerowych o długości około 550 m. Ponadto zakłada się kontynuację działań związanych z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika w Morawicy i budowę stanowiska dla kamperów.

Zadania realizowane w ramach projektu	Opis najważniejszych elementów zadania realizowanego w ramach projektu
6. Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą agroturystyczną w miejscowościach Górno, Wola Jachowa i Skorzeszyce	Projekt zakłada budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą ekoturystyczną w miejscowościach Górno, Wola Jachowa i Skorzeszyce. Utworzona infrastruktura połączy miejsca cenne przyrodniczo na trasie szlaku, w tym: nieczynny kamieniołom w miejscowości Górno – Mała Kadzielnia oraz Otulinę Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego w Skorzeszycach. W ramach projektu zostaną zrealizowane następujące zadania: 1. Budowa szlaku pieszo-rowerowego w miejscowości Skorzeszyce o orientacyjnej długości 1 km 2. Budowa platformy i wieży widokowej, zlokalizowanej w Skorzeszycach, w strefie krajobrazowej Cisowsko - Orłowińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. 3. Utworzenie małej architektury, w tym infrastruktury rowerowej w postaci wiat spoczynkowych, ławek, koszy na śmieci, miejsc postojowych dla rowerów, punktu do samoobsługowej naprawy rowerów. 4. Oznakowanie szlaku pieszo-rowerowego.
7. Podniesienie dostępności turystycznej gminy Górno	W ramach projektu utworzony zostanie punkt informacji turystycznej. Będzie on usytuowany w sąsiedztwie często odwiedzanego przez turystów terenu tzw. Małej Kadzielni. Powstaną miejsca wypoczynku pieszych i rowerzystów w postaci wiaty spoczynkowej, elementów małej architektury tj. ławki i kosze na śmieci, miejsca postoju dla rowerów oraz punkt do samoobsługowej naprawy rowerów.
8. Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą ekoturystyczną w miejscowościach Cedzyna i Leszczyny.	Projekt zakłada: 1. Budowę i oznakowanie szlaku pieszo-rowerowego o długości ok. 0,5 km jako uzupełnienie istniejącego szlaku wokół zalewu w Cedzynie. 2. Budowę infrastruktury wspierającej ruch turystyczny, w tym wiat spoczynkowych, miejsc postoju dla rowerów, punktu do samoobsługowej naprawy rowerów, ławek i koszy na śmieci.
9. Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych jako uzupełnienie istniejącego systemu ścieżek rowerowych na terenie Miasta Kielce.	W ramach projektu przewiduje się utworzenie dwóch szlaków rowerowych w obrębie Kielc: • Geologiczny szlak rowerowy obejmować będzie wybudowane i zmodernizowane ścieżki rowerowe o długości około 7,25 km, które poprawią dostępność do atrakcji turystycznych takich jak: Ogród Botaniczny, Dolina Silnicy, Dolina Karczówki, Rezerwat Ślichowice, Kadzielnia, Dalnia, Park Baranowski, Stadion, Geopark Kielce, Park Staszica, Śródmieście Kielc. • Przyrodniczy szlak rowerowy Doliny Silnicy stanowić będzie element miejskiej ścieżki rowerowej biegnącej z Szydłówka na Baranówek (na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej, dalej tunelem i pętlą dookoła Zalewu Kieleckiego w kierunku powrotnym do ul. Jesionowej). Jest to trasa rekreacyjna wzdłuż rzeki Silnicy, biegnąca w większości przez tereny zielone, w tym przez Park Doliny Silnicy (około 3,8km) oraz wzdłuż Zalewu Kieleckiego (ok. 2,0 km). Zakres projektu obejmuje działania związane z budową i modernizacją ścieżek rowerowych, w tym utworzenie infrastruktury towarzyszącej, oznakowania, utworzenie miejsc odpoczynku i stref rekreacyjnych.
10. Wzmocnienie potencjału turystycznego Amfiteatru Kadzielnia.	W ramach projektu planowana jest kompleksowa modernizacja obiektu pod kątem poprawy jego funkcjonalności i dostępności. Zakres prac obejmować będzie: modernizację dachu ruchomego, sceny, widowni (m.in. wymiana krzesełek), budynku wraz z podsceniem oraz bramek wejściowych. Planowana jest również poprawa efektywności energetycznej obiektu poprzez założenie instalacji fotowoltaicznych.

Zadania realizowane w ramach projektu	Opis najważniejszych elementów zadania realizowanego w ramach projektu
11. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Nowiny – ETAP II.	Realizacja projektu polegać będzie na budowie odcinka trasy rowerowej. W ramach projektu przewiduje się budowę dwóch altan spoczynkowych, jednej przy rzece Bobrza oraz drugiej przy Kamieniołomie Zgórsko.
Projekt 2. Północny szlak turystyczny KOF – rozwój oferty turystycznej związanej z dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym na obszarze gmin Zagnańsk, Miedziana Góra, Strawczyn i Piekoszów.	
1. Budowa Domu Dziedzictwa Kulturowego oraz zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie ruin Huty „Józef” w Samsonowie, gm. Zagnańsk.	W ramach projektu zakłada się budowę Domu Dziedzictwa Kulturowego oraz zabudowę towarzyszącą tj.: parkingi, ścieżki piesze, inwestycje odnawialnych źródeł energii, wykonanie niezbędnych przyłączy (woda, gaz, kanalizacja sanitarna) oraz zagospodarowanie części parkowej w tym oświetlenie ścieżki i terenu wokół ruin dz. o nr ewid 1427 i 1406/3 obręb 0012 Samsonów (ruiny huty „Józef” w Samsonowie) o powierzchni ok. 4 ha.
2. Budowa Centrum Dziedzictwa Kulturowego i przyrodniczego na terenie gminy Miedziana Góra.	W ramach projektu utworzone zostanie Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego. W skład kompleksu wejdzie budynek z zapleczem edukacyjnym.
3. Rozpowszechnienie dziedzictwa kulturowo – przyrodniczego na terenie gminy Strawczyn poprzez budowę obiektu pełniącego funkcję ośrodka kultury i tradycji w msc. Oblęgorek.	Projekt zakłada rozpowszechnienie dziedzictwa kulturowo – przyrodniczego na terenie gminy Strawczyn poprzez utworzenie obiektu pełniącego funkcję ośrodka kultury i tradycji. Lokalizacją obiektu pełniącego funkcję ośrodka kultury i tradycji na terenie gminy Strawczyn będzie miejscowość Oblęgorek. Ponadto należy zwrócić uwagę, iż nie jest możliwe zaadaptowanie innego budynku na terenie gminy Strawczyn na obiekt pełniący powyższe funkcje jest obligatoryjny dla przedsięwzięć, w których planuje się budowę nowych obiektów i które to będą finansowane ze środków unijnych.
4. Modernizacja, rozbudowa oraz doposażenie istniejących tras i szlaków odwołujących się do walorów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i edukacyjnych gminy Strawczyn.	W celu uporządkowania ruchu ingerującego w środowisko naturalne planuje się wydłużyć istniejącą sieć ścieżek i szlaków turystycznych o już istniejące najważniejsze walory przyrodnicze, turystyczne i edukacyjne gminy Strawczyn, tj. miejsce urodzenia Stefana Żeromskiego, rezerwat Perzowa Góra, zalew w Strawczynie, muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, ścieżka dydaktyczna w Oblęgorku, taras widokowy w Oblęgorku. W ramach inwestycji planuje się zagospodarowanie terenu w miejscowości Strawczynek, tzw. „Oaza ciszy”. Polegać będzie na nasadzeniu gatunków rodzimych roślin, założeniu ogrodu deszczowego, zagospodarowaniu terenu poprzez leżaki, ławeczki, kosze na śmieci, a także ciągi piesze. W ramach rozbudowy oraz doposażenia planuje się podwyższyć taras widokowy na Górze Siniewskiej w miejscowości Oblęgór, wybudować parking wraz z punktem odpoczynku dla turysty z sanitariatami w pobliżu wejścia do rezerwatu Perzowa Góra, utwardzić teren oraz stworzyć miejsce odpoczynku dla turysty, a także wykonać tablice i gabloty informacyjne przy wejściu do rezerwatu Perzowa Góra, planuje się również remont ruin Wielkiego Pieca w Kuźniakach wraz z wykupem gruntu.

Zadania realizowane w ramach projektu	Opis najważniejszych elementów zadania realizowanego w ramach projektu
5. Zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa geologicznego, kulturowego i przyrodniczego na terenie gminy Piekoszów poprzez przystosowanie istniejącego budynku oraz budowę sceny kulturalno-edukacyjnej.	Projekt zakłada przystosowanie istniejącego budynku oraz budowę sceny kulturalno-edukacyjnej do warunków umożliwiające zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa geologicznego, kulturowego oraz przyrodniczego.
Projekt 3. Kulturowo-historyczny szlak turystyczny KOF – wzmocnienie i rozwinięcie istniejącej oferty związanej z dziedzictwem kulturowo-historycznym gmin Chęciny, Morawica, Kielce i Masłów.	
1. Podniesienie wartości kulturowej Gminy Chęciny poprzez utworzenie szlaku historycznego „Śladami dziedzictwa historycznego Chęcin”.	W ramach projektu zakłada się utworzenie dwóch nowych atrakcji turystycznych, które wkomponowane będą w istniejący potencjał dziedzictwa kulturowego. Pierwszą atrakcją będzie szlak Rabina – Pamięci Żydów Chęcińskich. Początkiem szlaku będzie Synagoga, natomiast końcowy element stanowić będzie cmentarz żydowski, gdzie planuje się wykonanie prac ułatwiających dojście do kirkutu. Konieczne jest przy tym uporządkowanie terenu i wykonanie naturalnego zejścia, oczyszczenie macew itp. Dodatkowo zostanie sporządzona inwentaryzacja macew wraz z dokumentacją fotograficzną. Zakres prac związany będzie z zakupem i montażem małej infrastruktury, takiej jak kosze, ławki, tablice informacyjne. Konieczne będzie oznakowanie trasy i stworzenie miejsca postojowego i odpoczynku. Drugą atrakcją będzie trakt małego rycerza. W ramach inwestycji przewiduje się utworzenie ścieżki spacerowo-piesznej.
2. Rozwój dziedzictwa historycznego na terenie Gminy Chęciny poprzez utworzenie Ośrodka Historii w Chęcinach.	W ramach projektu zakłada się utworzenie Ośrodka Historii w Chęcinach. Zakres prac obejmuje rozbudowę istniejącego budynku zabytkowego ratusza w Chęcinach, modernizację i dostosowanie istniejących pomieszczeń do prowadzenia ośrodka historii gminy Chęciny.
3. Budowa Centrum Dziedzictwa Historycznego i Tradycji Sportu.	Projekt zakłada utworzenie Centrum Dziedzictwa Historycznego i Tradycji Sportu. Dysponować będzie ono m. in. zagospodarowanym i urządzonym w roślinność terenem, małą infrastrukturą oraz parkingiem.
4. Kielce – miasto zabawek – rozbudowa i rozwój zasobów Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach.	W ramach projektu zakłada się utworzenie nowej stałej wystawy w istniejącym Muzeum Zabawek i Zabawy. Oprócz nowej wystawy stałej na dziedzińcu Muzeum, który jest jego integralną częścią, staną całoroczne wielkogabarytowe obiekty małej architektury wzorowane na zabawki wykonane z trwałego odpornego materiału, które będą służyć odwiedzającym do odpoczynku i zabawy. Na dziedzińcu Muzeum zapoczątkowany zostanie szlak turystyczny prowadzący przez Kielce – miasto zabawek, upamiętniający miejsca, w których tworzone były zabawki. Zakłada się wykonanie remontu elewacji budynku Muzeum oraz jego podświetlenia.

Zadania realizowane w ramach projektu	Opis najważniejszych elementów zadania realizowanego w ramach projektu
5. Przebudowa zabytkowego budynku dawnej synagogi w Kielcach.	Zakres projektu obejmuje: • zagospodarowanie zabytkowego budynku dawnej synagogi i dawnej siedziby Archiwum Państwowego w Kielcach przy alei IX Wieków Kielc wraz z modernizacją obiektu, • stworzenie niezbędnej infrastruktury dla realizacji nowych funkcji społecznych, • przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych związanych z ociepleniem budynku, wymianą okien i drzwi zewnętrznych, przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), zastosowaniem systemów wentylacji i klimatyzacji z rekuperacją oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, w związku z tym opracowany zostanie audyt efektywności energetycznej.
6. Zagospodarowanie terenu w centrum Masłowa Pierwszego – etap I.	W ramach projektu zakłada utworzenie centrum informacji o dziedzictwie kulturowym KOF, które połączone będzie z funkcją Gminnej Biblioteki Publicznej.
Projekt 4. Zintegrowanie i promocja potencjału społecznego oraz turystycznego poprzez aplikację mobilną „Śladami historii i tradycji Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego”.	
1. Aplikacja mobilna „Śladami historii i tradycji Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego”.	W ramach projektu zakłada się utworzenie wspólnej bazy i systemu informacji turystycznej w oparciu o aplikację mobilną na telefon.
Projekt 5. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym¹³.	
Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym.	Projekt zakłada wsparcie z zakresu ekologicznych, zintegrowanych systemów mobilności miejskiej. Projekt obejmie wszystkie gminy tworzące KOF. Zakres projektu to: 1. Zakup bezemisyjnego taboru autobusowego (pojazdy elektryczne, wodorowe, hybrydowe). 2. Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury na potrzeby transportu miejskiego w tym między innymi: stacje ładowania pojazdów elektrycznych, przystanki, centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą, zajezdnie autobusowa wraz z niezbędną infrastrukturą, modernizacja elementów infrastruktury kolejowej, wiaty z aktywną informacją pasażerską, wysepki, buspasy, kontrapasy, dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną możliwością poruszania się i osób z niepełnosprawnościami. 3. Inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany z preferencją dla ruchu pieszego i rowerowego w tym między innymi: ścieżki rowerowe, przejścia dla pieszych, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe, stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów, sygnalizacja świetlna, azyle dla pieszych, dedykowane pasy ruchu dla komunikacji zbiorowej, drogi i pasy rowerowe, wspólne sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą, doświetlenie przejść dla pieszych, inne rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo.

¹³ Projekt nr 6 wynika bezpośrednio z dokumentu pn. „Plan zrównoważonej miejskiej dla Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego”, który podlega odrębnej procedurze SOOŚ.

Zadania realizowane w ramach projektu	Opis najważniejszych elementów zadania realizowanego w ramach projektu
	4. Digitalizacja systemu mobilności w tym między innymi: strefy czystego ruchu, miejskie systemy ITS dla transportu publicznego, system parkingowy, rozbudowa i modernizacja sieci elektronicznej informacji pasażerskiej, unowocześnienie usług dla pasażerów np. systemu informatycznego do zarządzania operacyjnego, infrastruktury Kieleckiej Karty Miejskiej, automatów do sprzedaży biletów.

Przyjmując, że przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko”, których ramy mógłby wyznaczać projekt Strategii, są przedsięwzięcia wymienione w art. 59 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy, które zostały wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.), można wymienić kierunki działań Strategii, które mogą (choć nie muszą) spełniać takie kryteria.

Oczywiste jest przy tym, iż ostateczna kwalifikacja zadań inwestycyjnych do grupy tych przedsięwzięć wymagałaby znajomości ich podstawowych parametrów technicznych (które w większości przypadków jeszcze nie są określone) oraz lokalizacji (również nieustalonej w większości przypadków) dokonanej w odniesieniu do ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarów chronionych (przywoływane wcześniej rozporządzenie różnicuje parametry „przedsięwzięć” w zależności od ich lokalizacji względem obszarów chronionych i terenów objętych ustaleniami Strategii). Ogólnie można zasygnalizować, że przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu rozporządzenia, o którym mowa w przypisie nr 13), które mogłyby wynikać z ocenianej Strategii, potencjalnie mogą wynikać z poniższych kierunków:

- Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (jednorodzinne i wielorodzinne) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- Poszerzenie bazy mieszkaniowej budownictwa społecznego, w tym oferty mieszkaniowej skierowanej do młodych mieszkańców, np. poprzez rozwój TBS, formułę PPP.
- Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej podnoszeniu atrakcyjności funkcji mieszkaniowej,
- Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów KOF i jej promowanie.
- Rozwijanie infrastruktury i rozwiązań kluczowych dla lokowania się i rozwijania nowych i istniejących przedsiębiorstw, w tym infrastruktury terenów inwestycyjnych, dróg dojazdowych, systemu komunikacji publicznej – przy ścisłej współpracy z biznesem,
- Przygotowanie i promowanie terenów pod funkcje turystyczne,
- Tworzenie i rozwój spójnej sieci infrastruktury drogowej na obszarze KOF,
- Tworzenie i rozwój spójnej sieci dróg i ścieżek pieszo-rowerowych na obszarze KOF,
- Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wykluczonych oraz ważnych ze względów gospodarczych,
- Rozwój szlaków komunikacyjnych w powiązaniu z ofertą turystyczną,
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Kielc jako rdzenia KOF,
- Zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru KOF oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wody,

- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich,
- Racjonalna gospodarka odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, wraz z budową infrastruktury wspierającej segregację, w tym PSZOK,
- Wspieranie i rozwijanie produkcji energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł (np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne, farmy wiatrowe).

Na kontekst oddziaływań na środowisko, jaki wynikać będzie z realizacji Strategii KOF można spojrzeć w sposób kompleksowy. Należy przy tym wyraźnie oddzielić zakres zadań (kierunków), które ustalone zostały przez partnerów gminnych z KOF w ramach niniejszej Strategii, a zestawem wszystkich przedsięwzięć, które realizowane będą na rzecz rozwoju KOF, a wynikają z ustaleń szczebla regionalnego lub centralnego. Ustalenia niniejszej prognozy odnoszą się zasadniczo do ram, które wytycza Strategia KOF. Szersze spektrum „zdarzeń”, które zajdą na terenie KOF ujmują dokumenty szczebla regionalnego, w szczególności Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego. Dokument ten wskazuje listę kierunków jak też przedsięwzięć, które realizowane będą na terenie KOF ze szczebla centralnego, wojewódzkiego i lokalnego (gminy). Przykładem takiego spojrzenia jest lista inwestycji celu publicznego, które zaplanowano do realizacji na terenie KOF.

Tab. 3. Inwestycje celu publicznego na terenie KOF

Lp.	Inwestycja/Zadanie	Stan realizacji	Inwestycje/zadania wynikające z: programów krajowych (K), z Koncepcji Krajowej (KPZK), z programów wojewódzkich (W), pozostałe (P)
I. Ochrona przyrody			
1,	Powiększenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego	zrealizowano	P
2,	Utworzenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 (ze względu na szeroki zasięg zadania — całe województwo — nie zostało ono pokazane na mapie)	zrealizowano	KPZK
3,	Budowa ogrodu botanicznego w Kielcach	zrealizowano	W
II. Problematyka osuwiskowa			

1,	Program SOPO - rozpoznanie, dokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1:10000 osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Woj. świętokrzyskie prawie w całości zostanie objęte tym opracowaniem. W pierwszej fazie oznaczono obszary „predisponowane” do powstawania ruchów masowych. W trakcie dalszych prac zostanie zweryfikowana i uszczegółowiona lokalizacja zjawisk dotyczących tych ruchów. W chwili obecnej zrealizowano zamierzenia III etapu w granicach dwóch gmin wchodzących w skład MOF OW. Są to gminy Morawica i Miedziana Góra (ze względu na szeroki zasięg zadania — całe województwo — nie zostało ono pokazane na mapie)	zrealizowano	K
III. Dziedzictwo kulturowe			
1,	Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu. Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim	zrealizowano	W
2,	Rozwój zasobów niezbędnych do prowadzenia procesów udostępniania zbiorów (Muzeum Wsi Kieleckiej)	zrealizowano	W
3,	Centrum Pamięci Kultury Żydowskiej - Chęciny	w trakcie	W
IV. Infrastruktura społeczna			
1,	CENWIŚ – Centrum Naukowo-Wdrożeniowe Inteligentnych Specjalizacji Regionu Świętokrzyskiego	zrealizowano	W
2,	Budowa treningowego stadionu piłkarsko-lekkoatletycznego wraz z zapleczem magazynowym Politechniki Świętokrzyskiej	zrealizowano	K
3,	Rozbudowa Collegium Medicum UJK	zrealizowano	W
4,	Rozbudowa Wydziału Prawa i Nauk Społecznych	zrealizowano	K
5,	Modernizacja budynku A Wydziału Nauk Ścisłych i Przyrodniczych	planowana	K
6,	Budowa Kieleckiego Centrum Kształcenia Praktycznego na rzecz wzrostu gospodarczego regionu świętokrzyskiego	zrealizowano	W
7,	Adaptacja budynków zespołu powięziennego przy ul. Zamkowej w Kielcach na potrzeby Teatru Lalki i Aktora „Kubuś”	w trakcie	W
8,	Rozbudowa i nadbudowa istniejącej sali gimnastycznej i zaplecza w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach wraz z zagospodarowaniem otoczenia w celu dostosowania tych obiektów do nowych funkcji kulturalnych	zrealizowano	W
9,	Rozwój infrastruktury Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy na rzecz zapewnienia kompleksowej opieki nad pacjentami z zaburzeniami psychicznymi	zrealizowano	W
10,	Budowa nowego pawilonu oraz przebudowa I piętra segmentu A wraz z doposażeniem z przeznaczeniem na Świętokrzyskie Centrum Chorób Płuc w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. św. Rafała w Czerwonej Górze	zrealizowano	W
11,	Utworzenie w Gminie Zagnańsk ośrodka edukacji ekologicznej pn. „Centrum Edukacyjne Flory i Fauny Gór Świętokrzyskich”	nie zrealizowano	W
V. Komunikacja i transport			

1,	Budowa drogi ekspresowej S-74: Budowa drogi S-74 na odcinku Przełom/Mniów — Kielce (droga nr 7 w Kostomłotach); Rozbudowa drogi nr 74 do parametrów S na odcinku Kielce (droga nr 7 w Kostomłotach) — Kielce (droga nr 73); Budowa drogi S-74 na odcinku Cedzyna — Łągów z obwodnicą Łągowa	w trakcie	K
2,	Dobudowa drugiej jezdni w ciągu drogi krajowej nr 73 na odcinku granica Kielc — Wola Morawicka wraz z budową obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej	w trakcie	K
3,	Prace na liniach kolejowych nr 61 i 567 na odcinku Kielce-Żeliszewice	planowana	W
4,	Prace na linii kolejowej nr 8 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Kielce - Kozłów	w trakcie	W
5,	Budowa linii kolejowej nr 73 Kielce-Tarnów wraz z budową nowego odcinka Busko-Zdrój — Żabno i mostem na Wiśle	planowana	K
6,	Budowa Portu Lotniczego Kielce w Obicach wraz z potencjalną strefą gospodarczą	nie zrealizowano	KPZK
7,	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 764 na odcinku od DK 73 do granicy Miasta Kielce	w trakcie	P
8,	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 745 w msc Masłów wraz z rozbudową sąsiadującej infrastruktury transportowej	planowane	W
9,	Budowa obwodnic m. Radkowie im. Brzeziny w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 763	planowana	W
10,	Budowa południowej obwodnicy Morawicy w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 766 do skrzyżowania z projektowaną obwodnicą drogi krajowej Nr 73	w trakcie	W
11,	Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i ul. Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosa z ul. Radomską	zrealizowano	P
12,	Przebudowa i rozbudowa ul. Radomskiej w Kielcach (DK 73)	planowane	P
13,	Budowa nowego przebiegu DW 786 w Kielcach na odcinku od granicy miasta Kielce do węzła drogowego Kielce-Zachód, na połączeniu DK 74 z S 7	planowane	P
14,	Budowa połączenia drogi wojewódzkiej nr 762 (ul. Krakowska) i 761 (ul. Łopuszniańska)	planowane	P
VI. Baza ekonomiczna			
1,	Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miast (Kielce)	w trakcie	W
2,	Budowa centrum badawczo-rozwojowego technologii materiałów sypkich (Sitkówka-Nowiny)	zrealizowano	K
3,	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Kieleckiego Parku Technologicznego (Kielce)	zrealizowano	W
VII. Gospodarka wodna			
1,	Poprawa gospodarki ściekowej na terenie kieleckiego obszaru metropolitalnego	zrealizowano	W
2,	Realizacja zbiornika Wierna Rzeka na Łososinie (Uchwała 92 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r., w sprawie przyjęcia „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030”)	planowane	K

3,	Realizacja zadań wynikających z „Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” oraz „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (ze względu na szeroki zasięg zadania — całe województwo — nie zostało ono pokazane na mapie)	w trakcie	K
VIII. Turystyka			
1,	Hala sportowa wraz ze strzelnicą w Strawczynku	w trakcie	P
2,	Międzynarodowa trasa rowerowa EuroVelo 11 – Szlak Europy Wschodniej	w trakcie	W
IX. Infrastruktura techniczna			
1,	Budowa i rozbudowa projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia relacji: Mójcza — Masłów (obejście Kielc) wraz z przebudową gazociągu na Parszów;	w trakcie	P
2,	Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia w celu przyłączenia Elektrociepłowni Kielce	planowane	P
3,	Budowa projektowanej linii energetycznej 220 kV Radkowice — Kielce Piaski (wynikająca z KPZK)	zrealizowane	KPZK
4,	Modernizacja linii energetycznej 220 kV Kielce-Radkowice	zrealizowane	P
5,	Modernizacja stacji 400/220 kV Kielce	planowane	P
6,	Budowa planowanej linii energetycznej 400 kV Kielce-Belchatów (wynikająca z KPZK)	planowane	KPZK
7,	Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych: „Suchowola”, gm. Chmielnik, „Przededworze”, gm. Chmielnik, „Promnik”, gm. Strawczyn	w trakcie	W

Mając na względzie spójność Strategii KOF z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach, w szczególności szczebla regionalnego, warto przytoczyć ustalenia, jakie zostały poczynione w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego (MOF OW).

W Prognozie omówiono w jaki sposób realizacja ustaleń przyjętych w projekcie Planu MOF OW wpłynie na jakość podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego, zdrowie i jakość życia ludzi oraz zabytki. Przedstawiono przy tym przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko jakie mogą się pojawić w wyniku wdrażania ustaleń tego dokumentu. Może to nastąpić w wyniku realizacji inwestycji transportowych i infrastrukturalnych oraz ewentualnego podjęcia eksploatacji udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

W niniejszej Prognozie stwierdzono po analizie wpływu na środowisko inwestycji celu publicznego i zadań o znaczeniu ponadlokalnym przewidzianych do realizacji na obszarze MOF OW, że ich wpływ na środowisko będzie w przeważającej części neutralny. Istotny wpływ na taki wynik miał fakt, że wśród ocenianych inwestycji znalazło się bardzo dużo działań z zakresu infrastruktury społecznej, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju bazy ekonomicznej (np. doposażanie szpitali i uczelni wyższych i in.), które z racji swojego charakteru będą miały neutralny wpływ na środowisko.

Znaczna część przedsięwzięć została oceniona niejednoznacznie, co spowodowane jest tym, że składają się one z szeregu działań cząstkowych o różnorodnym wpływie. Oddziaływania jednoznaczne (negatywne lub pozytywne) są w mniejszości, przy czym duża część oddziaływań niekorzystnych jest jedynie przypuszczalna i niemożliwa tak naprawdę do jednoznacznej identyfikacji na obecnym etapie prac i przy braku szczegółowych danych dotyczących konkretnych inwestycji.

Przy analizie tej trzeba podkreślić, że we współczesnych realiach nie da się całkowicie uniknąć rozwiązań, które mogą negatywnie wpłynąć na środowisko przyrodnicze lub pogorszyć warunki równoważenia rozwoju. Konieczne jest więc dążenie do zminimalizowania negatywnych oddziaływań poprzez wprowadzanie odpowiednich rozwiązań planistycznych, technologicznych i architektoniczno-krajobrazowych jako elementów zrównoważonej gospodarki przestrzennej.

W wyniku przeprowadzonych analiz wskazano miejsca, w których mogą wystąpić potencjalne konflikty z planowanymi inwestycjami. Na obecnym etapie rozważań nie stwierdzono jednoznacznie wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. W przypadku realizacji inwestycji komunikacyjnych (drogi i koleje) zdecydowana ich większość będzie realizowana na obiektach już istniejących. W związku z powyższym nie ma możliwości przedstawienia alternatywnych przebiegów dla tych projektów. Przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń środowiskowych nie pogorszą one stanu siedlisk i chronionych gatunków w obszarach Natura 2000. Sposób zastosowania konkretnych rozwiązań minimalizujących wpływ inwestycji na środowisko powinien zostać określony w toku przeprowadzonego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku nowych obiektów (obwodnice i lokalne przełożenia tras), część z nich posiada już wydane decyzje środowiskowe, w których ich oddziaływanie na obszary Natura 2000 zostało przeanalizowane i wariant najmniej kolizyjny środowiskowo został już wybrany. Pozostałe przedsięwzięcia na drogach krajowych i wojewódzkich zostały wskazane w projekcie Planu MOF OW jako „konceptyjne”, gdyż są dopiero na etapie wstępnych prac projektowych i ich przebieg (w tym warianty przebiegu) nie zostały jeszcze określone. W miarę możliwości przy ustalaniu ich ostatecznego przebiegu należy unikać przechodzenia przez najcenniejsze przyrodniczo obszary (w tym obszary Natura 2000). Trzeba jednak dodać, że możliwości zmian przebiegu planowanych tras są bardzo ograniczone. Jest to podyktowane stopniem zurbanizowania przestrzeni województwa i koniecznością obsłużenia komunikacyjnego tych terenów oraz znacznym stopniem rozbudowania systemu obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000.

Negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne gazociągów i linii elektroenergetycznych występuje głównie na etapie ich budowy. Związane jest to m.in. z: zajęciem pasa terenu pod inwestycje, wykonaniem wykopów, wykonaniem ewentualnych odwodnień oraz emisją hałasu. Ponadto w przypadku linii elektroenergetycznych dochodzi jeszcze negatywne oddziaływanie na krajobraz i powstawanie niekorzystnych pól elektromagnetycznych, zaś w przypadku gazociągów ewentualna możliwość awarii. Należy dodać, że znaczna część linii energetycznych oraz gazociągów nie posiada jeszcze ustalonego przebiegu i w związku z tym

w projekcie Planu MOF OW przedstawione zostały jedynie schematycznie. Uściślenie przebiegów oraz ewentualne ich korekty biorące pod uwagę granice obszarów Natura 2000 oraz miejsca występowania siedlisk i gatunków chronionych w tych obszarach nastąpią dopiero na etapie decyzji lokalizacyjnych. Należy jednak dodać, że system tych obszarów w województwie świętokrzyskim jest bardzo rozbudowany w związku z czym istnieją ograniczone możliwości uniknięcia kolizji z tymi obszarami. Biorąc pod uwagę powyższe, jednoznaczne stwierdzenia dotyczące konfliktów tych inwestycji z wartościami przyrodniczymi podlegającymi ochronie na obszarach Natura 2000 mogą być obarczone błędem.

Część udokumentowanych złóż surowców mineralnych położona jest w granicach obszarów Natura 2000. Podjęcie ich eksploatacji powinno być uzależnione od wykazania braku znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 na etapie wykonywania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko studiów gminnych i planów miejscowych oraz ocen oddziaływania na środowisko konkretnych przedsięwzięć.

Dla pozostałych inwestycji (nie wymienionych w powyższej tabeli) na obecnym etapie rozpoznania również nie stwierdzono wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000.

Planowane w projekcie Planu MOF OW inwestycje są zlokalizowane poza obszarami Świętokrzyskiego Parku Narodowego i rezerwatów przyrody.

Ponadto na obszarze 2 rezerwatów przyrody (Moczydło i Góra Miedzianka) położone są udokumentowane złoża surowców mineralnych (w całości lub w części). Ich eksploatacja w obrębie rezerwatów jest niemożliwa (należy przy tym uwzględnić strefę buforową uwzględniającą rzeczywiste oddziaływanie eksploatacji).

Na obszarze parków krajobrazowych zlokalizowane są 2 inwestycje zamieszczone w projekcie Planu MOF OW. Są to: prace na linii kolejowej nr 8 na odcinku Skarżysko-Kamienna — Kielce — Kozłów oraz budowa projektowanej linii energetycznej 220 kV Radkowice — Kielce Piaski. Inwestycja kolejowa dotyczy tylko prac modernizacyjnych na istniejącej linii. W wyniku jej realizacji negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne może się znacząco zmniejszyć. W przypadku linii energetycznej faza realizacji tej inwestycji została już zakończona, ale linia nie została jeszcze formalnie oddana do użytkowania. Przy zastosowaniu odpowiednich środków minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko, przedsięwzięcia te nie powinny znacząco negatywnie oddziaływać na walory przyrodnicze PK.

Na obszarach parków krajobrazowych mogą być również realizowane inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (nie wymienione w tabeli Inwestycji celu publicznego, mogące się pojawić w wyniku realizacji kierunków działań założonych w projekcie Planu MOF OW), np.: realizacja systemów kanalizacyjnych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków. Są one realizowane ze względu na konieczność wypełniania zapisów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wpłyną one pozytywnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, a pośrednio poprawią stan siedlisk przyrodniczych w parkach krajobrazowych.

Na obszarach parków krajobrazowych położona jest część udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Ich eksploatacja byłaby przedsięwzięciem znacząco oddziałującym na środowisko, a takie przedsięwzięcia są zakazane w granicach parku krajobrazowego.

Na obszarach chronionego krajobrazu również realizowanych będzie szereg inwestycji. Są to m.in.: inwestycje komunikacyjne, inwestycje z zakresu gospodarki odpadami i gospodarki wodnej, budowa linii elektroenergetycznych i gazociągów wysokoprężnych.

Znaczna część inwestycji komunikacyjnych będzie realizowana na istniejących obiektach, w wyniku czego ich negatywne oddziaływanie na środowisko może się zmniejszyć (np. modernizacja dróg i kolei). W przypadku nowych obiektów (obwodnice i lokalne przełożenia tras) duża część z nich posiada już wydane decyzje środowiskowe (został więc wybrany wariant najmniej kolizyjny środowiskowo). Pozostałe inwestycje realizowane po nowym śladzie nie mają jeszcze ustalonych przebiegów, w związku z tym zostały przedstawione w projekcie Planu MOF OW jako „konceptyjne”, gdyż są dopiero na etapie wstępnych prac projektowych i ich przebieg ew. warianty przebiegu nie zostały jeszcze określone, określone, w takim przypadku przedstawiono jedynie schematy ich przebiegu.

Inwestycje z zakresu gospodarki odpadami (rekultywacje składowisk odpadów) mogą wpłynąć pozytywnie na walory przyrodnicze OChK w związku z likwidacją zagrożeń dla środowiska, w szczególności w zakresie ochrony środowiska gruntowo-wodnego. Realizacja tych inwestycji wynika również z konieczności spełnienia wymagań prawnych zarówno krajowych, jak i europejskich, m.in. w zakresie funkcjonowania składowisk odpadów oraz osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów.

Największa uciążliwość planowanych inwestycji energetycznych (linie energetyczne i gazociągi) występuje na etapie ich budowy. Po ich zrealizowaniu nie powinny one negatywnie wpływać na walory przyrodnicze OChK. Zakładana w dokumencie gazyfikacja przyczyni się ponadto do poprawy jakości powietrza atmosferycznego w regionie.

W Konecko – Łopuszańskim OChK będzie realizowany zbiornik Wierna Rzeka na Łososinie (tylko niewielka część tego zbiornika — ok. 10 ha — znajduje się na obszarze MOF OW). Uzyskał on w 2017 r. decyzję środowiskową, ale organizacje ekologiczne złożyły odwołania od tej decyzji i sprawa trafiła do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. W dalszym ciągu toczy się postępowanie w tej sprawie. Budowa zbiorników wodnych jest zawsze znaczną ingerencją w środowisko i krajobraz. Powoduje ona całkowite zniszczenie ekosystemów występujących na obszarze inwestycji i przekształcenie siedlisk w obszarze jej oddziaływania. Spiętrzone masy wody zaburzają lokalny mikroklimat, co także przyczynia się do zmian populacji lokalnej fauny i flory. Urządzenia piętrzące uniemożliwiają migrację większości organizmów wodnych. Negatywne oddziaływania zbiorników wodnych będą także związane z: osadzaniem w zbiorniku materiału niesionego przez rzekę i wypływaniem oraz zamulaniem zbiornika, abrazją brzegów, zagrożeniem procesami eutrofizacji, możliwością zanieczyszczenia wód podziemnych oraz niekorzystnym oddziaływaniem turystyki.

Na terenie OChK mogą być również realizowane inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (nie wymienione w tabeli Inwestycji celu publicznego, mogące się pojawić w wyniku

realizacji kierunków działań założonych w projekcie Planu MOF OW), np.: realizacja systemów kanalizacyjnych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków. Są one realizowane ze względu na konieczność wypełniania zapisów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wpłyną one pozytywnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, a pośrednio poprawią stan siedlisk przyrodniczych w OChK.

Na obszarach chronionego krajobrazu położona jest część udokumentowanych złóż surowców mineralnych (patrz poniższa tabela). Ich eksploatacja byłaby przedsięwzięciem znacząco oddziałującym na środowisko. Na obszarach: Chęcińsko-Kieleckiego OChK, Cisowsko-Orłowińskiego OChK, Podkieleckiego OChK w strefach krajobrazowych A i B obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zakaz ten nie dotyczy jednak realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu. W strefie krajobrazowej C nie określono żadnych zakazów. W związku z powyższym eksploatacja w strefach A i B będzie możliwa po spełnieniu ww. warunku, zaś w strefie C nie ma żadnych obostrzeń dotyczących eksploatacji. Na pozostałych obszarach chronionego krajobrazu nie obowiązuje taki zakaz, w związku z czym przy uwzględnieniu pozostałych zakazów obowiązujących w OChK podjęcie eksploatacji złóż będzie możliwe. Należy pamiętać, że dla tych OChK wprowadzono również odstępstwa od zakazów tam obowiązujących.

Należy dodać, że zakazy obowiązujące w parkach krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego, a ww. inwestycje (z wyj. ewentualnej eksploatacji surowców mineralnych) będą do takich należały.

Najbardziej niekorzystne oddziaływanie na ciągłość systemów przyrodniczych mają inwestycje liniowe (zwłaszcza komunikacyjne), które przegradzają korytarze ekologiczne i utrudniają (lub wręcz uniemożliwiają) przemieszczanie się gatunków w obrębie systemu. Drogi szybkiego ruchu przecinające korytarze ekologiczne stanowią istotną barierę dla migrujących ssaków, ze względu na obecność ogrodzeń, które całkowicie uniemożliwiają wędrówki zwierząt. W tym przypadku spada jednak do minimum ryzyko bezpośrednich kolizji. Linie kolejowe stanowią mniejsze ograniczenie dla migracji zwierząt, gdyż nie są ogrodzone i charakteryzują się mniejszym natężeniem ruchu. Z drugiej jednak strony wzdłuż linii kolejowych istnieją szerokie pasy bezleśne, pozbawione często innej wysokiej roślinności, co w pewnym stopniu zniechęca zwierzęta do ich przekraczania i tym samym stanowi pewną barierę. Jednak ze względu na mniejsze natężenie ruchu i słabszą penetrację przez ludzi oddziaływanie linii kolejowych jest znacznie mniejsze niż dróg.

Projekt Planu MOF OW przewiduje szereg inwestycji komunikacyjnych, które będą zlokalizowane w obrębie korytarzy ekologicznych. Zdecydowana większość tych inwestycji dotyczy jednak już istniejących dróg i kolei, w związku z tym negatywne oddziaływanie na korytarze ekologiczne już istnieje (efekt barierowy już istnieje). Podwyższenie parametrów dróg i ich modernizacje połączone z wykonaniem urządzeń ułatwiających przemieszczanie się zwierząt w poprzek korytarzy transportowych może zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie

jako barier ekologicznych. Projekt Planu MOF OW zakłada również przeciwdziałanie nadmiernemu mnożeniu barier ekologicznych dzięki skupianiu liniowych elementów infrastruktury transportowej i technicznej w korytarzach infrastrukturalnych oraz tworzenie wzdłuż nich obudowy biologicznej.

Zagrożenie dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych stanowią również napowietrzne linie przesyłowe energii elektrycznej, które degradują krajobraz i są pułapką dla zwierząt latających. Istnienie linii elektroenergetycznych związane jest także z powstawaniem niekorzystnie oddziałujących na organizmy żywe pól elektromagnetycznych. Projekt Planu MOF OW zakłada rozbudowę sieci elektroenergetycznej i modernizację przestarzałych linii elektroenergetycznych. W przypadku realizacji inwestycji w obrębie korytarzy ekologicznych należy je w miarę możliwości sukcesywnie kablować.

Projekt Planu zakłada realizację obiektów OZE. Negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych na ptaki i nietoperze związane jest przede wszystkim z: możliwością śmiertelnych zderzeń z elementami wiatraków, utratą lub fragmentacją siedlisk lęgowych, żerowisk i miejsc wypoczynku oraz tworzeniem efektu bariery dla gatunków migrujących sezonowo lub okresowo. Negatywnie oddziaływanie farm fotowoltaicznych związane jest przede wszystkim z powstawaniem tzw. „efektów olśnienia”, które mogą spowodować u ptaków trudności w rozpoznawaniu i ominięciu przeszkody na trasie lotu. Ponadto obiekty takie mogą negatywnie oddziaływać na ptaki z uwagi na mylenie przez nie błyszczących powierzchni z lustrem wody.¹⁴

Powyższe ustalenia zasadniczo odnoszą się do zdarzeń, które są planowane w odniesieniu do obszaru KOF z różnych poziomów zarządzania, w tym obejmują po części ustalenia przypisane partnerom w ramach Strategii KOF. Zasadniczo wpływ na środowisko, który przenoszą ustalenia Strategii KOF będzie zdecydowanie mniejszy niż w opisanej powyżej prognozie, ze względu na to, że zakres interwencji przyjęty w Strategii stanowi tylko wycinek działań przewidzianych do realizacji w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

¹⁴ Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego (MOF OW).

III. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

III.1. Polityka i przepisy Unii Europejskiej

Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VIII Program został przygotowany przez Komisję Europejską i przyjęty przez Parlament Europejski i Radę w dniu 06.04.2022 r. Ma on na celu przyspieszenie transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochronę, odbudowę i poprawę stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Stanowi on podstawę osiągnięcia celów środowiskowych i klimatycznych określonych w Agendzie 2030 ONZ i jej celach zrównoważonego rozwoju, a także celów, do osiągnięcia których dąży się na mocy wielostronnych umów środowiskowych i porozumień klimatycznych.

Określono w nim priorytetowe cele dla UE i państw członkowskich:

- 1) ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz jednocześnie wzmocnienie ich pochłaniania przez naturalne pochłaniacze w Unii, aby osiągnąć unijny cel redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r.;
- 2) stałe postępy we wzmacnianiu i uwzględnianiu zdolności przystosowawczych, w tym na podstawie podejść ekosystemowych, wzmacnianiu odporności i adaptacji oraz ograniczaniu podatności środowiska, społeczeństwa i wszystkich sektorów gospodarki na zmianę klimatu, a jednocześnie skuteczniejsze zapobieganie klęskom żywiołowym związanym z klimatem i pogodą oraz zwiększanie gotowości na nie;
- 3) dążenie do gospodarki dobrobytu, która oddaje planecie więcej niż z niej czerpie, oraz przyspieszenie przejścia na nietoksyczną gospodarkę o obiegu zamkniętym, w której wzrost ma charakter regeneracyjny, zasoby wykorzystuje się w sposób efektywny i zrównoważony oraz stosuje się hierarchię postępowania z odpadami;
- 4) dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym w odniesieniu do szkodliwych substancji chemicznych, aby uzyskać nietoksyczne środowisko, w tym powietrze, wodę, glebę, również w odniesieniu do zanieczyszczenia świetlnego i zanieczyszczenia hałasem, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu ludzi, zwierząt i ekosystemów przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem;
- 5) ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej w środowisku lądowym i morskim oraz różnorodności biologicznej wód śródlądowych na obszarach chronionych i poza nimi poprzez, między innymi, zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej oraz poprawę stanu ekosystemów i ich funkcji oraz

- świadczonych przez nie usług, a także poprzez poprawę stanu środowiska, zwłaszcza powietrza, wody i gleby, jak również poprzez zwalczanie pustynnienia i degradacji gleby;
- 6) promowanie środowiskowych aspektów zrównoważoności i znaczne ograniczenie największych presji środowiskowych i klimatycznych związanych z produkcją i konsumpcją unijną, w szczególności w obszarze energii, przemysłu, budownictwa i infrastruktury, mobilności, turystyki, handlu międzynarodowego i systemu żywnościowego.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Europejska Strategia Bioróżnorodności do 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” została opublikowana przez Komisję Europejską w dniu 20 maja 2020 r. Strategia zapowiada odbudowę różnorodności biologicznej Europy z korzyścią dla ludzi, klimatu i planety. Główne cele nowej Strategii to:

1. Ustanowienie obszarów chronionych na co najmniej 30% powierzchni lądowej i 30% powierzchni morskiej Europy
2. Odtworzenie zdegradowanych ekosystemów na lądzie i na morzu poprzez wzrost produkcji w systemie rolnictwa ekologicznego i zwiększenie liczby elementów krajobrazu rolniczego przyjaznych przyrodzie
3. Zatrzymanie i odwrócenie trendu spadkowego populacji zapylaczy
4. Zmniejszenie użycia i ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów o 50% do 2030 r.
5. Odtworzenie (do 2030 r.) co najmniej 25 000 km europejskich rzek poprzez przywrócenie do stanu swobodnego przepływu
6. Zasadzenie 3 miliardów drzew
7. Odblokowanie 20 mld Euro rocznie na różnorodność biologiczną z różnych źródeł, w tym funduszy UE oraz funduszy krajowych i prywatnych. Zagadnienia dotyczące kapitału naturalnego i różnorodności biologicznej zostaną włączone do praktyk biznesowych
8. Osiągnięcie przez Unię Europejską wiodącej pozycji na świecie w walce z globalnym kryzysem różnorodności biologicznej. Komisja zmobilizuje wszystkie narzędzia działań zewnętrznych i partnerstwa międzynarodowe na rzecz ambitnych nowych globalnych ram różnorodności biologicznej ONZ na konferencji stron Konwencji o różnorodności biologicznej w 2021 r.

Strategia UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu

W dniu 24.02.2021 r. Komisja Europejska opublikowała nową Strategię w zakresie przystosowania do zmiany klimatu pn. „Budując Europę odporną na zmianę klimatu”. Dokument przedstawia zasadnicze kierunki dla działań dostosowawczych, które powinny być podejmowane przez poszczególne państwa UE. Strategia zwraca uwagę m.in. na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych, przede wszystkim w obszarach o szczególnej wrażliwości na zmiany klimatu. Strategia koncentruje się na trzech kluczowych celach:

1. Wspieranie działań państw członkowskich: Komisja zachęca wszystkie państwa członkowskie do przyjęcia kompleksowych strategii adaptacyjnych.

2. Prowadzenie działań polegających na wspieraniu adaptacji w kluczowych sektorach wrażliwych, takich jak rolnictwo, rybołówstwo i polityka spójności oraz zapewnieniu, że europejska infrastruktura stanie się bardziej odporna na zmiany klimatu.
3. Podejmowanie świadomych decyzji na wszystkich szczeblach decyzyjnych poprzez uzupełnienie braków w wiedzy na temat adaptacji.

III.2. Dokumenty krajowe

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)

14 lutego 2017 r. Rada Ministrów przyjęła Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Łączy w sobie wymiar strategiczny z operacyjnym: wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie.

Jednym z celów Strategii jest wzrost efektywności środowiskowego potencjału rozwoju, pozwalający na użytkowanie go dla zaspokojenia aktualnych potrzeb rozwojowych i wzrostu jakości życia oraz zachowania zasobów rozwojowych dla przyszłych pokoleń. Oczekiwane rezultaty działań obejmują stopniowe zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie ilości retencjonowanej wody do 15–20%, poprawę stanu jednolitych części wód, poprawę jakości zarządzania obszarami Natura 2000, zmniejszenie konfliktogenności ochrony zasobów przyrodniczych oraz wykorzystanie surowcowe odpadów komunalnych. Wśród kierunków interwencji Strategia wymienia m.in.:

- 1) zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- 2) likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- 3) zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (tu jednym z działań jest „Dostosowanie norm systemu planowania i zagospodarowania przestrzeni oraz wprowadzenie zmian w zarządzaniu obszarami poddanymi ochronie w celu zmniejszenia naturalnej konfliktogenności ochrony wartości wysoko cenionych”),
- 4) ochronę gleb przed degradacją.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła Politykę Ekologiczną Państwa 2030, która jest jedną z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce, a także jedną z dziewięciu strategii, stanowiących fundament zarządzania rozwojem kraju. W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, dlatego też główny cel PEP2030, tj. „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, został przeniesiony wprost ze Strategii. Cele horyzontalne PEP2030 to:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe PEP2030 sformułowano następująco:

1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Cele szczegółowe będą realizowane poprzez kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Rada Ministrów przyjęła w dniu 29.10.2013 r. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA). Dokument ten wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Mają temu służyć następujące cele:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

III.3. Dokumenty regionalne i wojewódzkie

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ jest najważniejszym dokumentem strategicznym w województwie, gdyż wyznacza cele strategiczne, cele operacyjne i kluczowe kierunki działań realizowane na terenie województwa. Dokument ten został przyjęty w dniu 28.09.2020 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Strategia rozwoju województwa jest dokumentem własnym samorządu wojewódzkiego, dzięki czemu organizowanie zadań można uznać za racjonalne. Ważną cechą strategii rozwoju województwa jest jej walor informacyjny. Poprzez dokument strategiczny społeczeństwo, podmioty gospodarcze i instytucje są informowane o celach rozwojowych przyjętych przez samorządowe władze regionu. Podstawą strategii rozwoju województwa jest założenie maksymalnego wykorzystania rozeznaczonych wewnętrznych zasobów oraz potencjału miejscowych podmiotów oraz korzyści usytuowania geograficznego.

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego zostały sformułowane obszary tematyczne: gospodarka, środowisko, demografia. Sformułowano 4 cele zasadnicze, a w ich obrębie określono cele operacyjne i kluczowe kierunki działań:

Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie

- Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki
 - 1.1.1. Budowa Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar i rozwój otoczenia naukowo-badawczego
 - 1.1.2. Zapewnienie kapitału dla rozwoju przedsiębiorstw, w szczególności w oparciu o Świętokrzyski Fundusz Rozwoju
 - 1.1.3. Poprawa warunków dla inwestowania
 - 1.1.4. Rozwój sfery B+R oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki, szczególnie w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji
 - 1.1.5 Wzrost efektywności działania instytucji otoczenia biznesu
- Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki region
 - 1.2.1. Wsparcie studentów, absolwentów i młodych pracowników nauki oraz B+R+I
 - 1.2.2. Rozwój i promocja szkolnictwa zawodowego

1.2.3. Budowa kompetencji kluczowych na każdym etapie kształcenia oraz we wszystkich grupach wiekowych

1.2.4. Promocja i wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym w celu zwiększania kompetencji cyfrowych

1.2.5. Profilaktyka zdrowotna służąca utrzymaniu aktywności zawodowej pracowników

- Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki region

1.3.1. Wspieranie kluczowych branż, ze szczególnym uwzględnieniem regionalnych inteligentnych specjalizacji, we wdrażaniu technik informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwiązań cyfrowych właściwych dla Przemysłu 4.0

1.3.2. Identyfikacja rozwojowych branż gospodarki regionalnej w oparciu o proces przedsiębiorczego odkrywania

1.3.3. Wzrost potencjału turystycznego regionu w oparciu o walory uzdrowiskowe, dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi turystyki prozdrowotnej

1.3.4. Tworzenie warunków dla nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego

1.3.5. Wzmocnienie funkcji Targów Kielce jako ośrodka o międzynarodowym znaczeniu

1.3.6. Dążenie do zrównoważonego rozwoju w oparciu o gospodarkę obiegu zamkniętego, w tym biogospodarki

Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region

- Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego

2.1.1. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej

2.1.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami

2.1.3. Ograniczenie niskiej emisji

2.1.4. Ekologiczna mobilność, w tym transport publiczny i infrastruktura rowerowa

2.1.5. Edukacja ekologiczna

2.1.6. Ochrona bioróżnorodności

2.1.7. Ochrona i kształtowanie krajobrazu

2.1.8. Ochrona gleb

- Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych

2.2.1. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wody

2.2.2. Przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych

2.2.3. Ograniczenie wpływu i skutków oddziaływania człowieka na środowisko (ochrona środowiska przyrodniczego)

2.2.4. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury w miastach

- Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna

2.3.1. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych

2.3.2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie

2.3.3. Zwiększenie efektywności energetycznej i zarządzania energią

Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi

- Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie
 - 3.1.1. Zwiększenie poczucia tożsamości regionalnej mieszkańców
 - 3.1.2. Upowszechnianie rozwiązań ograniczających migracje i wspieranie działań na rzecz osiedlania się nowych mieszkańców w regionie
 - 3.1.3. Wspieranie działań mających na celu wysoką jakość edukacji
 - 3.1.4. Rozwój instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego
 - 3.1.5. Poprawa warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców
- Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym
 - 3.2.1. Rozwój i upowszechnianie usług społecznych i zdrowotnych realizowanych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja usług) w szczególności usług adresowanych dla rodzin oraz osób: z niepełnosprawnościami, osób o ograniczonej samodzielności, seniorów
 - 3.2.2. Upowszechnianie stosowania instrumentów aktywnej integracji społecznej oraz rozwój podmiotów reintegracyjnych w celu ograniczania skali ubóstwa i wykluczenia społecznego
 - 3.2.3. Rozwój ośrodków wsparcia dziennego oraz mieszkalnictwa chronionego (treningowego i wspieranego)
 - 3.2.4. Rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej
 - 3.2.5. Poprawa jakości infrastruktury i usług ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej, w tym zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych
 - 3.2.6. Zapewnienie wysokiej jakości personelu medycznego
 - 3.2.7. Kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych
 - 3.2.8. Promowanie sportu, rekreacji i aktywnego trybu życia
- Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu
 - 3.3.1. Rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej i transportu publicznego
 - 3.3.2. Rozbudowa sieci teleinformatycznych i rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych
 - 3.3.3. Wzmocnienie potencjałów OSI w regionie
 - 3.3.4. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
 - 3.3.5. Dążenie do poprawy standardów gospodarowania przestrzenią w województwie. Uzyskanie wysokiej jakości przestrzeni

Cel 4. Horyzontalny. Sprawne zarządzanie regionem

- Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem
 - 4.1.1. Poprawa standardów programowania, zarządzania i monitorowania polityki rozwoju
 - 4.1.2. Wzrost kompetencji kadr administracji publicznej
 - 4.1.3. Przygotowanie rozwiązań na rzecz zintegrowanego, strategicznego planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego

- Cel operacyjny 4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego
- 4.2.1. Promocja regionu jako miejsca atrakcyjnego do życia
- 4.2.2. Promocja gospodarcza i turystyczna regionu
- Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa
- 4.3.1. Rozwój współpracy terytorialnej (wewnątrz regionu, międzyregionalnej i międzynarodowej)
- 4.3.2. Partnerstwo międzysektorowe
- 4.3.3. Upowszechnienie rozwiązań i procedur e-administracji na całym obszarze województwa, a szczególnie w terenach oddalonych od Kielc i miast powiatowych

Strategia została poddana strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko i wyniki wskazują na zgodność z wymaganiami ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego

Uchwałą nr XX/290/16 z dnia 5 lutego 2016 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego.

Głównym celem opracowania Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Istotne jest także uwzględnienie w dążeniu do poprawy warunków środowiskowych zasady zrównoważonego rozwoju oraz działań adaptacyjnych do zmian klimatu. Jako cel nadrzędny Programu wskazano: zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami.

Opracowanie określa cele, kierunki działań i zadania w ramach prowadzenia polityki środowiskowej w województwie w zakresie: jakości powietrza, zasobów i jakości wód, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, klimatu akustycznego, pól elektromagnetycznych, zasobów przyrodniczych, zasobów surowców naturalnych, jakości gleb oraz nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w odniesieniu do poważnych awarii przemysłowych oraz zjawisk naturalnych takich jak powodzie i podtopienia, susze, wiatry huraganowe, deszcze nawalne i grad oraz inne zagrożenia.

Cele Programu zostały podzielone ze względu na horyzont czasowy oraz ich charakter, na operacyjne (krótkoterminowe) oraz strategiczne (długoterminowe do roku 2025), które sformułowano następująco:

- Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa
- Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód
- Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim
- Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii
- Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim
- Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym

- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa
- Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych
- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu

IV. ANALIZA ZGODNOŚCI OCENIANEGO DOKUMENTU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna m.in.

- 1) zawierać informacje o powiązaniach ocenianego dokumentu z innymi dokumentami,
- 2) określać ustanowione cele ochrony środowiska (istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu) oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Ze względu na to, że wskazane w poprzednim rozdziale dokumenty określające politykę ekologiczną zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, dla potrzeb niniejszej prognozy dokonano syntetycznej konsolidacji strategicznych celów w zakresie ochrony środowiska. W wyniku takiej analizy, sformułowano następujące zagregowane kluczowe cele środowiskowe:

- Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
- Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
- Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
- Przeciwdziałanie degradacji gleb.
- Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, niestanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym - adaptacja do zmian klimatycznych.
- Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
- Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym dywersyfikacja źródeł energii i stały dynamiczny rozwój odnawialnych źródeł energii.
- Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
- Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
- Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadowej.

Analizowany projekt Strategii uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy

strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii, ponieważ projekt ocenianego dokumentu:

- 1) uwzględnia istniejące uwarunkowania środowiskowe,
- 2) uwzględnia strategiczne cele w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu,
- 3) nie zawiera elementów kolidujących z celami polityki środowiskowej.

Przy ocenie Strategii pod kątem zgodności z polityką ochrony środowiska należy pamiętać, że jej ustalenia będą wdrażane równolegle ze stosowaniem innych przepisów dotyczących np. budowy na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego oraz warunków technicznych w budownictwie. Aby pozytywna ocena pozostała aktualna na etapie praktycznego wdrażania Strategii, niezbędne jest zadbanie o wysoki poziom dbałości o ochronę środowiska na etapie prowadzonych postępowań administracyjnych.

W ramach prac nad niniejszą prognozą uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych przyjętych dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem SOOŚ. Dokonano analizy prognoz dla innych programów i strategii powiązanych z ocenianym dokumentem, m.in.:

1. Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
2. Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji planu gospodarowania wodami oraz dla projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym.
3. Prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentów wojewódzkich: strategii rozwoju województwa, wojewódzkiego programu ochrony środowiska, wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego.
4. Prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentów programujących dystrybucję funduszy Unii Europejskiej.

W niniejszej prognozie uwzględniono informacje zawarte w ww. prognozach. Stwierdzono jednak, że nie zawierają one ustaleń merytorycznych mogących mieć przełożenie na treść niniejszej prognozy (w szczególności pod kątem możliwości konkretyzacji ustaleń i wniosków). Oczywiście z wielu prognoz wynikają ustalenia o ogólnym charakterze, tzn. wskazują one, że praktyczna realizacja celów strategicznych zawartych w planach i programach powinna być zgodna z wymaganiami zrównoważonego rozwoju oraz spełniać prawne wymagania ochrony środowiska. Te oczywiste wnioski są przełożone na ustalenia ocenianej Strategii i są również zawarte w dalszej części niniejszej prognozy - ponieważ wskazane w niej projekty będą musiały spełniać rygorystyczne wymagania technicznych kryteriów kwalifikacji warunkujących zgodność z zasadą zrównoważonego rozwoju (zob. r. II.1 niniejszej prognozy).

Ponadto stwierdzono, że wykorzystane prognozy nie określają wytycznych dla innych dokumentów strategicznych oraz konkretnych wskazówek co do monitorowania oddziaływania wpływu ustaleń innych dokumentów na środowisko. Natomiast wnioski wyrażone w powyższych dokumentach wskazały, że oceniane dokumenty odzwierciedlają zapisy krajowych i unijnych aktów prawnych, umów międzynarodowych oraz dokumentów strategicznych odnoszących się do ochrony środowiska. Wykazano w nich także, że cele

przyjęte w programach i strategiach w większości pozytywnie lub obojętnie oddziałują na poszczególne komponenty środowiska. Skoro analizowany projekt Strategii pozostaje zgodny z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla - to jest to uprawnienie do wyprowadzenia wniosku, że również ustalenia prognoz oddziaływania na środowisko będą do siebie zbliżone.

Powyższy wywód uzasadnia twierdzenie, że w niniejszej prognozie uwzględniono informacje zawarte w innych prognozach oddziaływania na środowisko. W toku dotychczasowego przebiegu SOOŚ nie wskazano żadnego zapisu jakiegokolwiek prognozy oddziaływania na środowisko, który powinien zostać merytorycznie przełożony na racjonalne wnioski niniejszego dokumentu.

Oczywistym jest, że część spośród ustaleń wynikających z projektu Strategii może być realizowana na terenach, na których obowiązują ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W dokumentach tych mogą być wyznaczone tereny zezwalające na realizację przedsięwzięć wpisujących się w ustalenia Strategii. Dokumenty te co do zasady poddawane są SOOŚ. Przegląd dokumentacji tych ocen pozwala na stwierdzenie, że w ramach prognozy wskazano na dopuszczalność wprowadzenia ustaleń wynikających z ocenianych dokumentów. Rozważając możliwość bardziej szczegółowego wykorzystania ustaleń tych ocen dla celów niniejszej prognozy, należy uwzględnić następujące fakty:

- 1) w odniesieniu do zdecydowanej większości ustaleń Strategii nie jest określona nawet przybliżona lokalizacja, ponieważ ustalenia te mają charakter programowy/strategiczny, co nie pozwala na racjonalne i przybliżony zlokalizowanie działań będących emanacją jej ustaleń;
- 2) prognozy oddziaływania na środowisko dla strategii rozwoju, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są wykonywane według zróżnicowanych metodyk, z różnym aparatem pojęciowym, mają zróżnicowany stopień szczegółowości oraz odnoszą się do stanu środowiska w różnych przedziałach czasowych;
- 3) obecnie nie ma w Polsce kompleksowego systemu monitorowania wszystkich presji istniejących i potencjalnych pod kątem ich wpływu na środowisko i skutków w środowisku; istniejący system Państwowego Monitoringu Środowiska (oraz systemy pozyskiwania wiedzy o stanie przyrody w obszarach chronionych) uwzględniają wyłącznie dane o stanie środowiska, jednak zazwyczaj nie jest to powiązane z danymi o presjach wpływających na ten stan; najlepiej rozwinięte pod tym względem są systemy zarządzania hałasem (w największych miastach oraz przy głównych drogach i liniach kolejowych - czyli w ramach map akustycznych) oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza (w odniesieniu do tych przypadków generujących konieczność opracowania programów ochrony powietrza).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że na obecnym etapie rozwoju systemu ocen oddziaływania na środowisko nie ma możliwości przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy ustaleń innych ocen strategicznych w sposób mogący mieć przełożenie na wyciągnięcie miarodajnych wniosków mających znaczenie dla oceny i wdrażania ocenianego dokumentu.

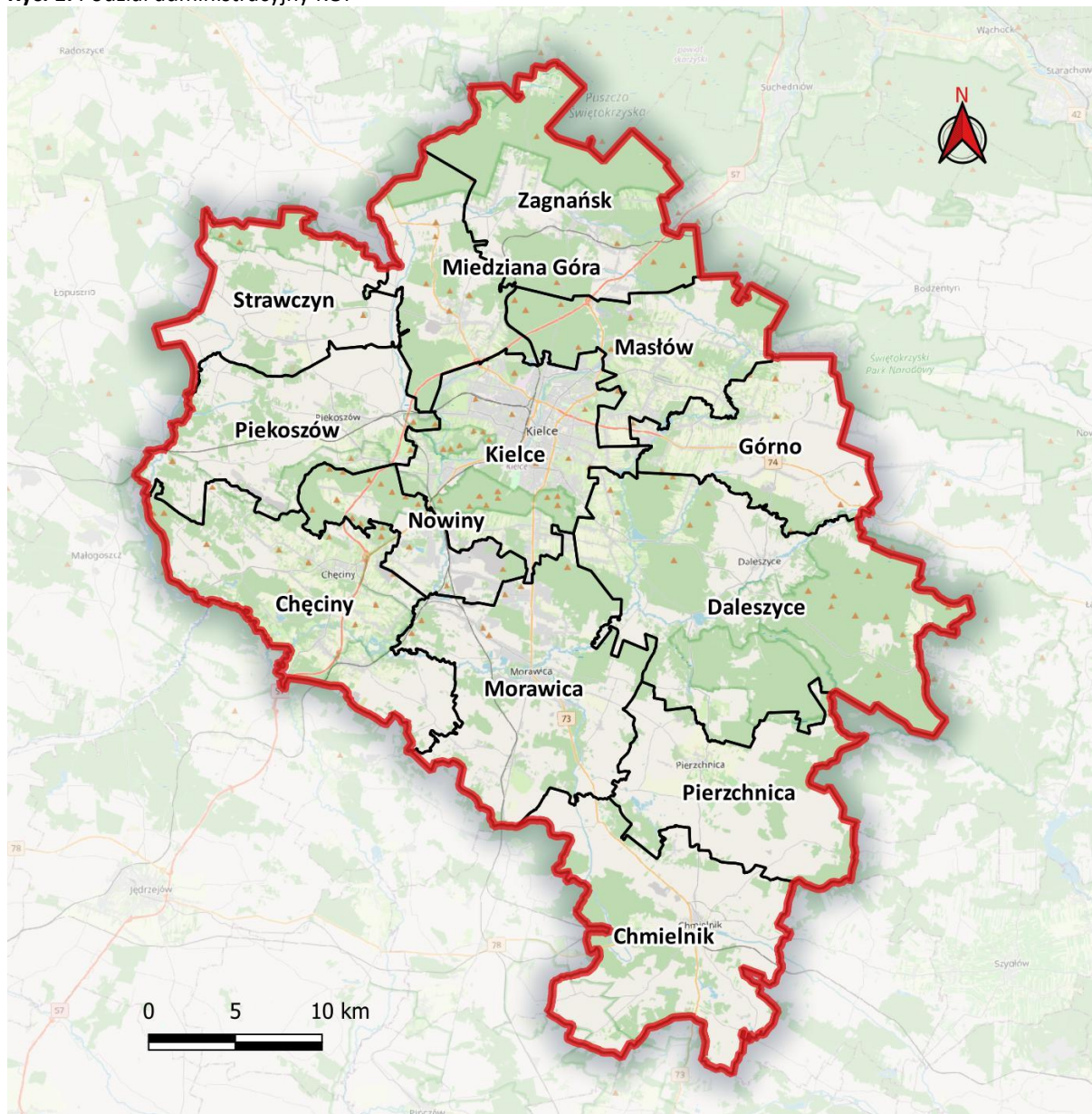
V. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

V.1. Położenie

Kielecki Obszar Funkcjonalny (KOF) położony jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego. Obejmuje swoim zasięgiem 13 gmin: Miasto Kielce, Gminę i Miasto Chęciny, Miasto i Gminę Chmielnik, Miasto i Gminę Daleszyce, Gminę Górno, Gminę Masłów, Gminę Miedziana Góra, Miasto i Gminę Morawica, Miasto i Gminę Piekoszów, Gminę Nowiny, Gminę Strawczyn, Gminę Zagnańsk, Miasto i Gminę Pierzchnica.

Lokalizacja gmin KOF jest przedstawiona na rycinie nr 1.

Ryc. 1. Podział administracyjny KOF

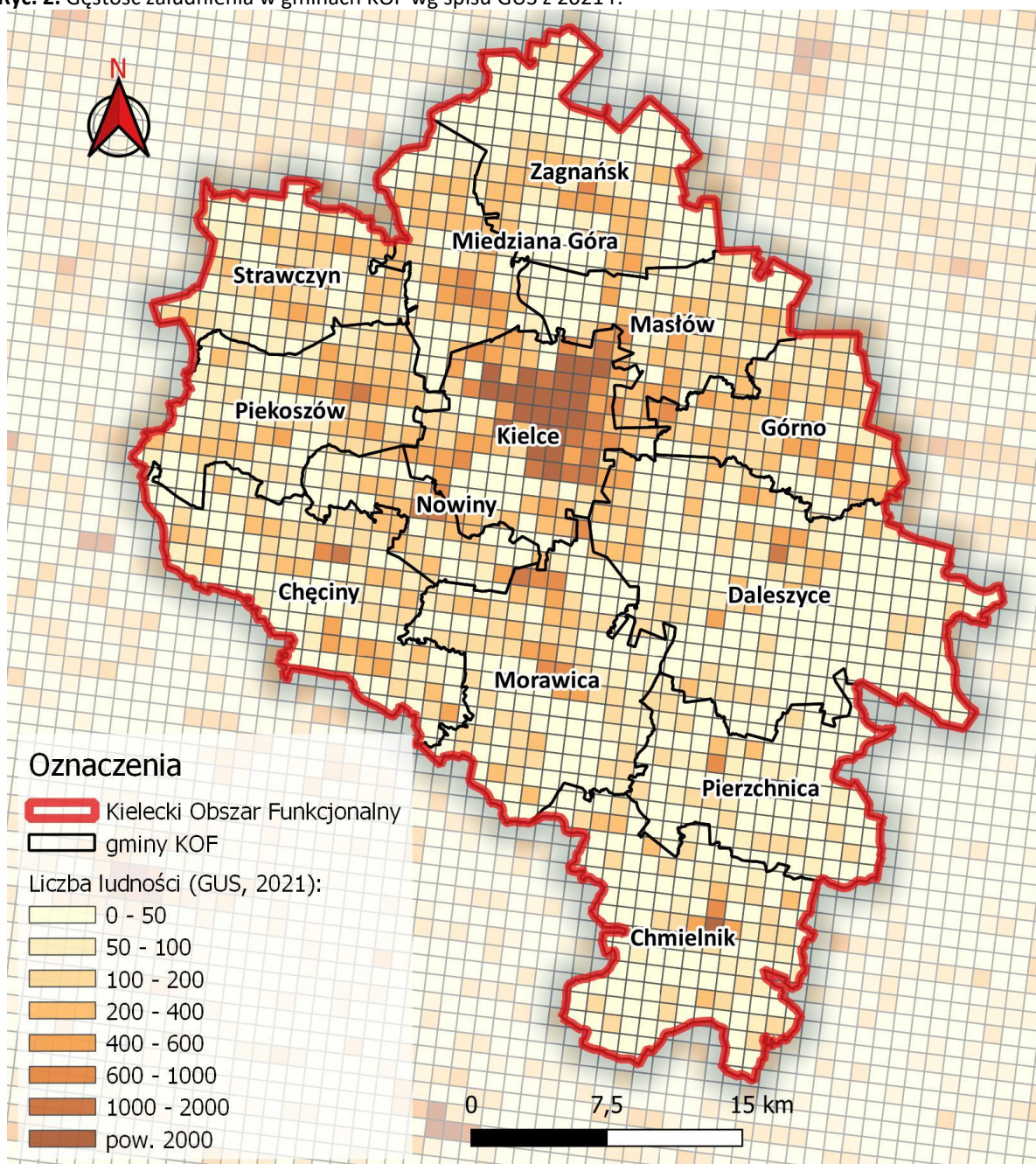
KOF położony jest na obszarze trzech makroregionów fizycznogeograficznych Polski: Wyżyna Kielecka (obejmująca większość terenu KOF), Wyżyna Przedborska (w zachodniej części) i Niecka Nidziańska (południowa część), co odzwierciedla zróżnicowanie krajobrazu.

Analizowany teren charakteryzuje się dużą różnorodnością i bogactwem form ukształtowania powierzchni, budowy geologicznej, szaty roślinnej i zwierzęcej, a także dużą zasobnością surowców mineralnych.

V.2. Charakterystyka społeczno - gospodarcza

Liczba ludności w obrębie KOF w 2020 r. wynosiła 342 739 osób. Na rycinie nr 2 przedstawiono rozmieszczenie gęstości zaludnienia w podziale na siatkę kwadratów o boku 1 km, w których zawarto informację o liczbie ludności według spisu powszechnego wykonanego w 2021 r.

Ryc. 2. Gęstość zaludnienia w gminach KOF wg spisu GUS z 2021 r.

Kielce, jako ośrodek wojewódzki, zaliczane są do podstawowych węzłów sieci miast o znaczeniu krajowym. W mieście następuje koncentracja funkcji regionalnych, ale także metropolitalnych. W Kielcach skupiają się funkcje: administracyjno – usługowe, wystawienniczo - konferencyjne, przemysłowe, kulturalne, sportowo – rekreacyjne, mieszkaniowe, zdrowotne, edukacyjne (w tym szkolnictwa wyższego). Biorąc pod uwagę rolę, jaką pełnią Kielce w strukturze osadniczej, to pozostałe gminy zaliczane są do ośrodków lokalnych. Gminy KOF, szczególnie te najlepiej skomunikowane ze stolicą województwa, pełnią głównie funkcje mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe. Inne pełnione funkcje to: turystyczna, sportowo-rekreacyjna, przemysłowa oraz rolnicza.

V.3. Główne źródła antropopresji

Wśród głównych źródeł antropopresji na środowisko w rejonie objętym analizą należy wymienić przede wszystkim:

- 1) zabudowę komunikacyjną (autostrady, drogi, linie kolejowe) i przemysłową, która stanowi źródło emisji hałasu, zanieczyszczeń i energii do środowiska, a także wpływa na zmianę krajobrazu oraz kształtuje reżim hydrologiczny i hydrogeologiczny;
- 2) niski stopień skanalizowania terenów mieszkalnych nienależących do większych ośrodków miejskich;
- 3) postępujący wzrost zabudowy - co powoduje zwiększenie stopnia zasklepienia terenu i związane z tym pogorszenie warunków retencyjnych (widoczne zwłaszcza na terenach miejskich i podmiejskich) oraz mikroklimatycznych, a także większą emisję zanieczyszczeń związanych z ogrzewaniem i ruchem pojazdów mechanicznych¹⁵;
- 4) niską emisję - tj. emisja pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości, pochodzących z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł energii cieplnej;
- 5) oddziaływania związane z rolnictwem - m.in. nawożenie, używanie środków ochrony roślin, niedobór elementów krajobrazowych mających znaczenie dla ochrony bioróżnorodności (np. zadrzewienia śródpolne), emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w związku z pracami polowymi.

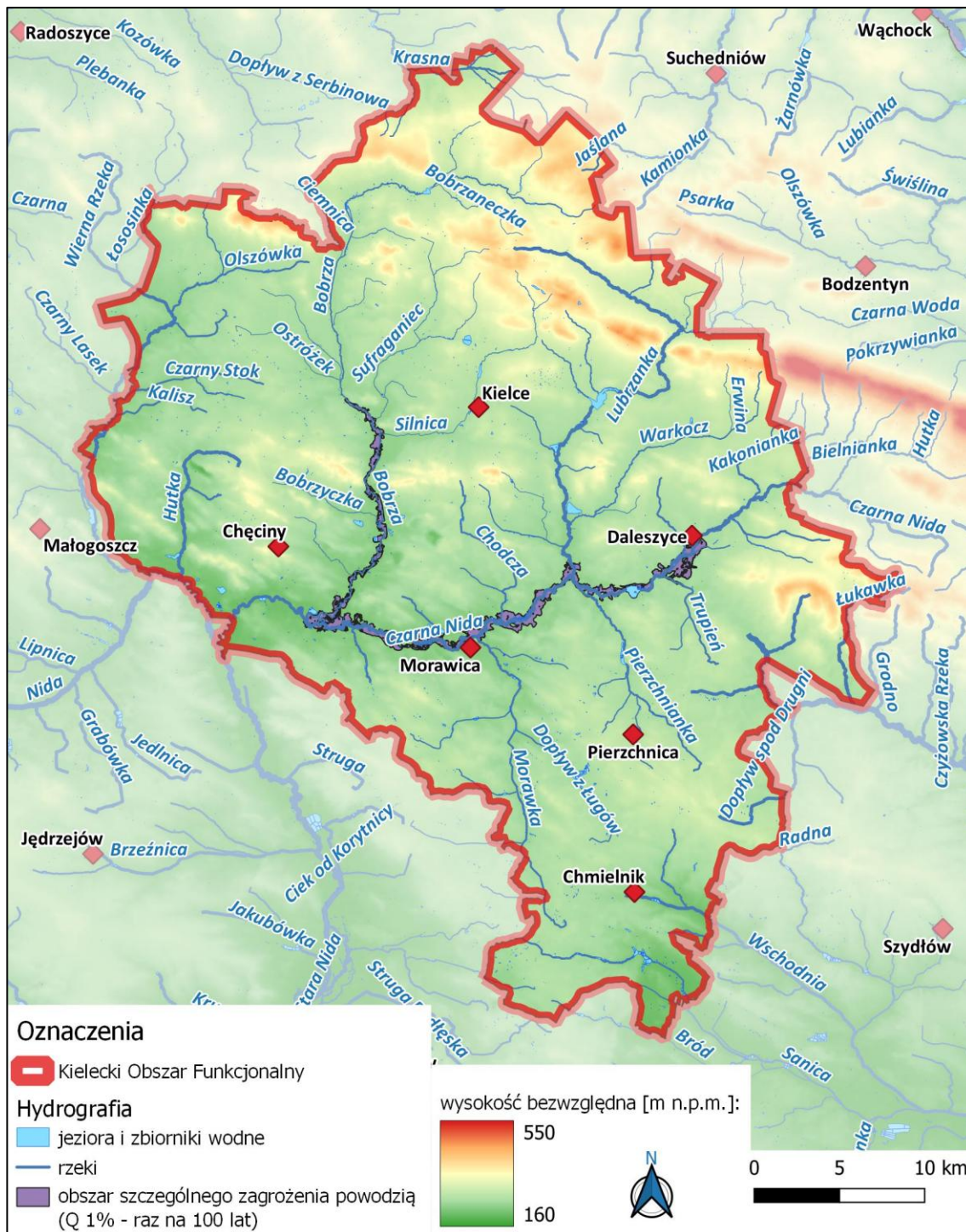
Niezależnie od powyższego, na stan środowiska wpływ mają także zmiany i presje o charakterze regionalnym i globalnym, takie jak np. zmiana klimatu, transport zanieczyszczeń powietrza, depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, pojawianie się gatunków inwazyjnych oraz gatunków obcych rodzimej florze i faunie.

¹⁵ Największe skupiska zabudowy zaobserwować można w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Kielce oraz zgodnie ze wskazanym wcześniej trendem w miastach – lokalnych ośrodkach poszczególnych gmin. Zjawisko suburbanizacji i zwiększonej intensywności zabudowy (przede wszystkim jednorodzinnej) zaobserwować można przy południowej granicy Kielc w gminach Morawica i Nowiny, na południe od Miedzianej Góry oraz w rejonie wskazanej wcześniej Cedzyny. Również rejon wschodniej granicy gminy Piekoszów charakteryzuje się intensywną zabudową jednorodziną.

V.4. Wody powierzchniowe

Analizowany obszar położony jest na granicy dorzecza Wisły. Główną rzeką obszaru jest Czarna Nida dopływająca do Nidy (Nida przepływa przez niewielką część KOF na wysokości gminy Chęciny). Pozostałe znaczące rzeki biegnące przez obszar KOF: Lubrzanka, Bobrza i Wierna Rzeka. Zróżnicowanie geomorfologiczne wraz z siecią hydrograficzną przedstawiono na ryc. nr 3, wskazując jednocześnie obszary szczególnego zagrożenia powodzią (według map zagrożenia powodziowego opracowanych w 2022 r.).

Ryc. 3. Ukształtowanie terenu i sieć hydrograficzna terenu

Według ustaleń obowiązującego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (dalej: PGW), obszar KOF położony jest w zlewni 24 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- PLRW200003216299 Wierna Rzeka
- PLRW200003216449 Lubrzanka od zb. Cedzyna do ujścia
- PLRW200003216459 Czarna Nida od Stokowej do Morawki
- PLRW20000321648295 Bobrza
- PLRW20000323435 Kamienna do Żarnówki
- PLRW20000621639 Nida od Grabówki do Czarnej Nidy
- PLRW200006216433 Czarna Nida do Stokowej
- PLRW2000062164389 Pierzchnianka
- PLRW20000621644339 Lubrzanka do zb. Cedzyna
- PLRW2000062164469 Warkocz
- PLRW2000062164529 Chodcza
- PLRW20000621648249 Ostrózek
- PLRW20000621648269 Sufraganiec
- PLRW20000621648289 Silnica
- PLRW20000621648294 Dopływ spod góry Zelejowej
- PLRW20000621649 Czarna Nida od Morawki do ujścia
- PLRW2000062165349 Stara Nida
- PLRW200006216549 Struga Podłęska
- PLRW200006217839 Czarna do zb. Chańcza
- PLRW2000062178849 Sanica
- PLRW200006217889 Wschodnia
- PLRW200006254459 Czarna od Krasnej do Plebanki
- PLRW20001121699 Nida od Czarnej Nidy do ujścia
- PLRW200016254429 Krasna

Celem środowiskowym ww. JCWP jest: dobry stan wód (dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny), nie pogorszenie stanu JCWP oraz osiągnięcie wymagań dla obszarów chronionych (ustanowionych w innych aktach prawnych). Powyższe ustalenia mają charakter ogólny, bowiem - według art. 52 ust. 1 UOOS - „informacje zawarte w prognozie (...) powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”. W niniejszym przypadku oceniana Strategia nie zawiera takich ustaleń, które można byłoby racjonalnie przełożyć na parametry składowe celów środowiskowych. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że skonkretyzowany cel środowiskowy wyraża się w:

- 1) zróżnicowanych (dla różnych typów JCWP) wartościach dla kilkudziesięciu wskaźników stanu elementów:
 - a) fizykochemicznych,
 - b) biologicznych,

- c) hydromorfologicznych;
- 2) środowiskowych normach jakości dla ponad 80 wskaźników stanu chemicznego,
- 3) ustaleniach dedykowanych celom ochrony wszystkich obszarów chronionych mających powiązanie ze stanem JCWP.

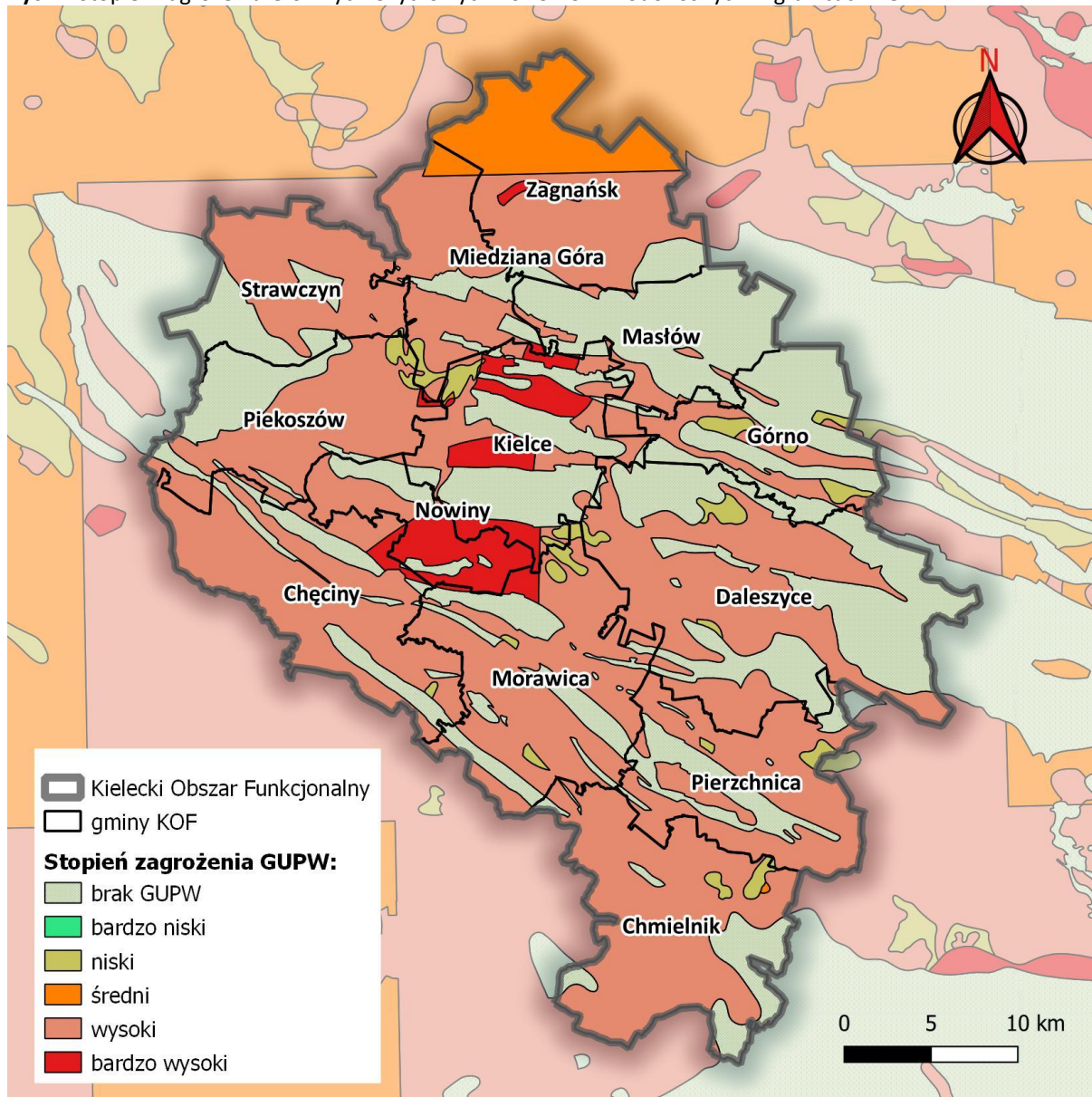
W praktyce szczegółowe ustalenia w tym zakresie są zapisane w akcie prawnym - tj. w PGW (w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły).

W większości przypadków stan wód jest zły, a główną przyczyną takiej sytuacji jest zanieczyszczenie rzek ściekami oraz spływy powierzchniowe z terenów rolniczych, zurbanizowanych i przemysłowych. Duże znaczenie ma również depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, przekształcenia hydromorfologiczne oraz zaburzenia reżimu hydrologicznego. Ogólne ustalenia w tym zakresie są przedstawione w obowiązującym PGW.

V.5. Wody podziemne

Arkusze Mapy Hydrogeologicznej Polski (opracowane przez Państwowy Instytut Geologiczny) wskazują, że na terenie KOF występują główne użytkowe poziomy wodonośne (GUPW). Stopień zagrożenia tych struktur jest zależny przede wszystkim od takich cech, jak: podatność na zanieczyszczenie, izolacja od powierzchni terenu, głębokość występowania wód podziemnych i rodzaj ośrodka wodonośnego. Niemniej pod uwagę brane są również czynniki zewnętrzne, takie jak np. istnienie ognisk zanieczyszczeń na powierzchni ziemi. W oparciu o dane pozyskane z Mapy Hydrogeologicznej Polski, kierując się informacjami zawartymi w pracy pn. „Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami załącznika II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej” (Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, 2013), na ryc. nr 4 przedstawiono dane o stopniu zagrożenia GUPW.

Ryc. 4. Stopień zagrożenia Głównych Użytkowych Poziomów Wodonośnych w granicach KOF

Analizowany teren jest zlokalizowany w granicach 5 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) oznaczonych numerami: 101 (większość obszaru), 115, 100, 102 i 85. Według danych Państwowego Monitoringu Środowiska stan ilościowy i chemiczny JCWPd jest dobry. Celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych oraz nie pogarszanie obecnego stanu.

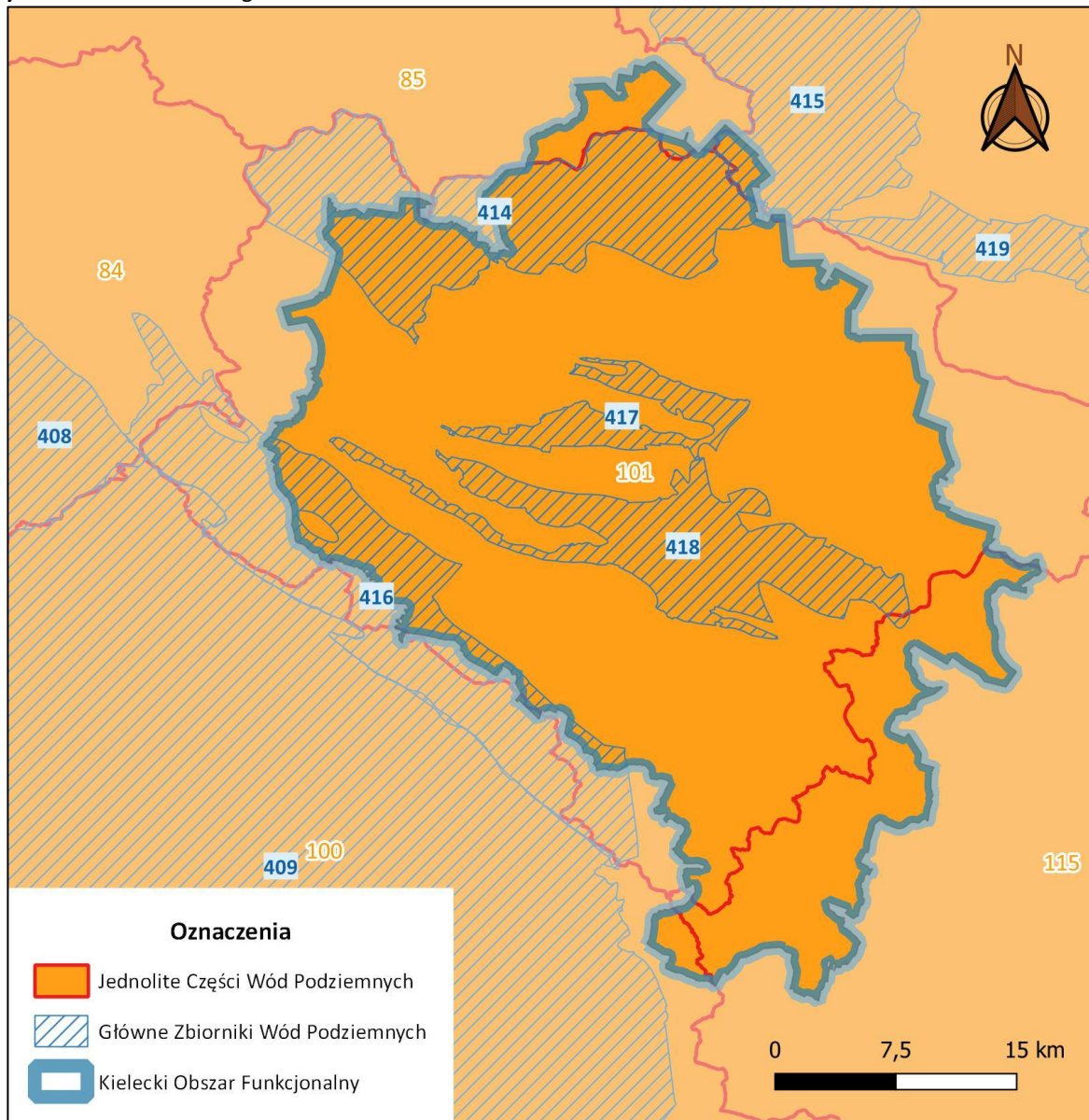
W granicach KOF występują 4 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP):

- nr 414 - Zbiornik Zagnańsk,
- nr 415 - Zbiornik rzeka górna Kamienna,
- nr 416 - Zbiornik Małogoszcz,
- nr 417 - Zbiornik Kielce,
- nr 418 - Zbiornik Gałęzice - Bolechowice - Borków.

Dla ww. GZWP nie ustanowiono jak dotąd obszarów ochronnych.

Położenie KOF względem JCWPd i GZWP przedstawiono na ryc. 5.

Ryc. 5. GZWP i JCWPd w granicach KOF

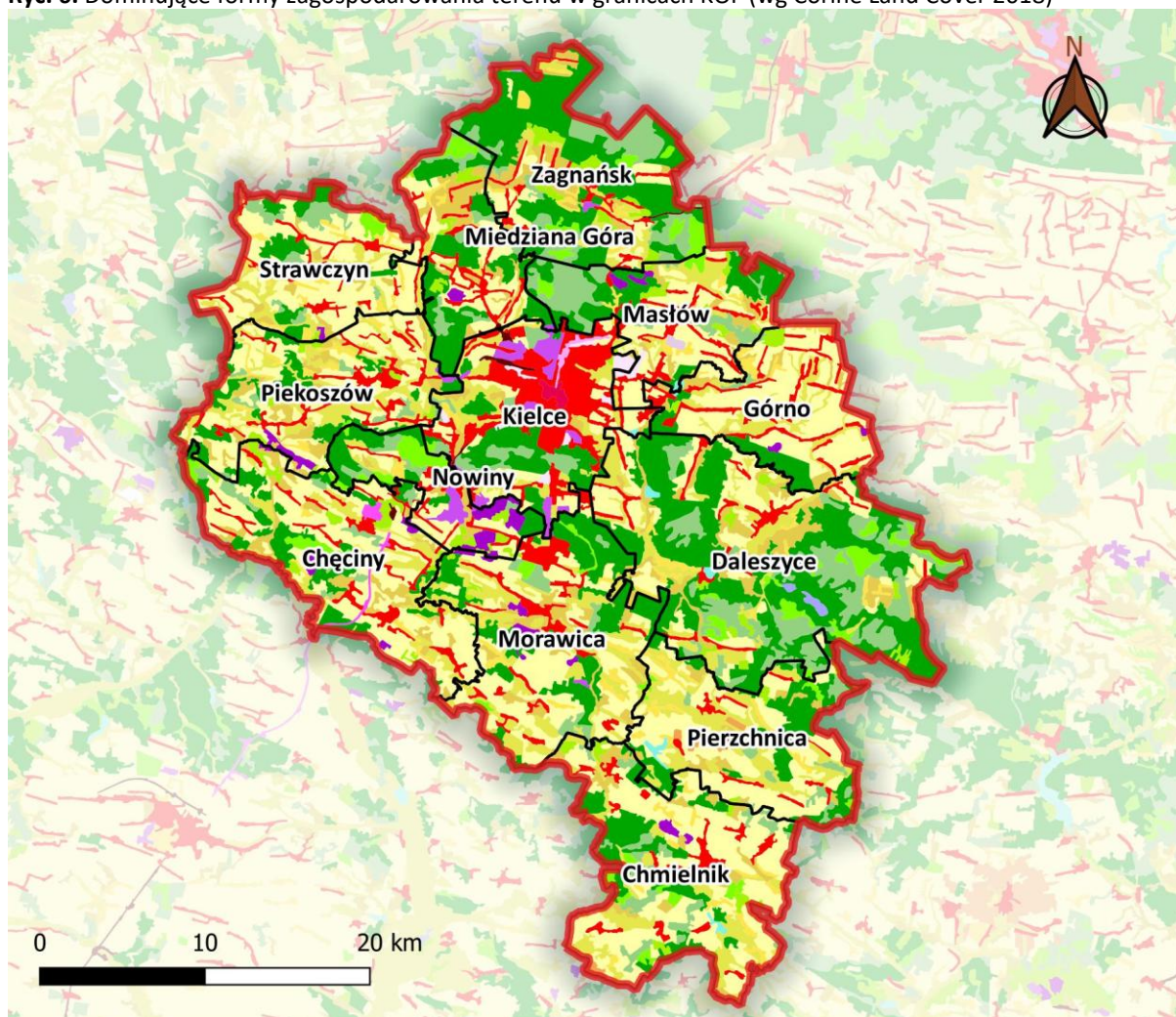

V.6. Powierzchnia ziemi i uwarunkowania geologiczne

Na analizowanym terenie występuje znaczne zróżnicowanie sposobu zagospodarowania powierzchni ziemi. KOF charakteryzuje się znaczącym wskaźnikiem urbanizacji w stosunku do całego województwa, co związane jest z obecnością miasta wojewódzkiego (Kielce). Jednocześnie analizowany obszar odznacza się dość dużą lesistością.

Zgeneralizowane zobrazowanie formy użytkowania gruntów przedstawiono na rycinie 6.

Ryc. 6. Dominujące formy zagospodarowania terenu w granicach KOF (wg Corine Land Cover 2018)

OZNACZENIA

	Kielecki Obszar Funkcjonalny		Sady i plantacje
	gminy KOF		Łąki, pastwiska
Formy zagospodarowania terenu:			
	Zabudowa miejska zwarta		Uprawy jednoroczne występujące wraz z uprawami
	Zabudowa luźna		Złożone systemy upraw i działek
	Tereny przemysłowe lub handlowe		Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
	Tereny komunikacyjne i związane z komunikacją drogową i kolejową		Lasy liściaste
	Lotniska		Lasy iglaste
	Miejsca eksploatacji odkrywkowej		Lasy mieszane
	Budowy		Murawy i pastwiska naturalne
	Tereny zielone		Wrzosowiska i zakrzaczenia
	Tereny sportowe i wypoczynkowe		Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
	Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających		Bagna śródlądowe
	Grunty orne stale nawadniane		Zbiorniki wodne

Większość gmin, szczególnie wiejskich lub wiejsko-miejskich, charakteryzuje się głównie pokryciem terenami upraw trwałych, rolnych oraz roślinności trawiastej, a w drugiej kolejności terenami leśnymi zadrzewionymi. Tereny rolnicze, w tym łąki zajmują średnio 49,2% obszarów gmin, a w poszczególnych gminach stanowią one od 22,8% (Gmina Daleszyce) do 69,6% (Gmina Górnio) udziału zagospodarowania terenu w obszarze rolnictwa. Drugim sektorem, który charakteryzuje się dużym udziałem w pokryciu terenu jest obszar zadrzewienia, w tym lasów i zieleni wysokiej. Średnio w gminach zieleń wysoka zajmuje 39% powierzchni, a w poszczególnych gminach od 19,9% (Gmina Górnio) do 70,6% (Gmina Zagnańsk). Dla całego obszaru KOF użytki rolne stanowiły 48,2%, a tereny zadrzewione 41,0% powierzchni obszaru. Obszary zabudowy mieszkaniowej w KOF stanowią 6,1%, a średnio dla gmin 6,45% obszaru. Najmniejszym udziałem zabudowy mieszkaniowej charakteryzuje się miasto i gmina Pierzchnica (2,6%), największym zaś miasto Kielce 16,9%.

Największy stopień przekształcenia obiegu wody występuje na obszarach zabudowanych. Zabudowa naturalnej powierzchni terenu spowodowała, że istotnym zmianom uległy tu: spływ powierzchniowy wód opadowych w kierunku dolin rzek oraz ich transpiracja do atmosfery i infiltracja w glebie. Na pozostałych obszarach KOF, w związku z umiarkowanym rolnictwem i wysokim stopniem zalesienia, stopień przekształcenia obiegu wody jest stosunkowo niski.

Udział powierzchni uszczelnionej i powierzchni zielonych w zagospodarowaniu terenu mają zasadnicze znaczenie dla jej wrażliwości na zmiany klimatu. Tereny biologicznie czynne obniżają temperaturę powierzchni i temperaturę powietrza, poprawiają wilgotność powietrza oraz znacznie zwiększają retencję krajobrazową wody, zapobiegając podtopieniom i poprawiając mikroklimat miasta. Udział powierzchni biologicznie czynnej jest odwrotnie proporcjonalny do udziału terenów uszczelnionych. Tereny mieszkalne o najmniejszym udziale zieleni to osiedla mieszkaniowe wielorodzinne w centrum miasta oraz tereny z funkcją transportową i usługowo-przemysłową. Najniższy udział zieleni charakteryzuje tereny przemysłowe i składowe.

Największą wartość przyrodniczą posiadają wszystkie tereny zielone, takie jak lasy, parki, ogrody działkowe, zieleńce, zadrzewienia, a także cieki i zbiorniki wodne wraz z ich przybrzeżną strefą biologiczną. Wartość botaniczną posiadają pasy i kępy zadrzewień oraz zakrzaczeń przydrożnych, śródpolnych i nadrzecznych (na szczególną uwagę zasługują zwłaszcza te usytuowane nad brzegiem cieków wodnych). Cenne pod kątem przyrodniczym są również obiekty zieleni kulturowej: zieleń parkowa, parki przypałacowe, aleje drzew i cmentarze. Z uwagi na funkcje ekosystemowe przyrody (funkcja retencyjna, mikroklimatyczna, krajobrazowa, rekreacyjna), istotną kwestią jest zarówno ochrona (zachowanie) tych elementów przyrodniczych, jak i rozwój wszelkich form zieleni (w tym: zieleni ulicznej i osiedlowej, żywopłotów, zieleni cmentarnej, alei drzew, zadrzewień śródpolnych, zielonych ścian i in.).

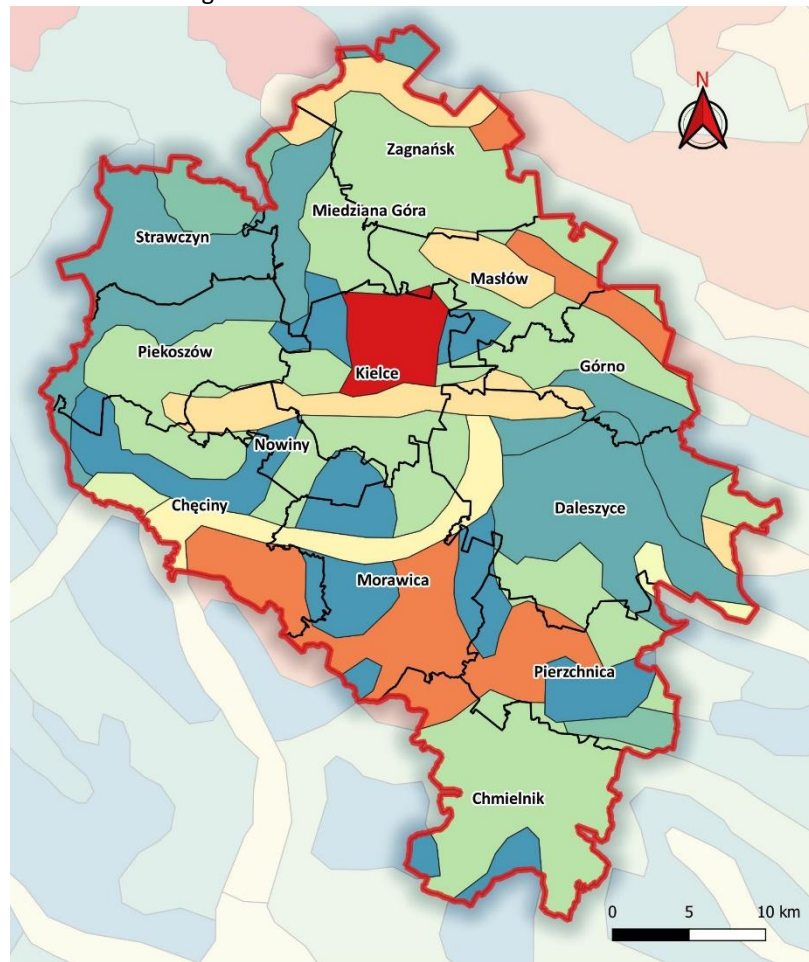
Na terenach zajętych przez zabudowę grunty zostały zdegradowane. Można się spodziewać, że w związku ze stopniowym zwiększaniem obszaru zabudowanego gleb zdegradowanych będzie przybywać. Tereny miast i wsi od wielu lat znajdują się pod wpływem

antropopresji związanej głównie z wprowadzeniem zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i komunikacyjnej. W zabudowanej części analizowanego obszaru gleby podlegają przekształceniom mechanicznym, hydrologicznym, geochemicznym i fizyko-chemicznym. Gleby takich terenów cechuje niska wilgotność, wyższe stężenie zanieczyszczeń oraz mniej korzystna struktura i własności fizyczne.

Gleby na obszarze powiatu są dość zróżnicowane i dają różne warunki do uprawy i hodowli. Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby o klasach IIIb, IVa i IVb, V. Zróżnicowanie gleb na obszarze analizowanych powiatów przedstawiono na ryc. 7 (w oparciu o dane The European Soil Data Centre oraz mapy „Gleby - klasyfikacja genetyczna”, Białousz Stanisław, Atlas Rzeczypospolitej Polskiej, 1997 r.).

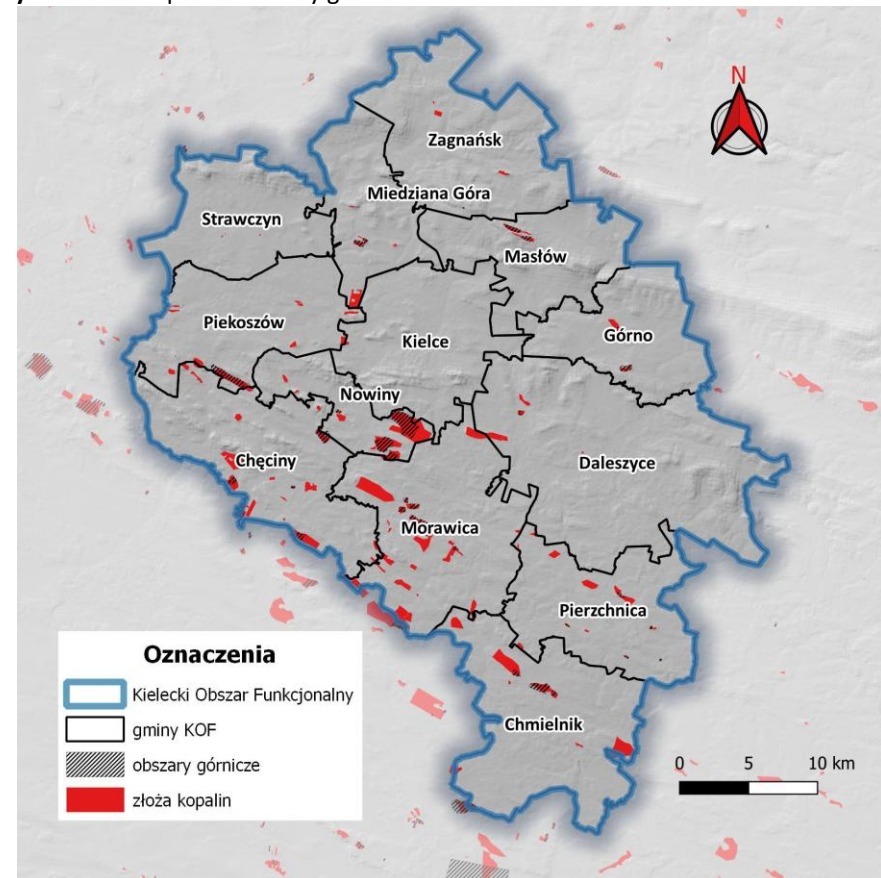
Obszar KOF jest zróżnicowany pod kątem geologicznym. Najliczniej udokumentowane są złoża takich kopalin, jak: wapień i margle, kamień drogowy i budowlany, surowce ilaste ceramiki budowlanej, gipsy i anhydryty oraz kruszywa naturalne. Lokalizację złóż i towarzyszących im obszarów górniczych przedstawiono na ryc. 8.

Ryc. 7. Zróżnicowanie gleb na obszarze KOF

Kielecki Obszar Funkcjonalny	Brunatne właściwe	Opadowo glejowe
gminy KOF	Inicjalne i słabo wykształcone skaliste	Płowe
Rodzaje gleb:	Mady rzeczne	Rdzawe
Antropogeniczne	Mułowe i gruntowo glejowe	Rędziny
Bielicowe i bielice	Murszowe i torfowe	

Ryc. 8. Złoże kopalin i obszary górnicze na obszarze KOF

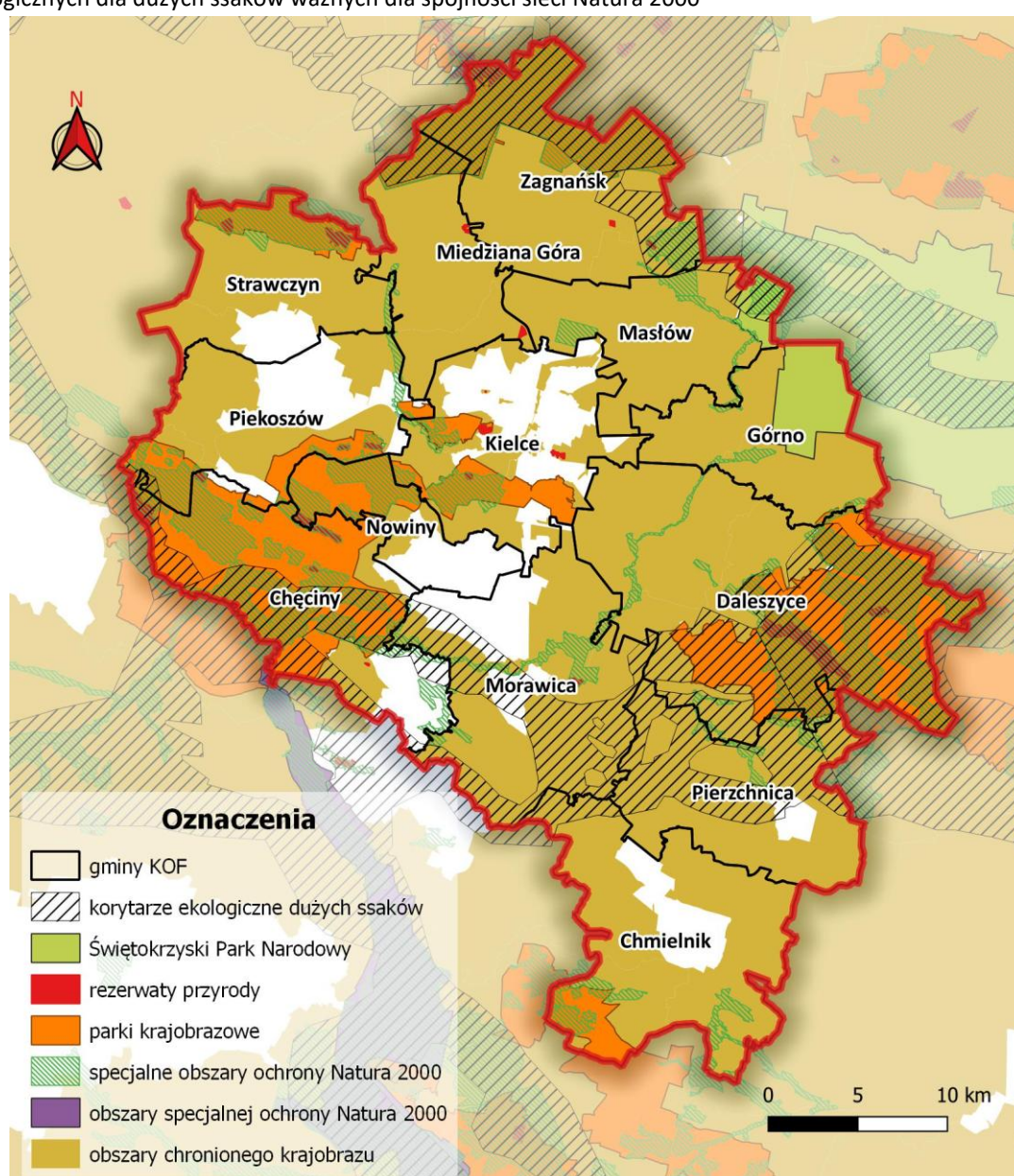

- Oznaczenia**
- Kielecki Obszar Funkcjonalny
 - gminy KOF
 - obszary górnicze
 - złóża kopalin

V.7. Uwarunkowania przyrodnicze

Województwo świętokrzyskie oraz jego centralna część, którą obejmuje KOF charakteryzują się dużą różnorodnością i bogactwem środowiskowym. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze obszaru KOF znaczna jego część pokryta jest różnymi formami ochrony przyrody. Na ryc. 9 przedstawiono lokalizację najważniejszych form ochrony przyrody w odniesieniu do granic KOF; przedstawiono tu również zasięg lądowych korytarzy ekologicznych wytyczonych dla dużych ssaków (wilk, ryś, niedźwiedź) ważnych dla kształtowania spójności sieci Natura 2000¹⁶.

Ryc. 9. Lokalizacja KOF względem głównych obszarowych form ochrony przyrody i lądowych korytarzy ekologicznych dla dużych ssaków ważnych dla spójności sieci Natura 2000

¹⁶ „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Polska Akademia Nauk - Instytut Ochrony Przyrody, 2011)

W obszarze KOF zlokalizowane są m.in.:

- 1) część Świętokrzyskiego Parku Narodowego (wschodnia część KOF);
- 2) 25 rezerwatów przyrody (Ślichowice, Radomice, Karczówka, Góra Zelejowa, Góra Miedzianka, Białe Ługi, Kadzielnia, Sufraganiec, Góra Żakowa, Jaskinia Raj, Cisów, Milechowy, Góra Rzepka, Biesak Białogon, Barcza, Barania Góra, Kręgi Kamienne, Moczydło, Perzowa Góra, Słopiec, Chelosiowa Jama, Wietrznia, Wolica, Górna Krasna i Zachełmie);
- 3) części 4 parków krajobrazowych (Chęcińsko - Kielecki, Cisowsko - Orłowiński, Suchedniowsko - Oblęgorski oraz Szaniecki);
- 4) 10 obszarów chronionego krajobrazu w całości lub w części (Chęcińsko-Kielecki, Suchedniowsko-Oblęgorski, Cisowsko-Orłowiński, Nadnidziański, Szaniecki, Konecko-Łopuszniański, Chmielnicko-Szydłowski, Podkielecki, Kielecki i Świętokrzyski);
- 5) 14 obszarów wchodzących w skład europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000:
 - a) specjalne obszary ochrony siedlisk: Lasy Suchedniowskie PLH260010, Ostoja Barcza PLH260025, Przełom Lubrzanki PLH260037, Łysogóry PLH260002, Dolina Warkocza PLH260021, Ostoja Wierzejska PLH260035, Lasy Cisowsko-Orłowińskie PLH260040, Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034, Ostoja Stawiany PLH260033, Dolina Czarnej Nidy PLH260016, Ostoja Sobkowsko-Korytnicka PLH260032, Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie PLH260041, Dolina Bobrzy PLH260014,
 - b) obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Nidy PLB260001;
- 6) 7 użytków ekologicznych (łąka w Jasieniu w gminie Chmielnik, Oczko wodne w Sędziejowicach w gminie Chmielnik, torfowisko w gminie Daleszyce, bagno w gminie Daleszyce, bagno w gminie Miedziana Góra, Śródleśne Oczko Wodne w gminie Strawczyn, bagno w gminie Zagnańsk,
- 7) 3 stanowiska dokumentacyjne (pozostałości dawnego górnictwa rud żelaza w gminie Daleszyce, odsłonięcie skalne piaskowców triasowych w gminie Miedziana Góra, wychodnia geologiczna lamprofirów w gminie Daleszyce),
- 8) 3 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (Grodowy Stok w gminie Miedziana Góra, Ostra Górka w gminie Daleszyce, Kaplica Św. Barbary w gminie Miedziana Góra),
- 9) 119 pomników przyrody.

Zasady ochrony ww. obszarów i pomników przyrody są zapisane w kilkudziesięciu aktach prawnych. Nadrzędnym aktem prawnym jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ale w trybie przepisów tej ustawy opracowywane są: plany ochrony, plany zadań ochronnych, zadania ochronne oraz uchwały i rozporządzenia powołujące obszary lub wprowadzające zasady zarządzania ochroną przyrody na tych obszarach. Rozbudowany katalog zakazów i zasad ochrony dopuszcza w wielu przypadkach możliwość zastosowania zwolnień i wyjątków¹⁷. Zgodność działań i przedsięwzięć z ww. zakazami i zasadami powinna być przedmiotem analiz na etapie postępowań administracyjnych i rozpatrywania zgłoszeń

¹⁷ w tym - dla inwestycji celu publicznego

(budowlanych i wodnoprawnych oraz zgłoszeń instalacji), co wynika wprost z przepisów o ochronie środowiska, gospodarce wodnej i z przepisów budowlanych.

Obszarowe formy ochrony przyrody zajmują ok. 87% powierzchni KOF. Największą część obszarów prawnie chronionych stanowiły obszary chronionego krajobrazu - w 2020 r. zajmowały one 62,78% powierzchni KOF, w tym najwięcej w gminie Górnio, Pierzchnica i Maślów. Drugą najczęstszą formą prawnej ochrony środowiska stanowiły parki krajobrazowe - łącznie 24,24% Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego z największym procentowym udziałem w gminie Chęciny (71,86% powierzchni ogółem), Daleszyce (48,59%) i Nowiny (44,35%), co stanowiło odpowiednio 26,11%, 30,83% i 13,89% łącznej powierzchni parków krajobrazowych w całym obszarze funkcjonalnym.

Środowisko przyrodnicze na terenie KOF jest zróżnicowane przestrzennie. Zróżnicowanie warunków abiotycznych determinuje warunki bytowania roślin i zwierząt o różnorodnych wymaganiach siedliskowych i decyduje o zróżnicowaniu gatunkowym flory i fauny. Miarą zróżnicowania warunków ekosystemowych jest m.in. ukształtowanie terenu, sposób jego zagospodarowania i zróżnicowanie pokrywy glebowej (co przedstawiono na wcześniejszych rycinach), a także m.in. zróżnicowany stopień lesistości. Najcenniejsze przyrodniczo obszary KOF to kompleksy leśne, zbiorniki wodne, tereny mokradeł i bagien, a także doliny rzeczne wraz z towarzyszącymi im ekosystemami.

Ponadto, w granicach KOF ustalono przebieg korytarzy ekologicznych dla dużych ssaków lądowych będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 (zaprezentowano je na ryc. 9). Nie wyklucza to obecności korytarzy migracyjnych dla pozostałych gatunków zwierząt - które mają istotne znaczenie w skali lokalnej i/lub regionalnej.

V.8. Ryzyko wystąpienia suszy, podtopień i powodzi

W związku z obserwowanymi zmianami klimatu w Polsce wzrasta zagrożenie wystąpienia suszy atmosferycznej, będącej długotrwałym okresem bezdeszczowym. Tereny KOF coraz częściej doświadczają coraz dłuższych okresów suszy atmosferycznej, a co za tym idzie niedoborów wody. W ramach prac¹⁸ towarzyszących przygotowaniu projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy przeprowadzono diagnozę występowania suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej oraz sporządzono analizę zagrożenia wszystkimi typami suszy, której wyniki ujęto w heksagonalną siatkę pól podstawowych. Wynik informuje o skali zagrożenia suszą w obrębie każdego oczka siatki. Wyniki ustaleń dot. suszy rolniczej¹⁹ wskazują, że w granicach KOF zagrożenie suszą rolniczą jest istotne, co zobrazowano na rycinie nr 10.

¹⁸ Stolarska M., Łukasiewicz G. Opracowanie projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy uwzględniając podział kraju na obszary dorzeczy. Podzadanie 1.4: Identyfikacja obszarów zagrożonych suszą, z uwzględnieniem potrzeb wodnych użytkowników i środowiska naturalnego, wraz z analizą rozkładu przestrzennego występowania zjawiska suszy oraz ich hierarchizacja pod kątem wdrożenia działań łagodzących skutki suszy. WIND-HYDRO, Warszawa, 2020.

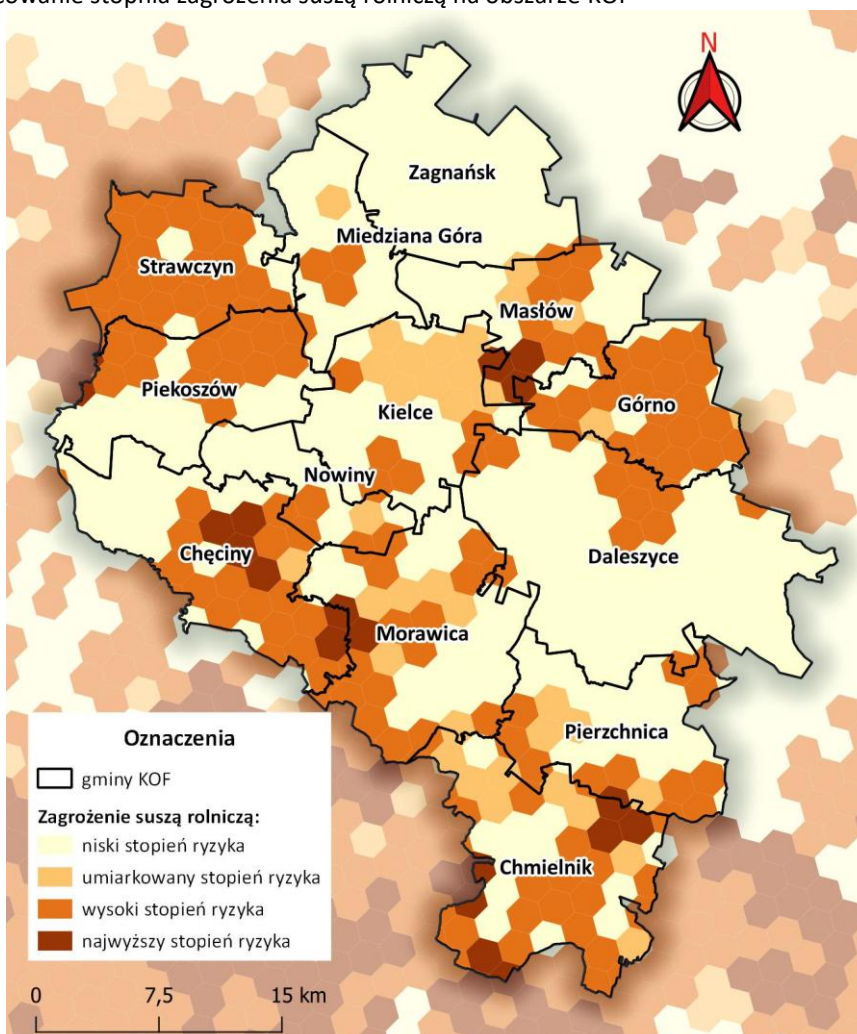
¹⁹ susza rolnicza - to wypadkowa wskaźników roślinnych charakteryzujących ich fenologię oraz niezrealizowanego (przez deficyt opadów) zapotrzebowania na wodę w fazach okresu wegetacyjnego.

Według aktualnych (2022 r.) map zagrożenia powodziowego, które opracowano dla potrzeb aktualizacji Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, na terenie KOF występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat), średnie oraz niskie (raz na 500 lat). Zdiagnozowane zagrożenie powodziowe występuje przede wszystkim od rzek Czarna Nida i Bobrza (zob. ryc. 3). Ponadto, możliwe jest występowanie podtopień w sąsiedztwie dolin rzecznych, które mogą nastąpić na skutek podniesienia się zwierciadła wód podziemnych. Zasięg ten nie zawsze pokrywa się ze strefą zalewów wód powierzchniowych (powodzi).

Należy dodać, że zasięgi obszarów zagrożonych powodzią i podtopieniami wyznaczono na podstawie badań modelowych wykonanych dla głównych cieków - a zatem aktualnie ustalone zasięgi nie wykluczają możliwości wystąpienia podobnych zjawisk w obrębie mniej istotnych rzek i potoków (choć ich zasięg jest z pewnością mniej istotny). Trzeba też mieć na uwadze ryzyko wystąpienia podtopień ze spływu powierzchniowego, które mogą wystąpić przy intensywnych lub długotrwałych opadach deszczu, zwłaszcza w rejonach o dużym stopniu zasklepienia powierzchni terenu i bez dostatecznie rozbudowanej kanalizacji deszczowej i rozwiązań z zakresu retencji wód. Są to kolejne argumenty przemawiające za zasadnością retencjonowania wód opadowych i roztopowych oraz wskazujące na konieczność podejmowania działań adaptacyjnych stanowiących adekwatną odpowiedź na ryzyko występowania suszy atmosferycznej.

Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomase i ograniczeń plonowania. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.

Ryc. 10. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia suszą rolniczą na obszarze KOF

V.9. Uwarunkowania akustyczne

Głównym źródłem hałasu jest ruch pojazdów na drogach publicznych. Ciągły wzrost ilości zarejestrowanych pojazdów powoduje, że hałas drogowy bywa istotną uciążliwością dla mieszkańców. Lokalne znaczenie mają również kolejowe i przemysłowe źródła hałasu.

Warto zaznaczyć, że nie tylko mierzony, ale i subiektywnie odczuwalny przez mieszkańców poziom hałasu związany z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, transportem samochodowym lub urządzeniami wentylacyjnymi i klimatyzacyjnymi może być uznany za niekorzystny i uciążliwy, nawet jeśli dane monitoringowe nie wskazują na przekraczanie dopuszczalnych standardów jakości środowiska (m.in. z tego powodu, że przy sprawdzaniu, czy te standardy są zachowane, muszą być zachowane ściśle określone warunki środowiska dot. m.in. wilgotności lub prędkości wiatru).

V.10. Klimat i jakość powietrza

Warunki klimatyczne powiatu kieleckiego nie odbiegają od ogólnych warunków panujących w regionie. Klimat ten jest charakterystyczny dla terenów wyżynnych i wykazuje cechy klimatu umiarkowanego. W części górzystej regionu klimat jest chłodny, ze średnimi temperaturami rocznymi poniżej 7°C, na południu jest cieplejszy, ze średnimi rocznymi temperaturami około 8°C. Opady wynoszą do 850 mm w Górach Świętokrzyskich, a na południu są znacznie mniejsze, w Niece Nidziańskiej do 550 mm. W 2018 roku średnia roczna temperatura powietrza w rejonie Kielc wynosiła około 9°C, a roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła około 500 mm.

Obserwowane jest występowanie fal upałów - okresów z temperaturą wynoszącą powyżej 30°C i utrzymującą się co najmniej 3 dni oraz wzrost wskaźników z nimi związanych. Tendencję wzrostową wykazywały także: liczba dni gorących (z temperaturą maksymalną >25°C), liczba okresów równych lub dłuższych niż 5 dni z temperaturą maksymalną powietrza >25°C. Analiza danych historycznych wskazuje na wzrost temperatur również w okresach zimowych.

Opady w skali roku są zróżnicowane i wynoszą przeciętnie 560 mm. Wskaźniki hydrologiczne wskazują na zwiększające się ryzyko nasilonego spływu powierzchniowego i wystąpienia powodzi oraz podtopień o charakterze miejskim. Zaobserwowano nieznaczny wzrost liczby okresów bezopadowych (o czasie trwania ponad 5 dni) oraz skrócenie się ich czasu trwania.

Zabudowa miejska modyfikuje czynniki meteorologiczne w stosunku do obszarów położonych na otwartych przestrzeniach. Zarówno podwyższenie temperatury jak i obniżenie bezpośredniego promieniowania słonecznego z uwagi na zanieczyszczenie powietrza a także modyfikacja kierunków i siły wiatru poprzez zabudowę wielkogabarytową to czynniki, które należy uwzględnić w planowaniu zabudowy. Lokalizacja zabudowy modyfikująca przepływ powietrza winna uwzględniać zarówno jego możliwy wzrost i tym samym dyskomfort użytkowników przestrzeni jak i zbyt duże zahamowanie przepływu powietrza i pogorszenie warunków przewietrzania terenu.

Spośród wielu zagrożeń wynikających z postępujących zmian klimatu, szczególne znaczenie mają powodzie i podtopienia, niedobory wody i susze, a także krótkoterminowe zjawiska: fale upałów i gwałtowne występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (zwłaszcza nawalne opady deszczu i związane z tym skutki). Prognozy zmian klimatu przedstawione na stronach internetowych Europejskiej Agencji Środowiska wskazują, że w latach 2021-2050 nastąpi:

- 1) wzrost średniej letniej temperatury o 1,5-2,0 °C,
- 2) wzrost średniej zimowej temperatury o 2,0-2,5 °C,
- 3) wzrost średniej rocznej temperatury o 1,5-2,0 °C (w dalszej perspektywie nawet 3,5 °C).

W 2018 r. Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy opracował „Plan adaptacji do zmian klimatu Miasta Kielce do roku 2030”, którego ustalenia dają pogląd na przewidywane zmiany klimatu w regionie. Przeprowadzona analiza jest oparta na danych

naukowych nadających się do wykorzystania w innych opracowaniach). Wskazano tu, że na podstawie modeli klimatycznych można prognozować następujące tendencje:

- wzrost temperatury średniorocznej i temperatur średniomiesięcznych przede wszystkim w chłodnej porze roku oraz w czerwcu i lipcu,
- wzrost liczby dni z opadem jak i wysokości sumy rocznej opadu, zwłaszcza w chłodnej porze roku,
- nasilenie niekorzystnych zjawisk związanych z występowaniem wysokich temperatur w okresie letnim, w tym wzrost wartości temperatur maksymalnych $>25^{\circ}\text{C}$, zwiększenie się liczby fal upałów i dość znaczący wzrost liczby nocy tropikalnych (dni z temperaturą minimalną $>20^{\circ}\text{C}$),
- osłabienie niekorzystnych zjawisk związanych z występowaniem niskich temperatur w okresie zimowym, w tym spadek liczby dni z temperaturą minimalną poniżej -10°C i zmniejszenie liczby dni mroźnych z temperaturą maksymalną poniżej 0°C ; prognozowane jest niższe narażenie na występowanie przymrozków,
- znaczące zmniejszenie się wartości indeksu stopniodni dla temperatury średniodobowej $<17^{\circ}\text{C}$ oraz nieznaczne zwiększenie się wartości indeksu stopniodni dla temperatury średniodobowej $>27^{\circ}\text{C}$,
- zagrożenie suszą nie wskazuje na istotne zmiany: prognozowana długość najdłuższego okresu bezopadowego i liczba okresów bez opadu dłuższych od 5 dni w roku nie wykazuje znaczących zmian,
- wzrost rocznej sumy opadu oraz liczby dni z opadem $\geq 1 \text{ mm/d}$, $\geq 10 \text{ mm/d}$ i $\geq 20 \text{ mm/d}$,
- nieznaczny wzrost narażenia na opad ekstremalny,
- w zależności od scenariusza klimatycznego prognozowana jest stosunkowo mała zmienność lub niewielki spadek liczby dni z opadem przy temp -5 do $2,5^{\circ}\text{C}$.

Spośród wielu zagrożeń wynikających z prognozowanych zmian klimatu, szczególne znaczenie mają powodzie, niedobory wody i susze, a także krótkoterminowe zjawiska: fale upałów i gwałtowne występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (zwłaszcza wichury oraz nawalne opady deszczu i związane z tym skutki). Zmiany klimatu sprowadzać się będą do zmiany sezonowych sum opadów, z jednoczesnym wzrostem sum opadów w zimie i spadkiem – w lecie. Szczególnie niebezpieczne jest prognozowane nasilenie się częstotliwości i gwałtowności występowania zjawisk ekstremalnych i w konsekwencji ich niekorzystnych skutków. Wyniki analizy scenariuszy klimatycznych wskazują m.in. na następujące tendencje:

- wyraźna tendencja wzrostowa średniej temperatury, co już bywa odzwierciedlone w innych wskaźnikach, np. wydłużenie termicznego okresu wegetacyjnego, mniejsza liczba dni z temperaturą minimalną mniejszą od 0°C , wzrost liczby dni z temperaturą maksymalną wyższą od 25°C , krótszy okres zalegania śniegu;
- tendencje dot. opadów wskazują na zwiększenie opadów jesiennych, zimowych i wiosennych oraz zmniejszenie sumy opadów letnich, przy czym zmianom wartości średnich będą towarzyszyły zmiany częstości występowania zjawisk ekstremalnych prawdopodobnie o większym natężeniu.

W odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska corocznie dokonuje oceny zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem i ozonem oraz pyłem zawieszonym PM₁₀, PM_{2,5} i zanieczyszczeniami oznaczanymi w pyłe PM₁₀: ołowiem, arsenem, kadmem, niklem i benzo(a)pirenem. Oceny te dokonywane są w odniesieniu do obszarów kraju zwanych strefami. Dla celów takiej oceny województwo świętokrzyskie podzielone zostało na strefy; obszar KOF przynależy do „strefy Miasto Kielce” i „strefy świętokrzyskiej”. Dane za 2021 r. odnoszące się do tej strefy wskazują na klasę C (najniższą) dla takich zanieczyszczeń, jak pył PM_{2,5}, PM₁₀ i benzo(a)piren.

O poziomie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na i z obszaru KOF, podobnie jak i w strukturze całego województwa, decydują trzy główne kategorie źródeł:

- źródła punktowe – emisja zorganizowana z sektorów gospodarki obejmujących: energetykę, ciepłownictwo i przemysł,
- rozproszone źródła komunalno-bytowe – niska emisja z indywidualnie ogrzewanych gospodarstw domowych, najczęściej z obszarów o zwartej zabudowie opalanych węglem kamiennym, zanieczyszczająca powietrze pyłem drobnym: PM₁₀ i PM_{2,5} a także benzo(a)pirenem zawartym w pyłe,
- transport drogowy, czyli emisja liniowa – która ma udział w zanieczyszczeniu powietrza tlenkami azotu, a najwyższa jej koncentracja ma miejsce w rejonach dróg o największym natężeniu ruchu.

VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

VI.1. Problemy systemowe

Problemy polityki ochrony środowiska związane są nie tylko z faktycznymi zmianami w środowisku, lecz także z zarządzaniem ochroną środowiska. Zdaniem wykonawcy niniejszej prognozy, za najbardziej dotkliwe problemy w skali kraju można uznać:

- 1) rozproszony system kompetencji organów administracji w dziedzinie ochrony środowiska;
- 2) nadanie niskiego priorytetu aspektom ochrony środowiska i traktowanie ich jedynie jako niezbędnego kosztu rozwoju gospodarczego;
- 3) brak uwzględniania usług ekosystemowych (tj. funkcji i korzyści czerpanych z ekosystemów, np. naturalna retencja, rekreacja, kontrola erozji gleby, regulacja klimatu, woda i żywność, składniki farmaceutyczne) przy opracowywaniu dokumentów strategicznych oraz projektowaniu i funkcjonowaniu przedsięwzięć;
- 4) niepełna integracja polityki rozwoju i planowania przestrzennego z działaniami na rzecz ochrony środowiska.

Wyszczególnione powyżej problemy nie są przypisane indywidualnie do konkretnego sektora działalności, regionu lub miejsca, tym bardziej nie dotyczą pojedynczych instytucji czy projektów.

VI.2. Główne wyzwania ochrony środowiska w analizowanym rejonie

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska, które mają znaczenie w rejonie analizowanego obszaru, należy wymienić:

1. Zagrożenie dla stanu ilościowego i jakościowego wód podziemnych w związku z działalnością górniczą i innymi rodzajami antropopresji.
2. Zły stan wód powierzchniowych i zagrożone osiągnięcie ich celów środowiskowych.
3. Podatność wód podziemnych na zanieczyszczenie z powierzchni terenu z uwagi na niedostateczną izolację wód podziemnych przed migracją zanieczyszczeń.
4. Zachowanie potencjału usług ekosystemowych obszarów naturalnych i semi-naturalnych.
5. Konieczność ochrony przyrody i krajobrazu przed postępującym wzrostem zabudowy mieszkaniowej.
6. Postępujące zmiany klimatu wymuszające konieczność wprowadzania przedsięwzięć adaptacyjnych (np. zwiększenie odporności zabudowy na ekstremalne zjawiska pogodowe, dbanie o naturalną retencję w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia suszy oraz złagodzenia jej objawów, zabezpieczenie zabudowy przed podtopieniami oraz zwiększenie stopnia odporności na zjawiska powodziowe, wprowadzanie wszelkich form zieleni na terenach zabudowanych w celu poprawy mikroklimatu na terenach podatnych na wysokie temperatury).

VI.3. Prognoza zmian zachodzących w środowisku

Zagospodarowany obszar opracowania od długiego okresu podlega trwałemu wykorzystaniu, głównie dla celów rekreacji (ogrody działkowe) oraz mieszkalnictwa i związanej z nim zabudowy o funkcjach towarzyszących (np. drogi, garaże, ogrody przydomowe). W analizowanym rejonie istnieje jednak możliwość budowy nowych budynków mieszkaniowych (tj. w nowych lokalizacjach).

Na analizowanym obszarze spodziewać się można wprowadzania zmian o charakterze porządkowym i usprawniającym/doskonalącym dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu; wyrazem tego trendu jest np. dążenie do wprowadzenia zapisów usprawniających kwestie dojazdu do obiektów mieszkaniowych, a także trend związany z wprowadzeniem ustaleń w zakresie rozwoju i uporządkowania funkcji rekreacyjnej.

Powolne zmiany zachodzą w strukturze użytkowania terenów. Oczekiwać można zmniejszenia udziału przestrzeni niezabudowanej wskutek ekspansji zabudowy. Prawdziwym zagrożeniem byłaby urbanizacja chaotyczna, powodująca nie tylko niepożądane skutki ekologiczne, ale także funkcjonalne. Sterowanie tymi procesami jest ważnym zadaniem gminnej polityki zagospodarowania przestrzennego.

Komponentami szczególnie narażonymi na negatywne zmiany są: wody podziemne, wody powierzchniowe, przyroda ożywiona (flora, fauna), krajobraz, a także gleba i powietrze atmosferyczne. Wymienione komponenty środowiska są szczególnie wrażliwe na degradację, a ich ewentualna regeneracja jest długotrwała. Szczególnie wrażliwe na antropopresję są wody podziemne, które na analizowanym terenie w wielu miejscach występują płytko, są hydraulicznie połączone z głębszymi poziomami wodonośnymi oraz z wodami powierzchniowymi. Przede wszystkim jednak nie są one dostatecznie zabezpieczone przed oddziaływaniami z powierzchni ziemi. Wody te są silnie narażone na przenikanie (wraz z wodami opadowymi) zanieczyszczeń obszarowych takich, jak np. wycieki z pojazdów, nawozy i środki ochrony roślin. Wobec powyższego, wysoce pożądanym jest infrastrukturalne zabezpieczenie przed migracją zanieczyszczeń do środowiska gruntowo – wodnego.

W rejonie analizowanego terenu małą odpornością na oddziaływanie antropogeniczne charakteryzują się również obszary w rejonie cieków wodnych oraz tereny zieleni. W dolinach cieków wody gruntowe wraz z wodami powierzchniowymi i istniejącą roślinnością tworzą ściśle powiązany i bardzo wrażliwy na degradację zespół. Zaburzenie funkcjonowania choćby jednego z tych elementów powoduje natychmiastowe niekorzystne zmiany w pozostałych. Z tego względu doliny i obniżenia powinny podlegać szczególnej ochronie. Szkodliwe dla funkcjonowania dolin są przede wszystkim: zasklepienie powierzchni gruntu oraz rolnictwo – stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.

Elementem charakteryzującym się bardzo wysoką zdolnością do regeneracji jest powietrze atmosferyczne. Do likwidacji jego zanieczyszczenia wystarczy likwidacja źródła emisji substancji zanieczyszczających. W tym aspekcie trzeba wskazać na to, że głównym źródłem zanieczyszczeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców jest tzw. „niska emisja”, której źródłem są indywidualne źródła energii cieplnej oraz ruch samochodów (okresowo także emisja związana z pracami rolnymi).

VII. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest odniesienie ustaleń ocenianego dokumentu do polityki ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także - o ile jest to możliwe - do ryzyka wystąpienia bezpośrednich oddziaływań na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko może jedynie w zgeneralizowany i uogólniony sposób rozważać korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji dokumentu strategicznego bądź odstąpienia od tejże realizacji. Miejscem na szczegółową analizę są generalnie postępowania administracyjne dotyczące poszczególnych przedsięwzięć. W tym kontekście przedstawiono ocenę oddziaływania projektu Strategii w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (mających znaczenie dla ocenianego dokumentu, tj. objętych potencjalnym oddziaływaniem skutków wejścia w życie ocenianego dokumentu). Należy pamiętać, że poziom szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu.

Charakter prawny Strategii powoduje, że co do zasady skutki jej realizacji będą miały charakter długoterminowy. Oddziaływania te będą się kumulowały z oddziaływaniami będącymi skutkiem wdrażania innych dokumentów strategicznych, np. planu gospodarowania wodami, polityki ekologicznej państwa, programów ochrony środowiska, programów ochrony powietrza, programów ochrony środowiska przed hałasem, planów zadań ochronnych obszaru Natura 2000, a także innych planów, programów i przepisów mających znaczenie dla ochrony środowiska. Oznacza to, że brak uwzględnienia jakiegoś aspektu w Strategii nie oznacza, że jest on całkowicie pomijany w uwarunkowaniach zarządzania ochroną środowiska na danym terenie.

Przedstawiona w dalszej części rozdziału analiza w zakresie oddziaływania na środowisko bazuje na założeniu, że stosowanie zapisów Strategii będzie się odbywać równolegle do wdrażania ustaleń ww. dokumentów strategicznych i aktów prawnych. Ich powiązanie oraz równoległe i równorzędne stosowanie pozwoli na zachowanie wysokiego poziomu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W tym kontekście w sposób szczególny trzeba uwzględnić gminne i powiatowe programy ochrony środowiska, dokumenty z zakresu planowania przestrzennego, PGW, programy ochrony powietrza, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Analizując przewidywane oddziaływania związane z wdrażaniem ustaleń Strategii, należy oddzielić sferę intencji od faktycznych skutków. Ostatecznie kwestia oddziaływań środowiskowych będzie rozstrzygana na etapie praktycznego zastosowania przepisów o budownictwie, ochronie środowiska, gospodarce wodnej i in.

Załącznikiem nr 2 do prognozy jest tabela przedstawiająca potencjalne oddziaływania skutków realizacji celów strategicznych i priorytetów rozwoju ocenianej Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

Załącznik nr 3 zawiera tabelę ze środowiskową oceną projektów zintegrowanych (służących realizacji celu nr 3 projektu Strategii).

Ponadto w rozdziale przeanalizowano oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przyjętych w Strategii kierunków działań oraz projektów zintegrowanych ujętych w Komponentie ZIT.

VII.1. Ocena wpływu na środowisko kierunków działań ustalonych w Strategii

Jak wspomniano we wcześniejszej części prognozy:

- załącznikiem nr 2 do prognozy jest tabela przedstawiająca potencjalne oddziaływania skutków realizacji celów strategicznych i priorytetów rozwoju ocenianej Strategii na poszczególne komponenty środowiska;
- załącznik nr 3 zawiera tabelę ze środowiskową oceną projektów zintegrowanych (służących realizacji celu nr 3 projektu Strategii);
- w załączniku nr 4 zestawiono projekty zintegrowane (zawarte w ocenianej Strategii) w odniesieniu do zasad ochrony obszarowych form ochrony przyrody, na terenie których (lub w pobliżu których) te projekty miałyby być realizowane.

W rozdziale II.2 przedstawiono zasadnicze ustalenia Strategii, wskazując (m.in. w tab. 1), że jej strategiczne ustalenia są skonkretyzowane do poziomu kierunków działań. Niniejszy rozdział dedykowany jest właśnie tym kierunkom.

Próbując dokonać analizy oddziaływania na środowisko postanowień strategicznych ocenianego dokumentu przeanalizowano jego zapisy w do odniesieniu do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1724 ze zm.).

W pierwszym kroku podzielono planowane kierunki działań na te, które mogą powodować negatywne oddziaływania na środowisko (nawet niewielkie) oraz te, które nie wykazują oddziaływania na środowisko (główne działania o charakterze nieinwestycyjnym, edukacyjnym, szkoleniowym, promocyjnym, etc.). Do dalszych, pogłębionych analiz wybrano te, które wykazują się wpływem na środowisko (korzystnym lub niekorzystnym) i w kolejnym kroku oceniono ich wpływ na środowisko w kontekście usytuowania/ lokalizacji działania oraz rodzaju i skali przedsięwzięć.

Tab. 4. Ocena wpływu na środowisko kierunków działań Strategii Rozwoju Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego

Działanie	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
Priorytet 1.1. Wysoka aktywność i partycypacja społeczna				
1.1.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i miejsc publicznych do spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.1.2. Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, wypoczynkowej i kulturalnej oraz tworzenie uzupełniającej się oferty spędzania czasu wolnego.	Cały obszar KOF	Tak		

Działanie	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
1.1.3. Tworzenie rozwiązań umożliwiających korzystanie przez mieszkańców na preferencyjnych warunkach z usług publicznych.	Nie dotyczy	Nie		
1.1.4. Organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych.	Tereny zurbanizowane	Nie		
1.1.5. Rozwój oferty edukacyjnej dla różnych grup wiekowych oraz podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników sfery edukacji i oświaty	Nie dotyczy	Nie		
1.1.6. Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych oraz rozwijanie bazy lokalowej pod potrzeby tych organizacji.	Tereny zurbanizowane	Nie		
1.1.7. Rozbudowa narzędzi i kanałów komunikacyjnych wspierających włączenie mieszkańców w aktywności społeczne i współdecydowanie.	Nie dotyczy	Nie		
1.1.8. Podjęcie działań identyfikujących i wspierających lokalnych liderów społecznych w różnych grupach wiekowych.	Nie dotyczy	Nie		
1.1.9. Sieciowanie inicjatyw lokalnych oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i grup nieformalnych funkcjonujących na obszarze KOF.	Nie dotyczy	Nie		
1.1.10. Wdrażanie rozwiązań wspierających cyfryzację usług publicznych, w tym integrowanie baz danych, sprzyjające poprawie efektywności zarządzania obszarem KOF.	Nie dotyczy	Nie		
1.1.11. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego i historycznego.	Cały obszar KOF	Nie		
1.1.12. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego, krajobrazowego oraz dziedzictwa kulturowego.	Cały obszar KOF	Tak		
1.1.13. Podnoszenie kompetencji mieszkańców KOF do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.	Nie dotyczy	Nie		
Priorytet 1.2. Polityka społeczna sprzyjająca integracji i solidarności międzypokoleniowej				
1.2.1. Wspieranie i organizowanie międzypokoleniowych programów, imprez, wydarzeń integracyjnych, inicjatyw społecznych.	Nie dotyczy	Nie		
1.2.2. Poprawa dostępu do POZ, w tym modernizacja i doposażenie istniejących POZ.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.2.3. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowia oraz promocja zdrowego stylu życia.	Nie dotyczy	Nie		
1.2.4. Rozwój infrastruktury i oferty opiekuńczej dla dzieci i młodzieży, w tym dążenie do deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych, a także tworzenie przedszkoli, żłobków, świetlic integracyjnych.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.2.5. Rozwój infrastruktury i oferty opiekuńczej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w tym dążenie do deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych, a także tworzenie domów opieki, organizacja dziennych domów pobytu, organizacja lokali wytchnieniowych.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.2.6. Poprawa dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych.	Nie dotyczy	Nie		
1.2.7. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr zatrudnionych w usługach publicznych.	Nie dotyczy	Nie		
1.2.8. Podejmowanie działań sieciujących i promujących wspólną ofertę usług publicznych.	Nie dotyczy	Nie		
1.2.9. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.	Tereny zurbanizowane	Tak		
Priorytet 1.3. Obszar z atrakcyjną ofertą mieszkaniową				
1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (jednorodzinne i	Tereny zurbanizowane	Tak		

Działanie	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
wielorodzinne) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.				
1.3.2. Dążenie do poprawy standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, w tym obiektów komunalnych.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.3.3. Poszerzenie bazy mieszkaniowej budownictwa społecznego, w tym oferty mieszkaniowej skierowanej do młodych mieszkańców, np. poprzez rozwój TBS, formułę PPP.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.3.4. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej podnoszeniu atrakcyjności funkcji mieszkaniowej.	Tereny zurbanizowane	Tak		
1.3.5. Wspieranie rozwiązań z zakresu dostępności do mieszkań dla osób młodych.	Tereny zurbanizowane	Nie		
1.3.6. Zapewnienie dostępności do podstawowych usług i ogólnodostępnych terenów rekreacji z zielenią.	Tereny zurbanizowane	Tak		
Priorytet 1.4. Silna tożsamość obszaru i zachowane dziedzictwo kulturowe				
1.4.1. Kształtowanie tożsamości mieszkańców KOF, w tym poprzez działania edukacyjne, promocyjne, integracyjne, realizowane z udziałem lokalnych liderów, organizacji społecznych, szkół, przedszkoli, przedsiębiorców.	Nie dotyczy	Tak		
1.4.2. Rozwijanie i wdrażanie lokalnych programów edukacji o historii i dziedzictwie kulturowym KOF.	Nie dotyczy	Tak		
1.4.3. Wspieranie i zachowanie (dokumentowanie i archiwizowanie) materialnego i niematerialnego zasobu dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym obiektów zabytkowych, tradycji, wydarzeń, w tym dziedzictwa kulinarnego (lokalne potrawy: przaski z grzybkami, goły na mleku, gołosz, męczybuły, gęsie pipki, kugiel).	Nie dotyczy	Tak		
1.4.4. Wspieranie działalności oraz podnoszenie jakości oferty instytucji kultury i organizacji społecznych, realizujących programy rozwoju tożsamości oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego KOF.	Nie dotyczy	Tak		
1.4.5. Wspieranie działalności i promowanie uczestnictwa w organizacjach kultywujących lokalne tradycje i zachowujących dziedzictwo kulturowe.	Nie dotyczy	Tak		
1.4.6. Rozwój infrastruktury dedykowanej kultywowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego.	Cały obszar KOF	Tak		
1.4.7. Organizowanie i promowanie wydarzeń, w tym ponadlokalnych, wykorzystujących lokalne tradycje (np. tradycje kulinarne: Święto Pieroga Świętokrzyskiego).	Nie dotyczy	Tak		
Priorytet 2.1. KOF współpracujący z biznesem				
2.1.1. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów KOF i jej promowanie.	Tereny wyznaczone pod funkcje P lub U	Tak		
2.1.2. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie KOF, w tym poprzez digitalizację i udostępnienie danych.	Nie dotyczy	Nie		
2.1.3. Rozwijanie infrastruktury i rozwiązań kluczowych dla lokowania się i rozwijania nowych i istniejących przedsiębiorstw, w tym infrastruktury terenów inwestycyjnych, dróg dojazdowych, systemu komunikacji publicznej – przy ścisłej współpracy z biznesem.	Tereny wyznaczone pod funkcje P lub U	Tak		
2.1.4. Wspieranie rozwoju specjalizacji gospodarczych KOF w oparciu o zasoby i tradycje.	Nie dotyczy	Nie		
2.1.5. Rozwijanie sieci IOB i ich oferty.	Nie dotyczy	Nie		
2.1.6. Wspieranie rozwoju innowacji przedsiębiorstw, w tym poprzez współpracę z IOB, uczelniami, działalność szkoleniową.	Nie dotyczy	Nie		
2.1.7. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.	Nie dotyczy	Nie		
Priorytet 2.2. Bogata oferta edukacyjna powiązana z potrzebami rynku pracy				

Działanie	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
2.2.1. Kształtowanie infrastruktury i oferty edukacyjnej zmierzające do kreowania KOF jako obszaru będącego centrum dobrej jakości edukacji.	Tereny zurbanizowane	Tak		
2.2.2. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie KOF.	Nie dotyczy	Nie		
2.2.3. Rozwój dualnego modelu kształcenia i współpraca z biznesem w tworzeniu kierunków kształcenia pod potrzeby lokalnej gospodarki	Nie dotyczy	Nie		
2.2.4. Kształcenie i doksztalcenie kadr na potrzeby lokalnej gospodarki	Nie dotyczy	Nie		
2.2.5. Tworzenie systemu zachęt dla absolwentów szkół średnich i wyższych do pozostania na obszarze KOF	Nie dotyczy	Nie		
Priorytet 3.1. Rozwinięta infrastruktura turystyczna				
3.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu podnoszenia jej standardów i konkurencyjności.	Cały obszar KOF	Tak		
3.1.2 Stworzenie spójnej infrastruktury sieci szlaków, tras, ścieżek turystycznych.	Cały obszar KOF	Tak		
3.1.3. Wzmocnienie potencjału wiodących atrakcji turystycznych.	Cały obszar KOF	Tak		
3.1.4. Renowacja zabytkowych obiektów o znaczeniu kulturowym i historycznym.	Cały obszar KOF	Tak		
3.1.5. Renowacja istniejących szlaków turystycznych i obszarów przyrodniczych.	Cały obszar KOF	Tak		
3.1.6. Budowa i rozwój ścieżek dydaktycznych i ekologicznych.	Cały obszar KOF	Tak		
3.1.7. Przygotowanie i promowanie terenów pod funkcje turystyczne.	Tereny wyznaczone pod funkcje U	Tak		
3.1.8. Wzmocnienie potencjału turystycznego marki terytorialnej Geoparku Świętokrzyskiego – Światowego Geoparku UNESCO poprzez budowę i modernizację infrastruktury turystycznej.	Teren Geoparku Świętokrzyskiego	Tak		
Priorytet 3.2. Silna marka turystyczna				
3.2.1. Stworzenie wspólnej bazy informacji turystycznej.	Nie dotyczy	Nie		
3.2.2. Identyfikacja i waloryzacja atrakcji turystycznych na potrzeby stworzenia wspólnej oferty produktów turystycznych.	Nie dotyczy	Nie		
3.2.3. Kształtowanie i komercjalizacja produktów turystycznych w szczególności bazujących na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym.	Nie dotyczy	Nie		
3.2.4. Siciowanie oferty turystycznej, w tym uwzględniającej turystykę profilowaną.	Nie dotyczy	Nie		
3.2.5. Organizacja formuły współpracy przy tworzeniu marki turystycznej KOF, produktów turystycznych oraz wspólnej promocji oferty turystycznej.	Nie dotyczy	Nie		
3.2.6. Stworzenie i promowanie marki turystycznej KOF.	Nie dotyczy	Nie		
3.2.7. Wykorzystanie światowej marki Geoparku UNESCO w promowaniu walorów geologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych KOF.	Nie dotyczy	Tak		
Priorytet 4.1. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna				
4.1.1. Tworzenie i rozwój spójnej sieci infrastruktury drogowej na obszarze KOF.	Cały obszar KOF	Tak		
4.1.2. Tworzenie i rozwój spójnej sieci dróg i ścieżek pieszo-rowerowych na obszarze KOF.	Cały obszar KOF	Tak		
4.1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wykluczonych oraz ważnych ze względów gospodarczych.	Cały obszar KOF	Tak		
4.1.4. Realizacja inwestycji przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa, w tym infrastruktury oświetleniowej przystanków autobusowych i bezpiecznych przejść dla pieszych.	Cały obszar KOF	Tak		

Działanie	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
4.1.5. Rozwój szlaków komunikacyjnych w powiązaniu z ofertą turystyczną.	Cały obszar KOF	Tak		
4.1.6. Wspieranie rozwoju infrastruktury na rzecz zrównoważonej mobilności na obszarze KOF.	Cały obszar KOF	Tak		
4.1.7. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Kielc jako rdzenia KOF.	Cały obszar KOF	Tak		
Priorytet 4.2. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność oraz dostępna komunikacja publiczna				
4.2.1. Rozwój zeroemisyjnego taboru komunikacji publicznej wraz ze stacjami ładowania.	Tereny zurbanizowane	Tak		
4.2.2. Wspieranie rozwoju punktów i miejsc ładowania pojazdów elektrycznych.	Tereny zurbanizowane	Tak		
4.2.3. Rozwój sieci połączeń komunikacji publicznej w celu poprawy skomunikowania obszaru KOF, w tym uzgadnianie siatek połączeń z sąsiednimi gminami.	Cały obszar KOF	Tak		
4.2.4. Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz zrównoważonej mobilności.	Nie dotyczy	Tak		
4.2.5. Rozwój infrastruktury liniowej i punktowej oraz systemów teleinformatycznych służących funkcjonowaniu transportu zbiorowego (np. buspasy, pętle autobusowe, przystanki autobusowe, dojścia do przystanków, systemy informacji pasażerskiej, systemy biletowe i płatności za przejazdy, systemy informatyczne do zarządzania operacyjnego dworcami autobusowymi).	Cały obszar KOF	Tak		
Priorytet 5.1. KOF przystosowany do zmian klimatu				
5.1.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej i przyrodniczej mieszkańców.	Nie dotyczy	Tak		
5.1.2. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, w tym również w planowanych inwestycjach publicznych i prywatnych.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.3. Zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru KOF oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wody.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.4. Zachowanie istniejących i tworzenie nowych terenów zielonych.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.5. Wspieranie inwestycji i działań zmierzających do zeroemisyjności.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.6. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.7. Racjonalna gospodarka odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, wraz z budową infrastruktury wspierającej segregację, w tym PSZOK.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.8. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.	Cały obszar KOF	Tak		
5.1.9. Rozbudowa Ogrodu Botanicznego w Kielcach jako ważnego centrum zachowania puli genetycznych roślin wrażliwych na zachodzące zmiany klimatyczne.	Ogród Botaniczny w Kielcach	Tak		
5.1.10. Zwiększenie odporności na klęski żywiołowe na terenie KOF poprzez doposażenie służb ratowniczych	Cały obszar KOF	Tak		
Priorytet 5.2. Wysoka efektywność energetyczna				
5.2.1. Termomodernizacja i wykorzystanie OZE oraz zeroemisyjnych źródeł energii w instytucjach publicznych	Tereny zurbanizowane	Tak		
5.2.2. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych	Tereny zurbanizowane	Tak		
5.2.3. Podejmowanie działań wspierających mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne.	Tereny zurbanizowane	Tak		
5.2.4. Wspieranie i rozwijanie produkcji energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł (np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne, farmy wiatrowe).	Cały obszar KOF	Tak		

Działanie	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
5.2.5. Wspieranie działań zmierzających do rozbudowy i modernizacji sieci energetycznych.	Cały obszar KOF	Tak		
5.2.6. Podejmowanie działań likwidujących bariery formalno-prawne umożliwiające rozwój OZE na terenie KOF, np. w zakresie zapisów prawa miejscowego.	Nie dotyczy	Tak		
Priorytet 5.3. Zachowany potencjał przyrodniczy i bioróżnorodność systemu ekologicznego				
5.3.1. Zwiększanie powierzchni terenów biologicznie czynnych, charakteryzujących się wysokim poziomem bioróżnorodności.	Cały obszar KOF	Tak		
5.3.2. Wspólne uzgadnianie zapisów Miejsowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego w duchu idei zrównoważonego rozwoju.	Nie dotyczy	Tak		
5.3.4. Ochrona terenów cennych przyrodniczo i ich racjonalne udostępnianie.	Cały obszar KOF	Tak		
5.3.5. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).	Tereny wrażliwe i cenne przyrodniczo	Tak		
5.3.6. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych KOF.	Cały obszar KOF	Tak		
5.3.7. Popularyzacja wiedzy na temat walorów przyrodniczych KOF wśród mieszkańców i turystów.	Nie dotyczy	Tak		
5.3.8. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.	Cały obszar KOF	Tak		
5.3.9. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.	Nie dotyczy	Nie		
5.3.10. Zwiększenie roli Ogródu Botanicznego w Kielcach jako ważnego ośrodka zachowania różnorodności biologicznej oraz zabezpieczenia rzadkich i ginących gatunków roślin, ze szczególnym uwzględnieniem flory KOF.	Ogród Botaniczny w Kielcach	Tak		

Legenda:

	Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko – przedsięwzięcie, które mogą spełniać kryteria ujęcia na liście mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
	Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko – pozostałe przedsięwzięcia
	Możliwe pozytywne oddziaływanie na środowisko

Analiza kierunków działań w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali wykazała, że:

- Wybrane działania charakteryzować się będą różnym rodzajem oddziaływań oraz różną skalą oddziaływań. W Strategii KOF ujęte są działania, które mogą (choć nie muszą) potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dotyczą infrastruktury komunikacyjnej, w tym modernizacji i budowy dróg, w tym dróg rowerowych, tworzenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych pod funkcje gospodarcze i mieszkaniowe oraz turystyczne, zwiększania zdolności retencyjnych, rozwijania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami oraz rozwoju instalacji OZE. Są to przedsięwzięcia, które przy spełnieniu wybranych okoliczności mogą zostać zakwalifikowane do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- W odniesieniu do inwestycji drogowych należy podkreślić, iż w okresie do 2030 roku zrealizowanych zostanie szereg prac modernizacyjnych, polegających na rozbudowie,

przebudowie i modernizacji nawierzchni istniejących już dróg. Inwestycje takie charakteryzować się będą umiarkowaną skalą i nie powinny naruszać lokalnego układu środowiskowego i przyrodniczego. Realizowane będą w ciągu istniejących korytarzy komunikacyjnych lub w obrębie wytyczonych terenów inwestycyjnych. Należy bowiem mieć na uwadze, iż Strategia KOF dotyczy kompetencji, czyli ram realizacyjnych, które przypisane są partnerom KOF, czyli samorządom gminnym.

- Na terenie KOF powstaną nowe szlaki komunikacyjne, w tym drogi ekspresowe, jako inwestycje realizowane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Planuje się również utworzyć obwodnicę Kielc (przedsięwzięcia te nie wynikają z ocenianej Strategii). Będą to drogi o znacznym natężeniu ruchu, wywołujące istotne zmiany w układzie funkcjonalnym i przestrzennym, także w odniesieniu do środowiska.
- W przypadku działań związanych z komunikacją należy zauważyć, iż kwestie te ujęte zostały w komplementarnym dokumencie strategicznym, którym jest Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. Opracowana dla tego dokumentu Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje:
 - Sumaryczna analiza oddziaływań wykazała, że realizacja działań wynikających z Planu będzie miała zdecydowanie pozytywne oddziaływanie na środowisko. Natomiast odnośnie do zidentyfikowanych potencjalnych negatywnych oddziaływań, wskazano podstawowe środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko.
 - Możliwe, że realizacja niektórych zadań wymagać będzie dodatkowych badań pod kątem przyrodniczym, a także wykonania działań minimalizujących i zapobiegających negatywnemu wpływowi (np. nasadzenia zastępcze).
 - Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko i krajobraz można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko.
 - Ocenia się, że Plan jako całość, będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko i sprzyjać rozwiązaniu szeregu problemów dotyczących transportu w mieście Kielce oraz gminach obszaru funkcjonalnego. Niemniej niektóre obszary realizacji jak inwestycje związane z prowadzeniem budowy nowych obiektów mogą potencjalnie znacząco negatywnie wpływać na środowisko lub na jego poszczególne elementy, co może okazać się dopiero na poziomie projektowania inwestycji, bowiem obecnie, wobec ogólnego sformułowania planu nie znana jest charakterystyka, rozwiązania projektowe i dokładna

lokalizacja tych inwestycji. Trzeba jednak zaznaczyć, że możliwe jest takie ukształtowanie planowanych przedsięwzięć, aby oddziaływania istotnie ograniczyć lub zapobiegać im.

- Mając na uwadze cele i zakres Planu na etapie opracowania Prognozy nie zidentyfikowano znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione, w tym na ich integralność i spójność.
- Na podstawie analizy celów dokumentów strategicznych UE, stwierdza się, że Plan wpisuje się w realizację celów tych dokumentów.
- Na podstawie analiz nie stwierdzono możliwych negatywnych oddziaływań transgranicznych na środowisko zarówno poszczególnych projektów, jak i całego Planu.
- Ocena korzyści dla mieszkańców gmin obszaru funkcjonalnego, dla których przewidziano całość działań usprawniających transport wskazuje duże znaczenie Planu w rozwiązywaniu problemów lokalnych społeczności i poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz jakości życia mieszkańców. Bez realizacji Planu, wzrastające stale natężenia ruchu pojazdów przecinających obszary zabudowy powodować będzie coraz większą presję na jakość powietrza, ludzi, dobra materialne, zabytki, przyrodę i inne komponenty.
- Inwestycje związane z lokowaniem nowych przedsiębiorstw związane będą z już istniejącymi terenami inwestycyjnymi, będącymi w posiadaniu gmin. Kielce i wybrane gminy z KOF są w posiadaniu zasobów terenów inwestycyjnych, predysponujących do lokowania nowych przedsiębiorstw. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż struktura przestrzenna na terenie gmin jest już ukształtowana i nie prognozuje się zasadniczych i dużych zmian w tym zakresie. Rozwój istniejących terenów inwestycyjnych polegać będzie na odpowiednim rozwoju infrastruktury, w tym sieciowej oraz drogowej. Tereny inwestycyjne zlokalizowane są w przestrzeni zurbanizowanej, poza obarami Natura 2000 oraz rezerwatami. Powstanie nowych stref aktywności gospodarczej może jednak wpływać między innymi na krajobraz, jak też wywoływać negatywne skutki dla najbliższego otoczenia.
- W Strategii KOF przewidziano do realizacji działania związane z rozwojem OZE (cyt. np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne, farmy wiatrowe). Nie wskazano przy tym lokalizacji takich obiektów oraz skali inwestycji, co ma kluczowe dla oceny oddziaływania na środowisko.
 - Wpływ farm wiatrowych na środowisko może być rozpatrywany w odniesieniu do różnych oddziaływań, w tym zarówno na etapie budowy, jak też funkcjonowania obiektów. W przypadku funkcjonowania może mówić o negatywnym oddziaływaniu między innymi na ptaki, nietoperze, na środowisko akustyczne, oddziaływanie infradźwięków, oddziaływania pola

magnetycznego, oddziaływania na krajobraz na wartość nieruchomości (dobra materialne).

- Wpływ farm fotowoltaicznych na środowisko wiąże się przede wszystkim z zajęciem powierzchni, negatywnym oddziaływaniem na krajobraz oraz zagrożeniem dla gatunków zwierząt, w tym ptaków (m. in. tzw. efekt tafli wody). Ponadto farma fotowoltaiczna będzie źródłem hałasu wytwarzanej przez generatory.
- Strategia obejmuje działania mające na celu rozwój terenów mieszkaniowych. Zakłada się wspieranie i moderowanie procesów wpływających na rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym tworzenie nowych stref zamieszkania. Może to wywoływać określone negatywne skutki dla środowiska. Jednym z problemów KOF jest znacząca urbanizacja na terenach podmiejskich. Strategia KOF zauważa ten problem i wskazuje kierunki działań, które mają zapobiegać negatywnym między innymi nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy, zachowania ciągłości terenów zielonych i walorów krajobrazowych.
- W Strategii KOF przewidziano realizację działań związanych z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną, jak też dotyczące zwiększania potencjału retencyjnego. Prowadzenie takich działań może również powodować negatywne skutki dla środowiska. Inwestycje realizowane będą na obszarach, które wykazują się deficytami w zakresie infrastruktury sieciowej lub wymagają jej rozwoju w związku z dużą dynamiką inwestycji, zarówno mieszkaniowych, jak też gospodarczych.
- Osobno należy rozpatrzyć kwestie działań związanych ze zwiększaniem zdolności retencyjnych. Strategia KOF nie wskazuje szczegółów realizacji, w tym kategorii realizowanych przedsięwzięć. Zapis brzmi „Zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru KOF oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wody.” Należy przy tym mieć na uwadze, że Strategia jest dokumentem, który wytycza ścieżkę działań dla samorządów gminnych tworzących KOF. W przypadku przedsięwzięć realizowanych przez inne podmioty, w tym np. samorząd województwa, czy instytucje państwowe, Strategia wskazuje na konieczność wspierania takich rozwiązań przez partnerów KOF. W przypadku tego kierunku działań kompetencje gmin są ograniczone do przedsięwzięć mniejszej skali. Wskazane w modelu funkcjonalnym plany dotyczące budowy zbiorników retencyjnych są poza kompetencjami partnerów KOF i jednocześnie nie są kierunkiem działań Strategii KOF. Stanowią przy tym komplementarne dla potrzeb rozwoju KOF przedsięwzięcia, wynikające z ustaleń szczebla rządowego. Zatem dokument Strategii KOF nie tworzy ram dla realizacji tych przedsięwzięć. Nie oznacza to, że na terenie KOF nie będą realizowane inne przedsięwzięcia z zakresu gospodarowania zasobami wody, które są w kompetencjach samorządów gminnych, a które mogą wywoływać negatywne skutki dla środowiska.

- W Strategii ujęte są również działania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny jak również negatywny na środowisko. Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany jest głównie z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć. Negatywny wpływ może być związany z nowymi działalnościami gospodarczymi i ogólnie zwiększoną aktywnością gospodarczą na terenie KOF (np. działalności logistyczne), jak też funkcjonowaniem nowych ciągów komunikacyjnych, w szczególności dróg ekspresowych. Skutkować to może nie tylko zajęciem terenu (który faktycznie jest przeznaczony docelowo pod funkcje gospodarcze), ale zwiększoną presją na środowisko, w tym poprzez emisję zanieczyszczeń, obsługę logistyczną, dojazdy do pracy. Zajęte trwale tereny mogą być istotną barierą w przemieszczaniu się zwierząt.
- Duża część działań będzie mieć pośrednio pozytywny charakter oddziaływań dla środowiska. Dotyczyć on będzie aspektów związanych z komunikacją (zmodernizowane, bezpieczniejsze drogi), ochroną powietrza i klimatu (rozwój odnawialnych źródeł energii, modernizacje systemów grzewczych), zachowaniem zasobów wodnych (zwiększenie retencyjności).
- Analizując działania przewidziane do realizacji w Strategii w odniesieniu do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że działania, które mogą wpływać na środowisko realizowane będą zasadniczo w przestrzeni zurbanizowanej. Nie można jednocześnie wykluczyć wpływu tych inwestycji na system przyrodniczy KOF. Wybrane działania mogą wpływać na wybrane komponenty środowiska przyrodniczego, w tym bioróżnorodność. Związane są z inwestycjami, które prowadzone są obrębnie występowania wybranych gatunków roślin i zwierząt, np. dotyczą termomodernizacji, zajęcia powierzchni gruntu, generowania hałasu, przedostawania się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, czy też pośrednio zwiększonego ruchu turystycznego.
- W Strategii KOF ujęto przy tym szereg działań o charakterze inwestycyjnym, które charakteryzują się mniejszą skalą oddziaływania na środowisko. Przedsięwzięcia np. budowy nowej infrastruktury społecznej, modernizacji zasobów mieszkaniowych, czy też termomodernizacji, będą generować wybrane oddziaływania na środowisko, w tym również na ludzi, np. poprzez hałas, generowanie zanieczyszczeń powietrza, wód powierzchniowych. Skala tych oddziaływań będzie jednak nieduża, co nie oznacza, że należy zachować ostrożność przy ich realizacji, np. dbając o zabezpieczenie gniazd ptaków w procesie termomodernizacji.
- W Strategii KOF ujęte są działania, które będą wpływać na rozwój funkcji turystycznej. W tym przypadku zakłada się realizację działań o charakterze inwestycyjnym również na obszarach cennych przyrodniczo, w tym sąsiedztwie rezerwatów i obszarów Natura 2000. Należy przy tym zauważyć, iż będą to inwestycje o niedużej skali, dotyczące małej infrastruktury obsługującej ruch turystyczny lub niedużej skali infrastruktury

społecznej. Należy zwrócić uwagę na możliwość zwiększenia atrakcyjności turystycznej wybranych miejsc na terenie KOF, w tym również tych, które są objęte ochroną. Stanowić to może potencjalne zagrożenie dla celów ochrony przyrody.

- Duża część przedsięwzięć na charakter działań miękkich, które nie będą generować oddziaływań na środowisko. Dotyczy to np. oferty pomocy społecznej, aktywności społecznej, oferty kultury, etc.
- Warto również zauważyć, iż realizacja poszczególnych działań musi przejść stosowne procedury środowiskowe. W przypadku realizacji inwestycji dróg ekspresowych lub zbiorników retencyjnych (choć żadne z tych inwestycji nie wynikają z ocenianej Strategii) stosowne procedury realizowane będą poza zakresem kompetencji partnerów KOF, np. przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Poniżej przedstawiono analizę oddziaływań na środowisko działań ujętych w Strategii ze względu na lokalizację, rodzaj oddziaływania oraz skalę, w tym w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Tab. 4. Analiza działań mogących oddziaływać na środowisko w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
1.1.1.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i miejsc publicznych do spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.	Tereny zurbanizowane	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem miejsc aktywności i rekreacji (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu). Prowadzone prace posiadać będą charakter punktowy, realizowane będą w przestrzeniach już rozwiniętej infrastruktury.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
1.1.1.2. Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, wypoczynkowej i kulturalnej oraz tworzenie uzupełniającej się oferty spędzania czasu wolnego.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
1.1.1.12. Wyekspozowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego, krajobrazowego oraz dziedzictwa kulturowego.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Przedsięwzięcie pośrednio pozytywnie wpływać będzie na środowisko, tj. pozwoli zachować, ochronić potencjał kulturowy i przyrodniczy.	Brak negatywnego oddziaływania
1.2.2. Poprawa dostępu do POZ, w tym modernizacja i doposażenie istniejących POZ.	Tereny zurbanizowane	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury społecznej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu).	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
1.2.4. Rozwój infrastruktury i oferty opiekuńczej dla dzieci i młodzieży, w tym dążenie do deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych, a także tworzenie przedszkoli, żłobków, świetlic integracyjnych.	Tereny zurbanizowane	Jak wyżej	Jak wyżej
1.2.5. Rozwój infrastruktury i oferty opiekuńczej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w tym dążenie do deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych, a także tworzenie domów opieki, organizacja dziennych domów pobytu, organizacja lokali wytchnieniowych.	Tereny zurbanizowane	Jak wyżej	Jak wyżej

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
1.2.9. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.	Tereny zurbanizowane	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisk poprzez prowadzone prace budowlane i modernizacyjne. Wpływ generowany będzie przez maszyny i urządzenia (powietrze, hałas). Zakłada się mniejszą skalę prac budowlanych, dotyczących wybranych przestrzeni, obiektów. Pozytywny wpływ na środowisko związany będzie z poprawą standardu mieszkaniowego, jak też rozwoju terenów zielonych.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (jednorodzinne i wielorodzinne) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.	Tereny zurbanizowane	Negatywny wpływ na środowisko. Zadanie może charakteryzować się negatywnym bezpośrednim i pośrednim oddziaływaniem na środowisko, zarówno na etapie prowadzenia inwestycji (wpływ bezpośredni) oraz funkcjonowania obszarów mieszkaniowych oraz obiektów budowlanych. Wpływ na środowisko związany jest z zajęciem powierzchni ziemi pod inwestycje (wpływ na bioróżnorodność, wpływ na powierzchnię ziemi, system hydrologiczny). Proces budowy nowych mieszkań wymaga użycia sprzętu i maszyn oraz organizacji zaplecza budowy, co spowoduje emisję spalin, pyłów, hałasu, być może zanieczyszczenie wód. Nowopowstałe tereny mieszkaniowe także wywierają wpływ na środowisko. Obszary takie powiązane są funkcjonalnie z przestrzenią miasta ciągami komunikacyjnymi. Budowa mieszkań wymaga zajęcia znacznej powierzchni terenu na infrastrukturę towarzyszącą, np. drogi, parkingi. Nowe obszary mieszkaniowe generują powstawanie odpadów komunalnych.	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: Zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą: a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: – 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, – 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tirecie pierwsze, b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: – 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, – 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tirecie pierwsze;

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
1.3.2. Dążenie do poprawy standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, w tym obiektów komunalnych.	Tereny zurbanizowane	Negatywny i pozytywny wpływ na środowisko. Prowadzenie prac modernizacyjnych będzie powodować negatywne oddziaływania na środowisko. Wiąże się to z przygotowaniem zaplecza takich prac (np. zajęcie powierzchni ziemi, właściwe zarządzanie odpadami), użyciem maszyn i sprzętu, który generować będzie hałas, zanieczyszczenie powietrza i być może wód. Modernizacja zasobów mieszkaniowych wpławać będzie zdecydowanie pozytywnie na środowisko (oddziaływania pośrednie). Modernizacja wpławać będzie docelowo na oszczędność energii, a tym samym na zmniejszenie emisji do atmosfery gazów i pyłów powstających w wyniku spalania.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
1.3.3. Poszerzenie bazy mieszkaniowej budownictwa społecznego, w tym oferty mieszkaniowej skierowanej do młodych mieszkańców, np. poprzez rozwój TBS, formułę PPP.	Tereny zurbanizowane	Jak w pkt. 1.3.1.	Jak w pkt. 1.3.1
1.3.4. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej podnoszeniu atrakcyjności funkcji mieszkaniowej.	Tereny zurbanizowane	Jak w pkt. 1.3.1.	Jak w pkt. 1.3.1
1.4.1. Kształtowanie tożsamości mieszkańców KOF, w tym poprzez działania edukacyjne, promocyjne, integracyjne, realizowane z udziałem lokalnych liderów, organizacji społecznych, szkół, przedszkoli, przedsiębiorców.	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Przedsięwzięcie pośrednio pozytywnie wpławać będzie na środowisko poprzez podnoszenie świadomości społecznej odnoszącej się do potrzeb zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.	Brak negatywnego oddziaływania
1.4.2. Rozwijanie i wdrażanie lokalnych programów edukacji o historii i dziedzictwie kulturowym KOF.	Nie dotyczy	Jak powyżej	Brak negatywnego oddziaływania
1.4.3. Wspieranie i zachowanie (dokumentowanie i archiwizowanie) materialnego i niematerialnego zasobu dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym obiektów zabytkowych, tradycji, wydarzeń, w tym dziedzictwa kulinarnego (lokalne potrawy:	Nie dotyczy	Jak powyżej	Brak negatywnego oddziaływania

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
prazoki z grzybkami, goły na mleku, gołosz, męczybuły, gęsie pipki, kugiel).			
1.4.4. Wspieranie działalności oraz podnoszenie jakości oferty instytucji kultury i organizacji społecznych, realizujących programy rozwoju tożsamości oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego KOF.	Nie dotyczy	Jak powyżej	Brak negatywnego oddziaływania
1.4.5. Wspieranie działalności i promowanie uczestnictwa w organizacjach kultywujących lokalne tradycje i zachowujących dziedzictwo kulturowe.	Nie dotyczy	Jak powyżej	Brak negatywnego oddziaływania
1.4.6. Rozwój infrastruktury dedykowanej kultywowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego.	Cały obszar KOF	Negatywny i pozytywny wpływ na środowisko Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury społecznej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu). Przedsięwzięcie pośrednio pozytywnie wpływać będzie na środowisko poprzez podnoszenie świadomości społecznej odnoszącej się do potrzeb zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
1.4.7. Organizowanie i promowanie wydarzeń, w tym ponadlokalnych, wykorzystujących lokalne tradycje (np. tradycje kulinarne: Święto Pieroga Świętokrzyskiego).	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Przedsięwzięcie pośrednio pozytywnie wpływać będzie na środowisko poprzez podnoszenie świadomości społecznej odnoszącej się do potrzeb zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.	Brak negatywnego oddziaływania
2.1.1. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów KOF i jej promowanie.	Tereny wyznaczone pod funkcje P lub U	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z budową, rozbudową infrastruktury gospodarczej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie obiektów i terenów przemysłowych	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: - zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: 1 ha;

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		(oddziaływania przede wszystkim na powierzchnię ziemi, poprzez jej zajęcie, wpływ na jakość krajobrazu, jako jego istotna determinanta, stanowić mogą barierę dla przemieszczania się zwierząt, mogą generować hałas i dodatkowe zanieczyszczenie powietrza). Oddziaływanie związane będzie z faktem generowania ruchu, w tym pojazdów wysokotonażowych (hałas, zanieczyszczenie powietrza). Nie zakłada się zasadniczo znaczącego oddziaływania w fazie funkcjonowania samych obiektów, gdyż nowo powstające obiekty powinny co do zasady spełniać kryteria ochrony środowiska związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery, powinny być podłączone do sieci kanalizacyjnej oraz funkcjonować w systemie gospodarki odpadami.	- garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni użytkowej nie mniejszej 0,5 ha.
2.1.3. Rozwijanie infrastruktury i rozwiązań kluczowych dla lokowania się i rozwijania nowych i istniejących przedsiębiorstw, w tym infrastruktury terenów inwestycyjnych, dróg dojazdowych, systemu komunikacji publicznej – przy ścisłej współpracy z biznesem.	Tereny wyznaczone pod funkcje P lub U	Jak wyżej	Jak wyżej
2.2.1. Kształtowanie infrastruktury i oferty edukacyjnej zmierzające do kreowania KOF jako obszaru będącego centrum dobrej jakości edukacji.	Tereny zurbanizowane	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury społecznej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu).	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
3.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu podnoszenia jej standardów i konkurencyjności.	Cały obszar KOF	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury turystycznej o niedużej skali (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez generowanie ruchu	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		turystycznego. Ze względu na uwarunkowania KOF nie zakłada się, że będzie to turystyka masowa.	
3.1.2 Stworzenie spójnej infrastruktury sieci szlaków, tras, ścieżek turystycznych.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
3.1.3. Wzmocnienie potencjału wiodących atrakcji turystycznych.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
3.1.4. Renowacja zabytkowych obiektów o znaczeniu kulturowym i historycznym.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
3.1.5. Renowacja istniejących szlaków turystycznych i obszarów przyrodniczych.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
3.1.6. Budowa i rozwój ścieżek dydaktycznych i ekologicznych.	Cały obszar KOF	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury turystycznej o niedużej skali (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez generowanie ruchu turystycznego. Ze względu na uwarunkowania KOF nie zakłada się, że będzie to turystyka Pozytywny wpływ związany będzie z podnoszeniem świadomości społecznej nt. ochrony przyrody i bioróżnorodności.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
3.1.7. Przygotowanie i promowanie terenów pod funkcje turystyczne.	Tereny wyznaczone pod funkcje U	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem infrastruktury turystycznej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu, wpływ na wody powierzchniowe, powietrze). Pośrednio powstanie nowej infrastruktury może powodować pośrednie skutki oddziaływań na środowisko. Nie zakłada się zasadniczo znaczącego oddziaływania w fazie funkcjonowania samych obiektów, gdyż nowo powstające obiekty	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: Ośrodki wypoczynkowe lub hotele, zlokalizowane poza terenami mieszkaniowymi, terenami przemysłowymi, innymi terenami zabudowanymi i zurbanizowanymi terenami niezabudowanymi, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		powinny co do zasady spełniać kryteria ochrony środowiska związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery, powinny być podłączone do sieci kanalizacyjnej oraz funkcjonować w systemie gospodarki odpadami. Niemniej obiekty turystyczne mogą powodować zwiększony ruch turystyczny. Obiekt turystyczny może też negatywnie wpływać na krajobraz.	ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2019 r. poz. 393), wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a; Stałe pola kempingowe lub karawaningowe: a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, b) o powierzchni zagospodarowania nie mniejszej niż 0,5 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a;
3.1.8. Wzmocnienie potencjału turystycznego marki terytorialnej Geoparku Świętokrzyskiego – Światowego Geoparku UNESCO poprzez budowę i modernizację infrastruktury turystycznej.	Teren Geoparku Świętokrzyskiego	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury turystycznej o niedużej skali (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez generowanie ruchu turystycznego. Ze względu na uwarunkowania KOF nie zakłada się, że będzie to turystyka masowa.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziałyujących na środowisko.
3.2.7. Wykorzystanie światowej marki Geoparku UNESCO w promowaniu walorów geologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych KOF.	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Przedsięwzięcie pośrednio pozytywnie wpływać będzie na środowisko poprzez podnoszenie świadomości społecznej odnoszącej się do potrzeb zachowania dziedzictwa przyrodniczego.	Brak negatywnego oddziaływania
4.1.1. Tworzenie i rozwój spójnej sieci infrastruktury drogowej na obszarze KOF.	Cały obszar KOF	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z modernizacją i budową dróg (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez większy ruch komunikacyjny na wybranych, zmodernizowanych szlakach komunikacyjnych (oddziaływania przede wszystkim na powietrze, wody powierzchniowe, bioróżnorodność). Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz optymalizowaniem systemu komunikacyjnego (krótsze odcinki przemieszczeń, płynniejsza jazda, ograniczenie zużycia paliwa).	do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: - drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
4.1.2. Tworzenie i rozwój spójnej sieci dróg i ścieżek pieszo-rowerowych na obszarze KOF.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
4.1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wykluczonych oraz ważnych ze względów gospodarczych.	Cały obszar KOF	Jak wyżej	Jak wyżej
4.1.4. Realizacja inwestycji przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa, w tym infrastruktury oświetleniowej przystanków autobusowych i bezpiecznych przejść dla pieszych.	Cały obszar KOF	Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo w ruchu komunikacyjnych (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu).	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
4.1.5. Rozwój szlaków komunikacyjnych w powiązaniu z ofertą turystyczną.	Cały obszar KOF	Jak w pkt. 4.1.1.	Jak w pkt. 4.1.1.
4.1.6. Wspieranie rozwoju infrastruktury na rzecz zrównoważonej mobilności na obszarze KOF.	Cały obszar KOF	Negatywny i pozytywny wpływ na środowisko. Realizacja zadania będzie miała pośrednio pozytywny wpływ na środowisko. Unowocześnienie transportu zbiorowego	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		pozytywnie wpływać będą na rozwój zrównoważonego transportu publicznego. Rozwój infrastruktury może być związane z procesem inwestycyjnym, który generować będzie negatywne oddziaływania na środowisko (głównie hałas, zajęcie powierzchni ziemi).	Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
4.1.7. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Kielc jako rdzenia KOF.	Cały obszar KOF	Jak w pkt. 4.1.1.	Jak w pkt 4.1.1.
4.2.1. Rozwój zeroemisyjnego taboru komunikacji publicznej wraz ze stacjami ładowania.	Tereny zurbanizowane	Negatywny i pozytywny wpływ na środowisko. Realizacja zadania będzie miała pośrednio pozytywny wpływ na środowisko. Unowocześnienie transportu zbiorowego pozytywnie wpływać będą na rozwój zrównoważonego transportu publicznego. Tworzenie stacji ładowania pojazdów może być związane z procesem inwestycyjnym, który generować będzie negatywne oddziaływania na środowisko (głównie hałas, zajęcie powierzchni ziemi).	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
4.2.2. Wsparcie rozwoju punktów i miejsc ładowania pojazdów elektrycznych.	Tereny zurbanizowane	Jak wyżej	Jak wyżej
4.2.3. Rozwój sieci połączeń komunikacji publicznej w celu poprawy skomunikowania obszaru KOF, w tym uzgadnianie siatek połączeń z sąsiednimi gminami.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko. Realizacja zadania będzie miała pośrednio pozytywny wpływ na środowisko. Rozwój transportu zbiorowego pozytywnie wpływać będzie na rozwój zrównoważonego transportu publicznego.	Brak negatywnego oddziaływania
4.2.4. Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz zrównoważonej mobilności.	Nie dotyczy	Jak wyżej	Brak negatywnego oddziaływania
4.2.5. Rozwój infrastruktury liniowej i punktowej oraz systemów teleinformatycznych służących funkcjonowaniu transportu zbiorowego (np. buspasy, pętle autobusowe, przystanki autobusowe, dojścia do przystanków, systemy informacji pasażerskiej, systemy biletowe i płatności za przejazd, systemy informatyczne do	Cały obszar KOF	Negatywny i pozytywny wpływ na środowisko. Realizacja zadania będzie miała pośrednio pozytywny wpływ na środowisko. Unowocześnienie transportu zbiorowego oraz – pozytywnie wpływać będą na rozwój zrównoważonego transportu publicznego.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
zarządzania operacyjnego dworcami autobusowymi).		Tworzenie stacji ładowania pojazdów może być związany z procesem inwestycyjnym, który generować będzie negatywne oddziaływania na środowisko (głównie hałas, zajęcie powierzchni ziemi).	przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
5.1.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej i przyrodniczej mieszkańców.	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Realizacja zadania wpłynie na zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.	Brak negatywnego oddziaływania
5.1.2. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, w tym również w planowanych inwestycjach publicznych i prywatnych.	Cały obszar KOF	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Realizacja zadania będzie miała pośrednio pozytywny wpływ na środowisko. Zwiększy zdolność przestrzeni do zatrzymywania wody. Bodowa infrastruktury może być związany z procesem inwestycyjnym, który generować będzie negatywne oddziaływania na środowisko (głównie hałas, zajęcie powierzchni ziemi).	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
5.1.3. Zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru KOF oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wody.	Cały obszar KOF	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Mała retencja polega na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach, zarówno naturalnych, jak i sztucznych. To także spiętrzanie wody w korytach małych rzek, potoków, kanałów i rowów, w celu gromadzenia wody i uniemożliwienia jej szybkiego spływu powierzchniowego. Mała retencja jest jedną z form magazynowania wody i może być wykorzystywana jako narzędzie do zapobiegania powodzi i suszy. ²⁰ Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z budową, rozbudową, modernizacją zasobów infrastruktury retencji wodnej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu, jak też organizmy żywe, w tym środowiska wodnego).	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Określenie czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko uzależnione jest od wiedzy, gdzie będzie zlokalizowana inwestycja (obszary chronione, ich sąsiedztwo lub poza nimi), jaka będzie wielkość inwestycji, na jakich ciekach wodnych będzie realizowana. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: - budowlę piętrzące: a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody,

²⁰ Za: <http://www.rzgw.szczecin.pl/retencja-wod>

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio negatywnie na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie obiektów infrastruktury (przede wszystkim poprzez zmianę stosunków wodnych, wpływ na wybrane nisze i ekosystemy, w tym na rośliny i zwierzęta), jak też na powierzchnię ziemi, m. in. wskutek erozji brzegów. Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio pozytywnie na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie systemu retencji (zwiększać bioróżnorodność, ograniczać negatywne skutki susz i powodzi).	o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, z wyłączeniem budowli piętrzących o wysokości piętrzenia wody mniejszej niż 1 m realizowanych na podstawie planu ochrony, planu zadań ochronnych lub zadań ochronnych ustanowionych dla danej formy ochrony przyrody, Dziennik Ustaw – 12 – Poz. 1839 b) jeżeli piętrzenie dotyczy cieków naturalnych, na których nie ma budowli piętrzących, c) jeżeli w promieniu mniejszym niż 5 km na tym samym cieku lub cieku z nim połączonym znajduje się inna budowla piętrząca, d) o wysokości piętrzenia wody nie mniejszej niż 1 m.
5.1.4. Zachowanie istniejących i tworzenie nowych terenów zielonych.	Cały obszar KOF	Pozytywne oddziaływania na środowisko Tereny zielone są miejscem ważnym dla lokalnych układów ekologicznych i pozwalają na zachowanie bioróżnorodności.	Brak negatywnego oddziaływania
5.1.5. Wspieranie inwestycji i działań zmierzających do zeroemisyjności.	Cały obszar KOF	Pozytywne oddziaływania na środowisko Działania przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i oszczędności energii. Wpłynie na poprawę jakości powietrza.	Brak negatywnego oddziaływania
5.1.6. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.	Cały obszar KOF	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z tworzeniem systemu kanalizacyjnego, zbiorników retencyjnych, jak też sieci wodociągowych (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu, jak też organizmy żywe, w tym środowiska glebowego). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio pozytywnie na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie systemu kanalizacji, jak też zwiększoną retencję wód opadowych (pozwoli zwiększać lub zachować bioróżnorodność poprzez poprawę jakości wód powierzchniowych).	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Określenie czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko uzależnione jest od wiedzy jaka będzie skala inwestycji oraz w jaki sposób będzie realizowana. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: - sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem: a) przebudowy tych sieci metodą bezwykopową, b) sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym,

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
5.1.7. Racjonalna gospodarka odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, wraz z budową infrastruktury wspierającej segregację, w tym PSZOK.	Cały obszar KOF	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Możliwe negatywne oddziaływanie może być związane zarówno z procesem prowadzenia inwestycji jak też funkcjonowania miejsc, w których składa się i przetwarza odpady. Pozytywny wpływ wiąże się z poprawą efektywności i skuteczności gospodarki odpadami, które wiąże się ze zmniejszaniem ilości odpadów składowanych.	c) przyłączy do budynków. Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: punkty do zbierania, w tym przeładunku: a) złomu, z wyłączeniem punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, b) odpadów wymagających uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych oraz punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
5.1.8. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Proszenie monitoringu środowiska daje informację zwrotną nt. jego stanu i pozwala projektować działania z zakresu ochrony środowiska.	Brak negatywnego oddziaływania
5.1.9. Rozbudowa Ogrodu Botanicznego w Kielcach jako ważnego centrum zachowania puli genetycznych roślin wrażliwych na zachodzące zmiany klimatyczne.	Ogród Botaniczny w Kielcach	Negatywny i pozytywny wpływ na środowisko Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z rozbudową Ogrodu Botanicznego (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi oraz emisja hałasu). Przedsięwzięcie pośrednio pozytywnie wpływać będzie na środowisko poprzez podnoszenie świadomości społecznej odnoszącej się zmian klimatu.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
5.1.10. Zwiększenie odporności na klęski żywiołowe na terenie KOF poprzez doposażenie służb ratowniczych	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko. Rozbudowa systemu szybkiego reagowania w stanach klęsk i katastrof oraz wspieranie działań służb ratowniczych i porządkowych podnoszących bezpieczeństwo mieszkańców minimalizować będą zagrożenia dla środowiska, w tym również dla ludzi.	Brak negatywnego oddziaływania.

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
5.2.1. Termomodernizacja i wykorzystanie OZE oraz zeroemisyjnych źródeł energii w instytucjach publicznych	Tereny zurbanizowane	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem emisji CO₂ oraz innych gazów i pyłów. Działania inwestycyjne mogą co do zasady generować negatywny wpływ, głównie na powierzchnię ziemi, hałas oraz zanieczyszczenie powietrza. W przypadku termomodernizacji należy zwrócić uwagę na kwestie ochrony ptaków i nietoperzy.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
5.2.2. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych	Tereny zurbanizowane	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem emisji CO₂ oraz innych gazów i pyłów. Działania inwestycyjne mogą co do zasady generować negatywny wpływ, głównie na powierzchnię ziemi, hałas oraz zanieczyszczenie powietrza.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
5.2.3. Podejmowanie działań wspierających mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne.	Tereny zurbanizowane	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem emisji CO₂ oraz innych gazów i pyłów. Działania inwestycyjne mogą co do zasady generować negatywny wpływ, głównie na powierzchnię ziemi, hałas oraz zanieczyszczenie powietrza.	Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, mając na uwadze skalę określoną dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko.
5.2.4. Wspieranie i rozwijanie produkcji energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł (np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne, farmy wiatrowe).	Cały obszar KOF	Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Możliwe negatywne oddziaływanie może być związane przede wszystkim z instalacjami fotowoltaicznymi oraz farmami wiatrowymi.	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.:

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		Oddziaływanie możliwe jest zarówno na etapie budowy instalacji jak też późniejszego funkcjonowania. W przypadku farm wiatrowych możliwe negatywne oddziaływanie dotyczy w szczególności ptaków oraz nietoperzy, szczególnie w przypadku ich niewłaściwej lokalizacji. Negatywny wpływ dużych instalacji farm wiatrowych dotyczy również krajobrazu, zajęcia powierzchni ziemi, wywoływania efektu tzw. migotania, czy też związany jest z możliwością wystąpienia awarii. W przypadku farm fotowoltaicznych o znacznej powierzchni należy wspomnieć o zajęciu powierzchni ziemi. Możliwy negatywny wpływ dotyczy również gatunków zwierząt, w szczególności ptaków, m.in. poprzez efekt tzw. tafli wody (nastąpi imitacja lustra wody, migrujące ptaki nie będą rozbijać się o moduły fotowoltaiczne). Realizacja inwestycji może przyczynić się bezpośrednio do zaniku danego siedliska przyrodniczego jak również zmiany warunków siedliskowych, np. płazów, gadów, ptaków. Pozytywny wpływ wiąże się ze zwiększanie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.	Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 5, tj. o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m. Zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli nie mniejszej niż: a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a – z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych;
5.2.5. Wspieranie działań zmierzających do rozbudowy i modernizacji sieci energetycznych.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Należy podkreślić, iż partnerzy KOF nie są podmiotem upoważnionym do realizacji inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji sieci energetycznych. Partnerzy KOF realizować będą działania wspierające. W rezultacie poprawi się efektywność przesyłu energii, co z kolei umożliwi rozwój m. in. OZE.	Brak negatywnego oddziaływania
5.2.6. Podejmowanie działań likwidujących bariery formalno-prawne umożliwiające rozwój OZE na terenie KOF, np. w zakresie zapisów prawa miejscowego.	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie ze zwiększeniem udziału OZE w produkcji energii.	Brak negatywnego oddziaływania

Działanie	Usytuowanie, zakres	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
5.3.1. Zwiększanie powierzchni terenów biologicznie czynnych, charakteryzujących się wysokim poziomem bioróżnorodności.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z możliwością tworzenia warunków do zachowania bioróżnorodności.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.2. Wspólne uzgadnianie zapisów Miejsowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego w duchu idei zrównoważonego rozwoju.	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z poprawą jakości planowania przestrzennego.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.4. Ochrona terenów cennych przyrodniczo i ich racjonalne udostępnianie.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z ochroną zasobów przyrodniczych.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.5. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).	Tereny wrażliwe i cenne przyrodniczo	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z ochroną zasobów przyrodniczych.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.6. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych KOF.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z ochroną zasobów przyrodniczych.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.7. Popularyzacja wiedzy na temat walorów przyrodniczych KOF wśród mieszkańców i turystów.	Nie dotyczy	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z ochroną zasobów przyrodniczych.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.8. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.	Cały obszar KOF	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z ochroną zasobów przyrodniczych.	Brak negatywnego oddziaływania
5.3.10. Zwiększenie roli Ogrodu Botanicznego w Kielcach jako ważnego ośrodka zachowania różnorodności biologicznej oraz zabezpieczenia rzadkich i ginących gatunków roślin, ze szczególnym uwzględnieniem flory KOF.	Ogród Botaniczny w Kielcach	Pozytywny wpływ na środowisko Pozytywny wpływ związany będzie z ochroną zasobów przyrodniczych.	Brak negatywnego oddziaływania

VII.2. Ocena wpływu na środowisko projektów zintegrowanych ujętych w Komponentie ZIT

Strategia KOF w części kierunkowej co do zasady jest dokumentem o dużym stopniu ogólności. Rozwinięciem Strategii jest tzw. Komponent Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Znajdują się w nim projekty poszczególnych partnerów KOF, które charakteryzują się, w porównaniu do części kierunkowej, zdecydowanie większym poziomem szczegółowości. Dotyczy on przede wszystkim projektów przypisanych do wymiaru turystyczno-kulturowego, które wynikają z celu Cel 3. Silny region turystyczny bazujący na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym, przyjętego w Strategii KOF.

Poziom szczegółowości określa między innymi zakres wstępny projektów, jak też w miarę dokładna lokalizacja. Treść ta pozwoliła na dokonanie oceny wpływu tych przedsięwzięć na środowisko, w tym na cele ochrony przyrody ustanowione dla obszarów chronionych. Należy bowiem dodać, iż większość tych projektów realizowana będzie z myślą o wykorzystaniu potencjału dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego KOF.

Analiza zakresów projektów zintegrowanych przypisanych do celu 3. Silny region turystyczny bazujący na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym, przyjętego w Strategii KOF, tj. projektów zintegrowanych oznaczonych numerem od 1 do 4, wykazała, iż ich realizacja nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie będzie kolidować z celami ochrony przyrody. Dotyczy to następujących projektów zintegrowanych:

- Projekt nr 1. Wschodni szlak turystyczny KOF – rozwój oferty turystycznej związanej z dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym na obszarze gmin Chmielnik, Pierzchnica, Daleszyce, Morawica, Górnio, Kielce, Nowiny.
- Projekt nr 2. Północny szlak turystyczny KOF – rozwój oferty turystycznej związanej z przyrodniczym i kulturowym na obszarze gmin Zagnańsk, Miedziana Góra, Strawczyn i Piekoszków.
- Projekt nr 3. Kulturowo-historyczny szlak turystyczny KOF – wzmocnienie i rozwinięcie istniejącej oferty związanej z dziedzictwem kulturowo-historycznym gmin Chęciny, Morawica, Kielce i Masłów.
- Projekt nr 4. Zintegrowanie i promocja potencjału społecznego oraz turystycznego poprzez aplikację mobilną „Śladami historii i tradycji Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego”.

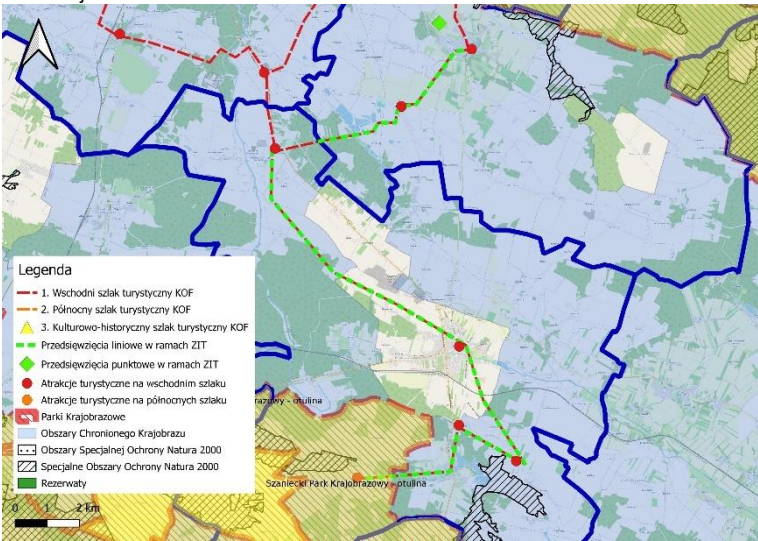
Powyższe projekty dotyczą przedsięwzięć infrastrukturalnych o mniejszej skali, w dużej części dotyczą miejsc i obiektów istniejącego już zagospodarowania turystycznego. Część przedsięwzięć pozwoli uporządkować ruch turystyczny i zabezpieczyć zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

W przypadku projektu zintegrowanego nr 5 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym nie można wykluczyć wystąpienia

negatywnych oddziaływań na środowisko. W tym projekcie ujęte są między innymi inwestycje polegające na budowie parkingów, czy też dróg rowerowych. Jednocześnie opisy tych przedsięwzięć są bardzo ogólne, tj. nie wskazują zarówno lokalizacji, jak też nie określają skali przedsięwzięć. Tym samym nie jest możliwa szczegółowa analiza oddziaływań. Ocena wpływu realizacji zadań wynikających z tego projektu zbliżona jest do oceny jaką przeprowadzono w odniesieniu do kierunków działań Strategii KOF. Można przypuszczać, iż realizacja niektórych inwestycji może powodować trwałe zajęcie powierzchni ziemi.

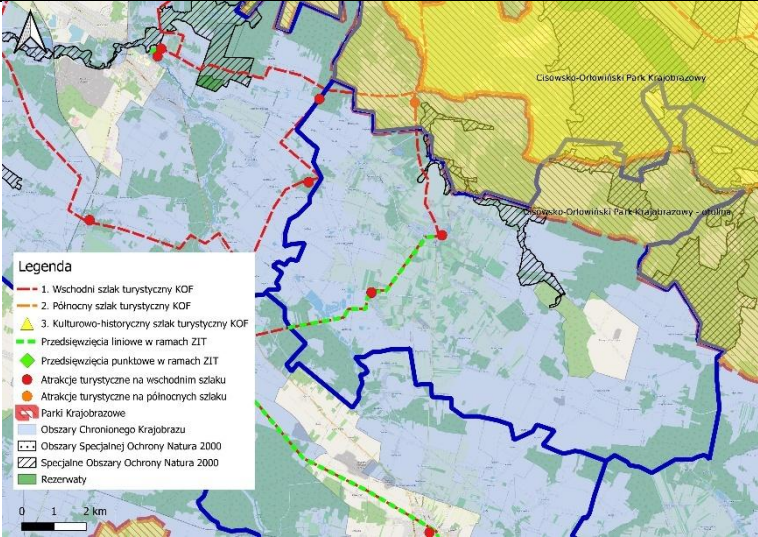
Poniżej w tabeli nr 5 przedstawiono analizę oddziaływań na środowisko i obszary chronione projektów zintegrowanych ujętych w Komponentie ZIT.

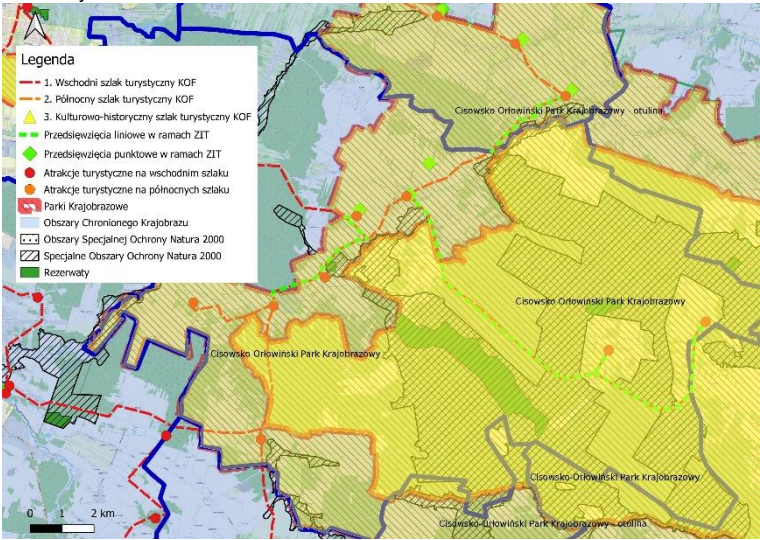
Tab. 5. Analiza oddziaływań projektów wchodzących w skład przedsięwzięć zintegrowanych w ramach Komponentu ZIT

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekommendacje
1.1.	Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z oznakowaniem miejsc cennych przyrodniczo na terenie Gminy Chmielnik.	Projekt zakłada budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z oznakowaniem miejsc cennych przyrodniczo na terenie gminy Chmielnik. Charakter działań inwestycyjnych zakłada: budowę, przebudowę dróg dojazdowych i utwardzenie tras przebiegu szlaku, prace porządkowe, konserwacyjne, modernizację i wyposażenie miejsc w tablice informacyjne umożliwiające ekspozycję walorów cennych przyrodniczo, budowa zaplecza przy obiektach cennych przyrodniczo tj. np. wiaty, tarasy, platformy widokowe, stworzenie marki i oznakowanie szlaku, oznakowanie szlaku za pomocą tablic interaktywnych, doposażenie miejsc istotnych z punktu widzenia wartości przyrodniczej. Wstępnie trasa szlaku przebiega od miejscowości Śladków Duży, Andrzejówka, Szyszczycze, Chmielnik, Piotrkowice. Lokalizacja: 	Projekt nr 1.1. Szlak przebiega przez Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Szaniecki OCHK: 1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu; 2) szczególna ochrona ekosystemów i wyjątkowo cennych krajobrazów; 3) zachowanie naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej i halofitowej; 4) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych i wodno-błotnych; 5) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej. Na terenie Obszaru zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (drogi, ścieżki) oraz punktową (mała infrastruktura turystyczna). Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Szaniecki Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Tworzona infrastruktura zlokalizowana będzie w ciągu istniejących połączeń komunikacyjnych lub dróg. Nie przewiduje się zatem realizacji działań m. in. na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności, w tym cieków wodnych, śródpolnych torfowisk, terenów podmokłych, polan, muraw, etc. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych. Chmielnicko-Szydłowski OCHK: 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków; 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji; 3) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych; 4) zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych; 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne; 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej. Na Obszarze zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybactwa; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.	
1.2	Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z wyznaczeniem szlaku turystycznego na terenie Gminy Pierzchnica.	Projekt zakłada budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z wyznaczeniem szlaku turystycznego (rowerowego) na terenie gminy Pierzchnica. Przebieg szlaku turystycznego (rowerowego): Pierzchnica-Maleszowa –do granicy z gminą Chmielnik ok. 4 km oraz budowa szlaku pieszo-rowerowego z Pierzchnicy do Maleszowej o długości ok. 2 km, wraz z infrastrukturą do obsługi rowerzystów. Lokalizacja	Projekt w części inwestycyjnej zlokalizowany będzie na obszarze Chmielnicko-Szydłowskiego OCHK. Odległość do obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie PLH260040 wynosić będzie w linii prostej około 2 km (odległość z miejscowości Pierzchnica), co oznacza, że sama inwestycja nie wpłynie bezpośrednio na ten obszar. Możliwe są jednak oddziaływania pośrednie na ten obszar, które związane mogą być ze zwiększonym ruchem turystów korzystającym z szlaku rowerowego na odcinku pomiędzy Pierzchnicą a miejscowością Wojciechów, jeśli założymy, iż efektem projektu będzie rozwój ruchu turystycznego również na odcinku pomiędzy gminą Pierzchnica a gminą Daleszyce. Chmielnicko-Szydłowski OCHK: 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (drogi, ścieżki) oraz punktową (mała infrastruktura turystyczna). Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Chmielnicko-Szydłowskiego OCHK. Nie przewiduje się zatem realizacji działań m. in. na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności, w tym cieków wodnych, śródpolnych torfowisk, terenów podmokłych, polan, muraw, etc. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Nie można wykluczyć tego, iż realizacja inwestycji może oznaczać likwidację przyrodznej roślinności, niemniej wynikać to będzie

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków; 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywienia lub też sukcesji; 3) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych; 4) zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych; 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne; 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej. Na Obszarze zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub	wyłączenia z potrzeby zapewniania bezpieczeństwa ruchu drogowego. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją. W odniesieniu do Obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowskie PLH260040 nie identyfikuje się negatywnych oddziaływań w związku z możliwym zwiększeniem ruchu turystycznego na odcinku pomiędzy Wojciechów w gminie Daleszyce. Ruch turystyczny przebiegać będzie tylko przez niewielki fragment Obszaru Natura 2000. W Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowskie PLH260040 identyfikuje się m.in. takie zagrożenie jak wydeptywanie w odniesieniu do siedlisk: 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (szlak może przeciąć dolinę rzeki Pierzchnianki niedaleko Pierzchnicy). Należy zauważyć, iż nie przewiduje się w tym miejscu miejsca postoju lub innej infrastruktury towarzyszącej, należy zatem uznać, iż wskazane zagrożenie dla siedliska nie zmaterializuje się.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.	
1.3	Budowa wieży widokowej wraz ze ścieżką rowerową jako wsparcie zrównoważonej turystyki gminy Daleszyce.	Zakres projektu obejmować będzie budowę wieży widokowej, oznakowanie turystyczne, małą infrastrukturę obsługi ruchu turystycznego, budowę ścieżki rowerowej o długości około 5,1 km oraz samoobsługowe stacje napraw rowerów i stojaki na rowery. Zakłada się utworzenie ścieżki rowerowej, która przebiegać będzie przez m. Słupiec, wzdłuż Rezerwatu Słupiec, mieszczącego się na obszarze Natura 2000 Lasów Cisowsko-Orłowińskich. Ścieżka rowerowa przebiegać będzie w ciągu istniejących dróg i ścieżek. Lokalizacja: 	Projekt w części inwestycyjnej w Cisowsko-Orłowińskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Cisowsko Orłowiński OCHK: Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie dolin rzek i cieków w stanie zbliżonym do naturalnego, utrzymywanie w niezmienionym stanie terenów zalewowych oraz odtworzenie polderów. Utrzymanie właściwego poziomu i jakości wód poprzez likwidację części rowów melioracyjnych, odstąpienie od ich konserwacji; rozbudowę zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę; uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności; ograniczenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin; likwidację nielegalnych wysypisk śmieci. W obszarze Cisowsko Orłowiński OCHK wydzielono strefy krajobrazowe. Zalicza się do nich strefy A, B, C. Dla każdej ze stref określono cele działań ochronnych	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (drogi, ścieżki) oraz punktową (mała infrastruktura turystyczna). Ścieżka rowerowa przebiegać będzie w sąsiedztwie rezerwatu Słupiec oraz obszaru Natura 2000, niemniej sama inwestycja nie wkroczy na teren rezerwatu, jak też obszaru Natura 2000. Ścieżka powstanie w ciągu istniejącego układu komunikacyjnego. Utworzona zostanie w oparciu o istniejący układ dróg i ścieżek. Nie planuje się zatem budowy nowej ścieżki. Planowana inwestycja wieży widokowej zlokalizowana zostanie w sąsiedztwie miejscowości Daleszyce, około 500 m na zachód od strefy zabudowy, w sąsiedztwie istniejącego układu drogowego DW764), poza obszarem Natura 2000 i poza rezerwatem Słupiec. Skala tej inwestycji nie spowoduje znacznego zajęcia powierzchni terenu i ingerencji w lokalny układ przyrodniczy.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			oraz zaproponowano działania ochronne dla ich realizacji. Cele i odpowiednie do nich działania ustalono w oparciu o zasoby i wartości przyrodnicze, m.in. obecność i stan zachowania siedlisk i gatunków, potencjał środowiska, krajobrazowe - walory widokowe, kulturowe - obecność i stan zachowania obiektów zabytkowych oraz zidentyfikowane w terenie zagrożenia (Uchwała Nr XLIX/878/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Cisowsko-Orłowińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu).²¹ Projekt w większości zlokalizowany będzie w strefie krajobrazowej C, w niewielkim części w strefach A i B. Na terenie strefy krajobrazowej A ustala się następujące cele i działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów: Na terenie strefy krajobrazowej A ustala się następujące cele i działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;	Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Cisowsko-Orłowińskiego OCHK. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Ścieżka rowerowa przebiegać będzie w większości przez tereny zurbanizowane, pola, w ciągu istniejących dróg. Oznacza to, że zlokalizowana zostanie w strefie krajobrazowej C, charakteryzującej się najniższym rygiem ochronnym. W niedużym zakresie działanie wkroczy na teren leśny, biegnąc przez istniejącą drogę. Nie naruszy przy tym zakazów ustalonych dla strefy A i B. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna

²¹ Wyznaczone strefy krajobrazowe Cisowsko Orłowińskiego OCHK obejmują:

A – tereny dolin rzecznych i cieków pełniące funkcje korytarzy ekologicznych oraz torfowiska i inne tereny podmokłe, w tym lasy łęgowe, a także zalesione jary lessowe z obecnymi na ich dnie ciekami wraz z terenami przyległymi; są to obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, często siedliska chronione, skupiające rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt, a jednocześnie tereny bardzo wrażliwe na zmiany dokonywane w środowisku; strefa ta posiada najwyższy rygor ochronny;

B – tereny kompleksów leśnych (z wyłączeniem lasów łęgowych i olsów, które zostały zaliczone do strefy A), murawy kserotermiczne i napiaskowe; są to siedliska niezależne od poziomu wód gruntowych; obejmują tereny cenne przyrodniczo, często siedliska chronione, skupiające rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt; strefa posiada wysoki rygor ochronny;

C – obszary poza strefami A i B; tereny zabudowy, użytkowane rolniczo, przekształcone przez człowieka; strefa odznacza się najniższym rygiem ochronnym.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			- edukacja ekologiczna, - ochrona poprzez zapewnienie właściwego stanu siedlisk, b) zachowanie cennych ekosystemów; - utrzymanie lub przywrócenie tradycyjnego użytkowania półnaturalnych zbiorowisk roślinnych (łąki, murawy) m.in. poprzez promowanie i wdrażanie programów rolno-środowiskowych, - prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej; dążenie do zachowania właściwych parametrów siedlisk leśnych; zachowanie powierzchni starodrzewi poprzez wyłączenie z użytkowania, c) zachowanie dolin rzek i cieków w stanie zbliżonym do naturalnego; - utrzymywanie w niezmienionym stanie terenów zalewowych oraz odtworzenie polderów, d) utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych; - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, e) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych, f) utrzymanie właściwego poziomu i jakości wód; - likwidacja części rowów melioracyjnych, odstąpienie od ich konserwacji, - rozbudowa zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę, - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, - tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków poprzez odstąpienie	inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

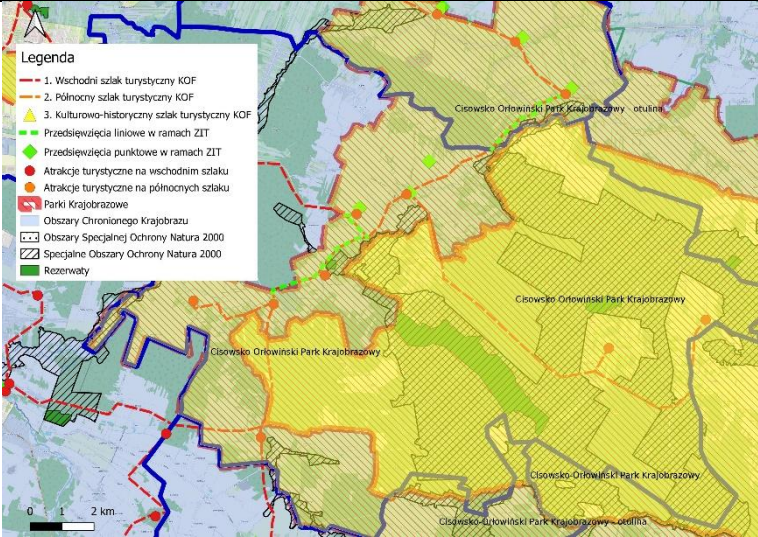
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności, - ograniczenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, - likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci, g) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, h) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej i wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku. Na terenie strefy krajobrazowej B ustala się następujące cele i działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - ochrona poprzez zapewnienie właściwego stanu siedlisk, b) zachowanie cennych ekosystemów; - utrzymanie lub przywrócenie tradycyjnego użytkowania półnaturalnych zbiorowisk roślinnych (łąki, murawy) m.in. poprzez promowanie i wdrażanie programów rolno-środowiskowych, - prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej; dążenie do zachowania właściwych parametrów siedlisk leśnych; zachowanie powierzchni starodrzewi poprzez wyłączenie z użytkowania,	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			c) ochrona dużych kompleksów leśnych i stref ekotonowych; - odnawianie drzewostanów zgodnych z typem siedliska, - zapobieganie fragmentacji obszarów leśnych przy realizacji inwestycji, d) utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych; - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, e) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych, f) utrzymanie właściwego poziomu i jakości wód; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, g) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - powstrzymywanie procesów naturalnej wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku, h) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie ewidencji obiektów zabytkowych. Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			związane z ochroną krajobrazową i kulturową: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, b) zachowanie cennych ekosystemów; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych poza granicami administracyjnymi miast, c) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, d) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku e) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie ewidencji obiektów zabytkowych. Na obszarze C-OOChK w strefie krajobrazowej A zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor,	

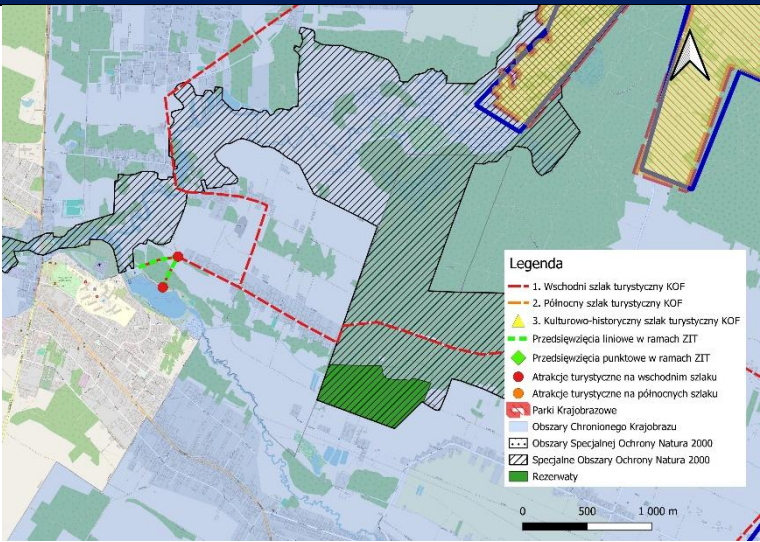
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 6) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Na obszarze C-OOChK w strefie krajobrazowej B zakazuje się:	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych. Na obszarze C-OOChK w strefie krajobrazowej C nie ustala się zakazów.	
1.4.	Utworzenie stanowiska geologicznego, siedziby Centrum Informacji Turystycznej Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (CIT KOF) oraz szlaku Śladami historii i tradycji Kielc oraz KOF-u na terenie gminy Daleszyce.	Projekt zakłada udostępnienie dla turystów stanowiska geologicznego ze skamieniałością plakodermy, utworzenie centrum informacji turystycznej CIT KOF, utworzenie ścieżki historyczno-turystycznej odwołującej się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych KOF. Lokalizacja:	Projekt w części inwestycyjnej zlokalizowany w Cisowsko Orłowskiem Obszarze Chronionego Krajobrazu. Ścieżka historyczno-turystyczna przebiegać będzie przez Obszar Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowski oraz Cisowsko-Orłowski Park Krajobrazowy. Nie przewiduje się tu jednak działań inwestycyjnych.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową (mała infrastruktura turystyczna służąca udostępnieniu turystycznemu stanowiska geologicznego. Będzie ona zlokalizowana w strefie krajobrazowej C, charakteryzującej się najniższym rygiem ochronnym.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			Cisowsko-Orłowski Park Krajobrazowy: 1) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny; 2) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej; 3) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin; 4) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy); 5) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 6) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin; zwierząt i grzybów, w tym w szczególności torfowisk; 7) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej; 8) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu; 9) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych; 10) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych; 11) ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz. Cisowsko-Orłowski OCHK: Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie dolin rzek i cieków w stanie	Utworzona ścieżka historyczno-turystyczna traktowana jest jako wyznaczony i wypromowany szlak turystyczny. Nie przewiduje się w tym przypadku działań inwestycyjnych. Ścieżka przebiegać będzie przez obszar Natura 2000 oraz Cisowsko-Orłowski Park Krajobrazowy. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań dla tego obszaru, gdyż skutkiem wyznaczenia szlaku może być zwiększony ruch turystyczny na istniejących szlakach. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Cisowsko-Orłowskiego OCHK. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Należy zwrócić uwagę na kwestie funkcjonowania stanowiska geologicznego w odniesieniu do ruchu turystycznego. Należy stosownie zabezpieczyć i udostępnić to miejsce.

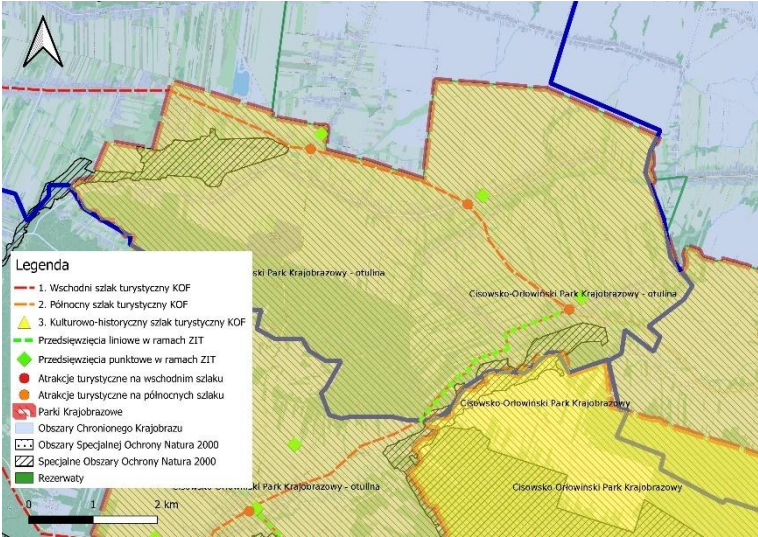
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			zblizonym do naturalnego, utrzymywanie w niezmiennym stanie terenów zalewowych oraz odtworzenie polderów. Utrzymanie właściwego poziomu i jakości wód poprzez likwidację części rowów melioracyjnych, odstąpienie od ich konserwacji; rozbudowę zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę; uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności; ograniczenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin; likwidację nielegalnych wysypisk śmieci. W obszarze Cisowsko Orłowiński OCHK wydzielono strefy krajobrazowe. Zalicza się do nich strefy A, B, C. Projekt zlokalizowany będzie w strefie krajobrazowej C. Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturą: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, b) zachowanie cennych ekosystemów; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych poza granicami administracyjnymi miast, c) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi;	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			- zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, d) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku e) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie ewidencji obiektów zabytkowych. Obszar Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie: Głównymi zagrożeniami dla tego terenu są: osuszanie terenu, niekontrolowany wypas bydła na torfowiskach, nielegalne składowanie śmieci oraz zbiór owoców żurawiny i grzybów. Negatywny wpływa na przyrodę ostoja mają również: zanieczyszczenia wód, wylewanie ścieków na tereny użytkowane rolniczo oraz nielegalna wycinka drzew.	
1.5.	Budowa ścieżek pieszo - rowerowych wraz z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika wodnego w Morawicy.	W ramach projektu zakłada się budowę łącznika istniejących tras rowerowych o długości około 550 m. Ponadto zakłada się kontynuację działań związanych z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika w Morawicy i budowę stanowiska dla kamperów. Inwestycje realizowane będą w miejscu istniejącego już zagospodarowania turystycznego. Lokalizacja:	Inwestycja zlokalizowana będzie przy zbiorniku w Morawicy na terenie Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w strefie krajobrazowej C (obszary poza strefami A i B; tereny zabudowy, użytkowane rolniczo, przekształcone przez człowieka;	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (droga rowerowa) oraz punktową (parking na kilka miejsc dla kamperów).

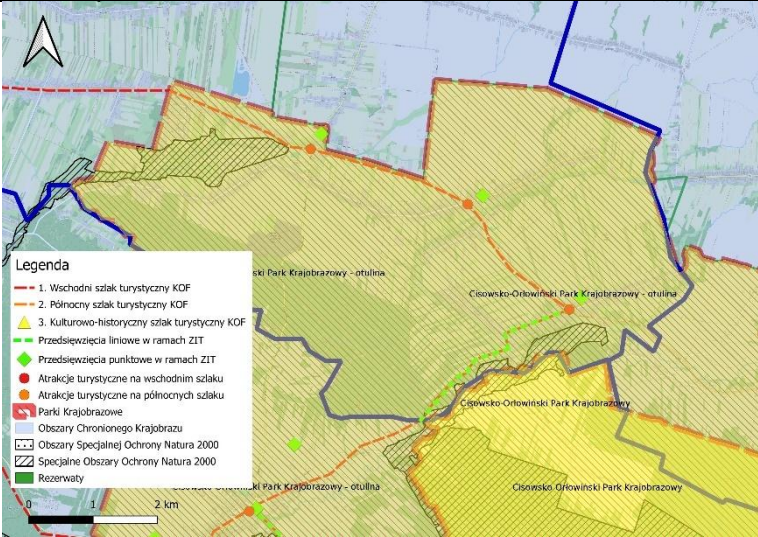
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			strefa odznacza się najniższymi rygorami ochronnymi, spośród wyznaczonych stref). Wytyczony szlak przebiegać będzie głównie przez: Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu (południe gminy Morawica). Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu (północ gminy Morawica) Przecinać będzie w dwóch miejscach Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy. Chmielnicko-Szydłowski OCHK: 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków; 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji; 3) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych; 4) zachowanie i ewentualne otwieranie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych; 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne; 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej. Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu:	Inwestycja realizowana będzie na obszarze Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w strefie krajobrazowej C. Promowany szlak turystyczny, który powstanie w oparciu o istniejące już zagospodarowanie, przebiegać będzie przez teren Chmielnicko-Szydłowskiego OCHK. Zaplanowane działania nie kolidują z celami ochrony Podkieleckiego OCHK i Chmielnicko-Szydłowskiego OCHK. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności (strefa krajobrazowa C Podkieleckiego OCHK). Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją. Należy dodać, iż projekt zakłada wzmocnienie funkcji turystycznej poprzez utworzenie i wypromowanie szlaku. Należy przy tym zaznaczyć, iż nie przewiduje się realizacji inwestycji na obszarach Natura 2000. Przewiduje się, iż wytyczony szlak przecinać będzie dolinę rzeki Czarnej Nidy i tym samym Obszar Natura 2000. Niemniej dotyczyć

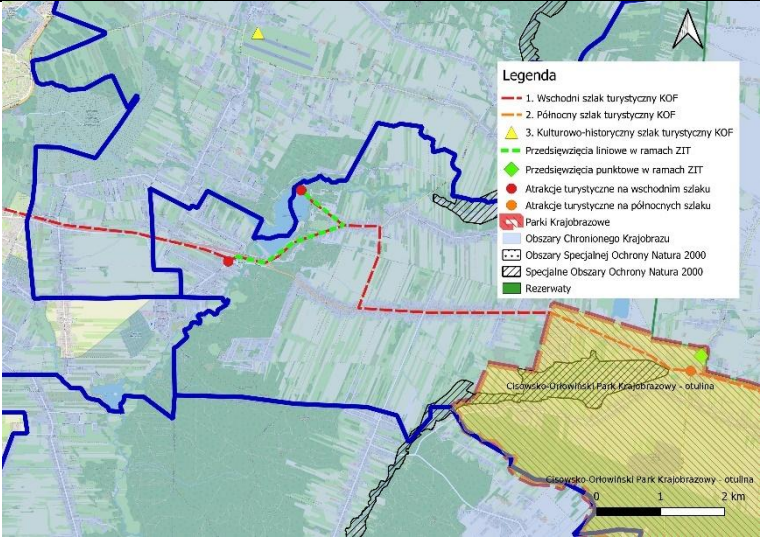
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - ochrona poprzez zapewnienie właściwego stanu siedlisk, - likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci; b) utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych, poprzez uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, c) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych, d) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, e) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej i wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku, f) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa,	to będzie przebiegu na istniejących już szlakach komunikacyjnych. Zwiększony ruch turystyczny nie wpłynie negatywnie na ten obszar.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			- rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie katalogu obiektów zabytkowych, - promowanie zieleni przydomowej, w tym szczególnej wartości wielokwiatowych ogrodów przydomowych, - edukacja. W obszarze Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu dla strefy krajobrazowej C nie ustala się zakazów. Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy: Głównym zagrożeniem dla stwierdzonych tu siedlisk jest naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej, eutrofizacja, uprawianie sportów na pojazdach zmotoryzowanych oraz zanieczyszczenia związane z bliskim położeniem zabudowań miejskich i dróg. Ponadto melioracje oraz regulowanie koryta rzecznego, zasypywanie starorzeczy i usuwanie zadrzewień nadrzecznych. Dodatkowym zagrożeniem są zrzuty z oczyszczalni w Morawicy i domów zlokalizowanych przy samym korycie oraz składowiska gruzu i ziemi. Kolejnym zagrożeniem jest zalesianie.	
1.6.	Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą ekoturystyczną w miejscowościach Górno, Wola Jachowa i Skorzeszyce.	Projekt zakłada budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą ekoturystyczną w miejscowościach Górno, Wola Jachowa i Skorzeszyce. Utworzona infrastruktura połączy miejsca cenne przyrodniczo na trasie szlaku, w tym: nieczynny kamieniołom w miejscowości Górno – Mała Kadzielnia oraz Otulinę Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego w Skorzeszycach. W ramach projektu zostaną zrealizowane następujące zadania inwestycyjne: 1. Budowa szlaku pieszo-rowerowego w miejscowości Skorzeszyce o orientacyjnej długości 1 km - szlak będzie miał powiązanie ze ścieżką EV 11 b ujętą w koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa Świętokrzyskiego.	Inwestycje zlokalizowane będą w Cisowsko Orłowińskim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie. W obszarze Cisowsko Orłowińskiego OCHK wydzielono strefy krajobrazowe. Zalicza się do nich	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (szlak pieszo-rowerowy) oraz punktową (platforma i wieża widokowa w Skorzeszycach). Inwestycja realizowana będzie na obszarze Cisowska Orłowińskiego

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
		2. Budowa platformy i wieży widokowej, zlokalizowanej w Skorzeszyczach, w strefie krajobrazowej Cisowsko - Orłowski Park Chronionego Krajobrazu. 3. Utworzenie małej architektury, w tym infrastruktury rowerowej w postaci wiat spoczynkowych, ławek, koszy na śmieci, miejsc postojowych dla rowerów, punktu do samoobsługowej naprawy rowerów. 4. Oznakowanie szlaku pieszo-rowerowego. Lokalizacja: 	strefy A, B, C. Działania zlokalizowane zostaną w strefie krajobrazowej C. Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, b) zachowanie cennych ekosystemów; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych poza granicami administracyjnymi miast, c) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, d) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku e) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa,	OCHK. Zakłada się, że szlak pieszo-rowerowy powstanie w miejscu istniejącej drogi (nieutwardzonej). Platforma i wieża widokowa zlokalizowane będą na terenie miejscowości Skorzeszycz. Tym samym inwestycje nie wpłyną na funkcjonalność przestrzeni i nie spowodują istotnego wpływu na środowisko przyrodnicze. Projektowany szlak przebiegać będzie w większości przez tereny zurbanizowane, pola, w ciągu istniejących dróg. Część szlaku przebiegać będzie przez teren leśny. Inwestycje platformy i wieży widokowej zlokalizowane będą w strefie zurbanizowanej. Oznacza to, że działania zlokalizowane zostaną w strefie krajobrazowej C, charakteryzującej się najniższym rygozem ochronnym. W przypadku części przebiegu szlaku przez teren leśny. W tym przypadku należy zwrócić między innymi na zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

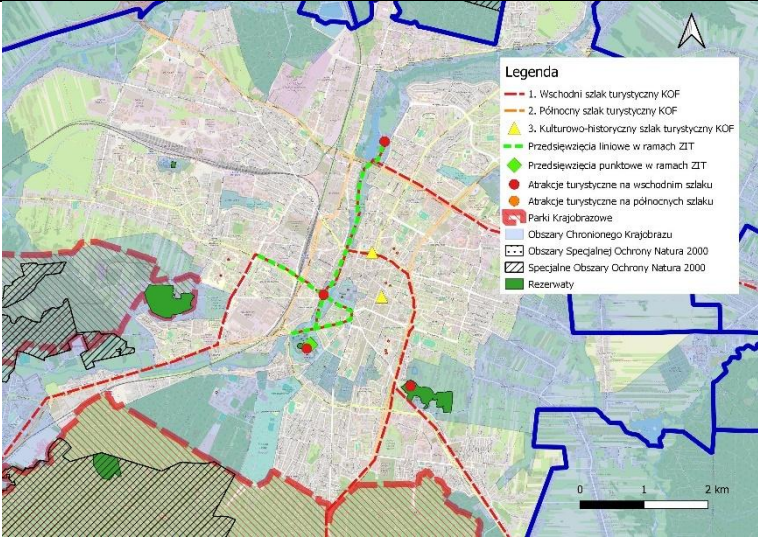
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			- rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie ewidencji obiektów zabytkowych. Na obszarze C-OOChK w strefie krajobrazowej C nie ustala się zakazów. Obszar Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie: Głównymi zagrożeniami dla tego terenu są: osuszanie terenu, niekontrolowany wypas bydła na torfowiskach, nielegalne składowanie śmieci oraz zbiorów owoców żurawiny i grzybów. Negatywny wpływ na przyrodę ostoja mają również: zanieczyszczenia wód, wylewanie ścieków na tereny użytkowane rolniczo oraz nielegalna wycinka drzew.	Ścieżka pieszo-rowerowa zlokalizowana będzie w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie. Sama inwestycja i jej skutki nie wpłyną negatywnie na ten obszar, gdyż skala tego przedsięwzięcia jest nieduża. Skutkiem będzie zwiększony ruch turystyczny, które jednak odbywać się będzie poza granicami obszaru Natura 2000.
1.7.	Podniesienie dostępności turystycznej gminy Górnó	W ramach projektu utworzony zostanie punkt informacji turystycznej. Będzie on usytuowany w sąsiedztwie często odwiedzanego przez turystów terenu tzw. Małej Kadzielni w miejscowości Górnó. Powstaną miejsca wypoczynku pieszych i rowerzystów w postaci wiaty spoczynkowej, elementów małej architektury tj. ławki i kosze na śmieci, miejsca postoju dla rowerów oraz punkt do samoobsługowej naprawy rowerów. Lokalizacja	Inwestycje zlokalizowane będą w Cisowsko Orłowińskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, w strefie krajobrazowej C. Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, b) zachowanie cennych ekosystemów; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych poza granicami administracyjnymi miast,	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową (zagospodarowana przestrzeń tzw. Małej Kadzielni poprzez uzupełnienie jej w małą infrastrukturę obsługi ruchu turystycznego). Ze względu na lokalizację inwestycji na terenie już zagospodarowanym turystycznie, w przestrzeni zurbanizowanej nie przewiduje się oddziaływań na środowisko. Inwestycje powstanie w strefie krajobrazowej C, charakteryzującej się najniższym rygiem ochronnym.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			c) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, d) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku e) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie ewidencji obiektów zabytkowych. Na obszarze C-OOChK w strefie krajobrazowej C nie ustala się zakazów.	
1.8.	Budowa szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą ekoturystyczną w miejscowościach Cedzyna i Leszczyny.	Projekt zakłada budowę szlaku pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą ekoturystyczną w miejscowościach Cedzyna i Leszczyny. Projekt ma być kontynuacją zrealizowanego projektu „Zagospodarowanie terenu wokół zalewu w miejscowości Cedzyna i Leszczyny”. Zakłada się budowę szlaku pieszo-rowerowego o długości ok. 0,5 km jako uzupełnienie istniejącego szlaku wokół zalewu w Cedzynie oraz budowę infrastruktury wspierającej ruch turystyczny, w tym wiat spoczynkowych, miejsc postoju dla rowerów, punktu do samoobsługowej naprawy rowerów, ławek i koszy na śmieci. Lokalizacja	Inwestycja zlokalizowana na terenie Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w strefie krajobrazowej C (obszary poza strefami A i B; tereny zabudowy, użytkowane rolniczo, przekształcone przez człowieka; strefa odznacza się najniższymi rygorami ochronnymi, spośród wyznaczonych stref). Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu (strefa C): a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna,	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (szlak pieszo-rowerowy o długości około 0,5 km) oraz punktową (mała infrastruktura, np. wiaty spoczynkowe, miejsca postoju dla rowerów). Inwestycja stanowić będzie uzupełnienie istniejącego już zagospodarowania turystycznego zalewu w Cedzynie. Szlak pieszo-rowerowy przebiegać będzie w ciągu istniejącego układu komunikacyjnego.

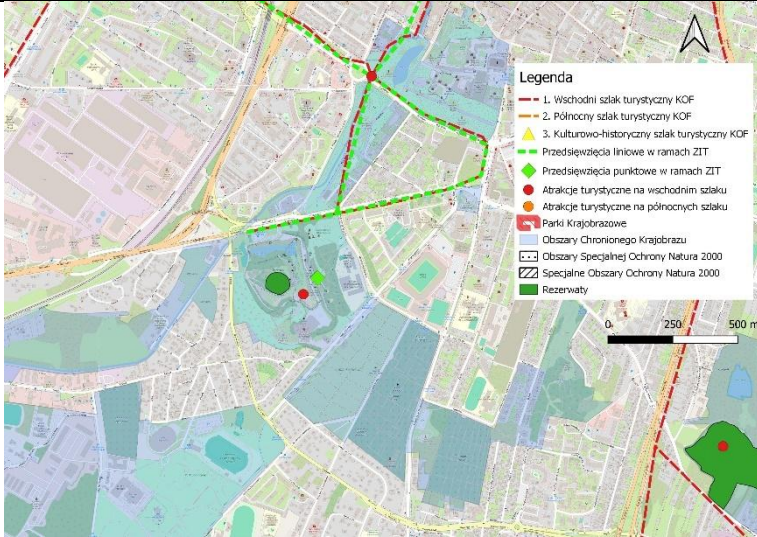
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekommendacje
			- ochrona poprzez zapewnienie właściwego stanu siedlisk, - likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci; b) utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych, poprzez uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, c) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych, d) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, e) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej i wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku, f) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie katalogu obiektów zabytkowych, - promowanie zieleni przydomowej, w tym szczególnej wartości wielokwiatowych ogrodów przydomowych,	Inwestycja realizowana będzie na obszarze Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w miejscu istniejącej już funkcji turystycznej. Tym samym inwestycja nie wpłynie na funkcjonalność przestrzeni. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Powstały szlak nie będzie stanowić bariery ekologicznej, nie zakłóci walorów krajobrazowych. Powstanie w miejscu istniejącego zagospodarowania komunikacyjnego. Należy przy tym zwrócić uwagę na kwestie wpływu realizowanej inwestycji na powierzchnię ziemi, np. w kontekście procesów erozyjnych. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego
Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+*

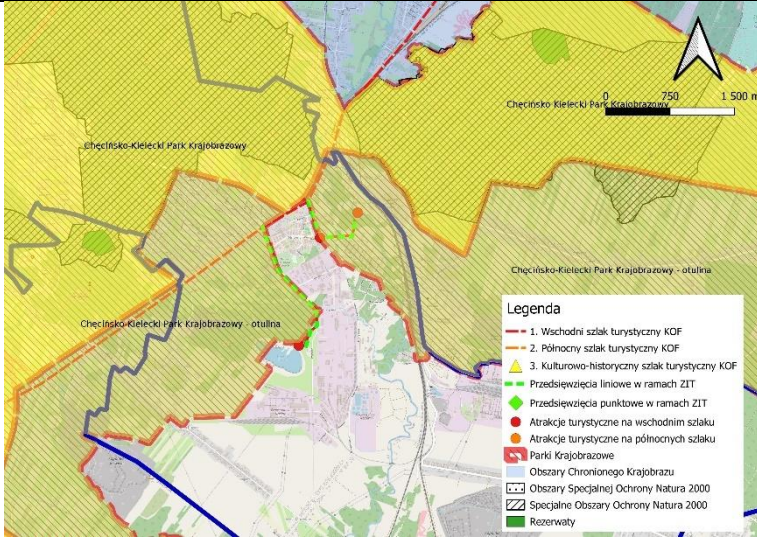
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			- edukacja. Na obszarze POChK w strefie krajobrazowej C nie ustala się zakazów.	
1.9.	Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych oraz pieszo – rowerowych jako uzupełnienie istniejącego systemu ścieżek rowerowych na terenie Miasta Kielce.	W ramach projektu przewiduje się utworzenie dwóch szlaków rowerowych w obrębie Kielc: geologicznego szlaku rowerowego oraz przyrodniczego szlaku rowerowego Doliny Silnicy. Szlaki łączyć będą atrakcje turystyczne i jednocześnie rozwijać będą strukturę sieciową komunikacji rowerowej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym. Zadanie 1 - Geologiczny szlak rowerowy Planowana inwestycja obejmie nowo wybudowane i zmodernizowane ścieżki rowerowe, którymi będzie można dojechać do wielu zlokalizowanych w mieście miejsc o bogatych walorach przyrodniczych, w tym min. do licznych rezerwatów przyrody, znajdujących się w kilku miejscach na terenie Kielc. Dzięki działaniom będzie można połączyć istniejącą już infrastrukturę rowerową i dojechać między innymi do: Ogrodu Botanicznego, Doliny Silnicy, Karczówki, Rezerwatu Ślichowice, Kadzielni, Dalni, Parku Baranowskiego, Stadionu, Geoparku Kielce, Parku Staszica oraz Śródmieścia Kielc. Przebieg ścieżek rowerowych z orientacyjną długością: 7 km 250 m. Zadanie 2 – Przyrodniczy szlak rowerowy Doliny Silnicy Trasa ścieżek rowerowo-pieszch będzie biegła wzdłuż rzeki Silnicy na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej, dalej tunelem i pętlą dookoła Zalewu Kieleckiego w kierunku powrotnym do ul. Jesionowej. Na terenie Parku Dolina Silnicy ścieżki będą biegły z dwóch stron rzeki. Na lewym brzegu rzeki (strona wschodnia) będzie ciąg pieszy, który w trzech miejscach łączy się kładkami ze ścieżką pieszo –rowerową znajdującą się na prawym brzegu rzeki (strona zachodnia). Ciąg pieszo rowerowy będzie biegł po stronie zachodniej na niektórych odcinkach rozdzielony jest pasem zieleni na ścieżkę rowerową i pieszą. Orientacyjne długości opisanych ciągów pieszo rowerowych kształtują się następująco: - Zalew Kielecki – ok. 2 km, - Park Dolina Silnicy – ok. 3,8 km. Ścieżki te to element miejskiej ścieżki rowerowej biegnącej z Szydłówka na Baranówek - trasa rekreacyjna prowadząca wzdłuż rzeki Silnicy, przebiegająca w większości przez tereny zielone urządzone po obu brzegach rzeki. Lokalizacja	Inwestycje zlokalizowane będą w Kieleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu, w strefach krajobrazowych A, B, C oraz P. A – tereny dolin rzecznych i cieków wodnych, narażone na zalewanie wielkimi wodami oraz pełniące funkcje korytarzy ekologicznych pomiędzy obszarami chronionymi, B – tereny ekosystemów leśnych, muraw i zarośli kserotermicznych, istniejącej i planowanej do urządzenia zieleni miejskiej, cmentarzy i ogrodów działkowych, C – tereny rolne, tereny istniejącej i planowanej zabudowy, rekreacji, sportu i wypoczynku wraz z zielenią towarzyszącą, P – parki. Nie przewiduje się realizacji inwestycji bezpośrednio na obszarach rezerwatów przyrody: Kadzielnia, Wietrznia im. Rubinowskiego, jak też innych rezerwatów zlokalizowanych w Kielcach. Kielecki Obszar Chronionego Krajobrazu: a) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny; b) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; c) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej; d) zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego dolin rzek; e) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych oraz zwartych	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (szlaki rowerowe). Zakłada się przy tym modernizację istniejącego układu oraz budowę nowych ścieżek rowerowych. Inwestycja stanowić będzie uzupełnienie istniejącego już układu sieciowego powiązań rowerowych. Częściowo wymaga podjęcia prac mających na celu stworzenie nowych ciągów komunikacyjnych. Inwestycja realizowana będzie na obszarze Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w miejscu istniejącej już funkcji rekreacyjnej. Zasadniczo inwestycja nie wpłynie na funkcjonalność przestrzeni. Niemniej jednak ze względu na przebieg w niektórych miejscach wzdłuż doliny rzecznej należy uwzględnić uwarunkowania przyrodnicze na wybranych etapach i odcinkach. Zaplanowane inwestycje zasadniczo nie kolidują z celami ochrony Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się bowiem realizacji działań o znacznej skali, tj. takich, które mogą wpływać na drożność korytarza ekologicznego, czy też spowodować negatywny wpływ na zachowanie w stanie

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			zadrzewień śródpolnych i zakrzewień występujących w ewidencji gruntów jako tereny oznaczone symbolem Lz; f) kształtowanie i rozwój terenów zieleni celem stworzenia ciągłości systemu przyrodniczego miasta dla poprawy warunków życia mieszkańców, wypoczynku i rekreacji; g) zachowanie korytarzy ekologicznych w systemie powiązań przyrodniczych; h) ochrona krajobrazu poprzez ochronę i eksponowanie walorów krajobrazowych i otwarcie widokowych zarówno w ujęciu wewnętrznym jak i zewnętrznym. Na terenie stref krajobrazowych KOChK oznaczonych literami A, B i P zakazuje się: a) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; b) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; c) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub	zblizonym do naturalnego doliny rzek. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Skutkiem może być również zwiększony ruch osób korzystających z rowerów. Należy zatem zwrócić uwagę na etapie funkcjonowania inwestycji na skutki dla przyrody (np. zaśmiecenie terenu). W powyższym kontekście warto zwrócić uwagę na następujące zakazy obowiązujące w Kieleckim OCHK, które mogą mieć związek z realizacją inwestycji: - zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu, - likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją. Projekt nie będzie generował wpływu na zlokalizowane na terenie Kielc rezerваты i obszary

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; d) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybactwa; e) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; f) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybactwa.	Natura 2000, gdyż nie zakłada się realizacji inwestycji bezpośrednio na ich terenie.
1.10.	Wzmocnienie potencjału turystycznego Amfiteatru Kadzielnia.	Projekt zakłada wzmocnienie potencjału turystycznego Amfiteatru Kadzielnia jako elementu dziedzictwa kulturowego i strategicznego obiektu pełniącego funkcje kulturalne dla Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. W ramach projektu planowana jest kompleksowa modernizacja obiektu pod kątem poprawy jego funkcjonalności i dostępności. Przyczyni się to bezpośrednio do wzrostu jakości organizowanych ogólnodostępnych imprez cyklicznych, m.in. Międzynarodowy Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej tzw. Wiatraczek, Kadzielnia Sport Festiwal, koncerty muzyczne czy gale kabaretowe. Zakres prac obejmować będzie: modernizację dachu ruchomego, sceny, widowni (m.in. wymiana krzesełek), budynku wraz z podsceniem oraz bramek wejściowych. Planowana jest również poprawa efektywności energetycznej obiektu poprzez założenie instalacji fotowoltaicznych oraz stworzenie w ogólnodostępnym miejscu ekspozycji plenerowej. Lokalizacja:	Inwestycje zlokalizowane będą w Kieleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu, w strefie krajobrazowej P – parki. Realizowane będą w sąsiedztwie rezerwatu przyrody Kadzielnia. Kielecki Obszar Chronionego Krajobrazu: a) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny; b) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; c) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej; d) zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego dolin rzek; e) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych oraz zwartych zadrzewień śródpolnych i zakrzewień występujących w ewidencji gruntów jako tereny oznaczone symbolem Lz;	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową związaną z terenem Amfiteatru Kadzielnia. Inwestycje zakładają przeprowadzenie prac modernizacyjnych istniejących obiektów i zagospodarowania przestrzeni Amfiteatru. Inwestycja realizowana będzie na obszarze Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w miejscu istniejącej już funkcji kulturalnej i rekreacyjnej, poza obszarem rezerwatu Kadzielnia. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony przyrody Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz rezerwatu Kadzielnia.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			f) kształtowanie i rozwój terenów zieleni celem stworzenia ciągłości systemu przyrodniczego miasta dla poprawy warunków życia mieszkańców, wypoczynku i rekreacji; g) zachowanie korytarzy ekologicznych w systemie powiązań przyrodniczych; h) ochrona krajobrazu poprzez ochronę i eksponowanie walorów krajobrazowych i otwarcie widokowych zarówno w ujęciu wewnętrznym jak i zewnętrznym. Rezerwat przyrody Kadzielnia: Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grup skał wapiennych o malowniczym ukształtowaniu z żyłami kalcytowymi i stanowiskiem rzadkich roślin, a szczególnie ze względu na niezwykle cenne znaleziska paleontologiczne. Na terenie stref krajobrazowych KOChK oznaczonych literami A, B i P zakazuje się: a) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; b) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, lub budowy,	W powyższym kontekście warto zwrócić uwagę na następujące zakazy obowiązujące w Kieleckim OCHK, które mogą mieć związek z realizacją inwestycji: - zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu, - likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę. Oddziaływania na środowisko związane będą z użyciem sprzętu, mogą być związane z powstaniem hałasu i spalin.

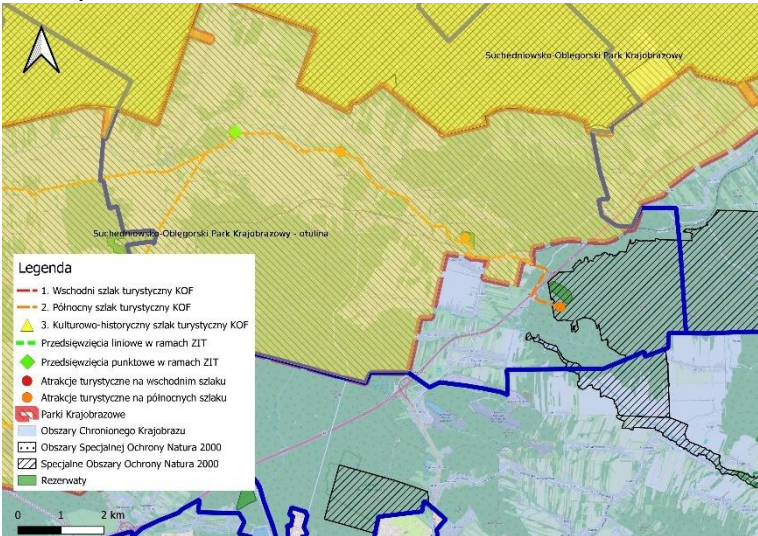
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; c) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; d) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybactwa; e) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; f) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybactwa.	
1.11.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Nowiny - etap II.	W ramach projektu zakłada się utworzenie dwóch odcinków ścieżki rowerowej, które połączą istniejący odcinek ścieżki rowerowej relacji Kielce-Nowiny-Chęciny-Małogoszcz z dorzeczem rzeki Bobrzy oraz kamieniołomem Zgórsko. Pierwszy odcinek ścieżki wzdłuż ulic: Familijnej, Łąkowej w Nowinach ma za zadanie ułatwić ruch turystyczny do rzeki Bobrzy. W sąsiedztwie skrzyżowania ulicy Łąkowej i Perłowej znajduje się między innymi Gminny Ośrodek Perła wraz z parkiem wodnym „Perła”. Dodatkowo poprzez istniejącą sieć dróg wewnętrznych można dojechać do pobliskiej przystani kajakowej w miejscowości Trzcianki. Drugi odcinek ścieżki wzdłuż ulicy Przemysłowej w Nowinach prowadzić będzie do kamieniołomu Zgórsko, przebiegać będzie wzdłuż zbocza góry Berberysówki. Zarówno przez ww. kamieniołom, jak i przez górę Berberysówkę przebiega szlak ścieżki dydaktycznej Klubu 4H w Nowinach. Lokalizacja:	Inwestycje zlokalizowane będą w Chęcińsko-Kieleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu. W Chęcińsko-Kieleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu wydzielono strefy krajobrazowe. Zalicza się do nich strefy A, B, C. Inwestycja częściowo zlokalizowana będzie bezpośrednio w strefie zurbanizowanej miejscowości Nowiny, tym samym zlokalizowana będzie w strefie krajobrazowej C, odznaczającej się najniższym rygiem ochronnym.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą liniową (dwa odcinki tras rowerowych). Szlak pieszo-rowerowy przebiegać będzie w ciągu istniejącego układu komunikacyjnego. Inwestycja realizowana będzie na obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w miejscu istniejącej już funkcji komunikacyjnej.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
		 Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy - otulina Legenda 1. Wschodni szlak turystyczny KOF 2. Północny szlak turystyczny KOF 3. Kulturowo-historyczny szlak turystyczny KOF - Przedsięwzięcia liniowe w ramach ZIT - Przedsięwzięcia punktowe w ramach ZIT - Atrakcje turystyczne na wschodnim szlaku - Atrakcje turystyczne na północnym szlaku - Parki Krajobrazowe - Obszary Chronionego Krajobrazu - Obszary Specjalnej Ochrony Natura 2000 - Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000 - Rezerwy	Część północna inwestycji, prowadząca do koryta rzeki Bobrza, zlokalizowana będzie częściowo w strefie krajobrazowej A. Chęcińsko-Kielecki Obszar Chronionego Krajobrazu: Na terenie strefy krajobrazowej A ustala się następujące cele i działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - ochrona poprzez zapewnienie właściwego stanu siedlisk, b) zachowanie cennych ekosystemów; - utrzymanie lub przywrócenie tradycyjnego użytkowania półnaturalnych zbiorowisk roślinnych (łąki, murawy) m.in. poprzez promowanie i wdrażanie programów rolno-środowiskowych, - prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej; dążenie do zachowania właściwych parametrów siedlisk leśnych; zachowanie powierzchni starodrzewi poprzez wyłączenie z użytkowania, c) zachowanie dolin rzek i cieków w stanie zbliżonym do naturalnego; - utrzymywanie w niezmienionym stanie terenów zalewowych oraz odtworzenie polderów, d) utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych; - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, e) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania,	Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Chęcińsko-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			- utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych, f) utrzymanie właściwego poziomu i jakości wód; - likwidacja części rowów melioracyjnych, odstąpienie od ich konserwacji, - rozbudowa zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę, - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, - tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności, - ograniczenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, - likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci, g) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, h) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej i wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku. Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową: a) ochrona walorów przyrodniczych; - edukacja ekologiczna, - uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym,	

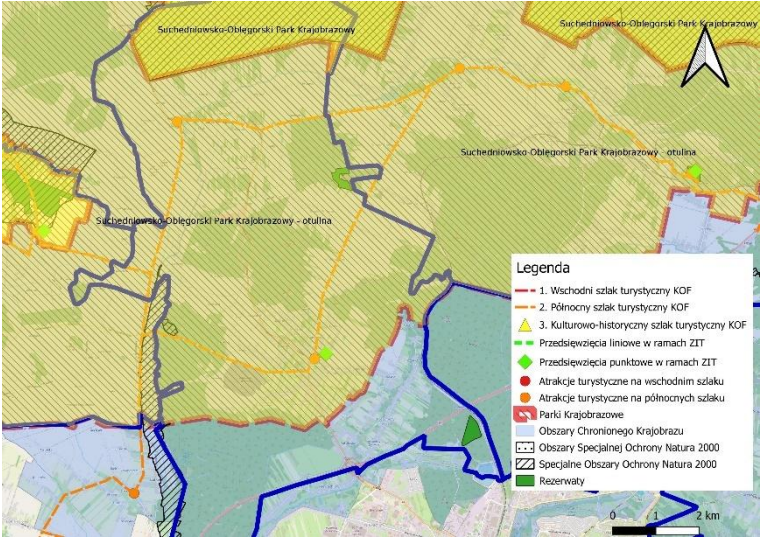
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			b) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych poza granicami administracyjnymi miast, c) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, d) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej i wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku, e) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie ewidencji obiektów zabytkowych. Na obszarze Ch-KOChK w strefie krajobrazowej A zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;	

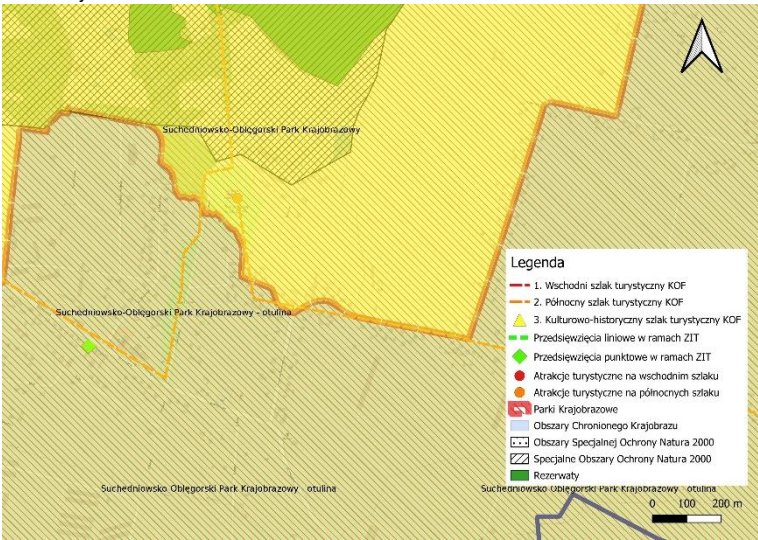
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 6) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Na obszarze Ch-KOChK w strefie krajobrazowej C nie ustala się zakazów.	
2.1.	Budowa Domu Dziedzictwa Kulturowego oraz zagospodarowanie terenu w	Projekt zakłada budowę obiektu Domu Dziedzictwa Kulturowego oraz zabudowę towarzyszącą tj.: parkingi, ścieżki piesze, inwestycje odnawialnych źródeł energii, wykonanie niezbędnych przyłączy (woda, gaz, kanalizacja sanitarna) oraz	Inwestycje realizowane będą na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz w odległości około	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. Inwestycja polegać będzie na

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
	sąsiedztwie ruin Huty „Józef” w Samsonowie, gm. Zagnańsk.	zagospodarowanie części parkowej w tym oświetlenie ścieżki i terenu wokół ruin dz. o nr ewid 1427 i 1406/3 obręb 0012 Samsonów o powierzchni ok. 4 ha Lokalizacja: 	1,6 km od granic Obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010. Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu: 1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu; 2) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk; 3) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych; 4) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej. Na terenie Obszaru zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;	budowę nowego obiektu oraz zagospodarowaniu sąsiadującego terenu. Zakłada się zagospodarowanie części parkowej w tym oświetlenie ścieżki i terenu wokół ruin dawnej huty w miejscowości Samsonów o powierzchni ok. 4 ha. Co do zasady budowa nowego obiektu może oddziaływać na środowisko, w tym spowoduje trwałe zajęcie powierzchni ziemi, likwidację istniejącej zieleni, etc. Warto przy tym dodać, iż obszar inwestycji objęty jest ustaleniami Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Samsonów na terenie gminy Zagnańsk (Uchwała Rady Gminy nr 15/2007 z 26.04.2007 r.). W stosunku do działki nr 1427 zakłada się zagospodarowania na tereny usług publicznych – kultury, a w stosunku do działki nr 1406/3 tereny lasów. W związku z tym możliwe są odstępstwa od zakazów ustanowionych dla Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu. Oceniając skalę i lokalizację inwestycji należy ocenić, iż nie wystąpią znaczące oddziaływania na środowisko. Projektowany obiekt zlokalizowany jest w strefie zurbanizowanej, z dobrym dostępem komunikacyjnym. Pełnić będzie funkcje kulturalne, co oznacza, iż jego funkcjonowanie nie wpłynie na środowisko. Zasadnicze oddziaływania na środowisko należy jednak

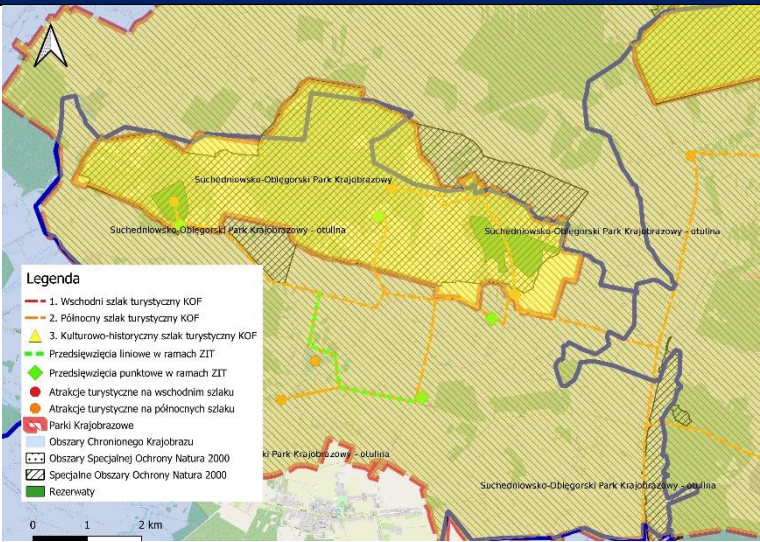
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych. Zakazy nie dotyczą m. in: 1) terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu; 2) terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu. Dodatkowe uwarunkowania przyrodnicze: W kanale Huty Józef w Samsonowie znajdują się miejsca zimowania nietoperzy. W projekcie Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 w województwie świętokrzyskim była propozycja powiększenia granic ww. obszaru Natura 2000 o część huty „Józef” w Samsonowie (gm. Zagnańsk) tj. kanał wodny górny ze względu na cyt.: „największe znane zimowisko mopka Barbastella barbastellus (1308) w regionie	przeanalizować w stosunku do występujących na terenie byłej huty nietoperzy. Budowa nowego obiektu w sąsiedztwie oraz zagospodarowanie terenu, może mieć potencjalnie negatywny wpływ na występujące i zimujące w kanale huty Józef w Samsonowie nietoperze. Należy zauważyć obszar huty jest przestrzenią ogólnodostępną dla odwiedzających. Jest to miejsce publiczne, położone w strefie zurbanizowanej. Dlatego realizując i planując inwestycję rekomenduje się podjęcie stosownych działań, które pozwolą chronić występujące na tym terenie nietoperze Myotis myotis (1324) i nocka Bechsteina Myotis bechsteini (1323). Ww. gatunki podlegają ochronie ścisłej i wobec tych gatunków obowiązują zakazy określone w § 6 ust. 1, 2 i 4 ww. rozporządzenia, m.in. zakaz: umyślnego chwytania, niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie. Podczas prac należy wziąć pod uwagę okres hibernacji nietoperzy oraz umożliwić im korzystanie z zasiedlonych kryjówek zimowych.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			świętokrzyskim, gdzie regularnie stwierdzano od 60 do 80 zimujących osobników oraz zimowisko nocka dużego <i>Myotis myotis</i> (1324) i nocka <i>Bechsteina Myotis bechsteini</i> (1323). Ww. gatunki podlegają ochronie ścisłej i wobec tych gatunków obowiązują zakazy określone w § 6 ust. 1, 2 i 4 ww. rozporządzenia, m.in. zakaz: umyślnego chwytania, niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie. Podczas prac przeznaczonych pod nowe inwestycje należy wziąć pod uwagę okres hibernacji nietoperzy oraz umożliwić im korzystanie z zasiedlonych kryjówek zimowych.	Proponuje się podjęcie następujących działań: - zabezpieczenie zimowiska nietoperzy (warto dodać, iż miejsce występowania nietoperzy w Samsonowie zostało już zabezpieczone odpowiednią kratą), - prowadzenie prac inwestycyjnych poza okresem hibernacji (listopad – kwiecień), - stosowanie rozwiązań, które nie spowodują odstraszenie żerujących nietoperzy (m. in; odpowiednie parametry i sposób oświetlenie, zachowanie spójności przestrzennej, odpowiednie zarządzanie zielenią). Zagospodarowanie okolicznej przestrzeni stwarza szansę na uporządkowanie ruchu turystycznego na terenie huty oraz objęcie tego terenu stosownym monitoringiem ,co powinno korzystnie wpłynąć na ochronę siedlisk nietoperzy. W stosunku do obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010, który położony jest w odległości ok. 1,6 km do planowanej inwestycji, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań. Inwestycje realizowane będą punktowo, w dość znacznej odległości od granic obszaru Natura 2000, tym samym nie wystąpią negatywne oddziaływania bezpośrednie na ten obszar. Ponadto nie przewiduje się również negatywnych oddziaływań na

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
2.2.	Budowa Centrum dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na terenie gminy Miedziana Góra.	W ramach projektu utworzone zostanie w Miedzianej Górze Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego. Centrum będzie prowadzone przez jednostkę organizacyjną - Samorządowe Centrum Kultury i Czytelnictwa w Miedzianej Górze i będzie udostępniane bezpłatnie dla zainteresowanych. W obiekcie znajdują się m.in. ekspozycje geologiczne oraz multimedialna sala konferencyjna, w której prezentowane będą filmy edukacyjne i prelekcje, organizowane warsztaty i sympozja. Obiekt zlokalizowany będzie w miejscowości Miedziana Góra, w obrębie obszaru zurbanizowanego. Lokalizacja: 	Inwestycja realizowana będzie na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu: 1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu; 2) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk; 3) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych; 4) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej. Na terenie Obszaru zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;	etapie funkcjonowania obiektu, gdyż jest on dobrze skomunikowany istniejącym układem drogowym. Położony jest w strefie zurbanizowanej, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną. Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się budowę budynku, który pełnić będzie funkcje kulturalno-edukacyjne. Inwestycja realizowana będzie na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Skala inwestycji jak też jej lokalizacja i charakter wyklucza negatywne oddziaływanie na obszary chronione. Przede wszystkim Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.	
2.3.	Rozpowszechnienie dziedzictwa kulturowo – przyrodniczego na terenie gminy Strawczyn poprzez budowę obiektu pełniącego funkcję ośrodka kultury i tradycji w msc. Oblęgorek.	Projekt zakłada utworzenie w miejscowości Oblęgorek obiektu pełniącego funkcję ośrodka kultury i tradycji. Przestrzeń przy obiekcie zostanie zagospodarowana w miejsca postojowe i infrastrukturę dla rowerzysty, tj. stojaki na rowery oraz miejsce na odpoczynek/posiłek. Lokalizacja: 	Inwestycja realizowana będzie na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w obrębie miejscowości Oblęgorek. Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu: 1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu; 2) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk; 3) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych; 4) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej. Na terenie Obszaru zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się budowę budynku, który pełnić będzie funkcje kulturalno-edukacyjne, jak też zagospodarowanie otoczenia budynku. Inwestycja realizowane będzie na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Skala inwestycji jak też jej lokalizacja i charakter wyklucza negatywne oddziaływanie na obszary chronione. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Suchedniowsko-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Obiekt zlokalizowany będzie w obrębie terenu zurbanizowanego. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.	Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.
2.4.	Modernizacja, rozbudowa oraz doposażenie istniejących tras i szlaków odwodujących się do walorów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i edukacyjnych gminy Strawczyn.	W ramach projektu zakłada się wydtłużenie istniejącej sieci ścieżek i szlaków turystycznych o najważniejsze walory przyrodnicze, turystyczne i edukacyjne gminy Strawczyn. W ramach inwestycji planuje się również zagospodarowanie terenu w miejscowości Strawczynek, tzw. „Oaza ciszy”. Będzie jednym z walorów przyrodniczych oraz przystankiem na planowanej trasie rowerowej. Polegać będzie na nasadzeniu gatunków rodzimych roślin, założeniu ogrodu deszczowego, zagospodarowaniu terenu poprzez leżaki, ławeczki, kosze na śmieci, a także ciągi piesze. W ramach rozbudowy oraz doposażenia planuje się podwyższyć taras widokowy na Górze Siniewskiej w miejscowości Oblęgór, wybudować parking wraz z punktem odpoczynku dla turysty z sanitariatami w pobliżu wejścia do rezerwatu Perzowa Góra, utwardzić teren oraz stworzyć miejsce odpoczynku dla turysty, a także wykonać tablice i gabloty informacyjne przy wejściu do rezerwatu Perzowa Góra, planuje się również remont ruin Wielkiego Pieca w Kuźniakach wraz z wykupem gruntu. Lokalizacja:	Inwestycje realizowane będą na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, Suchedniowo-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie. Tzw. Oaza Ciszy zlokalizowana będzie w miejscowości Strawczynek na terenie Suchedniowo-Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Modernizacja istniejące tarasu widokowego na zboczu Góry Siniewskiej w miejscowości Oblęgór prowadzona będzie na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego i jednocześnie obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie. Planuje się budowę niedużego parkingu z punktem odpoczynku i sanitariatami przy wejściu do Rezerwatu Przyrody Perzowa Góra, położonego w granicach Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego i jednocześnie obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie. Należy dodać, iż	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się modernizację istniejącej już małej infrastruktury turystycznej (tj. w miejscu już istniejącego zagospodarowania turystycznego), poprawę funkcjonalności miejsc obsługi ruchu turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu oraz utworzenie niedużego parkingu. Skala inwestycji jak też jej lokalizacja i charakter wykluczają negatywne oddziaływanie na obszary chronione. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy oraz Rezerwatu Perzowa Góra. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Obiekt zlokalizowany będzie w

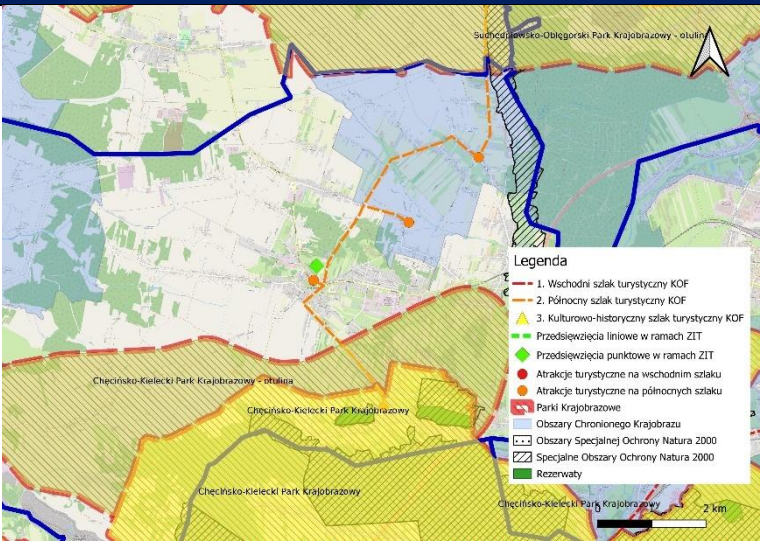
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
		 Legenda 1. Wschodni szlak turystyczny KOF 2. Północny szlak turystyczny KOF 3. Kulturowo-historyczny szlak turystyczny KOF - Przedsięwzięcia liniowe w ramach ZIT - Przedsięwzięcia punktowe w ramach ZIT - Atrakcje turystyczne na wschodnim szlaku - Atrakcje turystyczne na północnym szlaku - Parki Krajobrazowe - Obszary Chronionego Krajobrazu - Obszary Specjalnej Ochrony Natura 2000 - Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000 - Rezerwat	prace prowadzone będą miejscu wykorzystywanym już przez turystów jako miejsce parkingowe. Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy: 1) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów; 2) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin; 3) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy); 4) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 5) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności torfowisk; 6) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej; 7) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, w tym pozostałości Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a także licznych miejsc pamięci narodowej; 8) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu; 9) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych; 10) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych; 11) ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz. UCHWAŁA NR XXXIV/479/21	obrębienie terenu zurbanizowanego lub przeznaczonego już na funkcje turystyczne. Inwestycje realizowane będą w miejscach, które są już wykorzystywane turystycznie. Dotyczy to również Rezerwatu Perzowa Góra. Planowany jest nieduży parking poza granicami rezerwatu wraz z miejscem obsługi turysty. Wpłynie to pozytywnie na ochronę przyrody w samym rezerwacie, gdyż uporządkuje i ucywilizuje ruch turystyczny. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

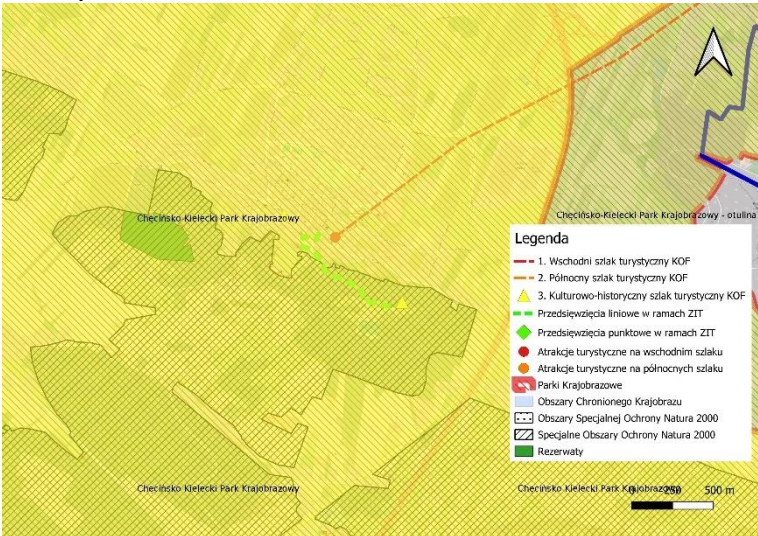
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego wskazuje na następujące strategiczne cele ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego: 1) cele ochrony zasobów przyrody żywej: a) zachowanie różnorodności przyrodniczej, walorów krajobrazowych oraz leśnych zasobów genetycznych, b) zachowanie różnorodności gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i objętych ochroną gatunkową oraz ich siedlisk, c) zachowanie w jak najlepszym stanie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz cennych zbiorowisk roślinnych terenów nieleśnych, w tym łąk, mokradł i torfowisk; 2) cele ochrony zasobów przyrody nieożywionej: a) zachowanie i ochrona naturalnego charakteru układu hydrograficznego, a w szczególności rozlewisk i terenów źródłkowych, b) zachowanie i ochrona czystości wód, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania trofii wód powierzchniowych, c) zachowanie różnorodności geomorfologicznej i geologicznej, w szczególności wychodni piaskowców triasowych i dolnojurajskich,	

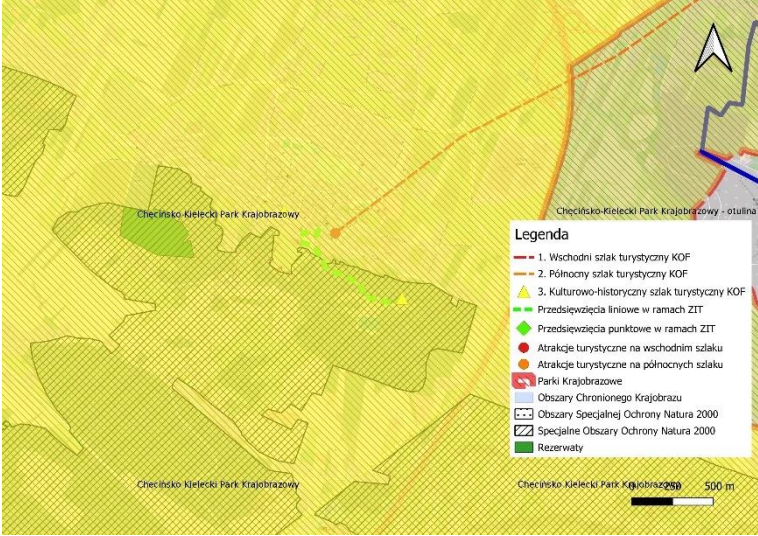
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			obszarów występowania rzeźby lessowej i istniejących odsłoneń geologicznych; 3) cele ochrony walorów krajobrazowych: a) zachowanie różnorodnego, harmonijnego i mało przekształconego krajobrazu o charakterze półnaturalnym i kulturowym, wraz z istniejącymi punktami i ciągami widokowymi; 4) cele ochrony walorów kulturowych: a) zachowanie, wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego w sposób zapewniający trwałe zachowanie tych wartości, b) rewitalizacja i rewaloryzacja przekształconych lub częściowo zniszczonych elementów dziedzictwa kulturowego, c) ochrona, utrwalanie i promowanie tożsamości kulturowej obszaru Parku zwłaszcza: – organizacja przestrzenna historycznych struktur osadniczych oraz swoistego charakteru zabudowy wiejskiej, – obiektów sakralnych, historycznych cmentarzy wraz z obiektami sepulkralnymi oraz miejsc pamięci narodowej, – ludowej kultury niematerialnej regionu, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych, legend oraz gwary, d) poprawa dostępności do obiektów dziedzictwa kulturowego. Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu:	

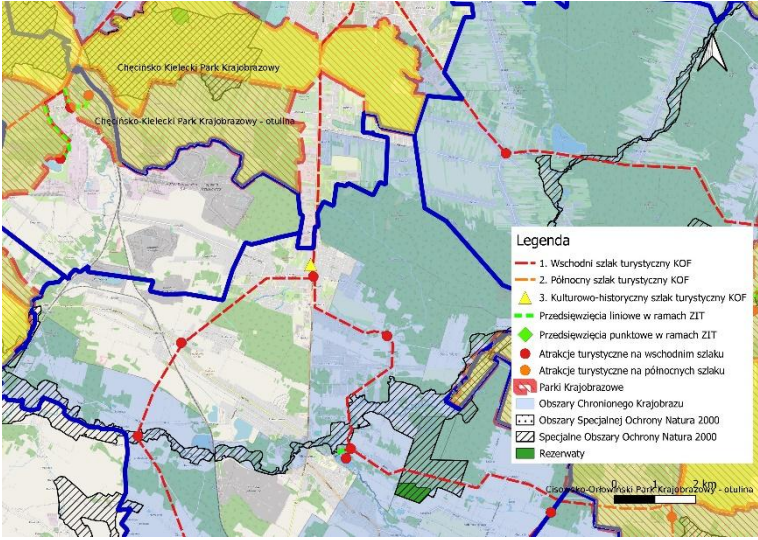
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
			1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu; 2) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk; 3) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych; 4) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej. Na terenie Obszaru zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych. Rezerwat Przyrody Perzowa Góra: Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych,	

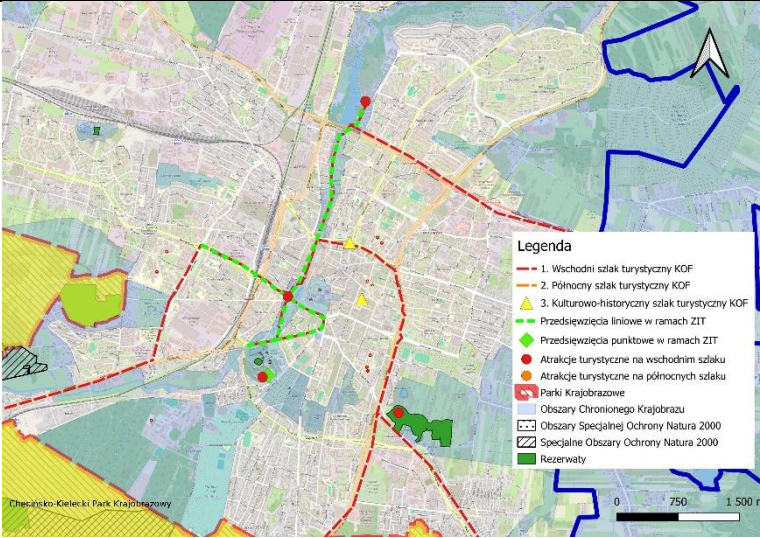
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			dydaktycznych, historycznych i krajobrazowych odsłoneń piaskowca triasowego oraz wielogatunkowego drzewostanu z fragmentami żywej buczyny. Obszar Natura 2000 Lasy Suchedniowskie: W obszarze zidentyfikowano 6 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 6 gatunków z załącznika II tej Dyrektywy. Szczególnie bogata jest fauna bezkręgowców. Dobrze zachowany starodrzew o naturalnym charakterze (14,5% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat i 5,4% powyżej 100 lat). Główna ostoja modrzewia polskiego <i>Larix polonica</i> w kraju (drzewa do ok. 40 m wys., w wieku ok. 300 lat, i jodły ok. 40 m wys., w wieku ok. 200 lat); Bogata flora roślin naczyniowych, w tym 16 gatunków z rodziny storczykowatych, oraz wiele innych rzadkich lub zagrożonych gatunków, w tym także prawnie chronione. Zagrożenia to zanieczyszczenia powietrza, presja turystyczna, polowania, kłusownictwo.	
2.5.	Zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa geologicznego, kulturowego i przyrodniczego na terenie gminy Piekoszów poprzez przystosowanie istniejącego budynku oraz budowę sceny kulturalno-edukacyjnej.	Projekt zakłada przystosowanie istniejącego budynku Biblioteki Centrum Kultury (BCK) do funkcji turystyczno-kulturalnej oraz budowę sceny kulturalno-edukacyjnej do warunków umożliwiające zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa geologicznego, kulturowego oraz przyrodniczego. Obiekt zlokalizowany w Piekoszowie przy ul. Częstochowskiej. Lokalizacja:	Inwestycje realizowane będą poza obszarami chronionymi na terenie miejscowości Piekoszów.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się prace modernizacyjne i dostosowawcze istniejącego budynku do funkcji turystyczno-kulturalnej. Przewiduje się również budowę sceny kulturalno-edukacyjnej w sąsiedztwie tego budynku. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w

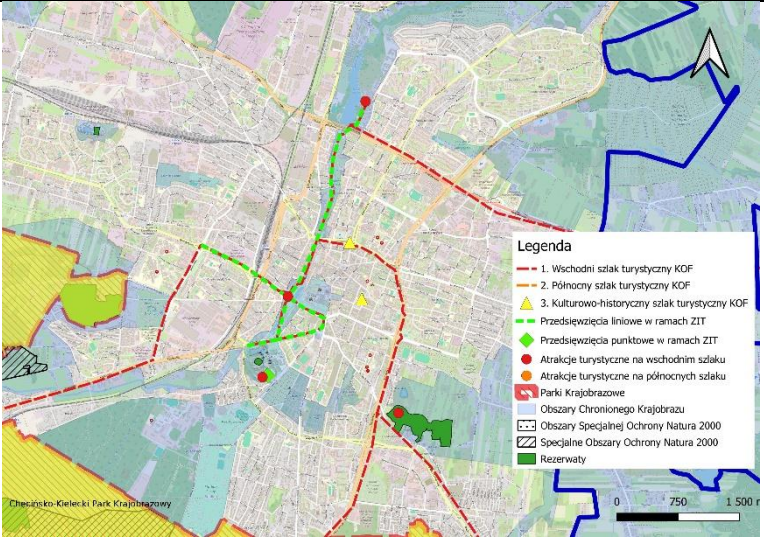
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
				wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.
3.1.	Podniesienie wartości kulturowej Gminy Chęciny poprzez utworzenie szlaku historycznego „Śladami dziedzictwa historycznego Chęciny”.	W ramach projektu zakłada się utworzenie dwóch nowych atrakcji turystycznych, które wkomponowane będą w istniejący potencjał dziedzictwa kulturowego. Pierwszą atrakcją będzie szlak Rabina – Pamięci Żydów Chęcińskich. Szlak zostanie zaplanowany tak, aby można było zobaczyć miejsca i obiekty związane z kulturą i tradycją żydowską. Początkiem szlaku będzie Synagoga, natomiast końcowy element stanowić będzie cmentarz żydowski, gdzie planuje się wykonanie prac ułatwiających dojście do kirkutu. Konieczne jest przy tym uporządkowanie terenu i wykonanie naturalnego zejścia, oczyszczenie macew itp. Dodatkowo zostanie sporządzona inwentaryzacja macew wraz z dokumentacją fotograficzną. Zakres prac związany będzie z zakupem i montażem małej infrastruktury, takiej jak kosze, ławki, tablice informacyjne. Konieczne będzie oznakowanie trasy i stworzenie miejsca postojowego i odpoczynku. Drugą atrakcją będzie trakt małego rycerza. Będzie on związany z historią i osobą bohatera Trylogii Sienkiewiczowskiej Pana Wołodyjowskiego. W ramach inwestycji przewiduje się utworzenie ścieżki spacerowo-pieszkiej o walorach historycznych, oznakowanie trasy oraz opracowanie i montaż tabliczek informacyjnych o obiektach i postaciach związanych z historią gminy Chęciny. Zakłada się opracowanie projektu i wykonanie figurek rycerzy i postaci historycznych z brązu oraz rozplanowanie ich umiejscowienia na trasie ścieżki. Przewiduje się ponadto doposażenie istniejącego Centrum Informacji Turystycznej, zlokalizowanego na trasie szlaku w sprzęt audiowizualny do projekcji filmów w formacie 3D, nagranie kilkunastominutowego	Inwestycje realizowane będą na terenie Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego na terenie Obszaru Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie (na mapie: Kirkut czyli cmentarz żydowski). Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy: 1. zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów; 2. zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania krasu; 3. racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin; 4. zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy); 5. zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową i częściowo liniową. W ramach projektu planuje się uporządkowanie i oznakowanie cmentarza żydowskiego oraz utworzenie szlaków turystycznych. W praktyce oznacza to wyposażenie istniejących już ciągów komunikacyjnych (piesze ścieżki) w małą infrastrukturę taką jak kosze, ławki oraz oznakowanie tych tras. Inwestycje realizowane będą w miejscach, które są już wykorzystywane turystycznie. Skala i zakres tych inwestycji jest nieduży, można przewidzieć, iż nie spowodują one negatywnego

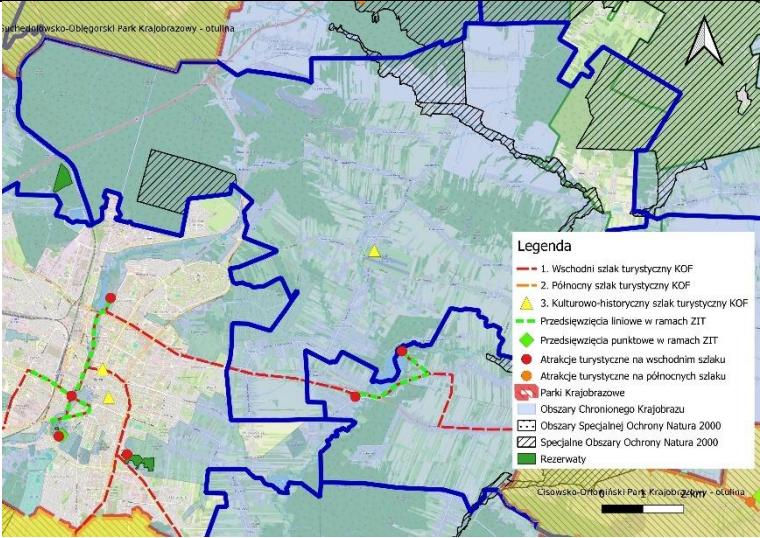
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
		filmu pokazującego dzieje Chęcin, zakup i montaż interaktywnych stołów multimedialnych w Muzealnej Izbie Pana Wołodyjowskiego w Chęcinach. Lokalizacja: 	6. zachowanie siedlisk zagrożonych wyginieciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności muraw kserotermicznych i torfowisk; 7. zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej; 8. preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu; 9. zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych; 10. zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych; 11. ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz. Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie: Na terenie tym występują rozległe doliny rzeczne, które otoczone są odkrytymi grzbietami góorskimi. Ostoja charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz występowaniem zjawisk krasowych związanych ze skałami węglanowymi. Procesy krasowe doprowadziły tu do utworzenia wielu jaskiń. Szata roślinna ostoi charakteryzuje się bogactwem i dużym zróżnicowaniem. Wśród siedlisk leśnych występują bory sosnowe i mieszane, dąbrowy, grądy, olsy i łęgi. Na stromych zboczach wzniesień i w kamieniołomach utrzymują się ciepłolubne murawy zwane murawami kserotermicznymi, a w dolinach - łąki i pola uprawne. Głównymi zagrożeniami są dzięki wysypiska śmieci, nielegalne pozyskiwanie surowców	wpływu na środowisko na etapie realizacji inwestycji. Zaplanowane działania nie kolidują z celami ochrony Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz Obszaru Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie. Możliwy jest przebieg szlaku przez siedlisko grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego, położonego na obszarze Natura 2000 (kod 9170). Szlak będzie przebiegał częściowo przez teren leśny przyległy do Góry Zamkowej w Chęcinach od strony wschodniej. Długość przebiegu przez teren leśny to około 100 m. Szlak prowadzić będzie przez istniejące już ścieżki i drogi. Zakres interwencji w tym miejscu związany będzie z oznakowaniem trasy. Zagrożeniem dla tego siedliska jest wycinanie starszych drzew. Oznacza to, że zakres planowana inwestycja nie wpłynie negatywnie na to siedlisko. Możliwe negatywne oddziaływania związane mogą wynikać ze wzrostu liczby odwiedzających turystów. Rekomenduje się stosowną analizę i ocenę wpływu ruchu turystycznego na wybrane miejsca, które planuje się włączyć do ruchu turystycznego, w tym miejsce w którym zlokalizowany jest kirkut.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
3.2.	Rozwój dziedzictwa historycznego na terenie Gminy Chęciny poprzez utworzenie Ośrodka Historii w Chęcinach.	W ramach projektu zakłada się utworzenie Ośrodka Historii w Chęcinach, który stanie się nową atrakcją turystyczną. Obiekt połączy funkcje kulturalne, będzie miejscem wyeksponowania bogatego dziedzictwa kulturowego i historycznego gminy Chęciny. Zakres prac obejmuje rozbudowę istniejącego budynku zabytkowego ratusza w Chęcinach, modernizację i dostosowanie istniejących pomieszczeń do prowadzenia ośrodka historii gminy Chęciny. Budynek zostanie dostosowany dla użytkowników z niepełnosprawnością poprzez zainstalowanie windy. Lokalizacja: 	mineralnych, wylewanie ścieków na tereny użytkowane rolniczo, zanieczyszczenie wód oraz nielegalna wycinka drzew. Inwestycja realizowana będzie na terenie Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Chęciński-Kielecki Park Krajobrazowy: - zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów; - zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania krasu; - racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin; - zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy); - zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; - zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności muraw kserotermicznych i torfowisk; - zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej; - preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu; - zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych; - zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych; - ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się rozbudowę i prace modernizacyjne oraz dostosowanie istniejącego budynku zabytkowego ratusza do funkcji turystyczno-kulturalnej. Możliwe oddziaływania dotyczą etapu inwestycji i związane mogą być z wpływem na komponenty środowiska związane z budynkiem. Konieczna może być inwentaryzacja pod kątem występowania ptaków i nietoperzy oraz dostosowanie terminu prac do biologii wybranych gatunków zwierząt. Osobno należy ocenić wpływ na dziedzictwo kulturowe (obiekt zabytkowy). Zaplanowane działania nie kolidują z celami ochrony Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
3.3.	Budowa Centrum Dziedzictwa Historycznego i Tradycji Sportu.	W ramach projektu zakłada się budowę nowego obiektu Centrum Dziedzictwa Historycznego i Tradycji Sportu. Obiekt pełnić będzie funkcje społeczne, w tym kulturalne i turystyczne. Obiekt zlokalizowany będzie w centrum miejscowości Bilcza. Lokalizacja: Legenda: 1. Wschodni szlak turystyczny KOF 2. Północny szlak turystyczny KOF 3. Kulturowo-historyczny szlak turystyczny KOF - Przedsięwzięcia liniowe w ramach ZIT - Przedsięwzięcia punktowe w ramach ZIT - Atrakcje turystyczne na wschodnim szlaku - Atrakcje turystyczne na północnym szlaku - Parki Krajobrazowe - Obszary Chronionego Krajobrazu - Obszary Specjalnej Ochrony Natura 2000 - Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000 - Rezerwaty	Inwestycja realizowana będzie poza obszarami chronionymi na terenie miejscowości Bilcza.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się budowę nowego obiektu, który pełnić będzie funkcję społeczną, w tym kulturalno-turystyczną. Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.
3.4.	Kielce – miasto zabawek – rozbudowa i rozwój zasobów Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach.	Projekt realizowany będzie w Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach. W ramach projektu zakłada się utworzenie nowej stałej wystawy. Koncepcja zakłada, iż będzie to ekspozycja o charakterze chronologicznym, prezentująca historię zabawki. Oprócz nowej wystawy stałej na dziedzińcu Muzeum, który jest jego integralną częścią, staną całoroczne wielkogabarytowe obiekty małej architektury wzorowane na zabawki wykonane z trwałego odpornego materiału, które będą służyć odwiedzającym do odpoczynku i zabawy. Lokalizacja:	Inwestycja realizowana będzie poza obszarami chronionymi na terenie Kielc.	Nie prognozuje się negatywnego oddziaływania na środowisko, poza chwilowym wpływem generowanym w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych, np. hałasu, spalin. Inwestycje realizowane będą w miejscu i na terenie przynależnym do funkcji kulturowej, które zlokalizowane są w centrum miasta, poza obszarami chronionymi.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
				
3.5.	Przebudowa/rozbudowa zabytkowego budynku dawnej synagogi w Kielcach.	W ramach projektu powstanie przestrzeń oferującą poznanie kultury Kieleckich Żydów, umożliwiającą dialog międzykulturowy. W tym celu zaadaptowany zostanie budynek dawnej synagogi i dawnej siedziby Archiwum Państwowego w Kielcach. Zakres projektu obejmuje prace takie jak: zagospodarowanie budynku dawnej synagogi wraz z jego modernizacją, stworzenie niezbędnej infrastruktury dla realizacji nowych funkcji społecznych, remont elewacji budynku, prace termomodernizacyjne związane z ociepleniem budynku, wymianą okien i drzwi zewnętrznych, przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), zastosowanie systemów wentylacji i klimatyzacji z rekuperacją oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, wymiana istniejącej sieci sanitarnej, budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych, iluminacja budynku z możliwością podświetlania go różnymi kolorami. Lokalizacja:	Inwestycja realizowana będzie poza obszarami chronionymi na terenie Kielc.	Nie prognozuje się negatywnego oddziaływania na środowisko, poza chwilowym wpływem generowanym w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych, np. hałasu, spalin. Inwestycje realizowane będą w miejscu i na terenie przynależnym do funkcji kulturowej, które zlokalizowane są w centrum miasta, poza obszarami chronionymi. Możliwe oddziaływania dotyczą etapu inwestycji i związane mogą być z wpływem na komponenty środowiska związane z budynkiem. Możliwa może być inwentaryzacja pod kątem występowania ptaków i nietoperzy oraz dostosowanie terminu prac do biologii wybranych gatunków zwierząt.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
				Osobno należy ocenić wpływ na dziedzictwo kulturowe (obiekt zabytkowy).
3.6.	Zagospodarowanie terenu w centrum Masłowa Pierwszego – etap I.	W ramach projektu zakłada utworzenie centrum informacji o dziedzictwie kulturowym KOF, które połączone będzie z funkcją Gminnej Biblioteki Publicznej. Planowana inwestycja zakłada utworzenie nowego obiektu turystycznego – Centrum Historii Lotnictwa w Masłowie Pierwszym. Wystawy stałe i wystawy czasowe będą prezentować blisko 100-letnie tradycje lotnicze Masłowa oraz przedwojennej szkoły szybowcowej. Lokalizacja:	Inwestycja realizowane będzie na terenie Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w strefie krajobrazowej C (obszary poza strefami A i B; tereny zabudowy, użytkowane rolniczo, przekształcone przez człowieka; strefa odznacza się najniższymi rygorami ochronnymi, spośród wyznaczonych stref). Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu (strefa C): Na terenie strefy krajobrazowej C ustala się następujące cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową: a) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; - edukacja ekologiczna, - ochrona poprzez zapewnienie właściwego stanu siedlisk, - likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci;	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się prace budowlane i powstanie nowego obiektu o funkcji społecznej i turystycznej. Obiekt zlokalizowany będzie w terenie zurbanizowanym. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie przewiduje się realizacji działań na obszarach o istotnym znaczeniu dla bioróżnorodności. Obiekt zlokalizowany będzie w obrębie terenu zurbanizowanego lub przeznaczonego już na funkcje turystyczne.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekommendacje
			b) utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych, poprzez uwzględnienie połączeń ekologicznych w planowaniu przestrzennym, c) zachowanie istniejącej mozaiki krajobrazu; - promowanie ekstensywnych systemów gospodarowania, - utrzymanie trwałego użytkowania gruntów rolnych, d) ochrona powierzchni ziemi przed procesami erozyjnymi; - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej i murawowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo, e) ochrona atrakcyjnych panoram i wnętrz widokowych; - powstrzymywanie procesów naturalnej i wtórnej sukcesji, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zachowania stref dalekiego widoku, f) zachowanie wartości kulturowych obszaru; - promowanie w budownictwie i zagospodarowaniu przestrzennym tradycyjnego stylu architektonicznego budownictwa, - rewitalizacja obiektów zabytkowych, - poszerzanie katalogu obiektów zabytkowych, - promowanie zieleni przydomowej, w tym szczególnej wartości wielokwiatowych ogrodów przydomowych, - edukacja. W obszarze Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu dla strefy	Możliwe oddziaływania dotyczą powierzchni ziemi oraz lokalnie w wyniku zajęcia powierzchni ziemi bioróżnorodności. Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu inwestycji na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Konieczna może być stosowna inwentaryzacja przyrodnicza przed inwestycją.

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego
Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+*

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/rekomendacje
			krajobrazowej C nie ustala się zakazów.	
4.1.	Aplikacja mobilna „Śladami historii i tradycji Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego”.	Projekt zakłada utworzenie aplikacji mobilnej na telefon, która odnosić się będzie do miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, związanych z dziedzictwem kulturowym, historycznym i przyrodniczym.	Nie dotyczy	Projekt nie będzie generować negatywnych oddziaływań na środowisko, gdyż zakłada realizację działań związanych z tworzeniem oprogramowania.
5.1.	Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym, w tym:	-	-	-
5.1.1.	-	Zakłada się zakup bezemisyjnego taboru autobusowego (pojazdy elektryczne, wodorowe). Zakłada się docelowo zastąpienie istniejącego spalinowego taboru komunikacji zbiorowej autobusami elektrycznymi lub wodorowymi. Pojazdy obsługiwać będą sieć komunikacji miejskiej i podmiejskiej w KOF.	Nie dotyczy (projekt dotyczy zakup pojazdów).	Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na środowisko. Zmniejszy się emisja CO2.
5.1.2.	-	Zakłada się realizację różnego rodzaju inwestycji usprawniających transport miejski. W opisie projektu nie wskazano lokalizacji poszczególnych inwestycji. Zakłada się budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury na potrzeby transportu miejskiego w tym między innymi: stacje ładowania pojazdów elektrycznych zakupionych na potrzeby transportu, przystanki, centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą, zajezdnie autobusowa wraz z niezbędną infrastrukturą, wiaty z aktywną informacją pasażerską, wysepki, buspasy, kontrapasy, dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną możliwością poruszania się i osób z niepełnosprawnościami.	Nie wskazano lokalizacji inwestycji, tym samym brak jest możliwości realnej oceny lokalizacji względem obszarów chronionych.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową i częściowo liniową. W ramach projektu planuje się między innymi zajęcie powierzchni ziemi pod parkingi, przystanki, etc. Zakłada się również modernizację istniejącej infrastruktury. Należy przy tym założyć, iż inwestycje realizowane będą na obszarach przeznaczonych już pod funkcje komunikacyjne. Wpływ na środowisko możliwy jest przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji, jak też może wynikać z zajęcia danej powierzchni pod funkcje komunikacyjne, np. parkingi. Ze względu na brak szczegółowej wiedzy nt. charakteru, skali i lokalizacji inwestycji brak jest możliwości dokonania bardziej szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko.
5.1.3.	-	Zakłada się inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany z preferencją dla ruchu pieszego i rowerowego w tym między innymi: ścieżki rowerowe, przejścia dla pieszych, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe, stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów, sygnalizacja świetlna, azyle dla pieszych,	Nie wskazano lokalizacji inwestycji, tym samym brak jest możliwości realnej oceny lokalizacji względem obszarów chronionych.	Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową i częściowo liniową. W ramach

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka działań	Lokalizacja względem obszarów chronionych oraz cele ochrony	Charakter oddziaływań/ rekomendacje
		dedykowane pasy ruchu dla komunikacji zbiorowej, drogi i pasy rowerowe, spójne sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą, doświetlenie przejść dla pieszych, inne rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów.		projektu planuje się m. in. budowę dróg rowerowych. Takie przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z budową dróg rowerowych (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu). Przedsięwzięcia mogą wpływać pośrednio na środowisko poprzez wzmożony ruch (oddziaływania przede wszystkim na powierzchnię ziemi, wody, bioróżnorodność). Pośrednio docelowo przedsięwzięcia będą pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z rozwojem zrównoważonej mobilności. Ze względu na brak szczegółowej wiedzy nt. charakteru, skali i lokalizacji inwestycji brak jest możliwości dokonania bardziej szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko.
5.1.4.	-	Digitalizacja systemu mobilności w tym między innymi: strefy czystego ruchu, miejskie systemy ITS dla transportu publicznego, system parkingowy, rozbudowa i modernizacja sieci elektronicznej informacji pasażerskiej (tablice przystankowe), unowocześnienie usług dla pasażerów komunikacji publicznej np. systemu informatycznego do zarządzania operacyjnego, infrastruktury Kieleckiej Karty Miejskiej, automatów do sprzedaży biletów.	Nie dotyczy (projekt dotyczy zakup pojazdów).	Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na środowisko. Zmniejszy się emisja CO ₂ , co związane będzie z usprawnieniem systemu mobilności miejskiej.

VII.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ustalenia Strategii są zdecydowanie korzystne dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych ze względu na kierunki działań i priorytety rozwoju przypisane do celu strategicznego nr 5 („Zrównoważony rozwój i zachowany potencjał przyrodniczy”). Są to zarówno oddziaływania bezpośrednie (5.1.3. *Zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru KOF oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wody* oraz 5.1.6. *Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich*), jak i pośrednie i wtórne – będące skutkiem ograniczenia emisji do powietrza atmosferycznego wskutek zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł konwencjonalnych. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię ze źródeł konwencjonalnych będzie pośrednio sprzyjało ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i związanej z tym depozycji zanieczyszczeń na powierzchnię gruntu. Innym rodzajem korzystnego oddziaływania pośredniego i wtórnego będzie zachowanie dbałości o środowisko kulturowe i o edukację – bowiem może się to przyczynić do zwiększenia stopnia uwrażliwienia społeczeństwa na kwestie związane z dbałością o środowisko naturalne.

Żaden z zapisów Strategii i Komponentu ZIT nie zawiera ustaleń mogących znacząco negatywnie oddziaływać na wody powierzchniowe i podziemne (w tym – na ekosystemy pozostające w dynamicznej relacji ze środowiskiem wodnym). Nie oznacza to przy tym, iż realizacji działań ujętych w części kierunkowej Strategii nie będzie wykazywać się oddziaływaniami na środowisko. W części kierunkowej Strategii zaplanowano bowiem realizację przedsięwzięć, które mogą pozytywnie wpływać na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Są to między innymi przedsięwzięcia związane z rozbudową lub modernizacją sieci kanalizacyjnej. W części kierunkowej Strategii można zdiagnozować przy tym typy przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na wody powierzchniowe. Związane są one głównie z inwestycjami i etapem ich prowadzenia. Niemniej należy wyraźnie podkreślić, iż realizacja Strategii nie spowoduje zagrożenia dla nieosiągnięcia celów środowiskowych ustanowionych dla JCWP i JCWPd celów środowiskowych. Wynika to bowiem z charakteru realizowanych inwestycji. Strategia KOF zakłada realizację inwestycji prowadzonych przez partnerów gminnych, czyli o mniejszej skali. Nie obejmuje m. in. budowy dużej infrastruktury komunikacyjnej, czy też działań związanych z rozwojem górnictwa. Co więcej, należy założyć, iż brak realizacji Strategii mógłby zwiększyć ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych, m. in. ze względu na deficyt rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Oceniany dokument nie zawiera ustaleń kolidujących z prawnie ustanowionymi zasadami ochrony zbiorników wód śródlądowych i ujęć wód powierzchniowych i podziemnych.

Projekt Strategii nie zawiera również ustaleń, które mogłyby wpłynąć na zwiększenie ryzyka występowania powodzi lub podtopień oraz na zwiększenie dotkliwości takich zjawisk.

Mając na uwadze powyższe, uprawnione jest postawienie wniosku, że przyjęcie analizowanego dokumentu nie będzie generować negatywnego oddziaływania na środowisko wodne oraz nie będzie kolidować z polityką ochrony wód. Nie stwierdzono ryzyka kolizji

ocenianego dokumentu z celami środowiskowymi wynikającymi z dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej) – co oznacza również brak kolizji z ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Oceniany projekt Strategii nie zawiera ustaleń mogących zagrozić realizacji tych celów.

Przedstawione w niniejszym podrozdziale tezy oparte są na założeniu, że na etapie planowania, projektowania, realizowania i funkcjonowania konkretnych przedsięwzięć zostanie zapewniony prawnie obowiązujący sposób dbałości o wymagania ochrony środowiska. Może to być zweryfikowane przede wszystkim na etapie postępowań administracyjnych (w tym w szczególności w ramach tych postępowań, którym towarzyszy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko) powiązanych z merytoryczną środowiskową oceną konkretnego działania lub przedsięwzięcia. Natomiast ustalenia analizowanego Strategii z pewnością sprzyjają zachowaniu odpowiedniego poziomu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

VII.4. Strategia a oddziaływanie na klimat i adaptacja do skutków zmian klimatycznych

Oceniany projekt Strategii nie zawiera ustaleń generujących negatywne oddziaływanie na klimat. Korzystne dla klimatu są ustalenia wynikające z ustaleń skutkujących zmniejszeniem energochłonności (i związanej z tym emisji gazów cieplarnianych) oraz wsparciem rozwoju systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Ustalenia Strategii będą sprzyjać wyzwaniom wynikającym z konieczności adaptacji do zmian klimatycznych, bowiem jej uwzględniają m.in. poprawę stanu infrastruktury narażonej na skutki zmian klimatu. Bardzo istotne są również ustalenia ukierunkowane na poprawę warunków życia ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku senioralnym i osób z niepełnosprawnością – te grupy społeczne są najbardziej narażone na skutki zmian klimatu (np. fale upałów). Ponadto, projekt Strategii nie wyklucza wsparcia dla rozwiązań umożliwiających retencjonowanie wód opadowych i roztopowych oraz możliwości realizacji różnorodnych form zieleni (mającej korzystne znaczenie w zakresie wpływu na mikroklimat oraz w kontekście adaptacji środowiska do dynamicznych warunków pogodowych wyrażających się w krótkotrwałych nawalnych opadach atmosferycznych oraz długich okresach bezopadowych).

Warto zaznaczyć, że aspekty związane z adaptacją do zmian klimatycznych należy brać pod uwagę nie tylko na szczeblu strategicznym; przede wszystkim należy nadać im dużą wagę przy projektowaniu konkretnych działań inwestycyjnych. Chodzi tu m.in. o konieczność ochrony i zwiększania retencji naturalnej (która jest ograniczana np. w wyniku nowej zabudowy związanej z zasklepieniem powierzchni terenu) oraz praktyczne zastosowanie działań infrastrukturalnych związanych z zagospodarowaniem przestrzeni (stawy retencyjne, powierzchnie biologicznie czynne, skrzynki rozsączające, ukształtowanie terenu w sposób spowalniający odpływ wód opadowych, itd.). Przede wszystkim należy zapewnić ochronę

istniejących elementów środowiska sprzyjających zachowaniu naturalnej retencji wodnej w środowisku. Ponadto, możliwe jest zastosowanie specjalnych rozwiązań technicznych i nietechnicznych ograniczających nadmierny i sztucznie przyspieszony odpływ wód opadowych.

W kontekście zmian klimatycznych warto też podkreślić ustalenia dokumentów strategicznych, które mówią o konieczności tworzenia warunków technicznych i ekonomicznych powodujących zmianę nośników energii na mniej uciążliwe dla środowiska. W Strategii uwzględniono rozwój zaopatrzenia w energię ze źródeł odnawialnych.

VII.5. Oddziaływanie na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze

Omawiając oddziaływanie Strategii na środowisko przyrodnicze należy podkreślić, że projektu tego dokumentu i wykonanej dla niego prognozy OOS nie można analizować w oderwaniu od obowiązujących przepisów o ochronie przyrody i o lasach. Należy też uwzględnić wynikające z przepisów przypisanie poszczególnych kompetencji do różnych organów administracji; w przypadku ochrony przyrody, kompetencje te przypisane są m.in. regionalnym dyrektorom ochrony środowiska, starostom, dyrektorom regionalnych dyrekcji lasów państwowych, radom miast i gmin oraz wójtom, burmistrzom i prezydentom.

Analizując zakres kierunków Strategii KOF nie można wykluczyć powstania negatywnych oddziaływań na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze. W przypadku części kierunkowej Strategii trudno prognozować jaka to będzie skala oddziaływań. Wydaje się, iż największą negatywną skalą oddziaływań charakteryzować się będą przedsięwzięcia, które powodują zajęcie powierzchni ziemi, np. tereny mieszkaniowe, przemysłowe, obiekty turystyczne. Drugą kategorią oddziaływań będą projekty, które tworzą bariery w przemieszczaniu się zwierząt. Mogą to być między innymi przedsięwzięcia komunikacyjne. Mając jednak na uwadze, że Strategia KOF przenosi kompetencje gminne, można przyjąć, iż skala oddziaływań nie będzie znacząca, ograniczająca się do miejsc realizacji inwestycji.

W niniejszej prognozie zestawiono projekty zintegrowane (zawarte w ocenianej Strategii) w odniesieniu do zasad ochrony obszarowych form ochrony przyrody, na terenie których (lub w pobliżu których) te projekty miałyby być realizowane. Analiza wskazała na brak sprzeczności z celami ochrony ustanowionymi dla obszarów chronionych. Warto podkreślić, iż część zamierzeń inwestycyjnych ujętych w Komponentcie ZIT będzie realizowana na obszarach chronionych. Jednocześnie charakter i skala tych inwestycji wyklucza negatywny wpływ na przedmiot ochrony ustanowiony dla obszarów chronionych.

Co do zasady w Strategii nie zawarto zapisów kolidujących z wymaganiami ochrony przyrody oraz z zakazami i zasadami ustanowionymi w odniesieniu do obszarowych form ochrony przyrody. Podkreśla się, że dla przyrodniczych obszarów chronionych stosowne zakazy i zasady zostały omówione w aktach prawnych dotyczących zarządzania ochroną w poszczególnych obszarach (zob. r. V.7). Na podstawie ustaleń wynikających z treści ocenianej Strategii nie da się przyjąć racjonalnie uzasadnionego stanowiska, że jej ustalenia mogą intencjonalnie kolidować z tymi przepisami. Z całą pewnością treść projektu Strategii nie

ma takich zapisów, z których można byłoby odpowiedzialnie wyprowadzić uzasadniony wniosek o ryzyku naruszenia obowiązujących zakazów i zasad ochrony. Powyższe ustalenia można zobrazować następującymi przykładami²²:

1. Projekt ZIT pn. „Wzmocnienie potencjału turystycznego Amfiteatru Kadzielnia” dotyczy terenu, który znajduje się w odległości 100 m rezerwatu przyrody „Kadzielnia”. Celem ochrony ww. rezerwatu jest ²³ *„zachowanie grupy skał wapiennych o malowniczym ukształtowaniu, z żyłami kalcytu i stanowiskiem rzadkich roślin, a szczególnie ze względu na niezwykle cenne znaleziska paleontologiczne”*. Dla rezerwatu nie ustalono planu ochrony ani nie wyznaczono otuliny. Nie ma podstawy do przyjęcia, że analizowany projekt ZIT może zagrozić celowi ochrony przedmiotowego rezerwatu. Projekt ten przedstawiono w tabeli nr 2 w niniejszej prognozie: *„Zakres prac obejmować będzie: modernizację dachu ruchomego, sceny, widowni (m.in. wymiana krzesłek), budynku wraz z podsceniem oraz bramek wejściowych. Planowana jest również poprawa efektywności energetycznej obiektu poprzez założenie instalacji fotowoltaicznych”*. Modernizacja istniejącego obiektu (dachu, sceny, widowni, bramek wejściowych, warunków technicznych kształtujących charakterystykę energetyczną):
 - 1) nie wpłynie negatywnie na cel środowiskowy rezerwatu (*„zachowanie grupy skał wapiennych o malowniczym ukształtowaniu, z żyłami kalcytu i stanowiskiem rzadkich roślin, a szczególnie ze względu na niezwykle cenne znaleziska paleontologiczne”*),
 - 2) nie będzie kolidować z zakazami obowiązującymi w rezerwach przyrody, które są wymienione w art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
2. Projekt ZIT pn. „Modernizacja i rozbudowa istniejących tras rowerowych odwołujących się do walorów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i edukacyjnych gminy Strawczyn” obejmuje wydłużenie istniejącej sieci ścieżek i szlaków turystycznych; oznakowanie tras, utwardzenie terenów, stworzenie miejsc odpoczynku wraz z małą infrastrukturą, wykonanie tablic informacyjnych/kierunkowych. W ramach inwestycji planuje się również zagospodarowanie terenu przy istniejącym cieku wodnym rzeki Lipka, źródło Ursus z Oblęgorka. Dokonując interpretacji tego zagadnienia można stwierdzić, że przedmiotowe przedsięwzięcie można rozpatrywać w odniesieniu do rezerwatu przyrody Perzowa Góra, Suchedniowsko Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie. Ustalenia w tym zakresie są następujące:
 - 2.1. Celem ochrony rezerwatu przyrody Perzowa Góra jest *„zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych, historycznych i krajobrazowych odsłoneń piaskowca triasowego oraz wielogatunkowego drzewostanu z fragmentami żywej buczyny”* (zob. zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Perzowa Góra). Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, dla rezerwatu nie ustanowiono planu

²² przykłady te odzwierciedlają obawy RDOŚ w Kielcach wyrażone w piśmie z dnia 25 sierpnia 2023 r. (znak: WOO-III.410.3.23.2023.MK.2) oraz z dnia 17 listopada 2023 r. (znak: WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.3).

²³ zgodnie z §2 zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Kadzielnia

ochrony oraz zadań ochronnych. Natomiast obowiązują wobec niego – jak wobec wszystkich rezerwatów – zakazy ustanowione w art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na obecnym poziomie rozpoznania projektu (czyli: w świetle charakterystyki projektu przedstawionej w Strategii) – nie ma prawnej i racjonalnej podstawy do stwierdzenia ryzyka naruszenia ww. zakazów.

2.2. Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi otulinę Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Zasady zarządzania ochroną tego obszaru są określone w uchwale nr XLIX/880/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Suchedniowsko – Oblęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Uchwała ustanawia następujące zakazy (przy czym można do każdego z tych zakazów zastosować odstępstwa określone w ww. uchwale):

- 1) zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Na obecnym poziomie rozpoznania projektu (czyli: w świetle charakterystyki projektu przedstawionej w Strategii) – należy wykluczyć ryzyko naruszenia ww. zakazów.

2.3. Przedmioty ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Suchedniowskie (PLH260010) zostały określone w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Suchedniowskie (PLH260010):

- 1) siedliska przyrodnicze:
 - a) 6230 – górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie),
 - b) 6410 – zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
 - c) 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
 - d) 7110 – torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
 - e) 7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*)
 - f) 9110 – kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),

- g) 9130 – żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
 - h) 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
 - i) 91D0 – bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
 - j) 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
 - k) 91P0 – Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*);
- 2) gatunki zwierząt: poczwarówka zwężona, ponurek Schneidera, przeplatka aurinia, wilk, zagłębek bruzdkowany, zgmiotek cynobrowy.

W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 (zmienionym zarządzeniem z dnia 24 listopada 2014 r.). W dokumencie wskazano min. zagrożenia dla siedlisk i gatunków, które w dacie przyjmowania ww. zarządzenia (i jego zmiany) były uznawane za przedmioty ochrony – i w ślad za tym przypisano im działania ochronne oraz cele działań ochronnych.

Na obecnym poziomie rozpoznania projektu (czyli: w świetle charakterystyki projektu przedstawionej w Strategii) – nie stwierdza się ryzyka kolizji z zasadami ochrony wynikającymi z ww. aktów prawnych. Nie ma również podstawy do stwierdzenia ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmiotowy obszar Natura 2000.

Osobno należy przeanalizować kwestie odnoszące się do ochrony przyrody w odniesieniu do projektu ZIT pn. „Budowa Domu Dziedzictwa Kulturowego oraz zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie ruin Huty „Józef” w Samsonowie, gm. Zagnańsk”. W przypadku tego projektu istnieją przesłanki do wskazania rekomendacji, które pozwolą chronionym występujące w sąsiedztwie obszaru inwestycji chronione gatunki nietoperzy. Realizacja inwestycji w tym miejscu jest spójna z założeniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które zakłada możliwość rozwoju funkcji usługowej związanej z kulturą. Niemniej warto zwrócić uwagę, iż teren planowanej inwestycji jest miejscem cennym pod względem przyrodniczym.

W kanale Huty Józef w Samsonowie znajdują się miejsca zimowania nietoperzy. W projekcie Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 w województwie świętokrzyskim była propozycja powiększenia granic ww. obszaru Natura 2000 o część huty „Józef” w Samsonowie (gm. Zagnańsk) tj. kanał wodny górny ze względu na cyt.: „największe znane zimowisko mopka *Barbastella barbastellus* (1308) w regionie świętokrzyskim, gdzie regularnie stwierdzano od 60 do 80 zimujących osobników oraz zimowisko nocka dużego *Myotis myotis* (1324) i nocka Bechsteina *Myotis bechsteini* (1323).

Najważniejszym zadaniem w okresie zimowisk jest zapewnienie hibernującym nietoperzom spokoju, czyli zapobieganie wizytom niepowołanych osób w takich miejscach. Praktyka pokazuje, że same zakazy nie zawsze są skuteczne, dlatego w wielu przypadkach niezbędne jest fizyczne zamknięcie zimowiska, przynajmniej na okres hibernacji (najczęściej w okresie od 1 listopada do 15 kwietnia). Idealnym rozwiązaniem jest w tym przypadku wykorzystanie w tym celu już istniejących elementów konstrukcji, np. jeśli w obiekcie są solidne, ale otwarte drzwi, wystarczy zamontować tam kłódkę. Jednak zwykle nie jest tak łatwo i zabezpieczania trzeba wykonywać od podstaw. Najczęściej stosownym rozwiązaniem są kraty montowane w wejściach do podziemi. Regułą jest montowanie krat z prętów poziomych, o prześwitach 13-15 cm i szerokości co najmniej 50 cm. Przez taką konstrukcję nie przejdzie człowiek, a bez większych problemów przeleci nią nietoperz. Kraty powinno się zakładać tylko w cennych zimowiskach, w których ryzyko niepokojenia nietoperzy jest duże.

Zabezpieczenia powinny mieć możliwość otwarcia, aby umożliwić monitoring zimujących nietoperzy. Wszelkie zabezpieczenia powinny być konsultowane ze specjalistami. W tym kontekście warto dodać, iż w 2018 r. przy wejściu do kanału roboczego Wielkiego Pieca na terenie Ruin Huty „Józef” w Samsonowie, gdzie swoje siedlisko mają nietoperze, zamontowano kratę z kłódką stanowiącą stosowne zabezpieczenie wejścia. Rada Gminy w Zagnańsku wsparła przyrodników -specjalistów w realizacji tego przedsięwzięcia. Celem zamontowanej kraty jest zapobieganie wchodzeniu osób do kanału.

Zdjęcie 1. Krata zabezpieczająca wejście do kanału roboczego Wielkiego Pieca na terenie Huty „Józef” w Samsonowie (źródło: Urząd Gminy w Zagnańsku)

Kolejnym aspektem, który należy rozważyć przy realizacji inwestycji jest kwestia oświetlenia. Fasady budynków, które oświetlane są silnym światłem, mogą płoszyć nietoperze. Może to stanowić powód do opuszczenia kolonii przez wybrane gatunki nietoperzy.

Taki problemom może przeciwdziałać. Oświetlenie budynku można zmodyfikować, przez np. wyłączenie jednego reflektora, który oświetla wlot, opóźnienie czasu uruchomienia oświetlenia lub przysłonięcie reflektora ekranem, w taki sposób, aby światło kierowane było daleko od wlotu. Dobrym pomysłem jest stosowanie żarówek na takie, które emitują światło o barwie żółtej i w mniejszym stopniu przywabiają owady.

Należy również zwrócić uwagę na odpowiednią pielęgnację zieleni. Wycinkę starych drzew należy poprzedzić nasadzeniem młodych już kilka lat wcześniej. Należy w sposób regularny prowadzić pielęgnację koron drzew. Zbyt duże zmiany w krótkim czasie negatywnie wpływają na mobilność nietoperzy. Odpowiednio należy również gospodarować przestrzenią, w tym integralnością terenów zielonych, urozmaicaniem gatunkowym i wiekowym drzew i krzewów, integralnością krajobrazu i inwestycji.²⁴

Podsumowując, treść ocenianego projektu Strategii nie zawiera takich ustaleń, na podstawie których można byłoby stwierdzić (w sposób racjonalny, uzasadniony i odpowiedzialny) ryzyko występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary ochrony przyrody oraz ryzyko kolizji z zasadami zarządzania ochroną przyrody w tych obszarach. Ustalenia Strategii nie pozwalają na wyprowadzenie merytorycznych i uzasadnionych wniosków wskazujących na ryzyko negatywnego wpływu na realizację ustaleń wynikających z planów ochrony, planów zadań ochronnych czy też innych dokumentów dotyczących obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody²⁵ - choć oczywiście niektóre zadania będą się wiązały z ryzykiem wpływu na siedliska przyrodnicze czy siedliska gatunków chronionych. Oczywiście jest bowiem, że ww. plany i dokumenty nie zawierają precyzyjnych ustaleń dla każdego fragmentu wszystkich siedlisk – lecz tylko dla tych, które zostały zinwentaryzowane i które zostały uznane za przedmiot ochrony (w przypadku obszarów Natura 2000). Oczywiście jest również, że chronione siedliska przyrodnicze i siedliska chronionych gatunków mogą występować nie tylko w obszarach chronionych, ale i poza nimi. Dlatego tak ważne jest restrykcyjne przestrzeganie przepisów o ochronie przyrody, które należy uznać za oczywisty warunek przyjęcia i realizacji Strategii.

Ustalenia wynikające z treści Strategii nie powinny zakłócić funkcjonalność korytarzy ekologicznych dla dużych ssaków lądowych będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 (w tym: Południowo-Centralnego Korytarza Ekologicznego: Dolina Nidy KPdC-4C oraz Góry Świętokrzyskie i Dolina Wisły KPdC-3B)²⁶.

Potencjalne ryzyko negatywnego oddziaływania na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze wiąże się wyłącznie z projektami polegającymi na budowie, rozbudowie i przebudowie obiektów budowlanych oraz budowie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. W ocenianym dokumencie zawarto zapisy dotyczące m.in. budowy ścieżek rowerowych

²⁴ Za: Poradnik ochrony nietoperzy, praca zbiorowa pod redakcją Grzegorza Błachowskiego i Andrzeja Węgla, autorzy: Anna Bator, Grzegorz Błachowski, Radosław Jaros, Andrzej Węgiel, Jolanta Węgiel, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Przyrody, Supraśl, 2017 rok.

²⁵ zob. przypis 18-19 w rozdziale V.7

²⁶ Chodzi tu o korytarze wskazane w pracy pn. „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Polska Akademia Nauk - Instytut Ochrony Przyrody, 2011)

i obiektów małej infrastruktury, modernizacji/rewitalizacji istniejących obiektów, przedsięwzięć z zakresu turystyki/rekreacji/kultury oraz realizacji przedsięwzięć obejmujących instalacje fotowoltaiczne – i inne inwestycje budowlane. Przedsięwzięcia tego typu mogą np.:

- a) ingerować w tereny dotychczas nie poddane bezpośredniej presji antropogenicznej (np. tereny quasi-naturalne, tereny leśne), co może zakłócać możliwość korzystania (w tym: migracji, spoczynku, żerowania i in.) gatunków zwierząt z tych terenów;
 - b) kolidować z miejscem występowania chronionych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk chronionych gatunków;
 - c) wpływać na zachowania gatunków zwierząt (np. postrzeganie przez ptaki obiektów typu okna, szyby samochodowe lub panele fotowoltaiczne jako miejsca umożliwiające przelot);
- oraz powodować inne pomniejsze oddziaływania (które przedstawiono w zał. II i III do niniejszej prognozy – w sposób odpowiadający charakterowi i stopniowi szczegółowości ocenianej Strategii).

Mając na uwadze powyższe, niezbędnym działaniem poprzedzającym realizację ww. projektów jest rozpoznanie walorów przyrodniczych (i zasad ich ochrony) oraz realizacja tych projektów w poszanowaniu dla zidentyfikowanych ekosystemów (w tym: z zachowaniem zasady DNSH, o której mowa w rozdziale II.1).

Jeżeli zostaną zachowane przepisy dot. ochrony wód i przyrody, to tego typu przedsięwzięcia będą zaprojektowane w sposób uwzględniający wymagania dot. chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków. Obowiązujące przepisy dają gwarancję na to, że te warunki zostaną zachowane.

Analizując ww. zagadnienia, trzeba zwrócić uwagę na następujące aspekty:

1. Strategia w części kierunkowej nie wskazuje dokładnej lokalizacji ani zakresu (opisu, charakterystyki) projektów (jedynie w pojedynczych przypadkach przybliżono miejsce ich realizacji). Nie wiadomo także, które z nich (i w jakim zakresie) mogą ingerować w środowisko przyrodnicze.
2. W przypadku przedsięwzięć ujętych w Komponentcie ZIT, dla których wskazano lokalizację, nie zdiagnozowano ryzyka wystąpienia negatywnego wpływu na cele ochrony przyrody ustanowione dla obszarów chronionych.
3. W przypadku projektu ZIT Budowa Domu Dziedzictwa Kulturowego oraz zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie ruin Huty „Józef” w Samsonowie, gm. Zagnańsk, rekomenduje się podjęcie działań, które zminimalizują wpływ na siedliska nietoperzy, w tym związanych z zabezpieczeniem zimowiska nietoperzy, prowadzeniem prac inwestycyjnych poza okresem hibernacji (listopad – kwiecień), stosowaniem rozwiązań, które nie spowodują odstraszenia żerujących nietoperzy (m. in; odpowiednie parametry i sposób oświetlenie, zachowanie spójności przestrzennej, odpowiednie zarządzanie zielenią).
4. Przedsięwzięcia infrastrukturalne będą musiały spełniać aktualne wymagania ochrony środowiska (w tym – wymagania wynikające z przepisów o ochronie gatunków i z przepisów dotyczących obszarowych i punktowych form ochrony przyrody) – oznacza to, że co do

zasady zostanie podwyższony poziom ochrony środowiska. Będzie to pozytywnym skutkiem zastosowania obowiązujących przepisów dotyczących:

- 1) oczyszczania wód opadowych (obowiązek ujęcia i oczyszczenia),
- 2) ochrony akustycznej (obowiązek uwzględnienia terenów podlegających ochronie akustycznej i zastosowanie rozwiązań ukierunkowanych na zachowanie tej ochrony),
- 3) ochrony gatunkowej zwierząt (np. poprzez rozwiązania ograniczające lub uniemożliwiające wejście zwierząt na drogę, np. przepusty i ogrodzenia),
- 4) celów ochrony w obszarowych formach ochrony przyrody oraz zasad i zakazów obowiązujących w odniesieniu do tych obszarów chronionych.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, iż ustalenia kierunkowe Strategii, co do zasady o dużym stopniu ogólności – mogą wywoływać negatywne i pozytywne oddziaływania na środowisko. Realizacja Strategii przyniesie zdecydowanie więcej korzyści pozytywnych. W przypadku przedsięwzięć ujętych w Komponentie ZIT, dla których znana jest lokalizacja nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań o znaczącej skali.

Wykluczone jest ryzyko negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszarów chronionych. Oczywiście możliwe są niewielkie oddziaływania na etapie realizacji przedsięwzięć (np. konieczność zajęcia terenu w celu utworzenia obiektu), niemniej takie aspekty powinny być przeanalizowane na etapie wydawania zgody na realizację przedsięwzięć – a na poziomie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko takie zagadnienia są niemożliwe do przeanalizowania w sposób który byłby racjonalny i mógłby prowadzić do udoskonalenia treści (lub zasad wdrażania) ocenianego dokumentu. Nie ma też uprawnionej (i racjonalnej) podstawy do przyjęcia, że możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym.

W projekcie Strategii nie zawarto zapisów kolidujących z prawnie określonymi wymaganiami ochrony przyrody (w tym – z zasadami ochrony w obszarach objętych ochroną). Ustalenia ocenianego dokumentu nie generują znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary ochrony przyrody, nie wpływają też na realizację ustaleń wynikających z planów ochrony, planów zadań ochronnych czy też innych dokumentów dotyczących obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Żaden z projektów Strategii nie będzie wpływał na funkcjonalność korytarzy ekologicznych ważnych dla dużych ssaków lądowych będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 (w tym: Południowo-Centralnego Korytarza Ekologicznego: Dolina Nidy KPdC-4C oraz Góry Świętokrzyskie i Dolina Wisły KPdC 3B)²⁷.

W odniesieniu do ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów stwierdza się, że ustalenia Strategii (w tym – opisy i założenia projektów ZIT) z całą pewnością nie dają podstawy do stwierdzenia ryzyka naruszenia zasad ww. ochrony. Nie miałyby uzasadnienia teza, że Strategia zawiera ustalenia zakładające naruszenie tych zasad. Oczywiście w praktyce może

²⁷ Chodzi tu o korytarze wskazane w pracy pn. „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Polska Akademia Nauk - Instytut Ochrony Przyrody, 2011)

być tak, że na etapie przygotowania lub realizacji projektów ZIT zostanie zidentyfikowane takie ryzyko – wówczas konieczne będzie ustalenie alternatywnego sposobu realizacji projektu, a w przypadku braku takiego wariantu (niekolidującego z zasadami ochrony gatunkowej) – konieczne będzie uzyskanie zezwolenia Generalnego lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Podsumowując: mając na uwadze treść ocenianej Strategii oraz charakter i stopień szczegółowości ocenianego dokumentu – stwierdza się brak prawnej, merytorycznej i systemowej podstawy do przyjęcia, że ustalenia Strategii mogłyby:

- 1) zakładać intencjonalne naruszenie przepisów o ochronie przyrody,
- 2) pogorszyć stan chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym stan gatunków, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000,
- 3) pogorszyć spójność sieci Natura 2000, integralność obszarów Natura 2000 i łączność ekologiczną pomiędzy prawnie ustanowionymi formami obszarowej ochrony przyrody,
- 4) kolidować z zapisami planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
- 5) powodować znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000,
- 6) prowadzić do naruszenia zakazów obowiązujących w rezerwatach przyrody, parkach narodowych, parkach krajobrazowych, obszarach chronionego krajobrazu oraz warunków ochrony użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz pomników przyrody.

Wobec powyższego uznaje się, że proponowane zapisy Strategii wpisują się w regionalne i ogólnopolskie dokumenty określające zasady polityki ochrony środowiska przyrodniczego (i z całą pewnością z nimi nie kolidują).

VII.6. Oddziaływanie na jakość życia i zdrowie ludzi

Ustalenia ocenianego dokumentu zapewniają wysoki poziom dbałości o jakość życia mieszkańców. Wyraża się to w szczególności w ustaleniach dotyczących zagadnień społecznych i gospodarczych w takich obszarach, jak: transport publiczny, kultura, turystyka oraz termomodernizacja i doposażenie obiektów służących społeczeństwu.

Oczywistym jest, że ustalenia Strategii, podobnie jak i wszelkie inne przepisy, nie są w stanie zagwarantować, że oddziaływania antropogeniczne nie będą uciążliwe dla mieszkańców. Ostatecznie kluczowym aspektem pozostaje przestrzeganie obowiązujących przepisów – i tutaj duże znaczenie ma sposób przeprowadzania kontroli spełniania przepisów o ochronie środowiska przez odpowiednie organy administracji publicznej. Naprzeciw ewentualnym problemom związanym z uciążliwościami wychodzą m.in. ustalenia kodeksu cywilnego, które ogólnie mówią o działaniach „zakłócających korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę”.

Należy mieć również na uwadze fakt istnienia uprawnień mieszkańców w kwestii ochrony swojego interesu prawnego, które nie kończą się na etapie postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji zezwalających na realizację przedsięwzięcia. Oprócz możliwości

przeprowadzenia kontroli przez odpowiednie organy administracji publicznej (np. wojewódzki inspektorat ochrony środowiska) równie duże znaczenie mają uprawnienia wynikające z kodeksu cywilnego. Warto zwrócić uwagę na fakt, że według art. 144 kodeksu cywilnego, „właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych”. Chodzi tu o aktywne zachowanie lub działanie, które jest podejmowane w ramach wykonywania przysługującego sąsiadowi prawa, równocześnie oddziałujące na sferę cudzego (sąsiedniego) prawa własności. Ustawodawca zakazuje działań (oddziaływań), których skutkiem jest zakłócanie cudzego prawa. Oddziaływania objęte normą art. 144 kodeksu cywilnego bywają definiowane jako „immisje pośrednie”, tj. uboczny, choć kłopotliwy dla sąsiadów, skutek działania właściciela. Nie stanowią one zamierzonego oddziaływania na nieruchomości sąsiednie. Oddziaływanie takie jak hałas, drgania, wstrząsy, emisje gazów i pyłów są immisjami pośrednimi. Jeżeli jednak na etapie funkcjonowania inwestycji okaże się, że użytkowanie przedsięwzięć wykracza ponad przeciętną miarę i powoduje istotne negatywne oddziaływania na sąsiednich nieruchomościach, mieszkańcom będą przysługiwały prawa wzywające inwestora do zaprzestania zakłócania ponad przeciętną miarę. Uprawnienia to dotyczy także sytuacji, w której dla danej inwestycji wydano decyzje zezwalające na jej powstanie w ramach których badano m.in. wpływ na środowisko.

VII.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Realizacja niektórych ustaleń wynikających z projektu Strategii – związanych z wykonywaniem prac budowlanych – może doprowadzić do czasowego lub trwałego zajęcia powierzchni ziemi, w szczególności w związku z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych, co spowoduje w pierwszej kolejności pogorszenie warunków glebowych w miejscu realizacji inwestycji. Żaden z projektów ZIT nie zakłada naruszenia zasad ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb i rzeźby terenu.

Nie ma podstaw do przyjęcia, że oddziaływania te mogą mieć charakter znaczący (tzn. Strategia nie zawiera ustaleń wskazujących na to, że ewentualne negatywne oddziaływania będą miały charakter znaczący). Odpowiednie rozwiązania w zakresie wyeliminowania, ograniczania i kompensowania potencjalnych negatywnych oddziaływań można zastosować na etapie rozstrzygnięć administracyjnych oraz formułowania warunków realizacji przedsięwzięcia (ramy tych rozwiązań zostały przedstawione w rozdziale IX).

Przyjęcie analizowanego dokumentu nie będzie generować znaczących niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi, ponieważ projekt Strategii nie zawiera ustaleń kolidujących z wymaganiami ochrony powierzchni ziemi.

VII.8. Oddziaływanie na krajobraz i dobra kultury

Analizowany projekt Strategii uwzględnia walory kulturowe i turystyczne KOF, a w ślad za tym formułuje ustalenia ukierunkowane na ochronę (i promocję) tych walorów. Negatywny

wpływ na krajobraz związany może być z realizacją znacznej skali inwestycji, zakładających powstanie nowej zabudowy, np. przemysłowej, mieszkaniowej. Należy przy tym zaznaczyć, iż działania te realizowane będą w terenach zurbanizowanych, na obszarach przeznaczonych pod te funkcje, ujęte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Istnieje zatem ryzyko, że niektóre obiekty mogą być subiektywnie odczuwane jako zaburzenie estetyki krajobrazu. Kluczowe jest przy tym odpowiednie planowanie przestrzenne, które powinno uwzględniać potrzeby zachowania i ochrony krajobrazu.

Zakłada się, że ochrona krajobrazu i dóbr kultury będzie zapewniona dzięki stosownym aktom prawnym z zakresu zagospodarowania przestrzennego (plany zagospodarowania przestrzennego, audyt krajobrazowy²⁸, uchwała krajobrazowa²⁹) oraz ochrony przyrody (w szczególności akty prawne dot. obszaru chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych). Oceniany projekt Strategii (i wynikające z niego projekty ZIT) nie zawierają ustaleń zakładających intencjonalne i obiektywne naruszenie przepisów polegające na pogorszeniu prawnie ustalonych warunków ochrony krajobrazu i dóbr kultury.

VII.9. Oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny

Odpowiednią ochronę akustyczną powinny zapewnić przede wszystkim przepisy o ochronie przed hałasem (i ich stosowanie), które dają szeroki katalog narzędzi możliwych do zastosowania w celu zapewnienia odpowiedniego stanu środowiska. Ponadto, należy pamiętać o obowiązywaniu przepisów mówiących o konieczności zachowania (za wyjątkiem wyłączeń wskazanych w ustawie) standardów jakości środowiska poza granicami terenu, do której podmiot emitujący zanieczyszczenia (i/lub hałas) posiada tytuł prawny oraz nakaz stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych zapewniających zachowanie standardów jakości środowiska.

Analizowany projekt Strategii nie zawiera ustaleń, które mogłyby pogarszać stan powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego. Są w nim za to zawarte cele, kierunki i projekty ukierunkowane na poprawę warunków ochrony tych komponentów środowiska:

- 1) ustalenia związane z transportem publicznym oraz rowerowym przyczynią się do ograniczenia postępującego wzrostu ruchu samochodowego będącego źródłem emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych i hałasu;
- 2) ustalenia związane z termomodernizacją i wzrostem wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej) przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych będących skutkiem spalania paliw kopalnych;
- 3) modernizacja infrastruktury drogowej będzie uwzględniała aktualne przepisy o ochronie akustycznej, co powinno poprawić warunki życia ludzi na terenach podlegających tej ochronie.

²⁸ <https://www.gov.pl/web/kultura/audyt-krajobrazowy>

²⁹ <https://www.gov.pl/web/kultura/uchwala-krajobrazowa>

VII.10. Oddziaływania skumulowane z innymi dokumentami strategicznymi

Oddziaływań środowiskowych związanych z wdrażaniem Strategii nie można rozpatrywać w oderwaniu od całościowej polityki ochrony środowiska. Ustalenia ocenianego dokumentu będą wdrażane równolegle z działaniami prośrodowiskowymi wynikającymi w szczególności z:

- 1) Polityki Ekologicznej Państwa 2030 oraz programów ochrony środowiska,
- 2) gminnych, powiatowych i wojewódzkich strategii rozwoju,
- 3) gminnych dokumentów określających zasady planowania przestrzennego,
- 4) planu gospodarowania wodami i planu zarządzania ryzykiem powodziowym,
- 5) Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
- 6) Planu przeciwdziałania skutkom suszy i Programu przeciwdziałania niedoborowi wody,
- 7) Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu;
- 8) prawnych zasad ochrony przyrody w obszarach chronionych.

Większość z tych dokumentów poddano SOOŚ i każdy z nich zawiera ustalenia ukierunkowane na politykę zrównoważonego rozwoju, przy czym wymienione powyżej polityki, plany i programy największy ciężar kładą właśnie na kwestie związane z szeroko rozumianą ochroną środowiska, zagospodarowaniem przestrzennym i gospodarką wodną.

Obecnie nie ma w Polsce kompleksowego systemu monitorowania wszystkich presji pod kątem ich wpływu na środowisko i skutków w środowisku. PMŚ (oraz systemy pozyskiwania wiedzy o stanie przyrody w obszarach chronionych) uwzględnia wyłącznie dane o stanie środowiska, jednak zazwyczaj nie jest to powiązane z danymi o presjach wpływających na ten stan. Najlepiej rozwinięte pod tym względem są systemy zarządzania hałasem (w największych miastach oraz przy drogach i liniach kolejowych o największym natężeniu ruchu) oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza (ale jedynie w odniesieniu do przypadków generujących konieczność opracowania programów ochrony powietrza).

Skumulowane oddziaływania generowane przez planowane przedsięwzięcia mogą odnosić się do poszczególnych komponentów środowiska i mogą się wyrażać w pozytywnych lub negatywnych skutkach w środowisku. Charakter, skala i intensywność oddziaływania zależą od koncentracji inwestycji (np. w obrębie cieku lub obszaru chronionego), rodzaju i wielkości przedsięwzięć oraz wrażliwości poszczególnych komponentów środowiska. Niektóre oddziaływania skumulowane mogą wystąpić na etapie realizacji inwestycji (np. emisja zawiesiny i tymczasowe pogorszenie warunków siedliskowych ichtiofauny) lub na etapie funkcjonowania/eksploatacji przedsięwzięć (np. wpływ na ciągłość biologiczną, wpływ na reżim hydrologiczny i ekosystem).

VII.11. Oddziaływanie transgraniczne

Oceniany projekt Strategii nie będzie generował oddziaływań wykraczającego poza granice Polski, w związku z czym nie ma potrzeby przeprowadzania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

VII.12. Wpływ na środowisko w przypadku odstępiania od realizacji projektowanego dokumentu

Przyjęcie Strategii może stanowić jeden z ważnych kroków w kierunku wdrażania regionalnej i krajowej polityki ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. Odstąpienie od przyjęcia Strategii byłoby zatem utratą szansy na opracowanie narzędzia sprzyjającego wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. W związku z powyższym, rekomenduje się przyjęcie ocenianego projektu Strategii oraz uwzględnienie, w miarę możliwości, rekomendacji dotyczących zasad wdrażania ocenianego dokumentu.

Najbardziej istotnym elementem pozostanie jednak praktyczna realizacja ustaleń Strategii, a zatem pozytywna ocena analizowanego dokumentu jest w zasadzie uwarunkowana założeniem, że na etapie indywidualnego planowania, projektowania, realizowania i funkcjonowania konkretnych przedsięwzięć zostanie zachowany wysoki poziom ochrony środowiska uwzględniający zasady wynikające z Strategii.

VIII. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Przez pojęcie rozwiązania alternatywnego należy rozumieć opcję podejmowania innych działań niż pierwotnie planowane, np. o innym charakterze czy skali, ale zapewniających osiągnięcie pierwotnego nadrzędnego celu lub osiągnięcia założonych poziomów wskaźników rezultatu, ale też opcję nie podejmowania danego działania lub nawet modyfikacji celu. Analiza alternatywnych rozwiązań może być, zatem prowadzona w odniesieniu do:

- alternatywnych sposobów osiągnięcia celów,
- alternatywnych lokalizacji dla zamierzeń niezbędnych dla osiągnięcia celów,
- alternatywnej skali przedsięwzięcia i sposobów jego realizacji oraz eksploatacji.

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w analizowanym dokumencie nie określa się precyzyjnie ani lokalizacji, ani skali, ani listy przewidywanych do realizacji konkretnych projektów stanowiących wyraz realizacji Strategii, to analiza alternatyw sprowadzać się może jedynie do przeglądu planowanych kierunków działań oraz instrumentów realizacyjnych, w kontekście ich skutków środowiskowych.

Możliwość formułowania rozwiązań alternatywnych w najmniejszym stopniu może odnosić się do poziomu wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych. Kwestia ich doboru jest domeną organów władzy publicznej, która w demokratycznym społeczeństwie dysponuje mandatem prawnym do ich określania. Prognoza oddziaływania na środowisko może w takich wypadkach pełnić funkcję polegającą przede wszystkim na identyfikacji skutków środowiskowych tak sformułowanych celów i na wskazywaniu tych obszarów, gdzie skutki te wydają się być nieakceptowalne z punktu widzenia celów ochrony środowiska.

Należy zauważyć, że dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wskazuje na potrzebę omawiania „rozsądnych alternatyw” budowanych na podstawie analizy informacji, które mogą być „racjonalnie wymagane” lub wskazania, dlaczego takie alternatywy

nie mogły być sformułowane. Obowiązek zidentyfikowania, opisanie i oszacowania rozsądnych rozwiązań alternatywnych musi być odczytywany w kontekście celu dyrektywy, który polega na dopilnowaniu, że wpływ realizacji planów i programów jest uwzględniony podczas przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem. Tekst dyrektywy nie precyzuje, co rozumie się pod pojęciem *rozsądnego rozwiązania alternatywnego* wobec planu lub programu: czy chodzi o alternatywne plany lub programy, czy o alternatywne rozwiązania w ramach planu lub programu (natomiast art. 51 ust. 2 pkt 3b UOOŚ jasno określa, że w prognozie przedstawia się rozwiązania alternatywne w stosunku do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie). W praktyce różne rozwiązania alternatywne w ramach danego planu na ogół będą podlegały ocenie (np. różne sposoby zagospodarowania obszaru w ramach np. planu zagospodarowania przestrzennego). Alternatywne rozwiązanie może zatem stanowić inny sposób osiągnięcia celów planu lub programu.

Ustalenia omawianego projektu Strategii nie prowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko. Strategiczny charakter dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla jego celów strategicznych. Strategia sama w sobie również nie przedstawia alternatywnych propozycji. Analiza alternatyw jest de facto prowadzona jedynie na etapie opracowywania projektów inwestycyjnych, studiów wykonalności i postępowań administracyjnych, w ramach których prowadzi się analizę zgodności z przepisami (m.in. z zakresu ochrony środowiska).

Skutki środowiskowe podejmowanych działań inwestycyjnych silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne kierując się w miarę możliwości tym, by wybrać wariant najbardziej korzystny dla środowiska. Jako warianty alternatywne przedsięwzięć (ale nie dokumentów strategicznych) można rozważać: warianty lokalizacyjne, warianty konstrukcyjne, techniczne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant odstąpienia od realizacji przedsięwzięcia. Oceniany projekt Strategii nie wskazuje lokalizacji i wielkości wspieranych przedsięwzięć. To z kolei uniemożliwia przeprowadzenie analizy ich możliwych racjonalnych wariantów alternatywnych konkretnych działań, których nazwy są podane w treści Strategii.

IX. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń ocenianego projektu Strategii może potencjalnie wpływać negatywnie na środowisko. Jest to związane z tym, iż w części kierunkowej Strategii ujęto możliwość realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych o znacznej skali. Na tym etapie oceny nie jest możliwe jednoznaczne określenie skali i zasięgu oddziaływań. Jednocześnie nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000, gdyż zarówno część kierunkowa Strategii, jak też projekty ujęte w Kompendium ZIT nie zakładają realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych o znacznej skali na tych obszarach. Zgodnie z przedstawionymi wcześniej тезami, realizacja celów strategicznych może skutkować zwiększeniem poziomu ochrony środowiska - zwłaszcza

w kontekście oddziaływania kumulującego się z wdrażaniem dokumentów strategicznych z dziedziny ochrony środowiska. Warto podkreślić, że korzystny charakter ocenianego dokumentu przyniesie oczekiwane rezultaty jedynie wtedy, gdy jego ustalenia będą prawidłowo stosowane w rzeczywistości.

Rekomenduje się uwzględnienie następujących propozycji dotyczących minimalizowania wpływu na środowisko:

1. Na etapie wdrażania ustaleń Strategii i tworzenia projektów budowlanych, należy nadać wysoki priorytet kwestii zachowania i rozwoju zróżnicowanych form zieleni, uwzględniającej zmienność sezonową, uwarunkowania infrastrukturalne i przestrzenne oraz funkcjonalne (zielenią ozdobną / zielenią izolacyjną / zielenią funkcjonalną). Koniecznym jest nadanie najwyższej wagi kwestiom związanym z ochroną siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków oraz aspektom dotyczącym ochrony krajobrazu.
2. Zasadnym jest zapewnienie w projektach budowlanych rozwiązań z zakresu retencjonowania wód opadowych i roztopowych (z uwzględnieniem konieczności ich oczyszczenia przed wprowadzeniem do środowiska, o ile będzie to uzasadnione).
3. Na etapie postępowań administracyjnych związanych z wydaniem pozwoleń na budowę i innych decyzji administracyjnych zezwalających na realizację i funkcjonowanie przedsięwzięć, należy nadać wysoki priorytet kwestiom dotyczącym badania zgodności projektów przedsięwzięć z przepisami o ochronie środowiska oraz o warunkach technicznych w budownictwie. Analogiczna rekomendacja dotyczy rozpatrywania zgłoszeń budowlanych (dokonywanych w trybie ustawy Prawo budowlane) oraz zgłoszeń instalacji (dokonywanych w trybie ustawy Prawo ochrony środowiska).
4. Na etapie przeglądów aktualności studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (cyklicznie przeprowadzanych w trybie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) należy uwzględniać ewentualne zgłoszenia dot. konfliktów środowiskowych, aktualne dane dot. ryzyka występowania suszy i powodzi, wytyczne dotyczące adaptacji do zmian klimatu oraz doświadczenia będące wynikiem obserwacji praktycznego stosowania ustaleń dokumentów strategicznych.

Konsekwencją zastosowania powyższych rekomendacji będzie zapewnienie wysokiego poziomu dbałości o ochronę środowiska oraz adaptacji do zmian klimatycznych. Nie przewiduje się żadnych negatywnych konsekwencji w związku z wdrożeniem powyższych zaleceń.

Warto wspomnieć, że oczywistym rozwiązaniem eliminującym oraz minimalizującym potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko jest obowiązek przestrzegania przepisów o ochronie środowiska (w tym: przepisów o ochronie gatunkowej oraz zakazów obowiązujących w obszarowych formach ochrony przyrody), gospodarce wodnej, gospodarce odpadami, przepisów z zakresu warunków technicznych w budownictwie oraz z zakresu planowania przestrzennego. Jak wspomniano we wcześniejszej części prognozy, na obecnym

etapie ustaleń strategicznych i rozważań w zakresie projektów o charakterze inwestycyjnym racjonalnym jest przyjęcie założenia, że projekty będą realizowane w sposób zgodny z prawem. Oznacza to m.in. konieczność uznania, że zachowane będą przepisy dotyczące obszarowych form ochrony przyrody. Przyjęcie przeciwnych ustaleń (czyli: dopuszczenie sytuacji, w której ustalenia Strategii intencjonalnie naruszałoby te przepisy) urągałoby powadze organu opracowującego dokument strategiczny i naruszałoby powagę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (a przy tym przeczyłoby elementarnym zasadom racjonalnego wnioskowania). Trzeba więc podkreślić, że rolą prognozy oddziaływania na środowisko nie jest formułowanie kompendium wiedzy na temat obowiązku przestrzegania ww. przepisów. Oceniany dokument ma charakter strategiczny, a więc formułowanie w nim szczegółowych ustaleń na temat np. sposobu prowadzenia termomodernizacji wypaczałoby istotę planowania strategicznego i urągałoby powadze ustaleń Strategii. Z kolei omawianie takich zagadnień w ramach prognozy byłoby imputowaniem twórcom Strategii, że dopuszczają oni możliwość naruszenia przepisów o ochronie gatunkowej.

Niemniej, wychodząc naprzeciw ewentualnym obawom związanym z przywołaną powyżej termomodernizacją, zasadnym jest wskazanie, że ryzyko wystąpienia negatywnego wpływu prac termomodernizacyjnych na ptaki i nietoperze może wystąpić wtedy, gdy w obrębie budynku objętego pracami znajdują się siedliska tych zwierząt (co powinny być uprzednio rozpoznane w ramach wyprzedzającego audytu przyrodniczego³⁰)³¹. Potencjalne negatywne oddziaływanie może być minimalizowane poprzez następujące działania:

- przed rozpoczęciem planowania i wykonania prac należy przeprowadzić kontrolę (kontrole) budynku i ustalić miejsce oraz czas zajmowania kryjówek przez ptaki i nietoperze⁶;
- prace remontowe powinny być prowadzone poza okresem rozrodczym i hibernacją, okres dozwolony na prowadzenie prac to początek września – początek października, czas ten jednak może być zróżnicowany w zależności od gatunku; w przypadku obiektów zasiedlonych i/lub potencjalnie zasiedlonych przez nietoperze wszelkie prace powinny być wykonywane w okresie od sierpnia do września;

³⁰ Audyt ten jest ukierunkowany na inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną, wskazując zarówno zidentyfikowane gatunki ptaków i nietoperzy, jak i ich siedliska; na podstawie określonych uwarunkowań przyrodniczych, audyt powinien wskazać konieczne do podjęcia działania z zakresu ochrony gatunków i ich siedlisk oraz minimalizacji lub kompensacji wszystkich istotnych oddziaływań będących skutkiem ingerencji w te siedliska. Warto wskazać, że wyniki przeprowadzonego audytu mogą wskazać na konieczność niewielkich modyfikacji projektów budowlanych i harmonogramów ich realizacji, a także na zasadność ustanowienia kontrolnego nadzoru przyrodniczego na czas prac budowlanych czy też konieczność wykonania kontroli porealizacyjnej i podjęcia działań kompensacyjnych (np. z zakresu odtworzenia miejsc schronienia ptaków i nietoperzy, które to siedliska będą niezbędne do usunięcia w związku z realizacją projektu i osiągnięciem jego głównych celów.

³¹ Wytyczne w tym zakresie zostały przedstawione na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: <https://www.gov.pl/web/gdos/Ochrona-ptakow-podczas-prac-termomodernizacyjnych>

- w przypadku konieczności kontynuowania prac budowlanych w okresie rozrodczym kryjówkę zajęłą przez nietoperze należy zabezpieczyć w sposób zaproponowany przez chiropterologa i/lub ornitologa;
- prowadzenie prac budowlanych i remontowych tak, by zachować funkcjonalność budynku dla zwierząt (tj. zachować możliwość gnieźdzenia się ptaków, zachować kolonię nietoperzy i używane przez nią wloty do kryjówki); nawet pod nieobecność ptaków nie należy, w miarę możliwości, likwidować miejsc ich gnieźdzenia się.

Z tego samego powodu można wskazać na następujące środki minimalizujące potencjalne negatywne oddziaływania na etapie prowadzenia różnych prac budowlanych:

- zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenie przedsięwzięcia,
- ponowne wykorzystanie zdjętej pokrywy glebowej,
- odtwarzanie zniszczonych elementów przyrodniczych (zob. art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska),
- wykonywanie prac budowlanych w okresach, gdy aktywność flory i fauny jest najmniejsza (tj. co do zasady w okresach jesienno-zimowych),
- używanie sprzętu spełniającego prawne wymagania,
- uszczelnienie nawierzchni placów postojowych dla maszyn, środków transportu, parkingów dla pracowników,
- wyposażenie zaplecza budowy w rozwiązania techniczne uniemożliwiające zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego ewentualnymi wyciekami płynów eksploatacyjnych,
- zapewnienie miejsca do gromadzenia odpadów, które będzie umożliwiało selektywne magazynowanie odpadów oraz będzie zabezpieczało środowisko przed wywiewaniem lekkich frakcji i przed wypłukiwaniem niebezpiecznych składników wskutek opadów atmosferycznych,
- wykonywanie prac budowlanych przy pomocy sprawnego, regularnie serwisowanego i konserwowanego sprzętu,
- stosowanie środków ograniczających pylenie (zraszanie placu budowy, plandeki).

W kontekście instalacji do produkcji energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł (np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne, farmy wiatrowe) należy podkreślić, że rozwiązania z zakresu minimalizacji tego typu przedsięwzięć na środowisko powinny obejmować następujące przykładowe rozwiązania:

- ustalanie lokalizacji po uprzednim rozpoznaniu walorów przyrodniczych w rejonie planowanego przedsięwzięcia,
- unikanie lokalizacji ww. przedsięwzięć w miejscach newralgicznych dla lokalnych ekosystemów,
- restrykcyjne stosowania zasady kompensowania strat przyrodniczych (zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 17 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska),
- stosowanie powłok antyrefleksyjnych na panelach fotowoltaicznych,

- stosowanie ogrodzeń wykonanych bez podmurówki, z siatką umożliwiającą migrację drobnych zwierząt (tj. odpowiednia wysokość ogrodzenia nad ziemią, bądź wymiar „oczka” w siatce).

Trzeba zauważyć, że oceniana Strategia nie zawiera szczegółowych informacji na temat projektów z zakresu OZE, tj. nie wskazuje lokalizacji ani skali. Poza najbardziej oczywistymi przypadkami (np. „Wzmocnienie potencjału turystycznego Amfiteatru Kadzielnia” lub „(...) rozbudowa i rozwój zasobów Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach” - lokalizacja projektów nie jest na tyle precyzyjnie określona, by można było wyprowadzić miarodajne i skonkretyzowane wnioski dotyczące minimalizowania oddziaływań które mogłyby się pojawić w tej konkretnej lokalizacji. W świetle powyższego - konieczne jest zatem ustalenie ogólnych i ramowych zasad zachowania należytego poziomu ochrony środowiska.

Hierarchia działań mających na celu ochronę środowiska zakłada, że w pierwszej kolejności powinny być zastosowane rozwiązania ukierunkowane na unikanie negatywnych oddziaływań i zapobieganie ich wystąpieniu. Jeżeli to jest niemożliwe, to należy minimalizować skalę i skutki oddziaływań. Po wyczerpaniu możliwości ograniczenia oddziaływania do akceptowalnego poziomu, należy zastosować działania kompensacyjne. Każdy z powyższych kroków powinien być ukierunkowany na konkretne ryzyko oddziaływań środowiskowych oraz poddany ocenie pod kątem adekwatności, skuteczności, wykonalności (prawnej, technicznej, środowiskowej) i trwałości w dłuższym horyzoncie czasowym, a także analizie pod względem oddziaływania na środowisko (tak, by działanie minimalizujące wpływ na jeden komponent środowiska, nie powodowało negatywnego oddziaływania na pozostałe komponenty). Zastosowana musi być przy tym zasada przezorności, zasada prewencji i zasada „zanieczyszczający płaci”. Zaprezentowane powyżej podejście znajduje umocowanie w art. 5-7 i 74-75 Prawa ochrony środowiska.

W sposób szczególny należy podkreślić treść art. 75 ust. 3 ww. ustawy, wedle którego *„Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą”* (którą ustawa definiuje jako *„zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych”*). Powyższe wymaganie mocno wpisuje się w Europejską Strategię Bioróżnorodności, która bardzo dużą wagę nadaje odtworzeniu zdegradowanych ekosystemów. Powyższe oznacza między innymi konieczność nadania priorytetowej rangi zagadnieniom związanym z identyfikacją oddziaływań środowiskowych i ich skutków oraz zapewnieniu rzetelnego i adekwatnego podejścia do działań mających na celu unikanie, minimalizowanie i kompensowanie negatywnych oddziaływań inwestycji będących wyrazem realizacji ocenianego dokumentu.

Ponadto, specyfika ocenianego dokumentu nakazuje uwzględnienie faktu, że projekty realizowane z funduszy Unii Europejskiej będą musiały być zgodne z zasadą DNSH (zagadnienie

opisane w rozdziale II.1 niniejszej prognozy), której ustalenia są bardziej rygorystyczne niż krajowe przepisy o ochronie przyrody.

X. PROPONOWANE METODY ANALIZY ŚRODOWISKOWYCH SKUTKÓW WDRAŻANIA OCENIANEGO DOKUMENTU

Według art. 10 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, jednym z celów monitorowania wpływu planu lub programu na środowisko jest identyfikacja „nieprzewidzianego niepożądanego wpływu”, co ma zapewnić możliwość „podjęcia odpowiedniego działania naprawczego”.

Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące dyrektywy 2001/42/WE wskazują, że dane zbierane na mocy innego prawodawstwa UE mogą zostać wykorzystane w monitoringu związanym ze strategiczną OOŚ, o ile są one istotne dla danego planu lub programu oraz jego oddziaływania na środowisko.

Art. 10 dyrektywy 2001/42/WE niekoniecznie wymaga bezpośredniego monitorowania znaczącego wpływu na środowisko. Dyrektywa zezwala także na monitorowanie pośrednie, na przykład poprzez czynniki nacisku lub środki łagodzące. Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące ww. dyrektywy wskazują w pkt 8.5, że „jeśli monitoring może być w zadowalający sposób zintegrowany z regularnym cyklem planowania, to nie ma konieczności podejmowania oddzielnych kroków proceduralnych dotyczących jego wykonywania. Monitoring może być na przykład zbieżny z regularną korektą planu lub programu, w zależności od tego, jakie oddziaływanie jest monitorowane, oraz od długości odstępów między korektami”. W sposób oczywisty ma to przełożenie na cyklicznie opracowywane dokumenty.

Należy wziąć pod uwagę, że według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska gmina powinna posiadać opracowany program ochrony środowiska, z realizacji którego powinien być cyklicznie sporządzany raport. Program ochrony środowiska przedstawia propozycje systemu monitorowania w zakresie ochrony i stanu środowiska naturalnego. Zarówno Strategia, jak i ww. Program będą wdrażane równocześnie, a ich wzajemne ustalenia powinny być z sobą kompatybilne i powinny wzajemnie na siebie oddziaływać wzmacniając.

Projekt Strategii (i „Komponentu ZIT”) zawiera informacje o zarządzaniu i monitorowaniu; zakładane jest cykliczne (i doraźne) raportowanie. Warto pamiętać, że zgodnie z art. 18 rozporządzenia UE 2021/1060, programy polityki spójności podlegają ocenie śródkresowej, której celem jest weryfikacja postępów w osiąganiu celów pośrednich każdego programu, ustanowionej na 2024 rok. W ramach tej oceny będzie brana pod uwagę m.in. sytuacja społeczno-gospodarcza oraz wyzwania strategiczne.

Wobec powyższego, monitorowanie wdrażania Strategii będzie wystarczającym narzędziem pokazującym, czy i ew. jak reaguje środowisko na skutki realizacji dokumentów strategicznych (w tym – ocenianego projektu Strategii). W przypadku stwierdzenia, że skuteczność Programu ochrony środowiska jest nieodpowiednia, może nastąpić konieczność zaostrożenia zapisów dokumentów strategicznych pod kątem większego uwzględnienia wymagań ochrony środowiska (np. poprzez nadanie im wyjątkowego priorytetu).

Mając na uwadze powyższe, formułuje się następujące rekomendacje w zakresie monitorowania wpływu skutków wdrażania ustaleń Strategii na środowisko naturalne:

1. Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co najmniej raz w trakcie kadencji prezydenta należy przeprowadzić ocenę aktualności dokumentów dot. zagospodarowania przestrzennego. W ramach oceny aktualności należy uwzględnić aktualne prognozowane zasięgi terenów zagrożonych wystąpieniem powodzi, aktualny stan prawny oraz ustalenia wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla (np. plan zagospodarowania przestrzennego województwa) oraz podejmować adekwatne do nowych uwarunkowań działania dostosowawcze.
2. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, co 2 lata należy sporządzić raport z wykonania programu ochrony środowiska.
3. Należy prowadzić pozostałe działania i ewidencje wynikające z obowiązujących przepisów prawnych, takich jak w szczególności:
 - 1) przyjmowanie oraz weryfikowanie zgłoszeń instalacji niewymagających pozwolenia emisyjnego,
 - 2) wydawanie decyzji nakazujących usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania,
 - 3) nakładanie obowiązku wykonania czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania instalacji lub urządzenia na środowisko,
 - 4) ustanawianie ograniczeń co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko,
 - 5) wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości,
 - 6) występowanie do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

XI. WNIOSKI

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem powstałym dla potrzeb SOOŚ. W konsekwencji, charakter przeprowadzonych analiz jest adekwatny do typu ocenianego dokumentu i nie pozwala na precyzyjną ocenę konkretnych oddziaływań środowiskowych. Tym samym, za właściwe uznano skupienie się przede wszystkim na poszukiwaniu odpowiedzi na temat tego, czy dokument będący przedmiotem oceny jest zgodny z celem, któremu ma służyć, oraz czy jest adekwatny do problemów ochrony środowiska oraz celów środowiskowych wynikających z przepisów i dokumentów strategicznych.

Przeprowadzona w niniejszej prognozie analiza pozwoliła na postawienie następujących wniosków:

1. Rekomenduje się przyjęcie ocenianego dokumentu oraz uwzględnienie, w miarę możliwości, rekomendacji dotyczących zasad wdrażania jego ustaleń.
2. Biorąc pod uwagę charakter prawny ocenianego dokumentu – treść projektu Strategii może być uznana za adekwatną do problemów ochrony środowiska (z uwzględnieniem ram prawnych wynikających z obowiązujących przepisów), bowiem uwzględnia kluczowe aspekty środowiskowe; dokument czyni zadość gminnej i regionalnej polityce ochrony środowiska i może sprzyjać osiągnięciu celów środowiskowych (w tym - celów wynikających z obowiązujących programów ochrony środowiska oraz dokumentów regulujących zasady zagospodarowania przestrzennego).
3. Pozytywny charakter oddziaływań ocenianego dokumentu będzie się kumulował z dalszym wdrażaniem dokumentów strategicznych i przepisów dedykowanych ochronie środowiska.
4. Rekomenduje się nadanie dużego znaczenia sposobowi wdrażania ustaleń Strategii.

XII. WYKORZYSTANE MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Bar M., Jendrośka J., Okraśiński K., „Powiązania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) z Dyrektywą w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (2001/42/WE)”, Wrocław, 2013.
2. Bródka S. (red.), „Praktyczne aspekty ocen środowiska przyrodniczego”, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2010.
3. Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami załącznika II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej (Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, 2013.
4. Dane Inspekcji Ochrony Środowiska opracowane w ramach i dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska.
5. Kielecki Obszar Funkcjonalny w ujęciu społeczno-gospodarczo-przestrzennym. Diagnoza. Utila sp. z o.o. & Eu-Consult sp. z o.o., Warszawa 2022.
6. Kistowski M., „Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze”, [w:] „Człowiek i Środowisko” 26(3-4)/2002.
7. Kistowski M. i Korwel-Lejkowska B. (red.), „Waloryzacja środowiska przyrodniczego w planowaniu przestrzennym”, Problemy Ekologii Krajobrazu, vol. 19, 2007.
8. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017.
9. Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, Komisja Europejska, 2013.
10. Integrating Ecosystem Services in Strategic Environmental Assessment: A guide for practitioners, United Nations Environment Programme, 2014.
11. Majewski W., Walczykiwicz T. (red.), „Zrównoważone gospodarowanie wodami oraz infrastrukturą hydrotechniczną w świetle prognozowanych zmian klimatycznych”, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2012.
12. Mapy hydrograficzne, sozologiczne, geośrodowiskowe i inne (w tym: geoportale oraz dane udostępnione za pośrednictwem serwisów WMS) oraz komentarze do map hydrograficznych, geośrodowiskowych i sozologicznych.
13. Ocena wpływu zmian klimatu na różnorodność biologiczną oraz wynikające z niej wytyczne dla działań administracji ochrony przyrody do roku 2030, Fundeko, 2012.
14. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2023.
15. Poradnik ochrony nietoperzy, praca zbiorowa pod redakcją Grzegorza Błachowskiego i Andrzeja Węgla, autorzy: Anna Bator, Grzegorz Błachowski, Radosław Jaros, Andrzej Węgiel, Jolanta Węgiel, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Przyrody, Supraśl, 2017 rok.
16. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (SUMP KOF). Raport diagnostyczno-strategiczny. VIA VISTULA Sp. z o.o., Kielce 2023.
17. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego, Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach, 2020.

18. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, Atmoterm, Kielce, 2023 r.
19. Pyszny K., Przybyła Cz., „Systemy informacji przestrzennej w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko”, 2016.
20. Pyszny K., „Możliwości wykorzystania narzędzi GIS w opracowaniach ekofizjograficznych i strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko”, w: „Problemy planistyczne - Jesień 2016”, Poznań 2016.
21. Solon J., Borzyszkowski J. et.al., *“Physico-geographical mesoregions of Poland - verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data”* w: *Geographia Polonica*, vol. 91, no. 2, 2018
22. Wdrożenie dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, Komisja Europejska, 2003.
23. Witczak S. (red.) i in., „Mapa wrażliwości wód podziemnych na zanieczyszczenie. Plansza 1: Podatność wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego na zanieczyszczenia z powierzchni terenu”, Ministerstwo Środowiska, 2011 r.
24. Wytyczne dotyczące najlepszych praktyk w zakresie ograniczania, łagodzenia i kompensowania procesu zasklepienia gleby, Komisja Europejska, 2012 r.
25. Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględniania zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych, Rada Ministrów, 2002 r.

XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+* (dalej: Strategia). Prognoza została opracowana dla potrzeb przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Została w niej przedstawiona analiza środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń Strategii.

Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Strategia odnosi się do obszaru Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF), który obejmuje 13 gmin: KOF obejmuje swoim zasięgiem 13 gmin: Miasto Kielce, Gminę i Miasto Chęciny, Miasto i Gminę Chmielnik, Miasto i Gminę Daleszyce, Gminę Górno, Gminę Masłów, Gminę Miedziana Góra, Miasto i Gminę Morawica, Miasto i Gminę Piekoszów, Gminę Nowiny, Gminę Strawczyn, Gminę Zagnańsk, Miasto i Gminę Pierzchnica.

Główne cele analizowanej Strategii sformułowano następująco:

1. Aktywne i zintegrowane międzypokoleniowo społeczeństwo.
2. Konkurencyjna gospodarka i rynek pracy.
3. Silny region turystyczny bazujący na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym.
4. KOF dostępny i zintegrowany komunikacyjnie.
5. Zrównoważony rozwój i zachowany potencjał przyrodniczy.

Realizacji tych celów mają służyć priorytety rozwoju i kierunki działań (zob. tab. 1 na str. 13-17 Prognozy) oraz - w odniesieniu do celu nr 3 - „projekty zintegrowane” (zob. tab. 2 na str. 22-25), które zostały ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym

W Prognozie dokonano analizy wielu dokumentów strategicznych, w których ustanowione są cele polityki w zakresie ochrony środowiska. Dokumenty te zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska. Najważniejsze wynikające z nich cele strategiczne w zakresie ochrony środowiska są następujące:

1. Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
2. Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
3. Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
4. Przeciwdziałanie degradacji gleb.
5. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, niestanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.

6. Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym - adaptacja do zmian klimatycznych.
7. Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
8. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.
9. Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
10. Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
11. Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadowej.

Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska

Analizowany projekt Strategii uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument pozostaje zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii.

Analiza uwarunkowań środowiskowych

Kluczowe uwarunkowania środowiskowe, ważne z punktu widzenia oceny Strategii, są następujące:

1. Krajobraz KOF jest zróżnicowany i obejmuje zarówno tereny naturalne, jak i obszary przeobrażone antropogenicznie przez drogi publiczne oraz zabudowę mieszkaniową.
2. W KOF występują przekroczenie norm zanieczyszczenia powietrza i wód powierzchniowych.
3. Aspektem wymagającym szczególnej ochrony jest jakość życia mieszkańców (w tym: stan powietrza atmosferycznego, odpowiedni poziom tła akustycznego), środowisko przyrodnicze oraz wody podziemne i powierzchniowe.
4. Analizowany obszar położony jest w dorzeczu Wisły. Część terenu jest zagrożona powodzią, a na znacznym obszarze istotnym problemem jest ryzyko występowania suszy.
5. Analizowany obszar charakteryzuje się zróżnicowanym (zazwyczaj wysokim) stopniem zagrożenia wód podziemnych.
6. Wśród źródeł antropopresji na środowisko należy wymienić:
 - 1) niską emisję – tj. emisja pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości, pochodzących z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł energii cieplnej,
 - 2) postępującą zabudowę terenów naturalnych i półnaturalnych,
 - 3) działalność przemysłową,
 - 4) zabudowę komunikacyjną (drogi, linie kolejowe), która stanowi źródło emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska w rejonie analizowanego obszaru wymienić należy:

1. Pełniejsze wykorzystanie potencjału usług ekosystemowych (kształtowanie mikroklimatu, oczyszczanie powietrza, ochrona przed hałasem, izolacja budynków, retencja wód opadowych, cień, ochrona przed przesuszeniem, ochrona przed wiatrem, walory estetyczne) możliwych do uzyskania dzięki zwiększeniu udziału zieleni niskiej i wysokiej w rejonie (i w obrębie) zabudowy.
2. Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wód podziemnych z uwagi na niewystarczającą izolację poziomów wodonośnych przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
3. Zwiększenie stopnia ochrony przed hałasem wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.
4. Zapewnienie estetyki krajobrazu.
5. Kształtowanie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi transportu publicznego, pieszemu i rowerowemu.

Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

Kluczowe ustalenia prowadzą do następujących zagadnień:

1. Oceniany projekt Strategii zawiera zapisy sprzyjające zachowaniu obecnego poziomu zabezpieczeń środowiska przed degradacją.
2. Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii, które mogłyby wywołać znaczące uciążliwości dla mieszkańców.
3. Realizacja kierunków działań Strategii wskazuje, iż może dojść do różnego rodzaju i różnej skali oddziaływań na środowisko. W Strategii KOF ujęte są działania, które mogą (choć nie muszą) negatywnie oddziaływać na środowisko. Dotyczą infrastruktury komunikacyjnej, w tym modernizacji i budowy dróg, w tym dróg rowerowych, tworzenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych pod funkcje gospodarcze i mieszkaniowe oraz turystyczne, zwiększania zdolności retencyjnych, rozwijania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami oraz rozwoju instalacji OZE.

Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu

Przeprowadzona analiza wykazała, że Strategia z pewnością może sprzyjać realizacji celów środowiskowych wynikających ze współczesnej polityki ekologicznej każdego szczebla – jednak aby tak się stało, niezbędne jest nadanie wysokiej wagi aspektom prośrodowiskowym na etapie projektowania poszczególnych inwestycji i zatwierdzania projektów budowlanych.

Wnioski i rekomendacje

Wdrożenie ustaleń ocenianego dokumentu przyniesie szereg korzyści dla rozwoju społeczno-gospodarczego KOF, jak też przyczyni się do ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju. Rekomenduje się przyjęcie ocenianego projektu Strategii.

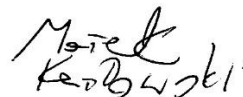
Załącznik nr 1

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Oświadczam, iż jako Autor prognozy oddziaływania na środowisko dokumentu pod nazwą „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+”, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112.), tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym jednolite studia magisterskie o kierunku ochrony środowiska. Ponadto jestem autorem minimum 5 prognoz oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis Autora prognozy

Marek Karłowski

Załącznik nr 2

**Tabela przedstawiająca potencjalne oddziaływania skutków
realizacji celów strategicznych i priorytetów rozwoju ocenianej
Strategii na poszczególne komponenty środowiska**

Załącznik nr 3

**Tabela ze środowiskową oceną projektów zintegrowanych
(służących realizacji celu nr 3 projektu Strategii).**

Załącznik nr 4

Projekty zintegrowane (zawarte w ocenianej Strategii) w kontekście zasad ochrony obszarowych form ochrony przyrody